Leonida Neamțu

CURBURA DUBLĂ A INFINITULUI

junimea

LEONIDA NEAMȚU

•

CURBURA DUBLĂ A INFINITULUI

Acțiunea acestei cărți (reală din punct de vedere documentar, imaginară în ce privește galeria personajelor și aura voit legendară a unora dintre ele) se petrece în regiunea auriferă a Munților Apuseni, binecunoscută autorului, desfășurîndu-se cu mult timp înaintea celui de al doilea război mondial.

UNU

Cădea înserarea, sau se făcuse dimineață. Nu prea are importanță, dar să admitem că venise o dimineață. În primul plan — călărețul negru și armăsarul său argintiu. Pletele lungi și de asemenea argintii ale călărețului negru cădeau peste mantia-i întunecată de pe care se răsfrîngea sclipirea stelelor. Bărbatul privea sfidător, cu o lumină bizară în ochi, din albia albă, lunară, a unui rîu secat.

Albia se pierdea între pereți de piatră, iar deasupra străjuiau păduri. Albia părea să urce în direcția lunii, șerpuind în curburi duble. Imaginea călărețului negru cu plete argintii și armăsar argintiu se repeta la nesfîrșit, micșorîndu-se din ce în ce în lungul acelui rîu pierdut, pînă dincolo de orizontul terestru, pînă aproape de lună. Fiecare element al tabloului, redat cu o migală aproape bolnăvicioasă, era exact, absolut exact, prea exact, de unde și impresia de ireal.

Pictorița, o tînără femeie cu mari bucle blonde, se dădu cîțiva pași înapoi, cercetîndu-și cu ochi bănuitori opera, ca și cum nici nu i-ar fi aparținut.

Așezîndu-l pe călărețul negru în prim plan, își făcuse, în oarecare măsură autoportretul, îmbătrînindu-se. O cuprinse o mare tristețe...

Dintr-o perdea de ceață izbucniră doi cai, unul exagerat de negru, celălalt exagerat de alb. Dar poate că doar nostalgia dimineții ce se insinua cu sfioșenie pe valea îngustă a Cerdavei dădea un colorit neașteptat acestor apariții ce încălcau brutal hotarul singurătății și al tăcerii, dar poate că și alte hotare. Caii păreau să cunoască ținutul, la fel ca și stăpînii lor. Înaintară cu precauțiune pe cărare, cel alb înaintea celui negru, cum se și cuvine — binele înaintea răului — deși, credeți-mă, aici nu e vorba de un simbol și după ce ieșiră din alte cîteva bolți de ceață, încetiniră mersul, oprindu-se fără poruncă, în unghi, bot lîngă bot, lîngă un jgheab lung, îngust, putrezit la margini, în care-și aduna apa săracă un izvor ruginiu, semn că muntele conține tot felul de metale.

De pe calul alb descălecă Ștefan Aboui, marele dresor ; prima lui grijă fu să scoată dintr-un paner prins în oblîncul șeii, un cățel minuscul, pufos, alb ca și calul, răsfățatul pudel Sejour. Mica javră, căpătînd libertate, zburdă prin iarba umedă, încurcîndu-se printre picioarele cailor și lătrînd subțire. Caii nu se sinchiseau, și-l fereau.

De pe fugarul negru descinse seniorul Iulian Voicu Halalaie. Luă o cîrpă aspră și frecă energic gîtul diavolului negru ce fornăia, adulmecînd apa din jgheab.

Cei doi bărbați gustară cîte ceva, fără să schimbe un cuvînt, ca niște vechi inamici, deși în realitate

erau prieteni. Caii fură lăsați să bea, și băură îndelung, cu mare sete, apă, pudelul Sejour căpătă o aripă de pui, bărbații sorbiră din ploști, iar apoi își continuară drumul. Un trudnic urcuș tăia în diagonală pădurea, în aparență eternă și nesfîrșită. În aparență. Curînd aveau s-o doboare. În orice caz, sub streașina ei, meșterul Aboui pronunță primele cuvinte :

— *Dacia tenus venit, sed tenebras saltuum expavit...* Înțeles-ai aceste cuvinte, senior Halalaie ?

— Dar tu le-ai înțeles ?

— Eu ? ! Desigur !

— Și la ce-ți folosește ?

Aboui nu răspunse. Prietenul său Iulian știa să iasă cu abilitate din încurcăturile cauzate de ignoranță, deși nu era ignorant în toate privințele. În unele ocazii devenea violent și necontrolat, însă numai față de anumiți oameni. Față de indivizi ce-l complexau, cum ar fi fost Ștefan Aboui sau matematicianul Șorban, încerca să pară nonșalant, bine dispus, încerca să pară misterios, așa cum erau aceștia doi, însă rareori îi reușea, aceasta fiind una dintre marile sale tristeți. Nu poți să fii misterios, dacă nu ai misterul în sînge.

Ieșiră din pădure — prin urmare nu era nesfîrșită ! — acolo sus, pe muchia muntelui îi întîmpină un soare zănatic, sîngeriu între culmi cenușii, iar mai jos, alte straturi de ceață acopereau valea prin care curgea — ar fi trebuit să curgă — încolăcindu-se și descolăcindu-se, Cerdava, mereu furioasă pe cîte cineva sau pe cîte ceva.

Începură cu mare grijă coborîșul, potcoavele cailor lunecau scrîșnind. Într-un loc cu pantă mai

dulce, seniorul Halalaie se opri, întinse o mînă energică, de vînător, de înotător, în fine, de sportiv, luă o blîndă poză profetică și pronunță :

— Acolo curge un șuvoi harnic ce mă va îmbogăți !

Ca un ecou pesimist, se auzi glasul lui Aboui :

— Te preocupă bogăția, Iulian ?

— Nu prea. Doar așa, în principiu...

— În orice caz, nu văd apa, n-o aud... Și dresorul duse palmele la urechi, aplecîndu-se-n șa.

— Cum s-o vezi, e ceață, bătrîne ! Ascunde apa, estompează cîntecul ei... Îndată ajungem.

Soarele se ridica, străpuns de pliscurile vulturilor, vîntul cobora împrăștiind norii. Se opriră iarăși să admire cum pădurea înaintează pînă către albia Cerdavei în trei unghiuri de atac, trei lănci întunecate. Din gîtlejul lui Halalaie ieși un sunet ciudat. El își frecă ochii. Cortina ceților picase brusc dezvăluind un peisaj de groază. Dedesubt, acolo unde mai ieri se desfășura apa Cerdavei, rîul aspru și mușchiulos rămăsese numai albia secată din care răsăreau vertebrele stîncilor iar printre bolovani sau în micile ochiuri de apă, se zbăteau, se zvîrcoleau peștii. O lostriță mare se destinse într-un ultim salt, căzu cu botul în piatră și încremeni.

— Visez ! murmură Halalaie. Așa ceva nu e posibil... Apa a dispărut, cum să dispară o apă ? Așa ceva nu se întîmplă decît într-o poveste, or noi trăim aievea... Visez !

Ștefan Aboui meditâ o clipă, suspină.

— Orice este posibil, Iulian. Totul este posibil. Eu, care sînt dresor din tată-n fiu și am trăit mereu printre animale, și le-am învățat graiul și obiceiurile și le cunosc mai bine decît pe cele ale oa-

menilor, mereu oscilez între realitate și basm, eu știu prea bine și pot să-ți spun că nu e necesar, nu e obligatoriu ca între basm și realitate să existe un hotar bine stabilit... și nu va exista niciodată. Să mergem mai departe, să cercetăm.

Vîntul se înteți, încreținд valurile invizibile ale acelui rîu pierdut.

DOI

Dacă s-ar fi oprit ploaia, tot n-ai fi reușit să distingi ce scrie pe firmă. Ar fi trebuit să dai la o parte și întunericul. Dacă înlături întunericul, se face neapărat lumină? Greu de spus. Să admitem că, totuși, cu ajutorul unei mașini de adunat întunericul cu lumina (inventată de britanici), așa ca să vezi nestînjenit, oricît de departe și de adînc — tot n-ai deslușì ce scrie pe firmă pentru simplul motiv că nu scrie nimic. Ploile au șters literele. Însă oricine știe că aici e birtul stăpînit de jupîn Gheorghe Surdu Carabonc.

Carabonc nu e un ciclop, dar nici prea departe de așa ceva. Și-a pierdut ochiul stîng într-o ocazie de care poate vom pomeni. Ochiul drept, dintr-o explicabilă dorință de simetrie, a început o lentă dar egală deplasare către mijlocul frunții. Cu timpul — dacă va fi destul timp — acest ochi drept va ajunge în mijlocul frunții, devenind ochi de mijloc, dar pînă atunci mai e.

Jupîn Carabonc are o nevastă dezgustător de bigotă. În afară de asta, cu banii el stă rău. La începutul serii, în crîșma lui prăpădită de la margine de oraș, nici un client. Totuși! Ușa se deschide și un individ își face apariția; de pe zdrențele sale

curge apa, omul e umil, înfricoșat, ca urmărit de fantome. Patronul Carabonc îl cîntărește din privire de două ori, se pare că așa trebuie cînd ai un singur ochi. Nu-l cunoaște, nu e de prin ținut, e doar amărîtul amărîților, prin urmare jupînul vrea să scape de el. A închis dugheana, zice. Și-l poftește să se care la dracu sau oriunde, cum îi este voia. Nefericitul înaintează către tejghea, reclamînd plîngărеț o dușcă de rachiu, cîrciumarul repetă ce a spus, celălalt repetă și el, umil și stăruitor. Carabonc, plictisit, se răstește.

— Banii !

— N-am bani...

— Și-atunci ?

Zdrențărosul privi împrejur cu teamă, căutînd dușmani, nu găsi, nu bănuia că însuși cîrciumarul îi este inamic, se scotoci cu o anumită metodă, ai fi zis că straiele încîlcite și ude ce-i atîrnau pe ciolane nu pot avea un buzunar ca lumea, dar iată că nefericitul acela însetat scoate un grăunte sclipitor, alungit, galben, și-l puse cu o mînă ce tremura sub ochiul lui jupîn Gheorghe Surdu Carabonc. Acesta se chiorî, e chiar cuvîntul potrivit, îndelung și cu mirare, la miraculosul bulgăraș de aur, și-n acest timp răutatea și bănuiala îi strîmbă și mai mult figura asimetrică.

În vreme ce chipul cîrciumarului se înnegrea, mîinile sale monstruoase, cu degete crăpate, noduroase, strîmbe, deveniră dintr-o dată cuminți, docile, și ele, aceste mîini, nu Carabonc, îi turnară vagabondului o doză de alcool și imediat, încă una. Acela sorbea din pahar mormăind.

— Mai am... Mai am aur !...
— Și eu mai am rachiu... Mîncare vrei ?
— Mîncare ? Nu ! Toarnă !
— Haide să ședem, omule, făcu patronul. Cine ești, de unde vii ?
Deja amețit, omul cu aurul ridică ochii bolnavi.
— De ce întrebi ? Ce-ți pasă, dacă plătesc bine ?
Carabonc începu să tremure de nerăbdare.
— De unde ai scos aur curat ?
— Nu spun ! Poți să-mi faci ce vrei, nu spun !
Alcoolul i-a dat curaj.
— Toarnă, chiorule !
Ghearele lui Carabonc — gîtul nenorocitului — în prag, învelită într-un șal negru, peticit, Lăcrămioara, nevasta cea bigotă a lui Carabonc. Nu e o „lăcrămioară“ e o nasoală, ca un pahar gol și crăpat.
— Ce faci, Gheorghe ?
— Nu vezi ? ! Îl omor ! Îl omor dacă nu spune !
— Gheorghe, lasă-l...

În timpul nopții, Carabonc retrăi întîmplarea într-un coșmar ce nu se mai sfîrșea. Sări din pat, coborî, își turnă pe gît un amestec blestemat de băuturi, care însă nu-l înveseli. Apoi, îmbrăcat în cele mai bune haine, se duce la domnul căpitan de jindari Climescu, să-i povestească. Acela, belește niște ochi urîți, ca din picturile afumate pe care ne prefacem a le admira în expoziții, și acceptă că la jupîn în crîșmă a fost ucis, de către huligani, un mușteriu cinstit.

Apoi, căpitanul Climescu, după cafea, trage pe el uniforma cea mai curată. Ei, la o crimă, se cuvine să fii spilcuit.

În odaia cu perdelele trase răcoarea se mișca invizibilă printre mobilele fragile, pe sub scaunele cu picioare subțiri, crăcănate, pe cît de incomode, pe atît de pretențioase. Halalaie stă de vorbă cu matematicianul Șorban.

Acesta e un ins greoi și nu are, cel puțin în aparență, nimic complexant, glumele sale par răsuflate, fraza e moliie și lipsită de strălucire. Are cîteva obsesii, deloc magnifice, iar cea mai sumbră e aceea că se va închide într-o subterană, peșteră, sau chiar într-un cavou, pentru a nu fi deranjat în calculele sale. Crede orbește în posibilitatea de a rezolva orice „prin calcule". Cea mai importantă concluzie a sa e, deocamdată, că, în pofida unor demonstrații eronate, x nu se întîlnește niciodată cu y. Pentru seniorul Halalaie toate acestea sînt abstracțiuni. Obsesiile sale sînt de altă natură. Șorban îl întrebă :

— Ia ascultă ! Cunoști principiul lui Archimede ?

— Bineînțeles ! E ceva cu un corp care... cufundat în apă...

— „Ceva" ! ricană cu dispreț, dar și cu oarecare bunăvoință, matematicianul. Ține minte principiul lui Archimede formulat în limba bătrînilor noștri : *Un corp ciuflicat într-un lichid, pierde pont atît terhet cîtă apă o desciuflicat, cînd s-o ciuflicat.* Acesta e.

— La ce bun să-mi stric proasta dispoziție memorînd orice absurditate ? — dădu seniorul una din replicile sale ce enervau pe mulți — pe Șorban nu.

Seniorul era un cabotin însă m-am întrebat nu o singură dată dacă era și un *cretin desăvîrșit*, și cîteodată, Șorban avea cu el surprinzătoare revelații. Năzuințele sale oscilează între meschinării, precum ideea de a se îmbogăți, ciudată năzuință, mai ales că e putred de bogat, năzuința de a-și construi un castel în preajma Parisului, și aspirația oarecum reconfortantă de a descoperi un sistem solar sau măcar o galaxie care să-i poarte numele.

Șorban nu dorește să facă avere, intențiile sale sînt, ca să zicem așa, mici, dorește să bea din cînd în cînd cîte un pahar cu vin bun și să aibă liniște și pace pentru calculele sale. Cînd glumește, o face fără talent, spre deosebire de Halalaie ale cărui „spirite" se bucură totdeauna de succes, dacă nu cumva se prefac cei care-l ascultă. Dar un om care ține trei restaurante, trei berării, trei birturi populare, are totdeauna audiență, orice măgărie ar pronunța. Mai posedă, seniorul, cîteva case și cîteva cabane, păduri pe ici colo, o lunetă „Scorpyon" și un mic telescop „Boolle". Scrutează constelațiile, dar nu știe mare lucru despre Univers, mai bine zis *nu înțelege* Universul. A fost, totuși, cîndva un excelent cercetător dar un accident petrecut cu mulți ani în urmă i-a retezat această „slăbiciune".

Îi place să rîdă, mai ales fără motiv ! E subțire, elegant, sportiv, cu lănțișor de aur la jiletcă, inel cu diamant la arătătorul stîng și pe mutră cu un barbișon subțire, ascuțit. Șorban care rîde rareori și zîmbește și mai rar, îl examinează cu multă rezervă.

— Tu de ce te hlizești tot timpul și hohotești ca un tîmpit de dimineața pînă seara, într-o lume disperată.

— Disperarea e a lumii, nu a mea, Șorban !

— Disperarea are să te atingă și pe tine într-o zi.

— Dar eu sper să nu apuc acea zi, își rosti celălalt, zîmbind, paradoxul. Facem o partidă de călărie ?

— M-ai văzut vreodată încălecînd ?

— Nu. Te întrebam din politețe. Te invit la „Foișorul de aur", există acolo vin bun, bere olandeză, fete, tot ce vrei.

— Nu mă interesează distracțiile tale vulgare.

— De ce, vulgare ? Omenești. Vii să te plimbi ?

— Nu mă plimb niciodată, ripostă matematicianul ridicîndu-se. Plecă fără a-și lua rămas bun. Halalaie, obișnuit cu purtările sale, nu se supără, își aprinse o țigaretă, ieși, se preumblă agale printre tufele verzi, apoi îi porunci „logofătului" Făt, cel care avea capul ca un ciot înnegrit, să-i pregătească șareta verde într-o jumătate de oră fiindcă avea de gînd să iasă discret : considera că a umbla cu șareta verde, fără vizitiu, e o culme a discreției, cînd îi fu anunțat un ins, Carabonc, cîrciumar de la margine. Veșnic tînărul senior spuse că n-are chef să-l primească și reintră în casă. Își trase pe picioare cizme, luă o scurteică de piele, puse pe cap șapcă „de golan" din care răsărea o șuviță rebelă a părului său roșcat, ieși fluierînd, luă din mîna servitorului hățurile, cînd o umbră se dezlipi de undeva.

— Trebuie să vă vorbesc, senior !

— Ia mai du-te la dracu, mă !

— Dacă nu mă asculți, n-o să ai niciodată un castel în Bois de Boulogne !

Halalaie simți cum i se aprind pometii obrajilor. Puțini, foarte puțini, cunoșteau năzuințele sale terestre !

— Și nici n-ai să descoperi o nouă galaxie ! urmă Carabonc. Și urlă : Ai să mori sărac lipit !

Cîțiva servitori, în frunte cu „logofătul" Făt, se iviră pentru a-l înlătura pe nemernic, dar înfățișarea lui Carabonc impunea și respect și teamă. Cojocelul cîrpit ce abia cuprindea umerii de Goliat, se dezbumbase. Cîrciumarul purta la cingătoare tașca de tutun și teaca pentru cuțit. Privind dintr-o parte, cu singurul lui ochi, doar privind, îi respinse pe oamenii seniorului. Halalaie examina cu neliniște chipul hidos al lui Carabonc, ochiul plutind încetișor către mijlocul frunții, obrazul urît, bărbos, bărbia lungă și subțire — nu era o bărbie de om puternic ! — fruntea pe care unghiul părului des și încrețit cobora pînă la rădăcina nasului. Privirea singurului ochi era neagră, neclintită, calmă și, prin ceva inexplicabil, senină.

— Cine ești tu ?

— Mă cunoști bine ! Trebuie să discutăm. Nu aici. Undeva în liniște și așezați.

— Cum, trebuie ? Ce trebuie ? De cînd primesc de la unul ca tine porunci ?

Privirea singurului ochi se înăspri, Halalaie, transpirat, făcu un vag gest de renunțare, de fapt un nereușit gest de mînie, aruncă hățurile, porni către casă, urmat de cîrciumar. Servitorii se împrăștiară cu excepția lui Făt care, ca un cîine credincos decis să-și apere stăpînul, încercă să intre în vilă, pînă ce Carabonc se întoarse brusc și-l fulgeră cu o privire scurtă și ucigătoare ca o împușcătură.

— Ăsta să rămînă afară !

— Rămîi afară, Făt, cedă seniorul.

Halalaie alese pentru conversație, nici el nu știa pentru care motiv, camera deznădăjduită în care murise tatăl său. Încercă să pară stăpîn pe situație. Curios lucru, deși înfricoșat era și dornic să știe ce avea a-i spune cîrciumarul.

— Dă-i drumul, Carabonc !

Acela se lăsă greu și cu nepăsare pe un fotoliu „stil" cît se poate de fragil. Picioarele subțiri gemură, spiritul de proprietate al seniorului gemu și el, nu cuteză totuși să-l mute pe Carabonc pe un scaun mai nepretențios, mai solid.

— Netrebnicul acela de Toma Milea sapă iar, spuse cîrciumarul și căscă atît de violent că își dizlocă falca. Mă întreb ce tot caută.

— Toma Milea ? Nu-l cunosc, minți seniorul. Asta e tot ce vrei să-mi spui ?

— Nu chiar tot ! Nu mă zori !

În urmă cu vreo patru ani jupîn Carabonc stăpînea în centru berăria „Ampoi", de pe strada Ampoiului, și-i mergea binișor, însă dumnealui seniorul Halalaie a binevoit să deschidă peste drum o altă locantă, berăria „Coryndon", bodegă cu pretenții însă oamenii nu prea mergeau acolo, ce o fi fiind aia „Coryndon" se întrebau, continuînd să frecventeze cîrciuma „Ampoi", fiecare știa de unde i se trage numele, se obișnuiseră acolo, pînă ce Halalaie, scîrbit de concurența „neloială" îi trimise vorbă lui Carabonc să șteargă putina de acolo, cu cîrciuma sa împuțită cu tot. Dar jupînul nu se lăsă impresionat. Într-o noapte cineva slobozi două focuri de armă în direcția lui Carabonc. Primul glonte a mers aiurea...

— ...iar al doilea a spart ochiul acesta stîng al meu, a trecut în creier și a rămas acolo, de unde am cîteodată dureri de-mi vine să sfîșii, așa zic doctorii, că a rămas acolo și nici prin gînd nu le trece să-l scoată, ei nu știu cum se scoate un glonte din creier, am fost la Alba, la Cluj, mai departe n-am avut bani să mă duc. La Paris, acolo unde vrei tu să ai castel, se poate, există unul sau doi doctori care știu.

— Și ai venit să-ți dau eu bani pentru Paris ?

— Mai taci ! Eu cam știu cine a tras în mine ! Cînd stăpîneam berăria, eram om cu stare, mă îmbrăcam bine, aveam două muieri, pe lîngă nevastă și chiar tu te-ai îmbătat de vreo două ori la „Ampoi", veneai acolo cu prietenii, ziceai că e cazul să vă degradați nițel, îmi amintesc bine, eu te-am servit, eu te-am dus în cîrcă la trăsură. După ce omul tău m-a împușcat, a trebuit să plec din centru și m-am dus la vale.

— Și ce ai dori acum ?

Carabonc răspunse că ar dori mult.

— Daaa ? Cîți bani ?

Carabonc răspunse că nu dorește bani, deocamdată. Clătină din cap acest cîrciumar falit și povesti scurt, dar în amănunt, tot ce se petrecuse în casa lui, noaptea trecută.

— Vei fi arestat ! glăsui seniorul cu limba uscată.

— Nu. Am un alibi. Am un garant.

— Ce tot vorbești, mă ? Și parcă intuind : Cine e garantul ?

— Tu. Așa i-am spus căpitanului de jandarmi Climescu, i-am spus că am petrecut noaptea împreună, punînd la cale afaceri.

— Eu, cu un nenorocit de teapa ta ? ! Cine să te creadă ?

— Ascultă-mă ! Eu sînt jumătate popă, jumătate profesor. Am făcut jumate de teologie, jumate de facultate. Dar tu ? Nu te-au mai primit nicăieri după ce i-ai venit de hac lui taică-tău !

— Taci !

— Nu tac ! Ești un nimic, un nimeni, chiar dacă ai bani. Ți-s superior în toate. Da, așa i-am spus căpitanului Climescu, am pus pe roate noaptea întreagă afaceri, plănuind să începem exploatarea unor băi noi, cu mult aur. Asta e versiunea mea și a ta.

— Unde-i mina de aur ?

— Bună întrebare ! Încă nu știu. L-am tras de limbă pe holoangherul acela prăpădit pînă a crăpat în labele mele, a murit dar n-a spus nimic. Uite aurul ! Carabonc răsturnă pe măsuță bulgărașii. I-a cules cu mîna, filonul există, e tînăr și puternic, o să-l găsim, și atunci o să ai castel unde vrei, ai să descoperi, sau ai să cumperi cîte galaxii vei dori, iar eu o să merg la Paris, sau mai bine la Oslo, la doctorul Katz care o să-mi scoată plumbul din creier și are să-mi așeze alt ochi în locul celui ce mi l-a spart omul tău.

— Nu-l cunosc pe cel ce ți-a spart ochiul, făcu Halalaie. Figura hidoasă a lui Carabonc se luminase, se îmblînzise neverosimil. Pentru el a scăpa de durerile de cap și a-și pune un ochi nou, chiar de sticlă, însemna desigur mai mult decît pentru Halalaie a stăpîni o galaxie sau un castel. Seniorul, în jumătatea sa prăpăstioasă și hazardată, luase o decizie, cealaltă jumătate ezita. Ca și Carabonc (juma popă, juma prof), Halalaie era și el alcătuit din două, dacă nu chiar din trei... jumătăți.

— Ești un asasin, îi zise lui Carabonc.

— Și tu ! Mai întîi ți-ai ucis tatăl, iar apoi m-ai omorît pe mine. Fiindcă, de fapt, m-ai omorît !

— Nu vorbi ! Îi voi spune căpitanului Climescu totul.

— Ce ai avea de cîștigat ? Carabonc, acum, aproape că torcea, însă nu ca o pisică, mai curînd ca un tigru, dacă tigrii torc... Eu, spuse cîrciumarul, mă duc la ocnă, bine, iar pe tine, cineva care mi-e credincios, are să te-njunghie cînd ai să dormi la Florica, nevasta lui Gurguzan, sau la Flavia, dama lui Miky Lotu.

— Nu te preface că ai știi multe ! Astea-s bîrfe ! Iar ție, Carabonc, nimeni nu-ți poate fi credincios. Nici un om de pe lumea asta și nici de pe altă lume !

— Eu îți ofer un castel și cîte galaxii vrei. Nu-ți cer decît un doctor bun. Am nevoie de ochiul stîng !

— Ceri mult ! Cum descoperim zăcămîntul acela de aur ?

— Senior, ești prost sau te prefaci ? Halalaie nu răspunse. Gîndea. Probabil că hipnotizatorii, cînd își dirijează victimele, privesc cu un singur ochi. Oare de ce ține ipochimenul ăsta să-și recapete ochiul stîng ? Cu doi ochi ar avea mai puțină putere ! N-ai citit cărți ? urmă Carabonc. Eu am citit, înainte de a fi chior. O să căutăm. Și ai să aduci un polițist, unul particular, din București, să caute și el. Așa vei face, senior, fiindcă așa trebuie. Iar dacă polițistul descoperă el filonul, am eu grijă de el !

Halalaie simți că foarte greu se poate lupta cu acest Carabonc, de fapt cu destinul. Recapitulînd mai tîrziu ceea ce făcuse, Halalaie se convinse că, într-adevăr, cu singuru-i ochi, Carabonc îl supusese voinței sale. Și iată ce făcu seniorul. Deschise o ușă atît de secretă că bătea la vedere, așa cum existau

multe uși în casele din oraș, „micul Eldorado", bîntuit de duhul metalului galben. Făcu acest lucru deși își zicea întruna că se dă de bună voie pe mîna asasinului cu un singur ochi, că mișcările sale sînt incredibile, inutile, prostești.

Poate și Carabonc se mirase, însă nici un geniu al psihologiei, sau toate geniile la un loc, fiindcă există o grămadă, n-ar fi putut surprinde cine știe ce schimbare pe acea mască de Frankenștein, — și astfel, pătrunzînd ei doi în camera secretă, seniorul își arătă o parte din comori omului pe care-l detesta.

— Spui că aș avea nevoie de aur ! ridică glasul, cît mai disprețuitor, și bărbia, cu smocul de păr ascuțit pe care-l cultiva cu precauțiune, se semeți, fiindcă vitrinele de cristal, ce adăposteau colecțiile sale de piese rare, îi dăduseră curaj.

— Eu nu am nevoie de aurul tău nenorocit, Carabonc ! Ia privește aici, juma popă, juma prof !

Carabonc nu răspunse dar începu să clatine din cap a negație, la început imperceptibil, apoi din ce în ce mai energic.

— Cască ochiul ! izbucni furios Halalaie. Uite aici o secure de pe vremea agatîrșilor, dezgropată la Tufalău. Nu pentru tăiat lemne, că e din aur curat. Britich Museum of London mi-ar oferi oricînd pe ea zeci de mii de lire sterline.

Tăcînd, Carabonc clătina din cap, ca un mecanism.

— Uite o monedă veche de mii de ani, uite ce scrie pe semicerc : Sarmis Bazil, a fost bătută sub regele Sarmis, valorează o avere, două averi, e cadoul unui conte a cărui fiică mi-a fost logodnică, am spart logodna însă cadoul nu l-am înapoiat, atît de ticălos am știut să fiu, ha, ha !, iar banul de alături provine de la monetăria din Tarnis, dacă vrei să

afli. Uite dincoace o bijuterie feniciană, acel șir de inele legate, e din secolul cinci înainte de Hristos, omule, iar mai încolo e o *arrugia*, daltă de pe vremea romanilor, ce e drept nu din aur, dar cu ajutorul unor asemenea scule strămoșii noștri își croiau drum prin piatră și au săpat galeriile de la Cetatea Mică și... inelul cu piatră neagră se spune că a făcut parte din tezaurul lui Attila... Seniorul respiră adînc, își șterse fruntea. Continuă să vorbească iute, ca într-un delir : În mijlocul vitrinei e un șekel, prima monedă de aur din lume, din Babylon, turnată în metal prețios extras la Ophir de către sclavii Thuschi, acum nu se știe cîte milenii. Carabonc ! De ce-ți legeni întruna frumusețea aia de cap ?

Cîrciumarul vorbi iarăși neașteptat de blînd ca și cum s-ar fi adresat unui copil neascultător.

— Cine mai știe despre aceste comori, senior ? Multă lume ?

— Numai cîțiva. Printre ei și prietenul meu Șorban. De ce întrebi ?

— Nu ți-e frică ? Într-o noapte am să fur totul. Și am să te ucid !

— Nu mă tem de tine, Carabonc !

— Ești bolnav, senior Halalaie, foarte bolnav... Tăcu, își trecu palma peste gaura în care fusese cîndva un ochi. Dar și eu sînt bolnav, amîndoi sîntem *bolnavi de aur* și-mi pare bine să constat, acuma mi-s sigur, că facem tîrgul — cît privește nimicurile pe care le dosești în odaia asta, cu ele nu-ți poți clădi castele, nici să cumperi universuri, pe mine nu mă duci, eu cunosc, eu am citit cărți, securea agatîrșă de care ești fălos e numa o imitație, la fel și dalta romană, iar șekelul nu e decît o minciună și

încă una mică, nu știe nime cum arată un șekel! Banul regelui Sarmis ți l-a confecționat Măcimăciucă falsificatorul și numa inelele legate au ceva preț, dar numai cît să plătești cîteva ospețe... Cel mai de preț obiect din *soba* asta, e pictura aia și Carabonc arătă cu degetul un tablou ce-l reprezenta pe călărețul negru pe armăsarul său argintiu. Cine-i pictorul?

— Nu prea știu, răspunse evaziv Halalaie. Ești în stare să apreciezi culorile cu un singur ochi?

— Și de ce ții ascunsă aici pictura?

— Nu știu, făcu seniorul. Din punctul meu de vedere nu are vreun preț deosebit. Ce te-a apucat?

— Parcă-l cunosc pe călărețul... Unde l-am mai văzut?

— Cine știe! Să ieșim de aici!

Halalaie zăvorî ușa, în vreme ce Carabonc mîrîia.

— Ai nevoie de aur mult, senior! Ce ții în camera aia, e fleac. Mă vei asculta. Pe măsură ce cuvintele deveneau poruncitoare, glasul cîrciumarului se făcea tînguios. Ești nebun, senior, ai într-adevăr mare nevoie de un castel și de o galaxie, iar ca să intri în stăpînirea lor îți trebuie aur, un morman de aur...

Ajunseră în vestibul unde, instalat într-un jilț, fumînd, aștepta bătrînul căpitan de jindari Climescu. Pînă să ajungă la actuala existență tihnită, trecuse prin toate, chiar și prin pușcărie și fusese bărdaș, pîrgar, artificier, hocman, sergent de stradă, avansat plutonier, ajuns în cele din urmă căpitan datorită unor împrejurări favorabile. Părea că adormise, nici nu mișcă la apariția celor doi. Purta cu el sabia, fără a fi obligat. Cîndva, pe cînd făcea pe artificierul, o galerie se surpase peste el, de unde rămăsese cu niște ticuri nervoase. La fereastră, de asemenea trăgînd din țigaretă, în picioare, neclintit, aștepta un

civil scund, subțire, spilcuit, duhnind a parfumuri, cu mutra ușor turtită, cu o claie dreptunghiulară de păr aducînd a cărămidă. Iscodea cu niște ochi minusculi și, pesemne, răi.

Deodată, căpitanul Climescu prinse viață, efectuă una din cumplitele sale strîmbături ce trebuiau interpretate drept zîmbete.

— Dumnealui, zise, îi domnul comisar de poliție Beniamin Cornea, din București, a fost detașat la noi, se simțea lipsa. E fratele marelui criminalist Maximilian Cornea, spaima bandiților.

— No și ce ! făcu înțepat seniorul, parodiind accentul rural al jandarmului. Nu-l cunosc nici pe el, nici pe frate-so, că n-or venit să mi se prezinte !

— Domnul Beniamin se află numai de două zile în oraș, mormăi conciliant Climescu.

— Două zile înseamnă foarte mult, domnule căpitan ! Avea timp din belșug să vină la mine !

— În ce scop ? întrebă glacial noul comisar.

— Ca să-ți văd mutra !

Privirea polițistului îl măsură cu dispreț pe Halalaie care era mult mai voinic și mai înalt cu un cap.

— Și nu mai face, urmă seniorul, aici în ținutul nostru, pe marele detectiv britanic ! Nu ține, băiete, n-are să-ți meargă ! Cum spuneai că te chemă ? Cornea nu catadixi să răspundă, dar pe figura lui plată părul-cărămidă păru să ia foc. Căpitane Climescu, nu l-ai prevenit în privința asta, că n-are să-i meargă ? Aici, la noi, în ținutul nostru deosebit ! De ce nu l-ai pus la curent ?

Climescu tuși încurcat, două rictusuri îi tăiară fața. Vorbi greu.

— Sîntem în misiune oficială, domnule Iulian. A fost ucis un om...

— Am aflat înaintea dumitale. I-am exprimat regretul meu lui Carabonc. Mai este ceva ?

— Carabonc a declarat că ar fi petrecut întreaga noapte cu dumneavoastră, urmă domol Climescu, ținînd mîna pe sabia sa arhaică în timp ce comisarul Cornea răsfoia un carnet.

— Așa e. Corespunde adevărului, rosti seniorul.

— De la ce oră, la ce oră ? întrebă Cornea, fără a-și ridica privirea.

— Ce naiba mai este și asta ? Îndrăznești a-mi lua un interogatoriu ?

— Simple întrebări. Interogatoriul abia urmează.

— Știi ce ? Tunde-o din casa mea pînă nu mă înfurii !

Beniamin Cornea, comisarul mărunțel (ciudată nepotrivire ; dacă era fratele lui Maximilian Cornea, un munte de om, ar fi trebuit să fie ceva mai răsărit), deci acest Beniamin făcu un pas mic pe măsura staturii sale, ciocăni rar cu degetul în carnețelul desigur plin de enigme.

— Carabonc Gheorghe, poreclit Surdu (de ce nu „Chioru“ ?), pe baza „urmelor concretizate prin sunete și diverse stări“, a „dactilogramelor bideltice elipsoidale“, folosind metoda „amestecului negativelor“, în baza unor mărturii și a constatărilor, pe baza dreptului pe care ni-l conferă legea, te arestez sub acuzația de crimă de omor. Vei fi interogat separat, ai dreptul să-ți angajezi unul sau mai mulți advocați.

Căpitanul Climescu asculta siderat, nu-l impresiona cine știe ce arestarea lui Carabonc, cît „metodele“ folosite de polițistul bucureștean. Acesta întoarse o filă din carnețel.

— Halalaie Iulian Voicu, în conformitate cu prevederile Codului Penal cu privire la complicitate la

crimă și mărturie falsă, te arestez. Vei fi supus unui interogatoriu separat, ai dreptul să-ți angajezi apărători.

— Încă nu s-a născut în orașul ăsta omul care să mă aresteze ! răcni nebun de furie seniorul.

— Nu m-am născut în orașul ăsta, răspunse la obiect polițistul și Halalaie privi buimac ochiul revolverului ce răsărise pe neașteptate în lăbuța lui Beniamin Cornea.

Pe neașteptate, împotriva așteptărilor, Halalaie se liniști. Nu din cauza revolverului. Pur și simplu pentru el prezentul se topi. În existența lui interveni un moment al „necruțătoarelor miracole".

Ca un avertisment, ca o presimțire, prin fața lui fulgerară niște ochi verzi punctați de steluțe galbene. Ochi de femeie, ochi de lynx ? Seniorul traversă acel straniu *vertige* cînd ți se pare că retrăiești ceva de demult, ceva legat de povești pe care nu le cunoștea, și totuși parcă le cunoștea, ele veneau de departe, urcau de departe, se perindau neîncetat, ivindu-se și dispărînd, ca și rîul Cerdava în veșnică mișcare, perpetuă schimbare.

TREI

Niște înaintași de-ai lui Terentius Neptunalis, povestea è neclară însă romantică în neclaritatea ei, navigatori și negustori, și-au tăiat drum pe mare, au urcat muntele Pangaios, au străbătut văile Strymon și Vardar, au trecut Dunărea, urcînd apoi pe Jiu, către albia rîului Maris — Mureșul — con-

ducîndu-se după niște însemnări atribuite regelui Darius Histapes.

Aur căutau, însă echipajul fenician al liburnei Thassa, capturată de la romani, echipajul aflat pe aceste meleaguri în același nobil scop — aurul — i-a măcelărit pe concurenți în treacăt, însă cu sîrg, așa cum cere bunul spirit negustoresc. De bună seamă cineva a scăpat, altfel neamul lui Neptunalis s-ar fi stins atunci iar autorul acestor pagini n-ar mai fi avut ocazia de a face comentarii cu privire la destinul lui Terentius Neptunalis care a murit de tînăr, tot din cauza aurului.

Tatăl său, Claudio Neptunalis, descindea din Genoa, iar mama, Sossia, o frumoasă agatîrșă pe care a cumpărat-o de la părinții ei de undeva din nord și a iubit-o la Chybe, a rămas aici, iar cînd Legiunea a 13-a Gemina a pătruns în Dacia Apulensis, copil încă, Terentius scotea alături de alții ca el bolovanii auriferi din galeriile de la Ampelum iar tatăl său, *damnatione ad metalla,* spărgea cu grele ciocane roca, biciuit de un decurion ce îndeplinea acolo la mină funcția de supraveghetor.

Printr-o hotărîre a lui Verus Scaunrianus, *procurator aurariorum,* Claudio Neptunalis, bătrînul, a fost eliberat și, fiind om cu învățătură, el ocupă diferite funcții, cea mai înaltă fiind aceea de *tabularius,* archivar la administrația minelor de la Alburnus Maior, Roșia Montană, deci. Fiul, tînărul Terentius, avînd și el aplicațiune pentru învățătură — scria chiar și poeme de dragoste, nefericitul — s-a pomenit *vernă ab instrumentis tabularionum* — contabil — și a fost martor al construcției apeductului de la Ampelum — Zlatna — socotind banii de chel-

tuială pentru această lucrare, făcînd aritmetică între iambi și alexandrini.

Într-o îmbietoare după-amiază Terentius Neptunalis intră în birtul lui Eutropius, frecventat mai ales de militari și ceru o cupă de vin negru, indigen. În sufletul său delicat pătrunsese o teamă și ar fi vrut să se consulte cu amicii săi Caius Hermias și Lucius Salvianus, amîndoi ofițeri ai Legiunii Gemina, însă aceștia nu se înfățișară la locul de întîlnire și Terentius rămase singur, privind șirul de amfore mari întunecate, cu încrustații ce reprezentau păsări, cai, iar pe una crezu că deslușește semnul cometei, care nu-i plăcu.

Tînărului îi era frică, azi trebuia s-o vadă pe Faustina, iar tatăl acesteia, puternicul *duumvir* Fascinus, amenințase că de nu se va pune capăt acestui amor nepotrivit, va lua măsuri. Se pare că îndrăgostiții au avut totdeauna mari probleme.

Amorezatul contabil aruncă pe tejghea un sestert de argint cu chipul glorios al lui Traiano Augustus Germanicus Dacicus și, ușor amețit, ieși în zăduful de-afară. Curajul său nu se ridica la înălțimea iubirii, el decise să renunțe la Faustina, în schimb va compune un poem — slabă consolare ! — dar pentru o asemenea îndeletnicire avea nevoie de singurătate, așa că, pe nesimțite, tot îngînînd ritmuri, se trezi afară din urbe, pe o vale îngustă unde nu mai călcase niciodată, valea Cerdavei. La apusul soarelui Terentius se mai afla departe de cetate, rezemat de o stîncă subțire ce mai păstra fierbințeala amurgului, privind apa verde, scînteietoare ce se zbătea la picioarele sale.

Poemul de adio îl și avea sub tîmplă, transcriindu-l poate îl va face să parvină sub privirile dulci ale Faustinei, era, bineînțeles, o elegie, dar și un astfel de gest nu era chiar lipsit de pericole, tatăl fecioarei se arătase necruțător și ar fi fost în stare de orice, chiar și să-l deporteze în Erythrea. Mai bine va trimite stihurile sale la Roma, cu cel dintîi curier, prietenului său Sibolla, filozoful și oratorul care a ajuns celebru și poate că astfel, indirect, Faustina îi va afla marea jale.

Poetul suspină, privi melancolic apa și îngheță ! Apa, rîul Cerdava, curgea *în sus !* Ochii negri ai fiului agatîrșei Sossia și ai lui Claudio, se măriră, abia mai încăpeau în orbite și pentru moment din minte îi zburară stihurile dedicate Faustinei. Rîul curgea în sus. Terentius fu atît de înspăimîntat de fenomenul în care el dezlușea o voință, un mesaj al zeilor, încît goni dintr-acolo ca urmărit de războinicii bastarnici, și reveni în acel inexplicabil loc, pe valea Cerdavei, abia peste cîtva timp, însoțit de prietenii săi ofițerii Caius și Lucius care își bătură joc de el fiindcă rîul curgea normal, în jos, și se ospătară și băură vin și nici măcar mai tîrziu cînd deșertară ulcioarele apa nu-și schimbă cursul, doar dispoziția militarilor se schimba din ce în ce, ei făceau un haz nebun, iar seara povestiră în cetate și Terentius avu neplăceri cu subprocuratorul, fiindcă un *verna ab instrumentis tabularionum* trebuie să fie un om lucid, cu gîndul numai la cifre, nu e permis să-și plimbe capul prin nori și să aibă viziuni, fără decît numa poate dacă-i nebun și din pricina asta se iscă o gîlceavă între poet și amicii săi ofițerii, dar pînă la urmă se împăcară, tot la cîrciuma lui Eutropius și contabilul uită, uită apa care curge în sus și vai,

începu s-o uite și pe Faustina și nu mai compuse poeme, deveni un funcționar conștiincios plătit cu patru mii de monede pe an.

Pînă ce într-o noapte visă iar. Revăzu rîul ce curge în sus și cîtva timp rămase nelămurit, nemaifiind în stare să despartă visul de realitate, iar curajúl de a merge iar în locul acela vrăjitoresc nu-l avea și numai datorită unei femei, Annia, el reveni după cîtva timp pe apa Cerdavei.

Annia nu locuia la Ampelum, ea era o munteancă și intra în oraș călare pe un căluț mărunt și îndesat ca un cocean. Annia aducea, pentru vînzare, afine, fragute.

Terentius Neptunalis cumpără o cană cu fragute și supse încetișor boabele mărunte, aromate, acolo în piață, uimit de ochii albaștri ai fetei, atras de părul ei lung, întunecat, împletit în cozi grele, și a tot privit-o pînă ce tînăra se răsti la el :

— Mai ia-ți picioarele în spinare, streine !

Cam așa încep uneori marile iubiri, cu o trimitere la dracu, iar Terentius gîndi : „Strein ? Eu, care în țara asta m-am născut ?“ și traversă către dugheana lui Avianus, un *fabri aurari* pe care-l cunoștea și cumpără de la el niște cercei de argint.

Ciudat, Annia acceptă cerceii și, după cîteva zile, cînd coborî iar la oraș îi purta la urechi, și-i întinse lui Terentius o cană de lut cu ceva licoare neagră, amăruie, îndulcită numai cît trebuie cu miere și care ți se urca iute la cap. Terentius mai întîi crezu că munteanca l-a otrăvit, dar cînd își reveni, în iarbă, afară din cetate, Annia rîdea de el.

Din plimbare în plimbare ei doi ajunseră tot mai departe, chiar pînă în locul unde lui i se năzărise că rîul curge în sus, însă și acum apa tumultuoasă, limpede totuși, venea cuminte către vale și Terentius ezită dacă să-i povestească fetei ce zărise el cîndva. Îi povesti totuși. Annia rămase gravă, ea care rîdea atîta, din orice, ochii i se îngustară, rămaseră subțiri și-i răspunse, vorbind parcă în taină, că faptul e bine cunoscut în așezările din munți.

Erau ei doi acolo, singuri, nu chiar singuri de tot, o furtună se pregătea, la o cotitură în formă de S, dublă cotitură, rîul se tulbură, nori negri cu tiv purpuriu își întinseră cohortele deasupra văii și tunetul dădu de veste. Începu o ploaie oblică, prevestitoare de bine, de rău? Annia și cu Terentius se refugiară într-o văgăună, o deschizătură în stîncă, unde era cald și ploaia nu-i ajungea, el descheie stîngaci cojocelul fetei și, cam bîlbîindu-se, îi promise o haină frumoasă lucrată la cel mai iscusit *fabri tignuari* și nu se știe cum lunga și alba cămașă a Anniei lunecă de pe umerii, de pe sînii ei, iar cînd Terentius o îmbrățișă fata rîse iar și-i spuse că va fi cam greu s-o învingă fiindcă e voinică și dodoloață, dar încetul cu încetul se dădu învinsă și mai tîrziu cînd, parcă rușinată, îi întoarse spatele alb, Terentius văzu în sclipirea fulgerelor, pe umerii frumoși, pe șolduri, firișoare subțiri, galbene și înțelese, sau ghici că Annia și cu el se îmbrățișaseră pe aur.

Furtuna se încleștă, se descleștă, se duse, și-n gura văgăunii, tăcută acum, Annia ridică brațul, iar Terentius văzu cum, răsucindu-se și răscolindu-se în adîncuri, Cerdava *curge în sus*...

Terentius Neptunalis porni iar pe valea Cerdavei, către văgăuna dragostei și a aurului, împreună cu

prietenii lui, ofițerii. Caius îl tachina fără încetare, fiindcă așa era Caius, cam flecar, deși nu rău la suflet, ba în legătură cu pretinsa comoară, ba în legătură cu Annia ; Terentius comisese nedibăcia de a povesti prea mult.

Celălalt ofițer, Lucius, mai tăcut, se exersa pe drum înfigînd în trunchiurile copacilor o suliță ușoară, el era campion vestit și cîștigase întreceri pe întreaga Legiune iar acum spera să se întoarcă în cetate dacă nu cu aur, cel puțin cu o căprioară ce s-ar fi ivit în bătaia armei sale șuierătoare.

Dar nu o căprioară ci un lynx, pitit printre ramuri, îi aștepta.

Sulița, aruncată cu forță și precizie, sfărîmă coastele, ieșind prin cealaltă parte. Urlînd, văitîndu-se, tînguindu-se de moarte, uriașa pisică galbenă se prăbuși din creangă în creangă încercînd încă să se mai agațe cu ghearele, iar cînd ajunse jos se mai zbătu stropind ferigile cu sînge negru și izbind pămîntul cu puternica-i coadă groasă, scurtă, cu un fel de măciulie întunecată la capăt.

Caius observă, caustic, că de astă dată îndemînarea campionului fusese de prisos, frumosul, elasticul animal al pădurii nu trebuia ucis, Lucius se mulțumi să răspundă, mîndru, că, de nu-l răpunea, lynxul i-ar fi atacat zvîrlindu-se fulgerător din copac, Caius îl contrazise în timp ce Terentius privind puțin înfricoșat cum mai zvîcnesc mușchii pisicii galbene, pătate, parcă vie și în moarte, se întreba cum ar fi posibil să descrie toate acestea în stihuri.

Ar fi trebuit să-și adreseze o altă întrebare ! Întîmplarea cu lynxul ar fi trebuit să-l avertizeze, dar se încredea pe deplin în prietenii săi și merseră mai departe pururi, iar amurgul îi întîmpină la înapo-

iere mult mai bogați decît la ducere, găsiseră cu adevărat aur, Terentius nu-i păcălise, găsiseră grăunțe mari, galbene, grele, și deodată, încercînd să nimerească un fag, Lucius Salvianus, ofițer al Legiunii a 13-a Gemina și campion la aruncatul discului și suliței, greși ținta și arma se înfipse în ceafa lui Terentius care mergea în față, naivul. Sulița străbătu gîtul, sfărîmînd mărul lui Adam și fiul lui Claudio și al Sossiei și iubitul Anniei se prăbuși horcăind fără a mai apuca să facă un semn către zei, munții căzură peste el și el se duse, mă întreb dacă înțelegînd ce s-a întîmplat și, tot mă întreb, dacă mai avînd puterea de a spera că va ajunge în apropierea lui Jupiter, unde îi va fi bine.

Caius cel vorbăreț puse o întrebare aspră.

— De ce l-ai răpus pe prietenul nostru ?

Lucius îi răspunse :

— A fost o greșeală, eu am țintit copacul.

— Minți, Lucius !

Campionul rînji cu dispreț.

— Ești un neghiob, Caius ! Aurul împărțit numai în doi cîntărește mai greu !

— Prietenia e mai presus de aur, ticălosule ! și Caius smulse din trupul lui Terentius sulița. Lucius cel puternic se sperie, răcni.

— Ce dorești, Caius ? Rămîi unde ești ! Și lasă jos sulița ! E a mea !

Caius scrîșni iar : „Ticălosule !“ și azvîrli, dar cum el nu era un campion, arma șuieră pe lîngă grumazul lui Lucius și zbură undeva. Cei doi ofițeri, prieteni un minut înainte, se încăierară sălbatec, Lucius era mai voinic, Caius mai agil, își pricinuiră răni multe, căzu întunericul, ei încă se mai băteau, înfricoșați

ambii, stropiți de sînge și într-o ultimă disperată sforțare se împinseră unul pe altul într-o neagră prăpastie unde nu-i mai scoase nimeni niciodată.

Ce a rămas ? Amintirea unei iubiri într-o seară furtunoasă cînd Cerdava curgea în sus fiindcă, îmi zic, pîntecul Anniei va fi rodit, iar urmașii muntencei cu ochi albaștri și ai lui Terentius Neptunalis, poetul, vor fi trăit și se vor fi înmulțit și ei se află printre noi, dacă nu cumva sîntem chiar noi. Și a rămas ținutul acela etern și miraculos tăiat de rîul ce curge cîteodată în sus...

PATRU

Seniorul Halalaie tresări : făcuse saltul către prezent. Era sub arest ! El ! Cei doi advocați, dl. Pepe Ionescu, al lui Halalaie și Theodor Csaky, al jupînului Carabonc, amici sau inamici după cum le dictau interesele lor de barou, în cazul de față f o a r t e amici — se întruniră la „Urangutanul", cel mai de vază local al seniorului H., și între bere rece, măduvioară, raci, friptură, vin roșu, puseră la punct cu „neglijent" lux de amănunte orariul nopții de pomină cînd jupînul Carabonc îl lichidase pe nefericitul holoangăr, iar Iulian Voicu Halalaie, în mare vervă de joc, de jocuri, trecuse de la masa de biliard la poker, ajungînd pe la miezul de noapte în patul ațîțătoarei Florica, nevasta lui Gurguzan, pădurarul șef al seniorului aflat în rod de inspecție departe în munți.

Pentru ca pe la două ale nopții, ne referim la același Halalaie, să ciocănească discret la camera

Flaviei de la hotelul „Fîntîna Craiului". Șansonetista Flavia era, oficial, metresa lui Miki Lotu, un tip lunecos ca șerpii și de care se temea multă lume.

Advocații, cunoscînd prea bine adevărul cel rău, fuseseră plătiți spre a-l converti în bine și, în deplină înțelegere, căutau soluții. Pepe Ionescu știa prea bine că în noaptea de 12 mai, începînd cu orele șapte ale serii, seniorul H. nu putea fi acasă, așa cum declarase el, de vreme ce Iulian, după o cină luată împreună, jucase biliard. La rîndu-i, Csaky, își vîrîse și el nasul cel prelung, scotocind. N-a fost greu să afle că pe la șapte seara cîrciumarul Carabonc nu mai avea mușterii, iar ceva mai tîrziu, un amărît deschisese ușa cîrciumei, dar, parcă, nu mai ieșise de acolo, în schimb ieșise Carabonc. Acești martori, vreo doi, trebuiau învățați ce să spună, iar nevasta cea bigotă a jupînului, trebuia lămurită de asemenea.

Frumoasa Florica și dulcea Flavia nu creiau deosebite probleme, gura închisă, discreția, intrau în sfera micilor lor interese mari. Advocații tocmai enumerau mijloacele de convingere, cînd la masa lor se așeză, neinvitat, un ins de vîrstă incertă, probabil tînăr, deși avea părul alb-argintiu, cu ochi albaștri, limpezi, candizi. Omul era îmbrăcat cam alandala, dar fruntea înaltă îi conferea noblețe ; era palid, impunător și frumos prin ceva neclar, căutătorul de aur Toma Milea, cu toate că el afirma despre sine că e doar căutător. Spuse cu glas plăcut :

— N-am reușit să pătrund pînă în „celula" seniorului Halalaie. Transmiteți-i că s-a găsit aur la Radfonten, în Transvaal. Mult ! Să plecăm acolo, nu mă interesează aurul dar aș vrea să-l însoțesc pe senior în această călătorie. Mă îngrijesc eu de toate, pot. Să nu mai investească seniorul banii aici, aurul ăsta

își pierde însușirile de cum intri în oraș, se transformă în aramă sau în cine știe ce. La Radfonten însă...

Pepe Ionescu, cu fața lui albă, necercetată de soare, fiindcă mult timp își petrecea prin birouri și restaurante, acum ușor transpirat de eforturi, lovi cu demnitate masa.

— Nu te agita, drăguță, lumea se uită la noi și nu-mi place ! Vrei să afle și alții secretul cu aurul de la Radfonten, să plece toți acolo ?

— Dar scrie în gazetă, explică Toma Milea.

— Ei, cine le mai citește pe toate, vorbi celălalt advocat. E un secret. Dacă ești cuminte și ne lași dracului în pace, mergem noi cu tine la Radfonten și unde vrei.

— Nu-ți mai bate joc de bietul băiat, interveni moale dl. Pepe. Domnule Milea, prietenul meu Theodor e un glumeț, îi place să ia oamenii peste picior cu toate că are sufletul blînd ca un fluturaș de mai. Adevărul este că noi nu sîntem căutători de aur, nici măcar căutători, așa cum ești dumneata, sîntem simpli juriști. Iar seniorul Halalaie, sărmanul de el, după cum știi cred, se află în detenție. Dacă nu ne deranjezi, poate-l scoatem mai repede din temniță și-atunci îl convingi personal între patru ochi și veți pleca în Africa ori și mai departe, cu binecuvîntarea noastră.

Seniorul H. nu se afla în temniță și cu atît mai puțin într-o celulă murdară cu gratii, gardieni, ploșnițe și alte cele. Nu mînca pîine mucegăită, uscată, și nici nu bea apă sălcie dintr-o cană murdară. Nimeni n-ar fi îndrăznit să se poarte în felul acesta cu H., spre nemulțumirea comisarului Beniamin

Cornea care trimitea — sau se prefăcea că trimite ! — depeșă peste depeșă la București. Căpitanul Climescu îl instalase pe seniorul Halalaie într-o cameră „de oaspeți" a Judecătoriei, într-un ușor arest preventiv, pînă ce se vor clarifica lucrurile.

Pe aici se perindau întruna prietenii seniorului, doi chelnări făceau permanent legătura cu „Foișorul de aur" și „Urangutanul" aducînd gustări și băutură.

— E un mare *escandal !* zicea în acest moment marele dresor Aboui, mîngîindu-și cățelul preferat, pudelul Sejour.

— Da, Ștefane, nu sînt decît o biată victimă, murmură melancolic H., care se simțea excelent în acest rol de victimă.

— Și chiar, nu ți-e permis să ieși ?

— Ei nu ! Cine ar cuteza să mă oprească ? Dar, înțelegi tu, prefer să nu prea mă mișc de aici, vreau să trezesc indignarea acestei momîi degerate care se numește opinia publică. Seniorul mestecă un pișcot, adăugînd : De altfel, mai și ies, incognito...

— Opinia publică e de partea ta !

— Nu-mi fac iluzii. Opinia publică e de partea celor puternici, omul trebuie să fie dur, iar eu nu-s decît un biet visător. Visător ! Nu trebuie să scapi din mînă biciul, eu ce fac ? În tinerețe m-am pasionat de cercetări științifice iar acum am o lunetă și un telescop și discut filozofie matematică, de există așa ceva, cu Șorban. A fost la mine, cu mutra lui bleagă, Șorban-savantul, și ce crezi că a spus ? Calculele sale demonstrează imposibilitatea ca eu să-mi fi petrecut noaptea discutînd afaceri cu cîrciumarul Carabonc. Dar calculele tale — i-am răspuns — sînt numai niște abstracțiuni, iar tu un visător ca și mine, de-aia nu te țin de rău, — iar adevărul cumplit al

vieții..., iar el : Nu ridica tu glasul către mine, adevărul vieții nu mă atinge și schema asta am întocmit-o numai spre propria mea satisfacție, privește, curba din stînga ești tu, ba nu, Carabonc, iar zigzag-ul aparent paralel, te reprezintă, examinează, te rog, aceste imposibile puncte de intersecție.

— Ah, dementul, murmură Ștefan Aboui.

— Asta e, că nu-i chiar dement definitiv. Are uneori idei geniale.

— Deci, a desenat o schemă ? întrebă Aboui, servindu-se cu liqueur dulce, căci el nu bea niciodată „băuturi bărbătești".

— Da, a tot fluturat-o prin fața ochilor mei, dar nici n-am voit s-o privesc, și pînă la urmă nu Șorban s-a înfuriat, ci eu.

— Și dacă o arată noului comisar ? Acela e întreg la cap ?

— Nu știu, dar Șorban n-o arată nimănui. El este un campion al zădărniciei, cam ca și mine, cam ca și unul Toma Milea. Toți căutăm, dar nu știm prea exact ce.

Fluturînd o pălărie fistichie Pepe Ionescu deschise larg ușa ca să-i încapă burdihanul, aruncă o privire pofticioasă asupra bunătăților de pe mesuțe.

— Salutare, salutare ! Așa detențiune mai zic și eu ! Nici nu văd de ce m-ai angajat să te scot de aici, senior, cînd văd că ai de toate, bănuiesc că și blonde !

— Da, halbe blonde am ! Servește-te !

După ce dresorul Aboui, om fin, se retrase, Halalaie lămuri chestiunea.

— Nici nu te-am angajat să mă scoți de aici, Pepe! Dar de ce ești așa de alb ?

— Toată lumea-mi pune aceeași întrebare. Lasă. Ce ziceai ?

— Nu trebuie să mă scoți de aici tu, alta e problema.

— Ar trebui s-o tratezi mai serios, afurisitul de comisar bucureștean nu se teme de Dumnezeu ! Și nici măcar nu te iubește.

Advocatul, înfulecînd de-a valma din tot ce se găsea acolo și stropindu-și gîtlejul, extrase din unul din buzunare un notes gros și jegos în care se aflau adunate toate mizeriile acestei lumi sau, măcar, o bună parte din ele și dădu citire, rar și răspicat „orariului" întocmit la „Urangutanul" împreună cu amicul și inamicul său Theodor. Seniorul H. află acum, ușor contrariat, cam ce făcuse sau nu făcuse el în așa zisa noapte petrecută cu jupînul Carabonc.

— Mă, Pepe, nu mă mai plictisi cu prostiile astea, pe comisarul acela mititel eu îl acopăr c-o flegmă oricînd doresc. Mie mi-ar trebui un polițist particular isteț, discret, invizibil, și care să nu fie de pe aceste meleaguri, cu cît mai de departe, cu atît mai bine.

Meticulos, dl. Pepe șterse cu șervețelul buzele-i groase, meditînd încruntat.

— Iulian, tu ești bolnav !

— Toți sîntem foarte bolnavi, Pepe, unii bolnavi de aur, alții din motive necunoscute, îl cită fără voie Halalaie pe Carabonc. De ce dracu, totuși, ești așa de alb, n-ai cumva gălbinare ? Da, am nevoie de un detectiv bun, tînăr, ager, descurcăreț.

— Iar eu îți spun că mai întîi ai nevoie de noroc cu carul ca să ieși cu bine din rahatul în care te-ai băgat. La ce ți-e necesar un detectiv ?

— Am să-ți spun, că oricum se află. Trebuie să cunosc cine este nefericitul ăla strangulat la cîrciuma lui Carabonc și, mai ales, de unde vine.

— Și la ce-ți folosește ? îl contracită Pepe pe senior.

— Să zicem, curiozitatea. Am destui bani ca să-mi satisfac orice curiozitate.

— Însă nu destui ca să descoperi orice galaxie, rînji Pepe Ionescu. Vrei să afirmi că nu Carabonc l-a omorît pe acela ?

— Mă mir ! Tu ai faimă de om deștept, dar pui întrebări neghioabe, neașteptat de neghioabe.

— Nu sînt mai rău decît alții, spuse Pepe, și fața lui albă deveni și mai albă.

— Ce alegi, între rău și neghiob ? Nici tu nu știi. Am destui bani ca să-mi satisfac orice curiozitate.

— Nu destui ca să angajezi un mare advocat, nu un nemernic ca mine, și nici destui ca să cumperi orice galaxie !

— Cum să fie Carabonc asasinul, m-aș asocia eu cu un ucigaș, așa vezi tu ?

— Tu, Iulian, te-ai întovărăși chiar cu diavolul de ți-ar fi cu trebuință, e drept că eu aș face la fel, și nu mai vorbi pe tonul ăsta sincer și patetic, că nu mă impresionezi. Ce, îți închipui cumva că eu nu am personalitate ? Foarte bine, eu, conștient că mint, am să pledez pentru nevinovăția ta, și atunci voi avea nevoie de patos, iar Theodor are să demonstreze fir cu fir că frumosul Carabonc e un înger și a îngurgitat toată viața numai pască, și numai fiindcă sîntem orbi nu-i vedem nimbul, bun, asta nu înseamnă să renunțăm la părerile noastre personale. Să nu mă mai jignești...

— Promit... Dar ești atît de alb ! rosti duios seniorul H. Cu ce te-am jignit ?

— Vrei un detectiv ? Perfect ! Agenția Lăzău îți spune ceva ? Sau te temi că ăia-s prea tipicari. Preferi agenția „Bak and Company ?"

— Mi-e tot una. Dar prefer cea dintîi, cunosc toate limbile din lume în afară de engleză. Să fie cît mai repede. Ai mîncat ? Ai băut ? Te-ai *bîrnit* ? Acesta e un cuvînt al lui Șorban... Mă bucur. Cînd pleci, trimite-mi servitorul !

Obrazul de hîrtie al lui Pepe deveni străveziu, el se ridică suprimînd cuvintele de indignare, asta e, asta e soarta ingrată a advocatului, să îndure, pentru un mic cîștig, orice umilință. Se retiră ca o broască țestoasă. „Logofătul" Făt îl anunță pe stăpînul său că în antecameră așteaptă căutătorul Toma Milea. Figura seniorului se lumină, totuși decise :

— Da ! Omul în buzunarele căruia aurul se transformă în aramă ! Asta îmi lipsea ! Metafora e frumoasă, dacă știi ce e o metaforă, dar ce să fac, un astfel de om nu mă interesează azi, poate altă dată, nu mai primesc pe nimeni, sînt bolnav, fă un pic de foc, trage perdelele, adu-mi un *stock* mare din cărțile mele preferate și ia carabina, postează-te la ușă și împușcă-l pe cine e căpătînos.

— Chiar să-l împușc ?

— Ești un prost, Făt ! Eu să doresc moartea cuiva ? ! Sperie doar pe cine insistă.

Halalaie se întinse în patul moale destinat oaspeților de vază ai judecătorului Sebastian, își puse ochelarii cu ramă grea din aur din care cauză se

îndoia ușor, rama, își mîngîie barbișonul ascuțit, roșcovan, și apucă o carte a astronomului Flammarion, adîncindu-se asupra misterelor Universului, din care nu înțelegea mai nimic.

După vreo două zile, aducîndu-i gustarea în aceeași cameră de oaspeți „logofătul" Făt îl înștiință pe senior că în antecameră așteaptă dl. Pepe (Halalaie se strîmbă), căutătorul Toma Milea (H. zîmbi), dumnealui domnul Miki Lotu (H. se sperie) și chiar o doamnă.

— Ce fel de doamnă, mă ?

— N-o cunosc, senior, își clătină Făt capul țuguiat și întunecat ca un ciot. O doamnă frumoasă ! Poartă cizme, pantaloni de călărie roșii ileganți cum nici n-am văzut la bărbații de pe-aici ! Comandantul servitorilor își duse degetele la buze și le țocăi.

— Renunță la gesturi frivole, Făt ! ordonă H. și las-o pe doamna la urmă, să mai aștepte. Dacă e o doamnă... eu cît n-am așteptat după o doamnă adevărată ! Să intre domnul Lotu !

Fiindu-i teamă de acest delicat și politicos bandit, față de care se simțea cu musca pe căciulă, seniorul H. își luă avînt și curaj, decis să înceapă dimineața cu ce este mai neplăcut. Desigur, știindu-l la strîmtoare, Miki Lotu venea să-l amenințe, să-l și șantajeze. Înalta, diafana, feciorelnica Flavia, l o g o d n i c a lui Lotu, nu făcea o mare taină din amiciția ei cu seniorul, însă ce este aceea o taină ? Iar dacă am sta să luăm în seamă toate înfățișările unei femei, îl chiar iubea pe acest Iulian, și naiv, și prostănac, și deștept uneori, fiind însă obligată să i

se supună lui Miki Lotu datorită unor tenebroase motive, poveste veche de cînd lumea și de altfel seniorul H., atît de generos, în principiu, n-avea nimic împotrivă ca Flavia să rămînă a lui Lotu și ar fi fost cu totul împotrivă ca talentata șansonetistă să devină o permanență a sa...

Vizita lui Lotu, înrăit escroc — dar dacă nu era chiar așa ? — îl lăsă descumpănit pe H. Acest Miki avea fața blajină ca o chiftea, din umerii strîmți atîrnau mîinile subțiri, fără urmă de musculatură, iar degetele subțiri și lungi nu deveneau îndemînatice decît la jocurile de cărți. Eleganța lui Lotu, deși de rang, părea sumbră, ai fi zis că e permanent în doliu, nimeni nu bănuia în orașul de aur că el purta u n i f o r m a cartoforilor și trișorilor ce invadaseră Far-Westul. O făcea oare cu bună știință, sau din instinct ?

Venise, explică Miki Lotu, într-o simplă vizită de curtoazie, pentru a-i oferi seniorului tot ajutorul, de care ar avea, eventual, nevoie.

— Noi, stîlpii orașului, se exprimă fragilul sugrumător, trebuie să ne sprijinim, și la bine și la rău altfel se dărîmă șandramaua !

Ce fel de stîlp al orașului mai poate fi și acest ticălos migălos, gîndea seniorul, abia mascîndu-și repulsia și totodată un mare suspin de ușurare : se așteptase ca slăbănogul de Miki Lotu să scoată de undeva niște pistoale grele — apropó de Flavia.

Nu, nici un fel de amenințare, conversație potolită despre nimic. Alarmat de atmosfera prea blîndă din cameră, „logofătul" Făt își vîrî capul ca un ciot negru prin deschizătura ușii.

— Porunciți !

— Nimic, își roti Halalaie o privire apoasă. Ba da. Servește-l pe domnul Lotu cu o băutură. Ce ați prefera, domnule Lotu ?

— Foarte mulțumesc, eu nu beau.

— Nici măcar un strop din otrava numită whiski ?

Pe figura ca o chiftea a lui Miki se lăți un zîmbet blajin.

— Nici măcar... Adăugă, în treacăt : Whisky bea Flavia, scoțian nu american...

După ce cartoforul, debil și ceremonios, își luă rămas bun urîndu-i seniorului H. grabnică rezolvare a tuturor problemelor ce *ne* plictisesc, H. se adînci în gînduri nu tocmai plăcute. Totul ar fi fost perfect dacă Lotu n-ar fi pomenit numele Flaviei... și n-ar fi subliniat acel *ne*.

Făt se înfățișă.

— Pe cine primiți acum senior ? Toma Milea e foarte insistent.

— Ia carabina și pune-i pe goană pe toți ! urlă H.

— Foarte bine, iau carabina. Foarte bine, trag și în doamna ?

— În mine n-ai cum să tragi, servitorule ! Fără a mai fi invitată, o zveltă femeie blondă cu mari ochi verzi („Doamne ! Ochi de fiară... poate de *lynx !*"), cu fața atrăgătoare, însă distantă, probabil datorită privirii *impenetrabile*, femeia ale cărei picioare, datorită cizmelor de călărie, păreau foarte lungi, fiind oricum lungi, îl expedie cu un gest pe Făt, iar acela nu crîcni, și-l analiză pe senior care se ridicase, intimidat.

— Am o taxă foarte mare, spuse femeia. În contrast cu afirmația, vocea ei suna duioasă ca o harfă.

Halalaie privi încurcat cizmele ei roșii.

— Taxă ? Pentru ce ? Și cine sînteți, doamnă ?

— Flandra Klinkenhagen, detectiv principal al agenției Lăzău. Ce s-a întîmplat, domnule Halalaie ? Oare nu ați mai văzut femeie în cizme și pantalon ? Oare nu dumneavoastră aveți nevoie de un detectiv ?

— Așa e ! Ați fost invitată de advocatul meu, dar trebuia să mă prevină, idiotul.

— Domnul Pepe — Flandra Klinkenhagen își mișcă umerii cu mîndrie — ce fel de nume mai e și ăsta, Pepe, o fi italian — a făcut pînă acuma antecameră cîtă vreme ați pierdut cu Miki Lotu. Nu vă miraţi, mă aflu de puțin timp aici, dar am aflat multe, poate chiar totul. Nu te mai chiorî atîta la picioarele mele, senior, nu sînt decît două !

— Doamnă, permite-mi te rog o întrebare de om naiv și provincial — asta și sînt. Un detectiv particular, în cazul acesta o detectivă, poartă asupra sa armă ? Unde o poartă ?

Buzele detectivei, vag rujate, se întinseră, ce era acesta, un surîs ?

— Poartă, domnule, n-are importanță unde. Arma e necesară, în cazuri grave.

— Cazul meu e grav ? Dar nu vreau decît să aflu...

— Știu și asta. Vrei să afli de unde a venit nenorocitul acela care a descoperit o mină de aur și pe care l-a ucis Carabonc.

— Nu l-a ucis el..., șovăi seniorul.

— Asta e treaba justiției locale. Voi afla unde e mina aceea de aur. Dar te amenință ceva și mai rău domnule H. ! Te amenință moartea !

— Pe mine ? Și mă poți apăra ?

— Cît timp voi fi în preajmă, n-ai să mori de moarte violentă, senior.

— Pari foarte sigură, doamnă !

— Par ceea ce sînt !

Halalaie apăsă pe sonerie, apăru Făt.

— Să iau carabina ?

— Dulcețuri ! Iute !

La ușă se ivi, fără a-și cere permisiunea, matematicianul Șorban. Părea nedormit, sau băut, sau ambele. Ochii săi bulbucați fixară un punct între Halalaie și Flandra K.

— În noaptea asta sau în aialaltă, nu mai știu, zise savantul, am descoperit că nimic nu este... nu poate fi perfect rotund. Nici un cerc trasat de un perfect compas, nici o sferă cizelată de cea mai inteligentă mașinărie. Se întrerupse, tuși. Să nu mă contrazici, Iulian... Își roti privirea, nehotărît. Nici dumneavoastră, doamnă...

— Nu te-am contrazis, cred, niciodată, făcu seniorul.

Doamna Klinkenhagen interveni :

— Nici eu nu te contrazic, dacă-mi arăți demonstrația.

Matematicianul își șterse fruntea nădușită.

— Asta e ! Totul îmi era atît de limpede în cap, încît nu m-am obosit să notez undeva demonstrația și pînă dimineață am uitat. Am rămas numai cu *concluzia*. Să-mi fie de învățătură.

CINCI

Advocatul Pepe Ionescu auzi o șoaptă, și cum nu-i pica bine să petreacă prea multe ceasuri la birou, se duse să verifice personal la restaurantul „Foișorul de aur", deasupra căruia, la etaj, se aflau animatoare, precum tot acolo își rezervase un mic

apartament seniorul H. Advocatul lăsă la garderobă pălăria și bastonul, dar nu se lipsi de servietă, netezi haina pe burdihanul său încăpător și-și vîrî în sala mare obrazul alb, alb ca toate cearșafurile albe la un loc.

La o masă cu lampion, părul ca o cărămidă al comisarului Beniamin Cornea reflecta cu modestie lumina, în schimb buclele de aur ale Flandrei Klinkenhagen străluceau. Lepădase cizmele de călărie, purta o rochie de catifea neagră, la gît un șirag de perle, mănuși albe, lungi pînă la cot. Ce fatală cucoană ! se întristă fără motiv Pepe Ionescu. Și în continuare : Ce naiba s a p ă aceștia doi acolo, prea în intimitate, comisarul e dușmanul de bază al seniorului, el a declanșat l e g e a, pe cînd doamna e angajata lui Iulian, de ce se complac împreună ?

Advocatul mai remarcă obrazul nebărbierit al căutătorului Toma Milea, pletele lungi ce atîrnau peste surtucul vechi. Nu era beat, totuși un chelnăr încerca să-l evacueze de acolo fiindcă nu comanda nimic și-i deranjase în două rînduri pe cei doi. Din salon nu lipsea nici marele dresor Aboui, nici dublura sa, pudelul Sejour (dacă un cîine poate fi o dublură — însă de ce nu ?), fapt ce aduse o grimasă de plictiseală pe mutra lui Pepe. Nu-l simpatiza pe dresor și detesta lighioanele sale, cîinii, pisicile, vulpea — cu numele de Semiramida ! — iepurele Zoro, bufnița Jeana, maimuța Cosînzeana, lupul Remus, șarpele Temistocle, care, toți împreună și ascultînd cu sfințenie ordinele stăpînului lor, ofereau în fiecare ultimă joi a fiecărei luni, indiferent de anotimp, cîte un „festival extraordinar și internațional de hipnotism, dresură, îndemînare, prestidigitație și surprize", la „Grădina babelor" într-un

amfiteatru alb, scobit în stîncă, poate vechi de mii de ani. Lumea venea totdeauna, pentru domni și doamne se amenajau iute cîteva șiruri de bănci, mulțimea anonimă rămînînd în picioare.

Advocatul Pepe se număra printre puținii ce nu participaseră la acel spectacol „al șarlataniei", ba chiar scrisese la ziar împotriva lui Aboui, sub un pseudonim atît de misterios încît toată lumea se prinse, încercînd să atragă atenția asupra trecutului dubios al lui Aboui, dar nu fu luat în seamă cine știe ce, iar dresorul nu puse la inimă, ba chiar se pronunță că advocatul îi face reclamă în felul acesta.

Pe podiumul restaurantului se instală orchestra, din altă direcție apăru șansonetista Flavia care, datorită buclelor ei mari, aurii, parcă semăna cu Flandra K.

Toma Milea îi căută iar price lui Beniamin Cornea și acesta-l amenință cu pușcăria.

Pepe se apropie.

— Am să-l apăr eu pe acest băiat, de va fi nevoie, pe gratis. N-a făptuit nimic rău !

Polițistul clipi din ochii lui mici și răi.

— Descurcă-te, deocamdată, în cazul lui Halalaie, maestre !

Advocatul își trase un scaun, făcu semn chelnărului să-i aducă acolo vinul și i se adresă Flandrei.

— Doamnă, nu mă așteptam să vă găsesc în compania inamicului nostru comun !

— Doamna Klinkenhagen este invitata mea, iar dumneata ești de prisos, replică polițistul, dar fără a ridica prea mult vocea.

— Un advocat nu e niciodată de prisos nicăieri, răspunse promt, ca la bară, Pepe.

— Nici banii nu sînt de prisos, nici norocul, nici femeile, te rog nu ne mai deranja.

Pepe încercă să descifreze chipurile celor doi, se considera un excelent psiholog însă fața mică a polițistului în care ochii stăteau bătuți ca niște cuie, și figura prelungă, romantică a femeii, se dovediră greu de *citit*. Mai mult, ochii de *lynx* ai Flandrei îl *nimiceau* pe îndelete, Pepe transpiră, simți o slăbiciune, dar atunci Toma Milea se apropie iar.

— Mă prezint. Toma Milea, căutător...

— la un scaun, domnule Milea. E interesantă meseria de căutător ?

— Da, doamnă. Mereu treci dintr-un vis în altul.

— Înseamnă că și eu sînt o căutătoare !...

Comisarul de poliție Beniamin Cornea puse un bec puternic în reflectorul cu oglindă, instală pe birou teancuri de acte, fotografii, cîteva tomuri pretențioase, cerneala, creioane, tocuri rezervoare din belșug de parcă ar fi avut intenția să rescrie „Contele de Monte-Cristo", dar în 12 volume, — și procedă la interogatoriul *strîns* al celor doi inculpați, cu toate protestele căpitanului Climescu, ale judelui Sebastian și ale procurorului Sebe. Ca pentru a-și satisface orgoliul său prăpăstios, Cornea începu cu seniorul, care, în fond, era inculpatul secund. Advocații, judecătorul și procurorul asistau la interogator; dacă ar fi fost să se țină cu adevărat de litera legii, nu se desfășura în condiții normale.

— Să vedem, spuse Beniamin Cornea, fratele marelui Maximilian Cornea, cu un zîmbet de mică lichea, îndreptînd reflectorul în ochii lui Halalaie.

— Ce e porcăria asta ? De ce mă orbești ?

— Protestăm ! se ridică Pepe.

— Protestați degeaba, răspunse polițistul bucureștean, „metoda Kurtz“ este admisă la orice interogator. Autoritatea mărunțelului polițist și competența sa în materie de „metode“ și proceduri le luă pentru moment piuitul. Umilindu-l „în scară gradată“ pe inculpat, polițistul trecu la identificarea sa (deși această operațiune se îndeplinește, de obicei, la proces, dar judecătorul Sebastian tăcu de teamă că între timp se vor fi preschimbat articolele de lege iar el nu e la curent), deci Beniamin-cel-rău ceru : numele, prenumele, adresa etc. Halalaie întrebă, zbierînd, ce porcărie mai e și asta, pe el toată lumea-l cunoaște !

Comisarul luă una dintre foile sale misterioase.

— Iulian Voicu Halalaie, suferi de aberații sexuale ?

— Asta e nebun ! ridică seniorul brațele către cer.

— Răspunde-i Iulian, își sfătui clientul Pepe Ionescu. Să terminăm odată.

— Nu, domnule, nu ! Nu sufăr de nimic !

— *Sodomia ratione generis ?* citi Beniamin Cornea din hîrtia sa, făcîndu-l pe căpitanul Climescu să cadă iar în extaz. Hm, mîrîi Cornea, parcă respingînd ipoteza. *Fetișism ?* Hm... *Algolagnie ?* Hm... *Voayeurism ?* Da, da... se zvonește că sînteți un voayeurist, domnule Halalaie.

— Și asta ce înseamnă ? întrebă procurorul Sebe.

— O aberație mai mică. Te desfeți privind ceea ce fac alții... Atît. E adevărat, domnule Halalaie ?

— Stai, domnule ! sări de pe scaun ca o mînge Pepe Ionescu. Ce legătură are cu acuzația propriu-zisă ?

— Trebuie să stabilim profilul inculpatului. Este „metoda" lui...

— Se respinge, încercă să-și recîștige autoritatea judecătorul Sebastian, a oricui „monedă" ar fi. Întrebarea e jignitoare și inutilă.

— Mă supun, făcu polițistul. Și, trecînd la obiect, puse întrebări exacte, nu fără a preciza, prea des, conform căror principii, sisteme și metode procedează.

Pufăind o țigaretă, seniorul H. se strădui să se concentreze, să răspundă cum stabilise Pepe, conform „orariului", se enervă însă repede, comise erori, încurcă ore și refuză să explice natura afacerilor sale cu acel Carabonc. Polițistul clipi semnificativ, gata să-i arunce seniorului și culpa de homosexualitate. La rîndu-i, Carabonc, chinuit de întrebările preliminare ale omulețului cu părul ca o cărămidă, se contrazise, și încurcă afirmațiile lui Halalaie, răsturnă orele, locul unde conversaseră.

Beniamin C. îl concedie pe Carabonc (spre deosebire de senior, cîrciumarul „domicilia" într-adevăr la închisoare) dar îl mai păstră pe Halalaie.

— Domnule Iulian Voicu ! E adevărat că ți-ai omorît cu premeditare tatăl, pentru a-l moșteni ?

— E o calomnie ! urlă seniorul.

Alb la față, ca niciodată, Pepe urlă și el :

— A fost un accident ! Toată lumea știe !

* * *

Pentru proces însă, Pepe, Theodor, judele Sebastian și procurorul Sebe, toți prietenii lui H., se pregătiră temeinic, decișii să nu mai scape hățurile. Comisarul Beniamin Cornea se constitui în „martor principal", spunînd tare, ca să-i impresioneze pe ignoranți, mai ales pe căpitanul Climescu : *Faber est suae quisque fortunae,* adică fiecare este făuritorul propriului său destin. Sînt cuvintele favorite ale fratelui meu, marele criminalist Maximilian Cornea, care abia așteaptă să-i dau de știre să vină aici !

Beniamin vorbi mult și încîlcit, expuse însă clar contradicțiile dintre declarațiile inculpaților și aduse martori de care advocații nu țînuseră cont și, din spusele acestora reieși, în mare, că un zdrențăros intrase la cîrciuma lui Carabonc, pe la începutul nopții, apoi cîrciumarul ieșise, dar zdrențărosul nu, iar seniorul Halalaie fusese observat în diferite puncte, dar nu în compania lui Carabonc.

Vorbi iarăși „martorul principal", făcînd dese aluzii la fratele său Maximilian Cornea care, s-ar fi zis că se și afla pe drum încoace. Beniamin Cornea, mărunt, cu fața lățită ca de un baros, în costum negru, rigid și plin de porniri negre, făcu iarăși istoricul crimei, precizînd că insul necunoscut a fost gîtuit de Carabonc dintr-un motiv clar, *însă nu total clar !,* după care într-adevăr cîrciumarul pornise în căutarea lui Halalaie, să-l convingă, să-l șantajeze. Carabonc știa multe despre senior, printre altele și întunecata afacere a morții bătrînului Halalaie, încheie triumfător Beniamin, amenințînd iarăși că-l cheamă pe Maximilian, fratele său, în ajutor.

Depuse mărturie și nevasta lui Carabonc, vorbi ca drogată, și fu atît de confuză încît nimeni nu pricepu mai nimic.

Spre surprinderea tuturor, ieși în față Flandra Klinkenhagen, acum iarăși în cizmă, și cu cravașă în mînă.

Se zgîiră la ea.

— Am cercetat, am aflat, știu, spuse. Dar nu știu chiar totul. Nu știu dacă omul care a descoperit o mină de aur a fost ucis chiar de Carabonc. Nu știam că șeful brigăzii a treia criminale din București, Maximilian Cornea, pe care-l cunosc, are un frate. Dar acestea nu mă interesează acum. Vreau să fac lumină în problema morții bătrînului Halalaie. A fost un accident, dacă va fi necesar voi aduce probe.

— Și eu voi aduce probe că sînt fratele lui Maximilian, ricană Beniamin, de altfel o va confirma chiar el personal. Dar nu asta judecăm noi aici, de asemenea nu moartea bătrînului Halalaie, ci crima comisă de Carabonc și complicitatea tînărului Halalaie. Iar doamna Flandra de ce se amestecă? Ea e plătită de seniorul H. !

— Respectă politețea ! se răsti președintele tribunalului.

Mîngîindu-și bărbia acoperită cu peri rari și aspri, nemulțumit, judecătorul Sebastian constata că eficiența, măcar verbală, a copoiului venit de la centru nu poate fi trecută cu vederea. Se ridică procurorul Sebe, om destul de inteligent, elastic și instruit. El preluă cu eleganță de mare scrimeur toate, absolut toate elementele incriminatorii expuse de Beniamin Cornea și de alții, însă le expuse pe un ton acuzator-persiflator-întrebător : toate acestea sînt limpezi pentru noi, dar ce semnificație au ? Și oare chiar

așa s-au înșiruit întîmplările ? Fu un „rechizitoriu" strălucit. În favoarea acuzaților. Părul — cărămidă al lui Beniamin Cornea luă foc. Fruntea judecătorului Sebastian se însenină. Advocații ieșiră și ei în arenă.

— Stimați domni și sfioase doamne ! Ce este această înscenare ? Ce s-a întîmplat în fond și ce-l îndeamnă pe domnul comisar a cărui misiune e necontestat dificilă, să fie atît de necruțător și ferm, în această afacere încîlcită. O descîlcim noi. Numitul Carabonc pleacă de acasă pentru a discuta afaceri personale cu domnul Halalaie. În absența sa apare vagabondul, așa-zisul descoperitor al unei mine de aur. Era beznă. Nimeni nu știe cînd a apărut, și în ce stare a apărut. Poate a venit grav rănit, și aceasta e opinia noastră, și, încercînd să jefuiască și el, cu ultimele puteri, ce se găsea acolo în crîșmă, mai soarbe niște alcooluri, să se mai întărească, cică, dar faptul îi grăbește doar moartea, aceasta e opinia noastră, insistăm asupra ei și e confirmată și de medicul legist.

O intervenție a lui Beniamin Cornea, iute reprimată :

— Dar nu s-a făcut analiza resturilor alimentare din stomac așa cum am cerut eu ! De ce nu s-a făcut ? Pentru a se ascunde adevărata oră la care a murit vagabondul !

— Noi, continuă, după o tuse tactică, dl. Pepe, nu călărim morții pe varianta morții din cauza excesului de alcool. Noi nu sîntem detectivi brilianți de talia d-lui Cornea, nu avem intenția de a formula nesfîrșite variante, singura noastră sarcină fiind cea de a demonstra starea în afară de orice culpă a distinșilor noștri clienți, ceea ce am și făcut !

Sumbru ca un munte prăvălit, jupîn Surdu Carabonc arăta oricum, numai distins nu. În schimb seniorul H. strălucea de eleganță ca totdeauna. În sală se auzea musca, dar nici măcar atît, chiar și muștele încremeniseră pe tavan și chiar în aer, pentru a auzi pledoaria plină de întorsături de efect a advocatului Pepe Ionescu. Ai fi zis că nici o furtună sau un cutremur n-ar fi fost în sare să întrerupă bogatul șuvoi de adverbe, atribute și alte complemete, însă dintr-un perete ieși umbra căutătorului Toma Milea, prezent aici ca și pretutindeni, cu barba nerasă pe obraz, gălbuie, ca și aurul la care nu izbutea să ajungă. El cuvîntă, scandînd :

— Toate acestea sînt deșertăciuni !
Eu locuiesc într-o șandrama
cu peretele îndoit din întîmplare
sau din *alte motive !*
De la *curbura dublă a peretelui,*
a pornit întorsătura vieții mele...

— E beat sau nebun, invitați-l afară. Cu grijă, ordonă președintele.

— Opriți ! se agită Beniamin Cornea. Ce legătură are curbura dublă a peretelui, cu această crimă ?

— Ei, ce legătură, flutură din mînă Toma Milea. În perete mai e o fereastră, de fapt o simplă gaură, iar eu locuiesc cam peste drum de crîșma lui Carabonc, am văzut totul, știu totul, mai izbuti să spună căutătorul, zbătîndu-se între doi jandarmi ce-l împingeau afară.

— Cer — vorbi indignat Pepe Ionescu — să nu mai fiu întrerupt de orice nebun ! Își șterse obrazul, gîtul, fruntea, își drese poziția burdihanului, continuîndu-și alocuțiunea, spre marea plăcere a căpitanului Climescu, mare iubitor al oamenilor ce vor-

beau frumos și, mai ales, *ne pe înțelesul* său. În acest timp comisarul Beniamin C. și poate altcineva din sală notau ciudatele cuvinte ale lui Toma Milea: „De la curbura dublă a peretelui a pornit întorsătura vieții mele."

Cu drasticul polițist bucureștean se petrecu o schimbare bruscă, neașteptată, paradoxală. Din acel moment el păru că se dezinteresează de procesul în care investise atîtea furii și „metode". Acceptă cu ușurință, ca preocupat de gînduri mai importante, sentința de scoatere de sub culpă, din lipsă de probe, a seniorului și a lui Carabonc. Halalaie se ridică și pretinse să i se ceară scuze de către comisar.

Beniamin Cornea acceptă, provocînd o anumită mirare și-i întinse lui Halalaie o mînă îngustă, murmurînd ceva nedeslușit. Observă oare cineva surîsul său crud și lumina otrăvită din ochii săi, cînd părăsi, în grabă, sala?

Escortat de amicii care miroseau cu mare plăcere cheful care va urma, Iulian Voicu Halalaie trecu pe sub arcada sumbră a clădirii și intră în lumină, mai mult preocupat de neașteptata schimbare a comisarului Cornea, decît de izbînda în proces. Jupîn Carabonc, victorios și el, puse cu un gest familiar laba pe umărul seniorului.

— Acum sîntem liniștiți, comisarul e și el *bolnav*...

Halalaie scutură de pe umăr mîna, fixînd ochiul singuratec și monstruos al lui Carabonc, ochiul acela veșnic deplasîndu-se către mijlocul frunții. Se cutremură. Destul de voinic, alături de Carabonc, seniorul se simțea un trepăduș. Îl lăsă să treacă înainte. Uriaș, murdar, singur în mijlocul acelei veselii, Carabonc părăsi grupul mergînd să bea de unul singur.

În stînga lui Halalaie înainta greu, ca împiedicat de un vînt puternic, matematicianul Șorban.

— Ei, te felicit, te felicit Iulian... Oare ce o fi curbura dublă ? Încă o enigmă...

Fără a-și lua rămas bun, Șorban dispăru pe o străduță laterală. Halalaie privi în urma lui, întrebîndu-se ce sentimente are față de Șorban. Dar matematicianul, față de el ? Uneori Șorban era ca o rază de soare, dar acum părea întunecat, prins de gînduri. Neatent, seniorul calcă lăbuța pudelului Șejour, gata să-l schilodească. Dresorul Aboui, îndurerat, luă în brațe mica javră, fără să mai asculte scuzele. Fugi la un veterinar să constate acela dacă piciorul nu e cumva scrîntit, sau chiar rupt, doamne ferește ! Se ivi „logofătul“ Făt, împungînd înainte cu fruntea lui mică și-l anunță pe stăpînul său că doamna Flandra îl așteaptă.

Jupîn Carabonc sufulcă mînecile cămășii sale jegoase și pătrunse cu posomorîtă țanțoșenie la berăria „Coryndon“ ce odinioară-i aparținuse, sub modesta denumire de „Ampoi“, cîrciuma „Ampoi“. O țigancă îi vîndu flori, un chelnăr care-l cunoștea îi puse în față o sticlă și nu ceru parale, de altfel jupînul cheltuise pe flori puținul său mărunțiș și intenționa să bea și să mănînce pe socoteala seniorului, ceea ce și făcu.

Sătul, cu setea potolită, cu albele crizanteme în pumn, cîrciumarul avu unul din puținele momente de măreție ale vieții sale, poate ultimul. Carabonc, juma popă, juma prof, om citit, în ciuda înfățișării sale și a cruzimii, se duse la cimitir, la mormintele părinților săi și i se adresă lui Dumnezeu direct, fără

intermediar. Mai puțin teribil să fi fost, s-ar fi adresat, pentru început, unuia mai mic, Anton sau Petru sau Ioan. În plus, îi vorbi cerului despre „rațiunea gesturilor sale".

Aranjă florile pe morminte, își acoperi părul creț și vîlvoi cu pălăria și se duse acasă. Deschise greu, blestemînd, ușa cîrciumii, umflată de ploi, fără să se întrebe unde o fi nevastă-sa, care îl părăsise. Avea să afle mai tîrziu că plecase la o mănăstire. Trase pe dinăuntru zăvorul ca nu cumva diavolul să-i trimită vreun client însetat, acum cînd n-avea chef de nimeni.

În camera joasă aerul era atît de acru și de împregnat că te îmbăta. Cîrciumarul aprinse lampa și revăzu sîngele pe jos, uscat, și abia acum se întrebă de ce muierea sa nu făcuse curățenie, și pe unde era, însă nu-i păsa cine știe cît. Luă o cîrpă, șterse dușumeaua, deschise ferestruica, trase o dușcă bună din țuica lăsată anume pentru momente grele și se urcă în pod să îngrijească nițel flinta cea veche cu care bunicul său vîna odinioară mistreți și chiar urși. Oare nu se umezise pulberea, nu prinseseră mucegai patroanele ? Nu, în pod era uscat și cald, jupînul încărcă drăcia și se apropie de ferestruica strîmbă cîntărind în minte gîndul ispititor de a trimite un plumb mare, gros cît țeava flintei, în ceafa lui Toma Milea, a cărui magherniță se afla pe aproape. Să-l ucidă pe nemernic, de ce să nu-l ucidă ? — își propti arma, își holbă ochiul — și ce văzu el ? Îl văzu pe comisarul Beniamin Cornea discutînd de zor cu căutătorul !

Să-i ucidă pe amîndoi ? În mintea chiorului se înstăpînise convingerea că, acum, după ce ieșise cu

bine din beleaua cea mare, nici un fel de pedeapsă nu-l mai poate atinge! Dar nu-i putea ucide pe amîndoi cu arma sa primitivă cu un singur foc. Pentru a o reîncărca îi trebuiau minute. Cei doi păreau să pună însufleţire în conversaţia lor, parcă gesticulau chiar, frămîntînd o hîrtie mototolită, mare, galbenă. O hartă pentru căutat comori, mîrîi cu dispreţ Carabonc. Am şi eu lada plină cu hărţi, poţi să te ştergi la cur cu ele! Să-l împuşc măcar pe unul?

Conversa cu sine de dragul artei, fiindcă ştia bine că nu va îndrăzni, acum.

Deodată, aşa cum iute se duc furtunile de vară, se topi şi uraganul din inima lui Carabonc şi-l cuprinse un sentiment contrar, ceva ca o bunătate sfîşietoare. Dorea să fie bun. Dorea să le facă un mare serviciu ălora doi de sporăvăiau cu pergamentul în mînă. Fu conştient că le-a făcut acest mare serviciu, nu i-a împuşcat. Şi, în al doilea rînd, cîrciumarul dorea să afle ce anume vorbesc ăia doi.

— „De la curbura dublă a peretelui a început întorsătura vieţii mele" citi Beniamin Cornea din carneţelul său cel umplut cu enigme. La ce te-ai referit, tinere? Sau eşti într-adevăr nebun, aşa cum cred unii?

— Sînt generos, răspunse, cam anapoda, Toma Milea. A fi generos e o nebunie. Cred în idei. Altă nebunie. Da, sînt de două ori nebun.

— Dar, pe cîte am înţeles, toate ideile dumitale sînt legate de aur!

— Nu e adevărat, însă n-are importanţă! Şi ce, dacă? Unii au idei în legătură cu metaphizica, femeile, literatura sau păşunatul. De ce ar fi condamnabil să ai idei în legătură cu aurul, cu ce e mai

prejos aurul decît femeile sau literatura ? Sau pă-șunatul ?

Beniamin Cornea oftă.

— Bine. Ce este „curbura dublă" ?

— Mai bine să intrăm în casă.

— Aici e aer și bine.

— Observi, domnule comisar, deschizătura aia din coperișul lui Carabonc ? De acolo el ne pîndește cu singurul său ochi.

— Nu mă deranjează, să se chiorască mult și bine, făcu polițistul cu un fior rece în șira spinării.

— Are armă, explică Toma Milea. Poate nici eu, dar Carabonc, sigur, nu e în toate mințile. Arma lui e veche și folosește proiectile mari, de plumb, care te zdrobesc, dar nu ucid dintr-o dată. Flinta e dintr-acelea cu fitil, se spune — Toma Milea își făcu vînt cu pălăria sa înaltă, romantică — și flinta are o poveste încîrligată, bunicul și străbunicul lui Carabonc umblau după mistreți sau urși, dar un animal odată nimerit, se chinuia cîteva zile ca să moară, vînătorul n-avea timp să reîncarce arma și o lua la goană, o fiară rănită e mai periculoasă ca trăsnetul, îl găseau după cîtva timp după miros, înțelegi ?

— Haide să revenim la oile noastre. Ce e cu peretele și curbura dublă ? E acolo îngropat ceva aur ?

— Mai mult decît aur, e îngropată o idee.

— De idei nu ducem lipsă. Eu credeam că e ceva serios !

— O idee e totdeauna mai serioasă, mai prețioasă decît aurul, declară căutătorul, solemn. Vezi acest document ?

— Îl văd... depinde ce înțelegi prin document ! Pentru mine nu e decît o hîrtie mucegăită, dar nu

pentru că ar fi veche ci fiindcă a zăcut în umezeală, sub vînt, ploaie și soare. Ar fi niște cuvinte nu tocmai ușor de citit. Nu scrie acolo „curbura dublă a peretelui" ? Sau cam așa ceva ?

— Și nu e limpede ?

Comisarul cercetă fața smeadă a lui Toma Milea. Ochii mici ai lui Beniamin Cornea aveau culoarea bălților stătute din care au migrat pînă și broscoii.

— Pentru mine nu e limpede nimic aici ! Ce să fie limpede ? O fi casa dumitale, ca să nu-i spunem, prescurtat, șandrama — veche și cu zidurile pline de astea, cum le zice, de curburi duble, o fi venerabilă și flinta lui Carabonc, de care eu nu mă tem, dar puținele silabe ce se pot descifra de pe acest așa zis document, sau pergament, dacă vrei, sînt ca din zilele noastre, un astfel de limbaj ar folosi orice matematician la fel de mare sau la fel de mic ca și domnul Șorban. Case vechi, cu pereții îndoiți de timp, găsești cu duiumul. Ce reprezintă o c u r b u r ă d u b l ă ?

— Nu neapărat o comoară, explică, potolit, căutătorul.

— Cu atît mai puțin interesant. O comoară, însă, m-ar stimula !

— Există ceva mai de preț, decît drumurile către comori, domnule ! *Drumurile către comori.*

— Ce aiureală abstractă, comentă polițistul.

— Nu ai stofă de gînditor, domnule Cornea. De ce crezi că lumea mă privește ca pe unul cu capu-n nori, dacă nu și mai rău ? De ce crezi că în buzunarele mele aurul cel mai pur suferă transformări neașteptate ?

Carabonc, mascat de înserare, ca și de conversația dintre cei doi, se apropiase. Nu pierdea un

cuvînt, dar nici nu înțelegea mare lucru. Fața lui Cornea exprima plictiseală și nedumerire. O ultimă străfulgerare a amurgului lumină fața palidă a lui Toma Milea. Acesta zîmbea, cunoscînd poveștile ce puneau sub semnul întrebării echilibrul minții sale, dar nu-i păsa. Dar mai exista un paradox ! Beniamin Cornea care intrase convins în pielea sa de polițist, își puse pe neașteptate, pe neașteptate chiar pentru el, uimitoarea întrebare : „Oare cînd l-am mai arestat eu pe acest pungaș ?“, și pe figura lui se desenă o veritabilă strîmbătură de jder afumat. Deci aruncă o întrebare, din vîrful buzelor, o întrebare ce ar fi constituit o veritabilă insultă pentru orice om nevinovat și normal, dar poate că Toma Milea era mai presus de nevinovăție.

— Domnule, cînd ai fost ultima dată la pușcărie, îmi spui ?

Căutătorul se mulțumi să zîmbească.

A doua zi Beniamin Cornea, în altă vestimentație, una cam la fel de sumbră ca și calculele matematicianului Șorban, se prezentă la acesta înarmat cu hîrțoaga mototolită ce i-o încredințase cu nepăsare Toma Milea.

— Nu, mormăi savantul, ridicîndu-se de la birou și admirînd detașat straturile de flori din spatele casei sale, îngrijite cu minuțiozitate de către el și de către dl. Boroș, grădinar, bucătar, și, la necesitate, „om cu idei“. Nu și da, mormăi Șorban, după ce-și aprinse luleaua, și după un lung interval ce-l scoase din sărite pe înfriguratul polițist. Nu, adică nu știu cine să fie autorul acestui „document“ ce pare să fie doar o aberație, da, fiindcă în principiu

am știință de această problemă, dacă merită un astfel de calificativ. Eu cred că Toma nu e nebun ci face parte dintr-o categorie incategorisibilă de visători. Pe undeva și eu vin pe-acolo... E, parțial, adept al lui Platon, cam ca și mine, dacă nu e prea mult, sau prea puțin spus. Umblă vorba că undeva la temeliile casei sale se află obiecte bine ascunse, datînd din vremea cînd Aurelianus a părăsit în grabă Dacia. Poate fi și ceva aur provenind din monetăria de la Apulum, chestiunea mă depășește și nici nu mă interesează. Scrisul de pe acest „document" e de dată mult mai recentă. Dar de ce te preocupă, domnule Cornea ? Te interesează aurul, nu ești un romantic ?

— Nu mă interesează aurul și nu sînt un romantic, eu îmi fac meseria, domnul meu, făcu bucureșteanul, privind gladiolele, tuberozele, garoafele, lalelele din grădina lui Șorban. Beniamin Cornea nu se pricepea la flori așa că, la fel de bine, ar fi putut să fie alte soiuri acolo, dar se mira de această preocupare nefirească, la un prinț al cifrelor.

— Din punctul dumneavoastră e posibil ca șandramaua lui Milea să dateze din perioada romană ?

— Toate pot fi simple aparențe, domnule, replică Șorban. Bei un pahar cu vin ?

— Mulțumesc, nu beau niciodată !

— Înseamnă că ascunzi ceva...

— Nu prea vă înțeleg...

— Nici nu e de înțeles mare lucru... E o zicală, că omul care nu bea, se ferește să nu se trădeze... Ei bine, domnule care nu bei niciodată, eu m-am referit la temeliile casei lui Milea. Acelea e posibil să fie străvechi, după cum e posibil ca un Milea să fi fost cîndva voievod.

— Vorbiți serios ?

— Ia un manual de istorie, domnule...

— Ce pasionant ! Dar ce este o curbură dublă ? încercă să fie ironic Beniamin Cornea.

— Orice, orice, mormăi matematicianul.

Beniamin C. părăsi casa lui Șorban amețit, nu de vin ci de parfumul florilor, de conversația cu savantul și posibil că starea aceasta de confuzie a generat următoarele sale acțiuni.

Sub rînjetul de ciclop al lui Carabonc, sub privirile relativ indiferente ale mușteriilor săi obișnuiți cu multe și de toate (fapt e că după punerea sa sub acuzație și eliberarea sa, Carabonc cîștigase o sumă de clienți), comisarul Beniamin Cornea puse la cale poate cea mai irațională operațiune a vieții sale, și anume demolarea locuinței căutătorului. Nu demolarea în sensul strict al acestui cuvînt, Milea nici n-ar fi acceptat să rămînă fără de culcușul în care, de fapt poposea atît de rar, a fost o cercetare în etape, se efectuau sondaje în perete, la temelii, găseau acolo pe dracu, drept care astupau de bine de rău urmele și săpau alături. La un moment dat unul din pereții casei, tăiat la temelii, ridicat în scripeți, atîrna, legănîndu-se ușor prins în lanțuri puternice și funii între uriașii goruni.

În etapa următoare aproape întreaga casă a căutătorului, cu acoperiș cu tot, plutea în văzduh, ca o scornire vrăjitorească. Era o priveliște ! Beniamin nu se zgîrcea la arginți, și găsise meșteri buni ce lucraseră și la minele de aur, multe din ele uitate.

După ce n-au găsit nimic, nici măcar curbura dublă, au coborît cu precauțiune pereții și coperișul, au bătut pîroane, au cimentat pe ici și colo, așa că

maghernița arăta acum mai solidă ca înainte, totuși din cine știe ce motive, în noaptea următoare totul s-a clătinat și s-a așternut pământului.

Toma Milea se afla în casă și a pierit sub dărîmături ? Nu. Plecase în munți. Beniamin Cornea s-a dus la hotel, și-a curățat pistoletul și și-a tras un glonte în tîmplă ? Nu. S-a bărbierit, și-a pus un costum elegant, a purces cu demnitate către birou, a pișcat-o de bărbie pe secretară, întrebînd-o ce e nou, păpușe ?

ȘASE

Seniorul petrecu o noapte nenorocită. Se făcea că doamna Flandra Klinkenhagen, strălucitoare, zveltă și indefinibilă prin ceva, în alți pantaloni de călărie, în scurtă de piele subțire cu blăniță albă, gingașă în jurul gîtului, cu o cravașă asortată la guler în mînă, se prezentase la una din casele seniorului. Începu să răcnească — așa cum nu avea obiceiul : „Ignorant amărît ! Știi tu măcar ce nume au țările de care f u g e aurul ?“ „Nu știam că aurul f u g e “ — se apără seniorul.

„Fuge ! insistă fatala femeie. Fuge din Anglia, Germania și de unde încă ?“ „De unde, chiar !“ deveni curios H. „Dar cunoști statele către care m e r g e aurul ?“ „Cum face să m e a r g ă ? Își pune picioare ?“ „Da, picioare, și migrează, de preferință către Elveția, dar știi ce căutau faraonii la Akaba și Djebel-Olbagi ?“ „Știu, răspunse Halalaie, sătul să mai fie insultat pe stomacul gol. Căutau chefir !“

Apucă un drug de aur și-l înfipse, cu vîrful ascuțit ca o lance, între sînii frumoși ai Flandrei.

Se trezi, oftă, își schimbă pijamaua udă de transpirație, căută bănuitor în preajmă. Firește, nimeni. Căută o țigară, dar cînd să se bucure în tihnă de primul fum — venise demult dimineața, se iscă „logofătul" Făt. Doamna Flandra dorește să-l vadă pe senior, anunță.

Atît de dimineață! se cutremură H., cercetînd cele vreo trei ceasornice pe care le avea la dispoziție. Da, gîndi, există neapărat o blestemată de legătură între vise și realitate. Am visat-o, și iată, e aici. Îi ordonă lui Făt s-o invite pe doamna în salon, în vreme ce el, transpirat în continuare, căută la iuțeală îmbrăcăminte potrivită, cămașă ca neaua, țipătoare, sacou de zi, pantaloni din piele de drac; în graba mare se privi în oglindă renunțînd să se mai bărbierească. Avea o mutră coclită și mormăi că viața lui e din ce în ce mai dificilă, mai complicată.

Doamna Klinkenhagen îl aștepta picior peste picior. Pe trupul frumos alcătuit stătea (și nu atîrna) o rochie subțire de vară înflorată cu discreție, cu mîneci scurte. Brațele ei se bronzaseră, de bună seamă nu la soarele zgîrcit al văilor, ci în largul cine știe cărui ocean, sub cine știe ce galaxie... Seniorul suspină. Flandra îi trimise clientului ei, pe care-l ferea de moarte, un surîs lipsit de orice complexe. Făt aranjase pe măsuță răcoritoare. Dar seniorul, obosit, își începu ziua cu un pahar mare de coniac, sub ochii parcă dezaprobatori ai mosafirei.

— Da, rosti aceasta, fără să i se fi pus o întrebare, există în Jawa o „floare a cutremurelor" — prevestește erupțiile, dezastrele.

Halalaie o examină, nu era el un mare prost, nici măcar un cretin desăvîrșit, învățase să-și ascundă

uimirile... O îmbie pe Flandra să guste din ce-i turnase.

— Chiar, *Domina?* Cum le prevestește ?

— În felurite chipuri, binevoi să explice semeața femeie. Uneori „floarea cutremurelor" țîșnește din pămînt pe neașteptate, fără să țină cont de reguli și anotimpuri, alteori petalele i se colorează așa de aprins că aproape orbești. Ce te frămîntă în halul acesta, domnule Halalaie ?

Seniorul recapitulă șirul necazurilor sale.

— Desigur doriți să-mi comunicați ceva important, încercă el să ricoșeze convorbirea.

— Pe lîngă faptul că nu sînteți proaspăt bărbierit, azi nu aveți nici darul conversației, ripostă Flandra, cu un surîs ce ar fi înghețat definitiv resturile lui Tutanchamon, de nu vor fi înghețat pînă acuma, în atîtea mii de ani. Efectuez, continuă femeia, o simplă vizită de curtoazie pe care nici nu o meritați, face parte din rutina meseriei, da. V-am promis că atîta vreme cît voi fi aici, nu veți muri.

— Viața mea nu e în pericol, făcu Halalaie, încurcînd trabucul cu băutura. Eu v-am rugat altceva. Cum stăm cu cercetările ? Am impresia că stagnează.

— Nimic nu stagnează. Totul merge înainte.

— Acesta e un mod de a evita răspunsul, doamnă !

— Niciodată nu stagnează nimic ! Cunosc numele individului asasinat, știu de unde venea, încotro se îndrepta. Dar deocamdată mai tac. Cînd voi fi în posesia tuturor datelor, i le voi transmite lui Șorban.

Seniorul sări în picioare.

— De ce lui Șorban ? De ce nu mie ?

— E nevoie și de o minte de matematician în cazul de față.

— Aha ! Iar eu sînt un simplu prostănac !

— Ai fost un bun naturalist, parcă, dar nu cunoști teoria probabilităților. Ai nevoie de Șorban. Dar nu mi-ai răspuns : ce te chinuiește ?

Seniorul căzu pe scaun. Ce noapte urîtă petrecuse, ce dimineață inutilă venise ! Dădu un răspuns anapoda.

— Mă supără gîndul că nu am descoperit încă o galaxie care să poarte numele meu.

Flandra nici nu clipi în fața năstrușnicei mărturisiri. Frumoasele ei bucle de aur — oare mai frumoase decît ale Flaviei ! — parcă se alungiră, ea însăși deveni o galaxie.

— O galaxie, domnule ? Nimic mai simplu. Ce vă împiedică să aveți una ?

— Dar, doamnă ! Ca să ai o galaxie, trebuie s-o descoperi.

— Poate că e o simplă prejudecată.

— Ba nu. S-o descoperi, s-o omologhezi, să-i comunici coordonatele către observatoarele principale din lume și să-i dai, în fine, și un nume. N-ar suna frumos, spre pildă, „Galaxia Halalaie" ?

Flandra zîmbi.

— Frumos ! Ca o Nocturnă de Chopin. E chiar regretabil că nu posezi o galaxie, dar de ce nu cumperi una ?

— Mă tem că vorbim despre lucruri diferite, spuse seniorul. Galaxia nu e o rochie, o mașinărie, o pălărie, ci o îndepărtată și eternă prezență astrală.

— De cele mai multe ori în formă de spirală, știu. Și ce ? Fă unui astronom de profesie o comandă f e r m ă ca să-ți descopere o galaxie pe care să ți-o vîndă. Ce poate fi mai simplu ?

— Așa cum aș comanda o pereche de pantofi ?

— Da, păstrînd proporțiile. O galaxie, chiar mică, e ceva mai mare !

— Și la care astronom să apelez ? Toți sînt morți, Galileu, Copernicus, Paracelsus...

— Nu sînt convinsă că ultimul pomenit a fost chiar astronom, dar oricum, există destui lunateci dintr-ăștia în viață, marile orașe colcăie de astronomi, umblă literalmente în cîrduri, adresează-te lor, ce nu face omul pentru parale, că și ei n-ar fi oameni, oricît de lunateci, îți descoperă o „spirală" încă la începutul nopții și mai are vreme să mai tragă și-un somn.

— Înseamnă că nu poate fi prea scumpă ?

— N-am cumpărat încă nici una, dar cred că nu.

— Ușor de spus, bombăni seniorul studiind-o cu atenție pe Flandra, nu tocmai convins că noaptea lui dementă se sfîrșise.

Doamna Klinkenhagen scoase din poșetă un carnețel și-l răsfoi.

— Sigur ! Am aici adrese ale astronomilor din Europa și din toată lumea.

— Ce legătură aveți dumneavoastră cu astronomii ?

— Agenția noastră are ramificații și corespondenți, lunatecii ăștia nu sînt și ei decît niște simpli muritori, tot cățărîndu-se-n lună ca să calculeze eclipsele, pierd legătura cu Pămîntul, sînt aiuriți cum nu se mai poate, mereu li se fură cîte ceva, caseta cu briliante, calul de curse, nevasta... La cine crezi că apelează ? La poliție ? Așa ! Noi, detectivii particulari, scormonind discret și cu măiestrie, rezolvăm toate cazurile dificile. Tot ești în grija mea, senior ! Îți fac eu rost de o galaxie !

ȘAPTE

În urmă cu atîția ani, Terentius Neptunalis, împreună cu amicii Caius și Lucius, urmase un drumeag de munte pentru a atinge văgăuna auriferă. Drumul, mai mult al fiarelor decît al oamenilor, evident nu mai exista. Îl năpădise codrul. Mai tîrziu, pădurea, lovită de trăsnete, sau mai știe cine de orice, arsese, însă coborîse o altă pădure pe care au tăiat-o oamenii.

Se ridicase aici un șir de sate, însă cu vremea așezările au dispărut și ele pe nesimțite, și a venit iarăși pădurea, așa se pare că sînt pădurile, poate ca și oamenii, apar și dispar și iarăși apar, ca și oamenii ce vin și se duc, parcă numai spre a-și pregăti o nouă reapariție.

Pîlcurile de conifere coborau în unghiuri ascuțite, gata să taie vechiul drum de nenumărate ori ucis și reînviat, pe frunzele fagilor pîlpîia cîte o scînteie de soare, ferigile uriașe se desfășurau în mari evantaie la umbră, în spatele crestelor domnea răcoarea, în mijlocul petelor de căldură șopîrlele își coceau cozile; iar cîte un șarpe morocănos se prefăcea că nu vrea să știe nimic. Știa totul, lighioana.

Caii asudaseră, trăgeau în silă. Și matematicianul Șorban, detestînd din principiu orice drum mai lung, obosise de zdruncinături și-l privea pe sub pleoapele inflamate pe seniorul Halalaie ce-și freca lateral buzele, poate ca un rechin — dacă aceștia posedă și buze. Pe lîngă plictiseala drumului, pe savant îl năpădise și o foame, nedemnă pentru un om al speculațiilor științifice. Își comunică doleanțele, iar seniorul îi porunci lui Făt să tragă undeva pe un loc cu iarbă grasă.

Șorban descinse anevoie din caretă, greoi cum era, cărunt, arătînd mai vîrstnic decît în realitate, cîtă vreme Halalaie, subțire, smead, elegant, nu-și arăta nici pe departe anii.

Cămașa matematicianului, prost călcată și cam jegoasă, cu gulerele răsucite anapoda, nu-l avantaja, lavaliera atîrna aiurea, hainele nici ele nu-i veneau bine, ce mai, un savant în carne și oase, cu toate că mînca prea mult și beneficia de o prea deosebită poftă de mîncare. Halalaie se întreba ce-l interesează de fapt pe acest posac prieten al său și de ce se chinuiește atîta cu blestematele de calcule. Încă nu-i trecuse poate prin cap că Șorban *nu se chinuiește.*

„Logofătul" Făt așternu în iarbă o față de masă îndoită în două, aduse panerul cu provizii, desfăcu două trepieduri de vînătoare cu picioare mici, și piele groasă sus, seniorul îi spuse să-și ia cu el de mîncare, și pușca de vînătoare, și să meargă mai încolo, convorbirea dintre el și matematician fiind secretă.

— Arma ? Ca să împușc ce ? întrebă servitorul, îndoindu-și gîtul, prelungit în capul său, la fel de subțire ca și gîtul, dar mai negru.

— Vezi, poate se-abate vreun lup, spuse răstit H., căci nu-i plăcuse tonul și privirea lui Făt. Du-te !

— De ce ții lîngă tine pe acest ucigaș ?

— Ucigaș ?

— Dacă încă n-a omorît pe nimeni, are s-o facă. Nu e nevoie de calcule, e de ajuns să-i privești mutra.

— Ești deci și fizionomist, prietene ?

— Cîteodată...

— Și tot calculele tale ne-au adus aici ?

— Sigur ! Calculele te pot duce oriunde, răspunse matematicianul privind în urma lui Făt care se îndepărta, nu prea grăbit însă. Dar acum datele principale pe care mi-am bazat calculele mi-au fost furnizate de seniora Flandra.

— Vorbești serios ?

— Vorbesc totdeauna serios, cînd nu glumesc.

— Dar calculele nu ți-au arătat ce fel de ființă e această femeie ?

— Dragă Iulian, o femeie e greu s-o determini prin calcule !

— Asta de unde ai scos-o, atotștiutorule ?

— Din calcule...

În urmă cu atîția ani, cam în același loc făcuseră popas Terentius Neptunalis, Caius și Lucius. Dintre ei doar Lucius purta o armă ușoară, acum Făt avea asupră-i o armă de vînătoare cu alice mari pentru vînat primejdios, însă comparația nu prea merge, doar atît că atunci, ca și acum, fuseseră trei, dintre care unul înarmat și făcuseră popas cam în același loc îndreptîndu-se către filonul galben. E o coincidență, nu un simbol, naiba să-l ia de simbol.

— Aștept ! izbucni Halalaie. Nu mai zici ceva interesant ?

— Eu să zic ceva interesant ? se miră Șorban și întinse mîna părosă către maldărele de pateuri, pește prăjit, gîște fripte și plăcinte. Toate acestea-s de mîncat, sau le-ai adus numai ca să înviorezi decorul ?

— Care decor ? Ghiftuiește-te-n voie, nu e nici o grabă. Aurul așteaptă.

— Crezi ? Matematicianul luă din toate, amestecîndu-le așa cum făcea și acasă. Bău vin, în vreme ce seniorul nu gustă nimic.

— Pe cuvîntul tău de onoare că Flandra ți-a furnizat datele ?

— Simplul meu cuvînt valorează cît un cuvînt de onoare și mai slăbește-mă ! Mănîncă și tu ceva, că ai ajuns ca o aschimodie de cînd cu atîtea încurcături.

— Ia mai lasă-mă, își pierdu cumpătul și politețea seniorul, fără a-l impresiona însă pe Șorban. Cum poți găsi prin calcule un filon de aur, chiar dacă unele date ți le-a furnizat Flandra ? De ce n-ai mărturisit de la început că ți s-a făcut pur și simplu dor de o excursie ?

Matematicianul înghiți liniștit ce avea în gură, nu limba, nu cuvintele, ci hrana sățioasă, își clăti apoi gura cu vin.

— Nu vorbi ca un cretin, că nu ești. Știi că detest excursiile, așa ceva nu se încadrează în nimic, în nici un fel de calcule. Nerodule, pasionatule de astronautică, ai uitat că planeta Pluto a fost descoperită prin calcule ? Darmite un amărît de zăcămînt pămîntean !

Halalaie-și mai stăpîni nervii ce zvîcneau, gata să-i iasă prin piele. Cum să te superi pe unul ca Șorban, cel mai sincer amic al său ? Dacă nu unicul...

— Ai fost tu acolo, la fața locului, ai verificat ?

— Ești în toate mințile ? Să fac *două* excursii ? Eu știu că filonul e acolo, vei constata.

Halalaie izbucni în rîs, nu era un rîs prea vesel, își tamponă fruntea cu batista, își turnă vin ca să aibă ce transpira și declară cu o veselie ce era parcă vecină cu isteria.

— Cred că între tine și aiuritul acela de Toma Milea, căutătorul, nu e cine știe ce deosebire esențială. Bun. Poate că există una de nuanță — nu chiar în favoarea ta, și tu ești un soi de nebun, dar te pre-

faci mai cu succes. Perfect, prin calcule. Să nu mori de rîs ? Totuși, unde e locul ?

Șorban răspunse nu înainte de a consulta niște hîrtii mototolite ce le ținea în buzunar.

— Cam la doi kilometri, dar va trebui să mergem pe jos. Va trebui să lipsească servitorul tău, Făt. N-ai observat ce privire de om rău are ?

— Are o privire de om lacom, răspunse H. Dar nu va trage cu arma niciodată în mine !

— Dar în mine ? întrebă Șorban.

Halalaie nu răspunse, acum se întreba și el. Șorban îl analiza.

— Să nu-ți închipui — zise — că-mi face plăcere să merg pe jos !

— Am să te car în spate !

— Nu reziști tu, Iulian, ești slăbuț, prea multe griji, prea multe aventuri și prea mulți inamici. Inamici, da, am spus. Mă voi tîrî pe propriile mele picioare, nu o fac din filantropie, am și eu interes.

— Tu ? Bravo filantropule ! Vrei să împărțim aurul ? E normal...

— Sînt plictisit mai ales de concluziile tale vulgare, mai ales că ești un om deștept. Ți-aș zice cam ce fac eu pe aurul tău. N-am nevoie de el, am destui gologani, eu de liniște am nevoie. După ce galeria aia va fi secătuită de aur, mi-o vei da mie, vreau să mă instalez în adîncul pămîntului.

— Ai s-o faci neapărat, după... Voise să spună „după moarte“, dar se întrerupse. Avea și el, seniorul, tact, deși nu totdeauna. Dar Șorban îl ghici.

— Nu „după“, va fi cam prea tîrziu, deși nu se știe... Trebuie să rezolv acum cele cîteva probleme fundamentale rămase pe tapet. Trebuie să mă ocup de ele cît mai sînt aici, iar nu „după“.

— Înțeleg. Vrei să întocmesc chiar acum actul de donație al grotei ?

— Te pripești, ca-ntotdeauna. Nici n-ai văzut „grota" localizată de mine prin calcule, după informațiile seniorei Flandra. Nu crezi în calculele mele, dar nici în seniora Flandra nu crezi !

— Dă ce aș crede ? E *doar* o femeie !

— Haide, se urni matematicianul. Eu mă mișc greu. Femeie sau nu, eu nu sînt priceput ca tine, dar seniora Flandra e o persoană pe al cărei cuvînt te poți bizui. Așa simt eu, fără calcule. Haide !

Făt se ivi atunci, încercase să asculte nemernicul. Primi ordin să strîngă masa, să dea caii la păscut, să verifice dacă pe drumul acela nenorocit nu plesnise vreun arc la trăsură.

Nu merseră prea mult, vegetația, stîncile, Cerdava luminînd, tulburătoare, pe stînga, cînd mai aproape, cînd mai departe, îl obosiră iute pe matematicianul inamic al excursiilor, își pierdu suflarea, se așeză. Halalaie, în picioare, fără astîmpăr, întrebă dacă mai e mult.

— Unde te grăbești ? Oricum, ne așteaptă Mohîndra !

— Cine ?

— Eh, dacă n-ai înțeles... Ia să vedem, prietene, și mă întreb de ce îți fac onoarea de a te numi prieten — ce știi tu despre aurul ăsta după care alergi cu toate limbile scoase ? Cred că ai vreo șapte !

— Șapte limbi ! Ha ! Aurul îmi e necesar.

— Strașnic răspuns ! mormăi cu glas pîslos matematicianul. Dar tu ai idee cine vorbește primul, în această lume fericită, că despre celelalte nu am încă știre, despre întrebuințarea aurului, despre Vițelul

de Aur ? Moise. Dar despre Moise nu se pomenește în manualele ce le frunzăreai în tinerețe.

— Nu. Care Moise ?

— Mă, băiete, Moise a fost cineva, iar aurul e un rahat, un rahat mai nobil dacă vrei, însă dispare, se topește, se dizolvă sau se transformă !

— Se transformă ? ! Cunoști și tu poveștile lui Toma Milea ?

— Îl cunosc pe el. Nu e mai nebun decît mine sau decît tine, în orice caz spusele sale au un anumit tîlc.

— Deci, aurul se topește, se transformă ?

— Știi tu, că, să zicem, de prin anul una mie cinci sute, au fost smulse din intestinele planetei mai mult de treizeci de milioane de aur, iar din această cantitate nu mai există nici cinșpe milioane ? ! Unde e restul ? A dispărut ?

— Unde ? Cum ? Haide să punem mîna pe cantitatea dispărută !

— Bine. Ai reacțiile normale și previzibile ale unui creștin desăvîrșit, deși nu ești. Mai ții minte, din manuale, greutatea specifică a aurului, greutatea atomică, de cîte ori e mai greu ca apa, ca fierul, la ce temperatură se topește ?

— Și dacă-mi amintesc, la ce mi-ar folosi ?

— Ca să știi, dar mai ales pentru calcule, palidul meu ignorant, și, în cazul tău, ca să știi dacă ai dat de un filon adevărat sau nu. Știi tu ce este aurul roz ?

— Cam bănuiesc. Ce ar fi să mergem mai departe ?

— Dar aurul englezesc, dar aliajul scoțian, dar...

Bine pitit, „logofătul" Făt, care-i urmărise, aștepta. Oare ce aștepta ? Capul său negricios și mic se legăna ca un ciot între alte cioturi.

Și ascunzătoarea unde frumoasa Annia, cu ochii ei albaștri, se drăgostise cu Terentius Neptunalis, cu ochii lui întunecați, suferisè mari transformări. E de mirare că mai exista, însă peșterile, se pare, sînt mai durabile decît viețuitoarele lor. Unii pereți se bombaseră, din motive mai mult sau mai puțin explicabile, alții se scofîlciseră, îmbătrîniseră, mari bolovani căzuseră peste tot, arbori de munte uscătivi, țepoși, aproape că astupau intrarea, invizibilă de jos.

Dacă nu s-ar fi simțit cuprins de panică, seniorul H. ar fi trebuit să se întrebe cum de izbutise greoiul Șorban, să-l conducă fix către această grotă, fără hartă, fără busolă, fără o schemă. Doar din calculele deduse din informațiile doamnei Flandra ?

Seniorul H. nu-și dorea chiar cu mare patimă o galaxie și nu părea chiar impresionat de distanțele incomensurabile, de bezna mare (oare ?) și absolută ce separă constelațiile, nu se prea simțea la largul său pe întuneric (în dormitorul său ardeau totdeauna cel puțin trei candele, în memoria tatălui său pe care-l omorîse, într-adevăr, fără de voie, nu că ar fi din cale-afară de bisericos, însă candelele acelea dădeau lumină, cam înfricoșătoare lumină, ce e drept). H. nu intra cu bucurie prin mine, peșteri și văgăuni. O prietenă îi povestise de demult ceva cu un liliac uriaș care-i smulse, dintr-un fîlfîit, întregul păr și trebuiseră — vă închipuiți — ani, ca să-i crească altul.

Șorban, blazat, sau numai ostenit, stătea cu mîinile în buzunarul hainelor sale lăbărțate, la intrarea vizuinii, ușor aplecat, ca să nu-și zdrelească fruntea pleșuvă. Jos, sub ei, spumega în desfășurări alternative de furie și calm, rîul Cerdava. O pasăre-și trecu fulgerător umbra pe deasupra valurilor, îmbucățind-o.

— Ce aștepți ? Nu faci lumină, speri ca Dumnezeu să facă lumină ?

— N-are să explodeze totul ? întrebă, temător, seniorul.

Halalaie aprinse, fără să-i pese de urmări, vreo două fitile de lumînare. Apoi schiță vreo cîțiva pași, cu anumită fercală, parcă dansa printre vipere. De altfel, vipere trăiau pe acolo, nu foarte multe însă destule. Dar nici una nu-i binecuvîntă pe vizitatori cu veninul ei. Poate se epuizase veninul. Halalaie prinse suflet, căută împrejur, scormoni cu vîrful ghetei, se aștepta să descopere imediat un maldăr de aur, dar nu găsi nimic. Nu sclipea nimic în lumina tristă a lumînărilor. Grăunțele galbene și praful fuseseră culese de atîta vreme !

— Asta e numai o „mîncătură din bătrîni !“ Aici nu mai e nimic.

Seniorul H. folosise expresia veche, probabil fără să cunoască exact înțelesul ei. Preocupat de sfere, multe ce-i intraseră în ureche despre *băi,* exploatări și celelalte angarale, ieșise pe cealaltă, iubea însă aurul, galaxiile, cîteva femei, fără a ști mare lucru despre toate astea — sau ne înșelăm ? Poate nu cunoștea e s e n ț i a l u l, — sau iar ne înșelăm ?

Șorban, practic, grăbit să se întoarcă la gustările rămase în poiana îndepărtată, îl sfătui pe senior să

ia mostre, să le arate unor oameni pricepuți, să le supună analizelor de laborator.

Așa ar fi fost normal, dar seniorul își plesni dinții.

— Să vină ei aici, să-mi fure aurul ?

— Atunci fă tu singur analizele.

— Hm... Crezi că mai știu ?...

— O conversație cu tine, Iulian, e instructivă ca un citat din Juvenal. Atîta doar că eu nu l-am apreciat niciodată la valoarea sa pe Juvenal ăsta. Se afirmă, nu știu dacă pe bună dreptate, că numai printre oamenii sclipitori poți să-ți pui în valoare inteligența. Cred că e doar un paradox. Oare tu, Iulian, ești deștept ? Totuși, în preajma ta eu simt că scapăr : idei, intuiții surprinzătoare îmi vin parcă din direcția ta... După ce se epuizează și filonul ăsta de aur, după ce vei intra în stăpînirea unei galaxii, n-ai vrea să te retragi cu mine aici, în hruba asta, să mă inspiri ?

— Nu-ți irosi astăzi tot humorul ! răspunse H., nu fără humor.

— Prin urmare, dacă vei fi sigur că aici e un zăcămînt, intenționezi să vii singur cu tîrnăcopul și sita, ca aiuriții ăia de pe valea Yukonului ? întrebă Șorban.

— Care vale ? N-am auzit de ea.

— Lasă... Și geografia e un mare mister. Chiar și un melc are mai mult spirit practic decît tine. Cum de nu te-ai ruinat pînă acuma ? Alt mister. Ca să zic că proștii nu au noroc, ar fi să te insult, și-mi ești amic. Nu poți face nimic de unul singur, va trebui să angajezi specialiști, șefi de echipă, cioplitori, săpători și alături de aceștia, obligatoriu, o sumă de indivizi care nu vor face nimic, vor fura dar își vor apăra prestigiul. O să pui la bătaie sume grele.

Vei cumpăra nu numai văgăuna, ci tot muntele, sub orice pretext, vei construi piuă, mori și celelalte agregate, însă deocamdată umple-ți săculețele cu mostre, să le dai la analiză și să te consulți cu oameni pricepuți. Cunoști măcar un om de încredere care să cunoască tainele aurului ?

Seniorul cunoștea un astfel de om, Gurguzan, fost șef de echipă la Roșia, în prezent angajat al său, pădurar-șef. Nevasta acestuia, ochioasa Florica, se dovedea bogată în daruri și dulcețuri, seniorul degustase din ele, măcar o parte.

Bine ascuns, Făt trăgea în tihnă dintr-o țigaretă englezească, furată de la stăpînul său. Rezemase arma de vînătoare de un copăcel. Îi văzu pe cei doi apropiindu-se. Halalaie gesticula. „Logofătul" ținti tîmpla stăpînului său, apoi puse cătarea pe fruntea înaltă a matematicianului. Bună țintă ! Dar nu apăsă pe trăgaci. Era prematur. Trebuia să afle ce căta-seră ăia doi pe vale, că nu de pomană se urnise de-acasă matematicianul ! Totuși, apăsat de vinovăția faptei ce nu o comisese, Făt se făcu una cu pămîntul.

Șorban și Halalaie ajunseră la locul de popas, matematicianul transpira ca vai de el, cu tălpile îndurerate. Căluții rumegau, abia ostenindu-se să alunge cu cozile mușteie lipicioase. Făt, nicăieri. Bombănind, seniorul ascunse săculețul cu mostre și se apucă să scotocească după merinde, cînd se ivi și „logofătul", legănînd arma.

— Ți-am poruncit ori ba să nu te miști de-aici ?

— Am luat urmele unui rîs, dar a fugit, demonul !

— Nu mai pălăvrăgi atît ! Așterne mîncarea, îngrijește caii, înhamă. Ce te uiți la mine ?

— Ați găsit ceva acolo unde ați fost ?

Seniorul smulse arma din mîinile lui Făt.

— Fă ce am zis ! Unde am fost, n-am căutat nimic !

După-amiaza plana peste ei, cerul, cristal lichefiat se apropiase, luna plutea pe cer ca urma aproape ștearsă lăsată de copita unui armăsar călător, fluturii navigau în pajiște, aproape adormiți și ei, mai sus, peste munți, chiar sub lună, șoimii, veșnic neadormiți. O veveriță speriată șerpuia printre brazi stîrnind în salturile ei conurile mărunte, resturi de frunze veștede. Uriașa pisică galbenă, pătată o urmărea cu îndîrjire, dar numai văzduhul pocnea subțire de electricitatea blanei, altfel nu se auzea nimic, săriturile lynxului urmau traiectorii balistice perfecte, ca și ale veveriței. Veverița — numai coada era de ea — ce o fi avut nevoie lynxul cel mlădios de o coadă de veveriță ? — își căută refugiul într-un arbore, pisica mare și galbenă se cățără cu ușurință, dar minuscula rontăitoare de alune, zbură, cu ajutorul cozii în alt copac, ceea ce rîsului nu-i reușește, apoi veverița coborî brusc, perpendicular pe trunchiul gros, uluitoare în viteza ei. Lynxul se opri la rădăcină, privi în sus veverița ce urca iar, scoase un fel de șuierat, urmat de un gîlgîit furios din gîtlejul puternic, tăcu, încremeni scurt, fenomenală împietrirea aceea de numai o secundă, părînd însă definitivă, grumazul se destinse iar, aerul șuieră, dintr-un salt pisica uriașă fu în copac, însă veverița se afla și mai sus, pe ramurile subțiri unde lynxul nu cuteza să urce.

„Logofătul“ Făt oprise caii.

Mîrîi :

— Un deștept zicea că nu mai există rîși prin ținut !

Șorban făcuse această afirmație...

Halalaie și Șorban coborîră, urmați de Făt care răsuci capul mic și lunguieț, ai fi zis că răsucise un șurub mai ruginit.

— Nu tragеți, domnule ? îl întrebă pe Halalaie.

— Trage tu, dacă ții neapărat, și-i dădu arma, dar Șorban o smulse din mîna logofătului și o îndreptă asupra sa :

— Îți permiți prea multe, Făt ! Altă dată am să te împușc ! Și-i aruncă arma. Făt trăsese o spaimă. Încă tremurînd, porni înainte. Șorban își descoperi capul, soarele se strecură printre firele rare, decolorate și matematicianul examină, cu uimire parcă, (el, iubitor și cunoscător al florilor) culorile libere și sălbatice ale plantelor printre care-și croia drum. Halalaie venea ultimul, supraveghind totul — așa-și închipuia el. Însă, la început, nici nu observă rîsul lipit de una din ramurile groase ale copacului. Ca încurajată de prezența oamenilor, veverița ieși în lumină, sus de tot, privi în jos, își luă avînt și se topi. Lynxul nici nu mișca, își ținea respirația. Privirea „logofătului“ se întîlni cu privirea fiarei, greu de spus care era mai crudă ! Cam în același timp văzu și Șorban. Se miră. Nici așa ceva nu încăpea în calculele sale ! Lumina, sau scînteierea aceea intermitentă, din ochii lynxului, încruntați totuși, greu să fie redată în cuvinte, anevoios prin cifre, — scăpa oricărei analize. Matematicianul gîndi că o astfel de lumină va trebui să-l conducă în grotele negre unde se va retrage pentru a descoperi ultimele adevăruri. Cu toate că știa prea bine că așa ceva nu există, după un „ultim adevăr“, vine următorul, și apoi altul...

Făt ridică arma cu încetineala unui ac de ceasornic. Distanța era mică, alicele mari, grele, doar cîteva, pulberea „specială", arma perfect calibrată, pisica aia mare nu are nici o șansă, constată cu seninătate dar și cu un anumit regret, Șorban. Splendida felină va trebui să moară — de ce ?

Făt ținti îndelung, împușcătura porni, în gol.

Rîsul rînji, clar că rînjea, și o văpaie nouă apăru în adîncul ochilor încruntați. Urechile cu vîrfuri întunecate se ascuțiră și mai mult.

— Ai tras ca un veritabil ageamiu, observă Șorban, cu dispreț. Însă cred că anume ai ochit alături. De ce ? Din milă ? Tu, cap de bîtă, milos ?

Făt nu răspunse, pregătea a doua împușcătură, cînd seniorul îi smulse arma.

— Poate că e rănit. Nu e voie să-l lăsăm așa !

Arma bubui. Nici de data asta lynxul nu păru atins. Dar nuanța ochilor i se modifică iar. Dispăruse, probabil aparent, ultima urmă de teamă, ură, înverșunare. Parcă apăruse ceva neclar, îndepărtat. Ce se întîmplă ? se întrebă Șorban, i s-a dus voința de a trăi — cum se poate ? A lupta pînă la capăt este un principiu care... și se întrerupse din meditație privind șuvoiul subțire, întunecat la culoare, mai mult negru, ce se încolăcea ca un șarpe împrejurul bătrînului copac. Sînge. Pisica uriașă ce părea definitiv lipită de ramură, se răsuci începînd să se împotrivească morții. Acum atîrna în gheare, dar se desprinse, mai încercă să se prindă de alte ramuri, dar ajunse la pămînt, luptîndu-se încă cu moartea.

O scenă ce se repeta...

Cercetară mai tîrziu victima. Era moale, rîsul nu mai trăia, poate că nici nu trăise vreodată, însă Șorban descoperi cu mare surprindere și chiar cu pu-

ţină teamă, că ochii ce-şi schimbaseră din nou culoarea continuau să lumineze din adînc şi să privească de la mare depărtare către o altă mare depărtare...

Matematicianul îşi puse ochelarii, îngenunche.

— A mai fost rănit pe vremuri, cîndva, murmură, arătînd cele două cicatrici, foarte vechi de pe coastele animalului. Şorban pipăi cu degetele sale boante blana, cercetă îndelung locurile vechilor cicatrici, se ridică, ceru un pic de vin şi rosti ceva de necrezut.

— Eu consider că aceste cicatrici nu au fost lăsate de o armă... Dacă aş fi poet, ce noroc că nu-s, aş afirma că linxul a fost lovit odinioară de o lance... mai curînd de o suliţă uşoară, aşa cum aveau romanii, campionii Legiunii a 13-a Gemina, în întrecerile lor...

„Logofătul" Făt îl privea dezaprobator pe Şorban, dar Halalaie, plin de interes, întrebă :

— Doar n-ai să afirmi că rîsul ăsta, ce pare în floarea puterii, trăieşte încă de pe-atunci ? ?

— N-aş îndrăzni să-mi asum un asemenea risc, răspunse cu gravitate matematicianul. Îşi aşează ochelarii în buzunar. Dar, reluă, după ce mai sorbi din cupă, nu mi-aş permite să afirm nici contrariul.

OPT

În aceeaşi seară marele dresor Ştefan Aboui (însoţit bineînţeles de pudelul Sejour), auzi din gura seniorului întîmplarea cu lynxul şi bizarele cuvinte rostite de Şorban, un om atît de meticulos. Aboui ascultă cu atenţie ciugulind rar din farfurioara cu alune şi rosti fără patimă dar cu glas stins, puţin tremurat, vechea sa remarcă, precum că totul

este posibil. Eu, zicea, care sînt dresor din tată-n fiu și am trăit mereu printre animale de am ajuns să le cunosc graiurile și obiceiurile mai bine decît cele ale oamenilor, oscilez între realitate și basm și știu că între basm și realitate nu a descoperit nimeni un hotar cu precizie determinat. Nu are cum să existe... și poate că nu are sens să existe. Nu, nu, nu vreau să văd blana. La ce-ți folosește ție o blană de rîs ? Și la ce-ți folosește că l-ai omorît ? Are să te urmărească fantoma lui !

Probabil avea dreptate marele dresor. Se petrecu un fenomen ciudat. Seniorul, cu toate calitățile lui, nu excela prin spirit de observație sau memorie. Nu reținuse, s-ar fi spus, nici un amănunt din cursul acelei vînători din care ieșise victorios. Și totuși, în coșmarurile sale, de zi sau de noapte, cînd venise să-l amenințe direct ruina și moartea, avea să revadă frumoasa pisică a pădurii și, mai ales, ochii lynxului, cu toate nuanțele lor schimbătoare, în ochii... altcuiva.

Șorban avea să confirme : așa e, expresia, lumina ochilor, se modificase de mai multe ori, din clipa în care „logofătul" Făt ridicase arma, pînă în clipa sfîrșitului. Dar ce pot să semnifice toate acestea ? — întrebă H.

— Dar tu știi cine a fost cel mai mare spion al tuturor timpurilor ? întrebă matematicianul, și înainte ca Halalaie să dea un răspuns stupid (spre pildă doamna Flandra Klinkenhagen...) completă tot el, Daniel Defoe.

— Desigur... autorul lui Guliver, făcu nu prea instruitul senior.

Șorban rîse, poate pentru a cincea oară în viața lui.

Toma Milea „călărea un arămăsar argintiu și dobora un doi trei patru cinci porumbei...“ Ei, nu chiar ! Porumbeii îi dobora de fapt Buffalo Bill, în treacăt, însă Toma Milea se desfăta cu adevărat pe un armăsar argintiu, Dumnezeu știe de unde-l procurase și cu ce bani ! Totuși, se pare, că misterul nu e chiar atît de compact, se pare că polițistul acela bucureștean, Beniamin Cornea, considerîndu-se vinovat de cele dezastruoase „săpături“ ce duseseră la dărîmarea casei căutătorului, îl despăgubise. Arginții nu-i lipseau comisarului Beniamin C., amănunt ce nu scăpă lumii și prilejui comentarii.

Împreună cu dispariția șandramalei lui Milea, ieșise din joc, spre satisfacția tuturor celor puși la curent și enigma curburii duble a peretelui ! ! ! Dar dacă, fără voia noastră, sau poate cu voia, ne vom împiedica iarăși, mai devreme sau mai tîrziu, de enigma curburii duble ?

Căutătorul Toma purta pe umeri o pelerină întunecată, puțin amenințătoare, dar îmblînzită de pletele sale argintii care-i cădeau pe umeri. Bărbatul acesta se ținea cu demnitate în șa, scrutînd neliniștitor lumea, privirea lui se ridica spre acoperișuri și, cu sau fără intenție, căutătorul era o apariție impresionantă. Indivizii adunați în fața berăriei „Coryndon“ se holbară la el, ca tîmpiții, nu-i cunoșteau calul iar vreo două muieri se contraziseră, una zicînd că e Sathana, cealaltă că e un bărbat chipeș. O a treia ținu să afirme că asemenea cai argintii nici nu există. Cu adevărat, caii muntenilor din ținut, scunzi, vînjoși, murdari și urîți nu se comparau cu fugarul căutătorului care printre ei părea un prinț.

Toma Milea merse mai departe, la pas pe strada Fîntîna Craiului, și se opri chiar la această fîntînă alături de care, la inițiativa recentă a seniorului H., pictorul-zugrav Coreaptă atîrnase o tăbliță ce informa că aici se adăpase, pardon, își potolise însetoșenia Septimius Severus, leat 199 d. H. August 26. Ora nu era precizată, deși seniorul îl întrebase în glumă pe Șorban dacă nu poate stabili și acest ultim amănunt, „prin calcule". De cînd matematicianul îl călăuzise „cu ochii închiși" pînă la văgăuna auriferă al cărei loc îl determinase tot prin calcule, însă pe baza unor date furnizate de seniora Flandra, Halalaie avea o și mai mare încredere în Șorban, și-i oferise parte din viitorul cîștig. Matematicianul refuzase, el mulțumindu-se doar cu hruba, după ce filonul se va fi istovit. Halalaie întocmise actele de proprietate fiindcă filonul se dovedise într-adevăr consistent.

Oamenii ce se îndreptau dinspre partea aceea a orașului către berării se opreau la Fîntîna Craiului, nu pentru a bea apă, în sfîrșit, nu totdeauna, ci spre a examina tăblița cu inscripția ei, tălmăcind-o în fel și chip, cu toate că nu era mare lucru de tălmăcit, împăratul acela gustase apă de acolo, ei și ce ? Apoi borurile înguste ale clopurilor cîrmeau în altă direcție. Peste drum de fîntînă cineva durase mai demult o clădire de lemn suficient de ciudată. Nu mare, dar ridicată pe piloni groși, poate pentru a o feri de inundații.

Ajuns acolo și Toma Milea se opri, examinînd clădirea prevăzută și ea cu firmă nouă. Veranda acelei căsuțe se arcuia în semicerc. Deasupra se ridica un turnuleț rotund din care te priveau cîteva

ferestruici mici ca niște observatoare, construcția semăna cu o bisericuță, numai paratrăsnetul lipsea, crucea și, bineînțeles, popa. Vom constata însă că popa nu lipsea decît pe jumătate. Firma, operă a aceluiași Coreaptă, glăsuia :

Cuxa anonimă

Halalaie te *Carabonc*

Cînd seniorul H. comandase acest text hilar, fie că-l citeai din față sau invers, îi dăduse pictorului -zugrav următoarele cuvinte mîzgălite pe-o hîrtie : „Cuxa anonimă Halalaie *et* Carabonc", însă pentru Coreaptă acel *et* frînchenesc n-avea nici un sens, *așa deci că*, hotărînd că seniorul greșise, cui nu i se întîmplă ?, inversase literele, punînd acel *te* care părea să aibă un sens, fără a avea nici unul...

Seniorul observă greșeala dar zise că așa-i mai interesant. Și căutătorul observă eroarea, își scutură șerpii pletelor argintii și ar fi rînjit ca un lynx, dar acest complicat exercițiu spiritual ce poartă denumirea de „a rînji" îi era, pesemne, necunoscut.

După o contemplare, căutătorul își îndemnă bidiviul și ajunse pînă în dreptul unei ferestre deschise. Halalaie privea în gol, în birou se mai afla Șorban, iar într-un colț, cu arma între picioare, figura cruntă, zgîlțîit de o nevralgie cauzată de glontele din cap, Gheorghe Surdu Carabonc, juma popă, juma prof. De ce purta cu el flinta aia care te chinuiește înainte de a te omorî, nu se știe. Săculeții cu aur încă nu se înghesuiau în depozitele „Cuxei anonime..." și în acest caz, ce sau pe cine păzea principalul asocial al lui H. ?

Conversația stagna, ultimele cuvinte fiind pronunțate de Șorban, o insultă nevinovată, la adresa seniorului, că e ridicol, sau așa ceva.

Șorban făcu să foșnească pe birou o

TELEGRAMĂ

Tot Șorban o traduse din americănește, respectînd din pură perversitate greșelile de ortografie. Cam astfel suna telegrama :

Dragă Sir Halele,

Din Barbara-City Texas U.S.A. — Camboury Observatory T.U., îți comunicăm că am recepționat cu plăcere și mare *ghrungeen* (? ?) mesagiul Dv. ce ne-a parvenit prin intermediul faimoasei Agenții Lazau. Totul pică la țanc ! (Oare cum o fi sunînd „la țanc" în americănește ?)

Matematicianul Șorban izbucni în rîs a șaptea oară în viața lui, a doua oară în aceeași zi (semn rău, semn bun ?). Limba engleză, cu verigile ei americane, nu-i era străină. Rîse savantul, un minut bun, sincer amuzat, dacă nu cumva rîdea de sine. Seniorul H. aștepta descumpănit și cam enervat. Matematicianul se calmă, luă din mîna lui juma popă juma prof o juma de pahar de vin și după ce expedie în burtă vinul, parcurse mai departe hazoasa telegramă, tălmăcind-o. Se afirma, în americănește, dar într-un stil nu prea americănesc, cum că onorabilul W. J. Barney, astronom, profesor la Northwestern University, descoperise la telescopul principal al Observatorului Camboury cea de-a patra galaxie a vieții sale (la fel de bine putea să zică — comentă Șorban — cea de-a patra iubire a vieții sale) și că nu știe

ce să se facă el cu această a patra galaxie (iubire) ce îi este cu totul de prisos, întrucît trei galaxii Barney I, Barney II și Barney III, sînt cu totul suficiente pentru un om ce nu se lasă îmbătat de celebritate (fără a specifica însă de ce anume se lasă ușor îmbătat). D-sa, dl. esq. W. J. Barney este de acord ca această a patra galaxie a vieții sale să ia numele de „Galaxia Halele", contra unei sume modeste, numai 5000 $. Coordonatele noului fenomen ceresc : face cu meridianul unghi de 18 °17, în constelația „Cora" și va fi perfect vizibilă, galaxia !, în anul 2080.

În caz de acceptare a se trata cu Agenția Lazau al cărei onorabilul esq. Barney, vechi client este.

Cordiale strîngeri de mînă etc., Barney

Seniorul își scărpină visător bărbuța ascuțită și deodată se răsti către asociatul său Carabonc :

— Ia aruncă dracului pușca și pune mîna pe condei, cred că o juma de prof și o juma de popă știe să scrie !

TELEGRAMĂ

Către Agenția Lăzău condițiile transferului acceptate în principiu, a se preciza modul de executare a plății și echivalentul la zi al dolarului în lei și a se menționa expres că noua galaxie poartă numele de „Galaxia Halalaie unu", iar nu Halele cum greșit a transcris prietenul și colegul nostru Barney, primiți vă rog... Halalaie.

— Te duci imediat la poștă, Carabonc ! Ba nu. De telegrama asta se va ocupa doamna Flandra, ea îi cunoaște mai bine pe cei de la Agenție.

Terminînd cu formularea importantului document, seniorul observă pe fereastră gîtul alb al ar-

măsarului lui Toma Milea și gîndi că desigur și galaxia lui beneficiază de un argint atît de frumos, în vreme ce matematicianul, care nu-și dorea o galaxie ci întrucîtva *inversul* unei galaxii, părăsi pe nesimțite „Cuxa anonimă", întrebîndu-se dacă prietenul său e un maniac, sau chiar își dorește o galaxie ? Ca să facă oare ce cu ea ? Șorban îl văzu și pe Toma Milea.

— Hei, tu, căutătorule de neant, vrei să-ți dau gologani de-o bere ? Azi sînt bine dispus !

— Mulțumesc, am bani. Vă felicit pentru achiziția făcută !

— Ai tras cu urechea, hai ?

— Treceam din întîmplare pe-aici...

Carabonc fu gata să ridice flinta, seniorul îi făcu semn să se astîmpere, și de altfel căutătorul dispăruse.

— Dar unde e Șorban ?

— S-o dus și el.

— De ce ? Azi sărbătoresc galaxia mea ! Mă, Carabonc, tu ce zici de afacerea pe care am făcut-o ? Asociatul privi furios dintr-o parte pe șeful „cuxei". Ochiul lui juma de și juma de nu prevestea nimic bun, și în vreme ce nu prevestea nimic, Toma Milea călărea înapoi pe strada Fîntîna Craiului cu bărbia căzută în piept. Copitele armăsarului argintiu cîntau pe strada pietruită, iar părul lung al căutătorului tresărea pe neagra-i pelerină. Oamenii îl urmăreau curioși. Nimic, absolut nimic nu prevestea sfîrșitul lumii, însă, ar fi comentat Șorban, absolut nimic nu prevestea începutul.

Nedumerit, bucuros, simțindu-se ridicol, vag speriat, dacă acest coctail de sentimente e posibil, și e

posibil credem, seniorul H. ieși în verandă și ridică ochii la cer. Ce spera să vadă ? „Galaxia Halalaie unu“ ? Va trebui să am copii, pentru ca aceștia, în anul 2080 să poată vedea galaxia care o să le aparțină, gîndi cu un început de descurajare și îndoială.

Ce vis cu miracole ! gîndi H. trezindu-se dar neîndrăznind să deschidă ochii în largul său pat din apartamentul personal de la „Foișorul de Aur“. Se afla singur sub plapomă. Deasupra, la etaj, locuiau fetele. Seniorul luase pe el o albă, moale și lungă cămeșă de noapte, pe atunci nici măcar bărbații nu purtau (totdeauna) pijama. Am prin urmare și o galaxie, ce-mi mai lipsește, conversă cu sine, deși nu despre galaxii visase. Întredeschise ochii, acum visul, reveriile, revelațiile sale de noapte prinseră contururi. Alunecase printr-o suită de „întîmplări“, sau imagini convertite în întîmplări, dar cea mai mare parte din ele deja îi scăpau. Mult prea iute se șterg visele, mai ales cele frumoase ! Dar uneori un coșmar te urmărește săptămîni. Dar uneori te reîntîlnești în vis, cu o femeie ce ai iubit-o cîndva și te trezești reîndrăgostit de ea sau îndrăgostit de o necunoscută pe care n-ai văzut-o niciodată. Îi revezi trăsăturile, ochii dar din păcate halucinația asta caldă abia durează o clipă. Totuși, datorită unei infiltrări persistente și subtile ce continua încă, seniorul petrecuse noaptea singur, dar nu în singurătate. O prezență, dacă se poate califica astfel, își păstra savoarea și relativa substanță, și Halalaie, după ce se concentră, crezu că înțelege de undè provine emanația aceea aproape imperceptibilă, fără a-și explica însă și de ce.

Între două draperii, într-o aureolă de culori, atîrna o pictură. Seniorul habar n-avea cînd apăruse, cine anume i-o lăsase la una din locuințele sale, nu încercase să afle cine e autorul și nu prea înțelegea cam ce reprezintă tabloul acela nițel dement, o femeie, o lumină ascunsă într-un plop ? Nu-i acordase pînă acum nici o atenție, dar pictura, expusă cu mult rafinament, parcă jignită de prea mica atenție ce i se acorda, se concretizase sau se întrupase în noaptea trecută și coborîse să stea, să viseze, alături de H.

„Nimic nu este... nimic nu poate fi perfect rotund !“ Cine a spus-o ? se întrebă năuc seniorul, în aparență fără nici o legătură cu pictura.

După un timp, culorile îl obosiră. Ce e mult, e mult...

„Nimic nu poate fi perfect...“ Degeaba. Gîndise peste măsură de intens. Gîndise *prea mult*. Încercase să analizeze. La ce bun ? Inundat de aceste izvoare întortocheate ale memoriei sale, el care de obicei se simțea dimineața limpede, proaspăt, plin de energie, se întoarse către tablou și ceva anume din pictura aia, ceva rău, ridică în el o sete cumplită, inexplicabilă, sete de bețivan, ceea ce seniorul nu era, adică un bețivan. Poate că era singurul său „defect lipsă“. Se și simți obosit înainte de a pune pe limbă prima picătură de alcool. „E și femeie, și arbore, și zbor, iar eu sînt deja beat !...“ În halat, desculț, ridicol, desculț și cu țăcălie, cu ochi de somnambul, păr răvășit, drogat pînă-n măduva oaselor cu speranțe, dorințe, iluzii, himere, însetat ca o caravană imobilizată în deșert de un simoun, seniorul orîndui pe masă un șir de sticle și sorbi din fiecare, pe rînd. Licori diferite... Iar ochii nu i se dezlipeau de pe tabloul acela !

O putere, o lumină întunecată îl hipnotiza !

Totuși, cele dintîi înghițituri parcă îi limpeziră cugetul. Cum adică nimic nu poate fi perfect rotund ? Pe urmă abandonă și cercul și sfera, intuind că de multă vreme, săptămîni sau luni, femeia din pictură îl iradiază toate nopțile petrecute la „Foișor", singur sau nesigur, n-are importanță, iar acum această influență atinsese o culme ! Începu să facă legături neașteptate între acest tablou și o femeie ce o văzuse pictînd (altă femeie) și ochii lynxului și „curbura dublă" și „Galaxia Halelo" și toate cîte se pot afla prin calcule și despre toate, toate, toate și auzi dupăit de pași deasupra, pe semne că fetele, profitînd de orele liniștite ale dimineții, se păruiau ca să se mențină în formă, și timpul se scurgea repede și frumos, frumos, fru...

Se trezi spunînd : Sînt Dumnezeu !

Cineva confirmă sarcastic.

— Da, ești Dumnezeu, însă un Dumnezeu beat !

— Dumnezeu nu se îmbată, ripostă seniorul și încercă să se ridice dar trupul nu-l mai asculta. Constată că nu e în pat ci pe jos, pe parchet și nimeni nu se sinchisise să-i vîre sub cap ceva moale, o pernă, un papuc sau măcar o pisică. Ceva sau cineva, mătăhălos, stătea în dreptul ferestrei larg deschise. Cu mari eforturi, simțind cum toate scîrțîie în el și gem, seniorul se ridică în coate. Tot trupul său era o băltoacă, un smîrc puturos și chinuit, unghiile crescuseră, negre, cineva devastase încăperea -- chiar el o devastase — păturile, pernele, pernițele căzuseră în băltoacele cu băutură, peste sticlele sparte. Halalaie vîrî un deget amar în gura și mai amară, își pipăi limba umflată, tîmplele ce zvîcneau

ca picioarele unui ied înjunghiat, și dori să moară. Dar era Dumnezeu, or Dumnezeu e nemuritor.

În fereastră Șorban se întoarse încetișor și-l examină.

— Idioții, tîrfele, hoții, golanii, înjură Dumnezeu-Halalaie, de ce n-a venit nimeni ? M-au lăsat să zac în căcat.

Șorban trăgea pe îndelete din luleaua lui străveche.

— Căcatul în căcat zace, altfel, unde ? De cîtă vreme bei ?

— Cum de cîtă ? De azi dimineață. Cît e ceasul ?

Halalaie se uită la ceas, dar stătuse.

— E nouă dimineața, spuse Șorban.

— Nu se poate, eu la nouă am început să beau. Te pomenești că beau de ieri ?

— Te pomenești, rosti flegmatic Șorban ștergîndu-și cu batista fruntea înaltă deasupra căreia șuvițele decolorate și rare se iteau ca niște coarne. Ce zi a fost ieri ?

— Miercuri, făcu nesigur și alarmat H. Și starea mizerabilă în care se găsea îl predispuse la violență — dar n-avea putere — și la jigniri. De ce nu-ți îngrijești chelia aia, de ce nu mergi la un doctor ?

— Și azi e miercuri, zise Șorban. Și e tot ora nouă.

— Reiese că m-am îmbătat într-un minut, două ?

— Nu chiar...

— Atunci beau de o săptămînă ? Da ? Nu mi s-a mai întîmplat !

— Un elementar principiu al probabilităților arată că trebuia să ți se întîmple și asta.

Halalaie izbuti să se ridice, călcă pe niște cioburi tăindu-se, aruncă halatul pe care vomase și

merse împleticit la oglindă. Barba crescuse, obrazul se scofîlcise, un păienjeniș de riduri se adăugase în jurul ochilor. Apucă, disperat, o sticlă rămasă întreagă și trase cu nesaț din ea. Șorban nu-l opri.

— Ce mi s-a întîmplat ?

— Nu-ți amintești nimic ?

— Ce ar trebui să-mi amintesc ? se răsti seniorul simțind cum îi saltă inima sub impulsul noii doze de alcool. Ce tot trăncănești atîta și pe ocolite ? Unde-i ticălosul de Făt ? Unde-s ceilalți ? De ce n-a venit nimeni să-mi aducă o cafea ? De ce Aboui sau tu n-ai venit să-mi smulgi sticla din mînă.

— Am fost în fiecare zi, am luat totul, dar un prieten necunoscut îți împrospăta rația. Cred că amicul Carabonc.

Seniorul dădu ochii cu pictura și începu s-o înjure. Tîrfa ascunsă în pictura aia era de vină.

Se întoarse la oglindă și se tăie în alte cioburi. Înjură iar și mai bău. Doi ochi de groază îl spionau din oglindă.

— Ce s-a întîmplat ? A trecut vreun cutremur peste noi ?

— Tocmai încercam să-ți explic, dar dacă mai bei nu vei pricepe. Păi, Carabonc, care-ți aducea pe furiș băutură, a fost aici și ți-a vorbit de față cu mine. Nu-ți mai amintești ?

— N-am vorbit cu nimeni, nimic.

— Firește. De cîte ori am fost pe-aici, te cățărai pe pereți. Matematicianul își puse cu un deget leneș ochelarii și examină tabloul pe care-l mai văzuse de nenumărate ori.

— Chiar nu știi cine e autorul acestei pînze ?

— Nu ! răcni Halalaie. De unde dracul să știu, tot ce știu că e tîrfa din pictură a coborît la mine în

pat și după aia m-am pus pe băute. Ce te uiți atît de curios la mine. Ești misterios ca începutul lumii, dar nu-ți șade bine.

— Cînd s-a petrecut coborîrea doamnei din tablou ?

— Miercuri.

— Care miercuri ?

— Miercurea trecută, dacă și azi e miercuri ! Seniorul mai luă o dușcă. Ce tot pui întrebări, unde vrei să ajungi ?

— Bea, băiete, bea, ce rost are să te oprești ? Ai tras de minune cu pistolul. Nu m-ai nimerit, ți l-am confiscat, uite peretele zdrelit de trei gloanțe. Credeam că ai înnebunit și bei fiindcă aflaseși...

— Ce să afluuu ? zbieră Halalaie cu ochii numai vinișoare sîngerii, gata să explodeze.

— Tot încerc să-ți spun... Ascultă...

— Dă-i drumu odată !

— Ascultă, *în general* auzi ceva ? Auzi tropăitul fetelor, la etaj ?

— Nu. Unde-s fetele ?

— O auzi pe bătrîna doamnă Biro mutîndu-și dormeza dintr-un loc în altul ? Îl auzi pe Matei bătînd cuie ? Vin de jos sunete de copite, nechezat de cai sau măcar glasuri ?

Sîngerînd, cu degetele tăiate, Halalaie se repezi la fereastră, tăindu-se încă o dată. Dezolant de pustie, strada Fîntîna Craiului se vedea de la înălțime, din curbură-n curbură, pînă izbea în deal. Pe ghizdul fîntînii, lîngă inscripția istorică, se instalase o pisică albă și părea mulțumită că-i liniște. Către fîntînă un cîine șchiop își croia drum, punctînd cu cele trei picioare ale sale cîte două puncte și o virgulă. În dreptul „Cuxei anonime Halalaie *te* Carabonc" nimeni,

nici un om de afaceri, nici cel puțin un cerșetor și nici un chefliu în dreptul berăriei „Coryndon". Dacă vederea lui H. n-ar fi fost alterată de alcool, l-ar fi zărit totuși, departe, la a doua curbură, pe Toma Milea călărind armăsarul său argintiu.

Seniorul, buimac, ieși din lumina ce-l orbea, își examină picioarele rănite care, într-o săptămînă de post, se subțiaseră și tremurau. Prin toți porii din H. țîșnea sudoare și alcool. Căzu pe canapea.

— Ce s-a întîmplat ? izbuti să îngaime. Au dat turcii ? N-am observat nici un turc...

— Mai rău...

— Războiul ? Holera ?

— Mai rău, dar în același timp mai interesant.

— Păi, vorbește !

— De cîtă vreme încerc să-ți explic ! Uite ce s-a întîmplat... Hm ! Dar tu n-ai de unde să știi ceea ce toată lumea știe. Toată lumea e sus pe vale.

— Ce vale, mă omule, nu mă înnebuni !

— Pe valea Cerdavei, nu pricepi ?

— Nu pricep ! Ce caută lumea acolo ? Acolo e terenul meu aurifer, acolo-mi construiesc șteampurile, morile ! strigă seniorul cu glas de nerecunoscut. Cine le-a dat voie să încalce teritoriul meu ?

Scormoni să mai găsească o sticlă.

— Ei, drace, făcu Șorban, tot mai plictisit, eu explic iar tu te prefaci a nu pricepe ! Miercurea trecută, după ce dînsa a coborît la tine — gest către pictură, iar tu ai început să bei, cineva a adus vestea că apa a pornit în sus...

— Ce înseamnă „a pornit în sus" ? urlă H.

Totuși aceste cuvinte ridicară din amintirile sale *netrăite* un anumit ecou... Șorban simți și el ceva. Zise :

— Am cercetat. Se pare că în ultimele sute de ani fenomenul s-a produs de mai multe ori, rîul Cerdava a pornit în sus, împotriva legilor firii, ale principiilor gravității, fizicii...

— Dă-le-n mă-sa ! De gravitație-mi pasă mie ? Dă-mi cu ceva în cap să fiu sigur că exist. Nu te cred. Nu cred în nimic. Sînt în continuare doar criță de beat.

— Beat ești, însă ceea ce spun, e purul adevăr.

— Adevăr ! Pur ! Ce lighioană e asta ? Și dacă apa a pornit în sus, înseamnă că acum izvorăște din mare. Bun. Inversăm poziția șteampurilor.

— De ce nu mă lași să termin ? Nu numai că a pornit în sus, dar în cele din urmă a și dispărut ! După ce știrea s-a răspîndit, orașul a început să se golească, oamenii, curioși, voiau să vadă, au rămas prin case numai orbii, nici ăia toți, și ăi bolnavi pe moarte. Chiar și bețivanii s-au ridicat, toți, cu excepția ta.

— Să n-o mai lungim, unde mi-s hainele ? Să ajungem acolo, să văd și eu pînă ce apa nu se răzgîndește... Șorban îl privi cu tristețe. Nu mă interesează, trăncănea înverșunat Halalaie, clătinîndu-se, încurcînd cracii nădragilor, nu-mi pasă, e treaba inginerului Sacoste să găsească apa, șteampurile mele, morile mele, vor merge, e treaba lui Sacoste, haide !

— Sacoste n-are nici o putere în acest caz, spuse cu tristețe Șorban.

— Să pornim ! De ce n-are putere, de ce e inginer ?

— Stai mai departe de mine că puți. Acesta e un fenomen care ne scapă. Nu-l putem stăpîni. Cerdava a dispărut, ca și-n alte ocazii.

— Cine i-a dat voie să dispară ? Cerdava mea ? !

— Nu e a ta, nu ești senior feudal.

— Sînt totuși senior, *sînt încă senior !* îl parafrază, fără să știe H. pe țarul Boris Godunov. Și-l zgîlțîi pe Șorban de guler. Nu e așa că glumești ? Matematicianul îl expedie pe senior înapoi la canapea și se duse la fereastră.

— Ține-te departe de mine ! Nu glumesc. Pe albie au mai rămas doar șiruri de bălțoace pe care soarele le încălzește de începe să fumege. Multe s-au și uscat. Peștii ce și-au găsit acolo o temporară salvare sînt scoși aproape gata fierți de către femeile cu fustele sufulcate pînă la buric fără de rușine... Șorban miji ochii și alungă imaginea lubrică din conștiința sa puritană.

— Și mai departe ?

— Mai departe, ce ? Grămezi de lipani, păstrăvi, lostrițe, au fost scoase din albia secată, focuri strașnice împînzesc valea, bărbații, trăgînd la rachiu, au și pus peștele la afumat. Mai rezistă într-o ultimă bălțoacă ce nici nu-l mai cuprinde, un somon uriaș de vreo sută de kile (ce să caute un somon pe un rîu de munte ?) și nu reușesc să-i vină de hac, i-a rănit pe unii cu coada, a mușcat pe alții, se spune, cunoști și tu povestea că e „răpitorul de copii“ peștele care a înghițit cîțiva prunci de prin sate. Acuma se bat cu el, îl împung, alții se distrează. Nu chiar toți se distrează, inginerul tău, Sacoste e fiert, degeaba-l îmbie alții la ospăț și horincă, nici angajații Cuxei nu se distrează, nici asociatul tău Carabonc. Asta a luat o cange și a încercat să împungă peștele uriaș, dar acela a făcut o mișcare de era să intre celălalt capăt al cängii în burta lui Cara-

bonc, atunci chiorul a încărcat flinta și a tras în pește, dar acela are solzii groși, nu simte, așa că prietenul Carabonc trage acum în sus la zei. În zei... Minerii au încărcat treascurile și bubuie din ele, ai zice că e sfîrșitul lumii, e chiar frumos...

— Ai fost tu acolo să constați ?

— Eu să mă deplasez atîta ? Mi-a spus căutătorul...

— Toma Milea, căutătorul ? Dar el ce făcea acolo ?

— El se plimbă, e cînd aici cînd în altă parte... Pentru tine e un dezastru, Iulian ! Ce ai de gînd să faci ?

— Ai vorbit muuuult ! mîrîi seniorul, trezindu-se iar din beție. Bătu cu pumnul în masă, tăindu-se de alte cioburi. Voi aduce apa înapoi, zise. O voi sili să se supună. O să vină înapoi, o să mă asculte ! La nevoie o voi plăti ca să vină înapoi !

Șorban clătină din cap.

— Nu știu, băiete. Cîtă vreme tu te cățărai pe pereți iar orașul se golise, am cercetat toate hîrțoagele demne de crezare. De două ori Cerdava a lipsit cîte o singură zi, în trei cazuri s-a mulțumit să curgă în sus, o dată s-a făcut invizibilă pentru un scurt interval de treizeci de ani și o dată, cică, n-a mai apărut timp de un veac. Dacă și acum e la fel ?

— Să lipsească o sută de ani ? Cerdava mea ? Îi arăt eu !

Șorban reaprinse luleaua și trimise fumul deasupra uliței pustii. Rămas cu spatele către senior, începu să predice ca din amvon, sfătuindu-l pe H. să-și adune mințile. Făcu și niște speculații, prea subtile, pe tema că nimic nu e încă pierdut. Altă dată de asemenea vorbe i-ar fi crăpat obrazul de

rușine. În viața lui nu vorbise atît, dar de cîteva zile singurătatea îl strivea — și atunci, ne întrebăm, cum avea să reziste singur, numai cu calculele, într-o hrubă ?

Cu gîtlejul uscat și asprit de pălăvrăgeală și căldură, Șorban constată că seniorul nu mai dădea nici-o replică. Îl examină. Seniorul adormise într-o poziție chinuită, parcă tras pe roată, cu gura căscată, însă era, neîndoios, în viață. Pe matematician îl cuprinse un val de milă, alături de scîrbă și mînie. Aruncă un pled peste trupul ca descompus al seniorului, destupă o sticlă și se întări cu o doză bună de afinată foarte tare. Ce era de făcut ? El nu se simțea în stare să-l îngrijească pe Halalaie. Luă o hotărîre dubioasă, urcă scara ce ducea la fete cu puțina speranță că va mai găsi acolo pe cineva, iar dacă e cineva, să fie cît de cît o ființă rațională...

Găsi. O fată drăguță, aprecie matematicianul, chiar foarte arătoasă, tinerică, o veritabilă „dulciță" care citea (citea !), stînd cu bărbia-n pumni, coatele rezemate pe masă.

Cum Șorban se apropie molatec, neauzit, femeiușca tresări, se sperie, dar îl recunoscu imediat.

— Ia te uită, domnul Șorban ! N-ați mai fost de multă vreme pe aici !

Șorban își scormoni memoria, să fi fost oare posibil ca într-un moment „critic" (matematicianul se îmbăta extrem de rar), să-l fi tîrît Halalaie sus la etajul cu fete ? Azvîrli cît colo această ipoteză.

— N-am fost niciodată aici, duduie. Acest loc nu intră în traiectoria mea, în calculele mele, spuse pe un tot cam prea aspru, fata fiind amabilă și plăcută vederii.

— Dar, în sfîrșit, acum sînteți aici, spuse ea cu glas melodios și cultivat, cu ce vă pot fi de folos ?

— Cum te numești, domnișoară ?

— Să zicem Margareta. Ca-n Faust. Și ?

— Și ce citeai acolo ?

— Un roman. Și ?

— Sub noi, Șorban se aplecă inutil și stînjenit ciocănind în parchet, zace beat, poate pe moarte, în cumplită mizerie, domnul Halalaie. Uite bani, te rog găsește pe cineva care să facă ordine și să spele, nu îndrăznesc să te rog chiar pe dumneata, iar eu voi căuta un medic, deși mă tem că nu voi găsi nici unul. Cum de n-ai plecat, domnișoară Margareta, să vezi apa ?

— Cum s-o văd, cînd nu mai este ? și Margareta închise cartea învelită în hîrtie albastră ca manualele școlare așa că matematicianul nu-și satisfăcu ușoara curiozitate de a afla ce citește micuța.

— Mulțumesc, am să iau banii, zise fata, iar de senior, cred că mă voi îngriji chiar eu. Sînt foarte obișnuită cu porcii de bărbați, încheie, pronunțînd totul cu suavitate.

NOUĂ

Ca să te trezești dintr-o beție de o săptămînă, ai nevoie de altă săptămînă. Seniorul zăcea în fotoliu în biroul pustiu, privind cu ochi pustii, în pustiu.

Nici un om de afaceri nu se-nghesuia către „Cuxa anonimă", decedată înainte de a se naște. Carabonc, iarăși chinuit de mari dureri în capul său strîmb, rătăcea prin munți cu flinta lui, să caute rîul pierdut. Dacă-l găsea, intenționa să-l împuște ? Șorban

rămăsese pururi în oraș, și scotocea prin alte tomuri vechi. Sus pe vale soarele mistuise ultimele resturi de apă, somonul cel uriaș fusese în sfîrșit ucis și împărțit la care ocazie se iscă o bătaie.

Oamenii coborîseră, mahmuri, bărboși, învinețiți, cărînd în spinare sacii cu pește uscat, afumat, sau numai intrat în stricare, atît erau de osteniți că nu mai înțelegeau. O miasmă urîtă pătrunse în oraș și dură cîteva zile pînă ce femeile aruncară ce putrezise, iar bărbații, ca ieșiți din pîcle sau peșteri, se mai spălară, se mai aranjară. Cu mare spor se repuseră bodegile în funcțiune, ultimele evenimente trebuiau puricate, cercetate...

Părăsit de toți așa cum se considera acum, seniorul scrîșnea din dinți, chinuindu-se să nu meargă la dulap pentru a scotoci printre sticle. O sclipire îl orbi pe H. : nu-l părăsiseră chiar toți, peste drum, la Fîntîna Craiului, un băiat răsucea domol oglinda potrivind raza așa fel ca să intre în ochii lui H. În loc să-și iasă din fire, seniorul, slăbit, ca vai de el, închise ochii aplecîndu-și fruntea, cuprins de mare milă și silă față de nemernica-i ființă. Rămase cu fața sprijinită de birou ca un condamnat cu capul pe butuc, așteptînd dezlegarea călăului, securea. Fără discuție golanul acela mic se juca învîrtind raza de soare ca să-și bată joc, dar cine nu-și bătea joc de seniorul H. ? Catastrofa c o s m i c ă a rîului dispărut era de fapt catastrofa lui, pe Carabonc și pe oamenii ce urmau să lucreze, uita să-i pună la socoteală...

Raza de lumină dispăru, Halalaie simți *cu creștetul* că oglinda-l părăsise, de ce ? de ce ? Oricum, fusese și aia o societate ! Deschise ochii și-l văzu pe băiat șezînd pe pervaz. Era un derbedeu blond,

murdar, desculț, evident obraznic și numai pus pe rele. Dincolo de fereastră, vara fierbinte, clocind între bălăriile mari peste care seara cădeau fluturii morți, vara triumfa. Halalaie se luptă cu o nălucă, se luptă cu amintirea unor triumfuri ce căzuseră, se luptă cu blestematele culori din pictura de la „Foișor"... se luptă cu sine, merse în întîmpinarea micului derbedeu ce-l sfida din fereastră. Nu-l sfida. Era inocent, nu-i trebuia nimic, numai o dîră de curiozitate îi traversa fața nespălată.

— De ce nu mergeți la vrăjitoare, senior ?

Vorbise cu acel ton familiar al oamenilor foarte civilizați sau al sălbaticilor — mare diferență nu ar fi !

— Și de ce să merg la vrăjitoare ?

— Cum de ce ? Ca să-ți aducă apa înapoi.

— Strașnică idee ! Seniorul se ridică, ochii parcă i se mai limpeziră. Vrei bomboane ?

— Vreau !

Tîmpită întrebare, — de unde bomboane la cuxă ?

— S-au terminat bomboanele. Îți dau bani să-ți cumperi.

— Bani ? Nu. Dă-mi aia !

Băiatul ridicase un deget către statueta minusculă, mediocră dar albă, ce înfățișa un ogar.

Șubrezit la încheieturi, seniorul luă obiectul, ignorat de el pînă atunci, îl aduse la fereastră.

— Îți-plac cîinii ?

— Nu-i pot înghiți ! (Exprimare i n t e l e c t u a l ă.) Nici cîinii nu mă înghit pe mine, dar îi păcălesc, atunci cînd nu-i otrăvesc. Ogarul ăsta, scula asta albă de porțelan, îl vînd, oricine știe că e de-aici, iar oamenii se-nghesuie să cumpere obiectele ce au aparținut oamenilor cu ghinion.

— Eu sînt un om cu ghinion ?

— Un campion, senior. Al ghinionului !

— Citești cărți ?

— Nu cetesc cărți. Dar trag cu urechea cînd aud alți oameni deștepți vorbind.

— Și care vrăjitoare mă poate scoate din impas ? Știi ce este un impas ?

— Un fel de năcaz, domnule. Sînt multe ce au puteri. Vrei să-ți aduc o listă ?

— Mai tîrziu, altă dată, băiete. Du-te cu Dumnezeu acum ! Seniorul voia să rămînă singur pentru cazul că ar leșina.

Impozanta femeie purta de data asta într-adevăr cizmele ei lungi și pantalonii de călărie *din vis*. Halalaie, lichefiat o privi cu ochi lipsiți de expresie. Parcă plutea într-un lichid. Un lichid în alt lichid. Și dacă se amestecă ?

— Cît de palid sînteți, comentă doamna Flandra K. Și mai palid decît în zilele cînd v-am găsit în stare de ebrietate, căzut pe jos...

Halalaie plesni din măsele. Cu încetul reieșea că toată lumea îl văzuse în starea aceea umilitoare. Umplu cu băutură două pahare, trecuse de amiază, căldura chinuia pînă și mușteIe, să n-o luați de la capăt îl sfătui pe ton protector, detectiva. Necazurile ne sînt adresate numai pentru a avea ce să înfruntăm și să învingem. De altfel „Agenția Lăzău“ vă stă la dispoziție. Cum ? Noi să nu putem găsi un rîu pierdut, un amărît de rîu care, oricum, trebuie să fie undeva pe-aici, prin apropiere, cînd am fost în stare să vă livrăm o galaxie ce plutește la distanțe necruțătoare ?

Aceasta-i existența mea a doua sau a treia, sau a cîtea, gîndi seniorul. Oare ce este adevărat ? De la curbura dublă a peretelui a pornit întorsătura vieții mele, își aminti el vag, obosit, stăpînindu-și cu greu bîțîitul degetelor.

— Apropó, zise Flandra și seniorul H. recunoscu în ochii ei ochii *linxului* („fantoma lui are să te urmărească !"), sînteți mulțumit de galaxia dumneavoastră ? Cum se comportă ?

— Mulțumitor, îngînă Iulian Voicu Halalaie. Își continuă calea ei enigmatică și invizibilă.

— Perfect ! Este exact ceea ce v-ați și dorit ! Oare în privirea Flandrei trecu un licăr de șiretenie ? Datoria mea e să te scot la aer, senior, aici e totul îmbîcsit, afară, la lumină, se poate discuta constructiv.

Seniorul se ridică în picioare exact în aceeași secundă cu Flandra, păreau să fie cam de aceeași înălțime, nu reușea s-o domine fizic și nici măcar intelectual, ceea ce ar fi dorit la nebunie. De-aia își și zise, slăbit și amărît cum era, că trebuie să se simtă diabolic și sublim. Înainte de a se simți cu totul sublim fu nevoit să cadă pe scaun, nu-l susțineau resorturile. Flandra K. îl examină rece și mîndră, conștientă de puterea ei. Dar în ce consta puterea ?

— Am visat că voi muri curînd, zise indiferentă, și zîmbetul ei de dispreț și nepăsare ar fi putut strămuta din loc o catedrală gotică. La cît se cifrează pînă acum pierderile ?

— Care pierderi, *Domina ?*

— Să le zicem, investiții.

— De unde să știu ?

— Bănuiam că-mi vei răspunde așa. Nimeni nu știe. E un mod curios (însă eu îmi exprim admirația) de a porni o afacere la scară mare. Va trebui să te ajut, cît mă pricep. Îți propun să cercetăm la fața locului. În felul acesta vei lua aer și vei face un contact direct cu o anumită realitate. Ai văzut rîul dispărut ?

— Cum să-l văd ? ! Nu mai există !

— Poți să-l vezi. Iată-l ! *Trece printre noi.*

Halalaie, sătul de speculațiuni verbale, scoase de undeva un registru gros și foarte vechi, umplut pe jumătate cu scrisul abreviat, mărunt de om gospodar și nerisipitor al tatălui său despre a cărui moarte se va mai vorbi probabil. Toate socotelile legate de administrarea averii se aflau acolo și nu o singură dată Iulian Voicu încercase, după sfîrșitul părintelui său să pătrundă tîlcul acestor cam meschine adnotări ce specificau cheltuielile din fiecare zi, starea permanentă a finanțelor, pînă la ultimul mărunțiș. Seniorul H. adusese simbolic la „Cuxa anonimă" acel registru, decis să-l imite pînă la pedanterie pe tatăl său, dar firea lui nestatornică, gîndurile ce lunecau mereu unde nu trebuie, îl împiedicaseră s-o facă. Nu așternuse pînă atunci un singur cuvînt măcar cu privire la instalațiile nou ridicate pe Cerdava, iar acum un singur cuvînt ar fi exprimat situația : CRAH.

Deschise registrul la ultima filă pe care se orînduiau niște coloane, cerneala se decolorase de timp dacă nu cumva bătrînul Halalaie (nu fusese chiar atît de bătrîn !) o fi turnat apă în cerneala pentru „toc rezervor", ca s-o înmulțească, cum toarnă cîrciumarii avari apă-n vin..., iar sub ultimele cifre stătea scris mărunt : „Neapărat să trec pe la T.

pentru a face verificarea următoa...“ și urma spațiul gol fiindcă la ultima silabă se produsese ACCIDENTUL.

Halalaie (tînărul) începu o nouă pagină a vechiului registru :

ȘANSE de a ieși cu bine și cu fața curată
din această situație

Șansa numărul unu : nici o șansă
Șansa numărul doi : vrăjitoarele
Șansa numărul patru : Agenția Lăzău
Șansa numărul cinci : să regăsesc Cerdava.

— Dar șansa numărul trei ? întrebă Flandra care citea cu ușurință literele invers. Ai sărit peste șansa numărul trei, Iulian !

— Ce legătură poate fi, *Domina,* între linxul ce l-am doborît la începutul acestei veri, pictura ce se află în dormitorul meu de la „Foișorul de aur“, autorul picturii, nu-l cunosc, curbura dublă a peretelui, „Galaxia Halalaie“, ochii dumitale și...

— Mai oprește-te, dădu din mînă femeiea, știu cum ai doborît animalul acela, s-a discutat atîta, că lynxul ar fi putut să se reîncarneze din vorbe, de nu cumva a și făcut-o ! Află, domnule, eu am vînat fiare cu mult mai primejdioase și vînătoarea continuă... (În tinerețe ? În copilărie, vrei să spui, o corectă în gînd Halalaie, fiindcă Flandra, arăta exagerat de tînără...) Tabloul de la „Foișor“ e desigur pînza aceea abstractă, nu știu cine e pictorița (da, o femeie l-a pictat), însă pot afla cît ai bate din palme. Curbura dublă a peretelui nu mai există, șandramaua căutătorului s-a dărîmat. Ochii mei sînt ai mei, nu văd nici o legătură cu ochii rîsului, dar acum, ești în stare să înșeuezi doi cai, mergem pe

vale să vedem, dacă e nevoie, te ajut eu, nu chema pe nimeni.

— Nu mă pot ține în șa.

— Ai să poți. Trebuie. Pe drum mîncăm ceva.

— Nu-mi trebuie mîncare, voi trimite după trăsură.

— La naiba trăsura, nu observi, domnule, că m-am îmbrăcat pentru călărie ?

Seniorului i se făcuse greață, transpira iar, energia doamnei Flandra venise ca o lovitură în pîntec, dori iarăși să moară și să nu mai știe, dar în grajd mirosul de fum, aroma de bălegar și privirile prietenoase ale cailor, îl mai calmară, lasă-ne-n pace ! îi porunci unui moțogan scund ce rînea pe-acolo, ieși ! Seniorul alese două șei, doamna K. îi smulse una din mînă, o puse cu siguranță pe calul ales, apoi ieșiră călări în soare, femeia se ținea pe cal ca turnată, seniorul cu ceva jalnic și nesigur în atitudine (el, un atît de bun călăreț !), o urma orbit de lumină, străpuns de ochii oamenilor curioși. La dracu, gemu Halalaie, dă-mi doamne aerul meu degajat și sigur dintotdeauna ! La urma urmelor, posed o galaxie și, numai ca să le fac în ciuda tuturor, am să mai cumpăr una, două galaxii ale mele s-ar echilibra frumos în marele infinit... poate s-ar realiza astfel și ideea curburii duble, de ce nu ? Totul e posibil !

Ochii lui trecură de la eleganta curbură a șoldurilor Flandrei Klinkenhagen, la cer. Ce nu este posibil ? Încercă, de la înălțimea șeii, încercă să sfideze orașul. Clar, nu-i reuși. În mijlocul străzii, prăfuit, neras și el, pe undeva jalnic, aștepta matematicianul Șorban.

Palmele sale mari opriră călăreții. Flandra îl ocoli și ajunse în spatele lui. Printre buzele cărnoase ce alcătuiau o dublă curbură, scînteiau dinții albi. De ce rîdea ? În orice caz, Șorban nu-i acordă nici o atenție.

— Te-ai trezit din beții, hai ? se adresă lui H. Bine îți merge. Îți merge bine, vreau să zic, iar mie, rău de tot.

— Ce-ai pățit ?

— Nimic. S-a prăbușit un munte peste mine !

În strada fierbinte, ca măturată de flăcări, cîțiva se opriseră și, de mare curiozitate să audă ce se vorbește, li se lungiseră urechile. Alții staționau întîmplător, izbutind să-și stăpînească dilatarea urechilor — chestie de voință — iar printre aceștia, Halalaie recunoscu, fără a privi, doar cu coada ochiului, pe advocatul Pepe a cărui față albă, de înecat, sfida vipia soarelui, o recunoscu pe Florica, nevasta lui Gurguzan, îl deosebi în mulțime pe Miki Lotu, iar printre cei ce trăgeau cu urechea, făr-a încerca să pară discreți, ascultau cu sinceritate prin urmare, îl numără pe polițistul Beniamin Cornea și pe micul derbedeu, prietenul vrăjitoarelor. În chip miraculos, Halalaie se simțea din ce în ce mai bine, oare fiindcă se găsea iarăși în centrul atenției ? Se aflau în preajmă și peste tot țigănci aproape goale din pricina zădufului, cele mai tinere cu țîțele scoase la aer și ar fi fost greu de precizat și nici nu ar fi fost necesar, dacă ascultă sau se mulțumesc să privească, sau dacă ascultă fără a înțelege și fără a privi.

Halalaie închise ochii și scrise din mișcarea pupilelor în interiorul minții sale (așa cum învățase dintr-o carte cu privire la yoghini — carte pe care,

curios lucru, nu-și amintea s-o fi citit, posibil o citise a l t u l în locul său), scrise deci în interiorul craniului următoarele cuvinte la capitolul ȘANSE : „Șansa numărul trei (peste care sărise) : De apelat la Șorban. *Prin calcule.*"

Fața buhăită și nesănătoasă a matematicianului se apropiase.

— Ia spune-mi, îl luă la rost Halalaie, simțindu-se tot mai voinic, cine a tras în zilele astea o beție soră cu moartea, tu sau eu ? Arăți ca o stafie ! Poți sau nu să readuci Cerdava în matca ei, prin calcule ?

— Pot încerca... șanse puține... de cînd tu bei eu mă tîmpesc din oră în oră, nu mai departe ieri a trebuit să caut prin cărți primele treizeci de numere ale lui *Pi.*

— Ce nevoie aveai de *Pi ?*

— De *Pi* e totdeauna nevoie, interveni Flandra și ochii ei de lynx sclipiră șăgalnic. Pentru motivul că e un număr irațional.

— E adevărat ? întrebă seniorul pe Șorban.

— Da. Raza cercului se încăpățînează să nu intre exact în diametru.

— *Pi,* rosti Flandra, este egal cu 3,1459265358979-3249462643383279 și așa mai departe, la infinit. E adevărat, Șorban ?

— Tot ce e posibil... Nu ți-am spus că m-am tîmpit ? Cine e doamna atotștiutoare ?

— Te-am prezentat doamnei, făcu rece, seniorul, închise ochii și trase o linie groasă în mintea sa peste ȘANSA numărul trei.

— E o stare normală, domnule Șorban, pronunță din vîrful buzelor doamna K. Sînteți vechi prieten cu seniorul, n-are rost să vă alarmați — în cazul

de față e vorba numai de transfuzie de inteligență, și de memorie, de-acum înainte pe măsură ce te vei ramoli (vei ajunge să uiți totul și va trebui s-o iei de la capăt), un altul va deveni tot mai sclipitor. E o experiență elementară, cam ceea ce a făcut Mephisto cu Faust... însă cazul acela e mult mai complex !

— Ce motive ai să crezi că, pe măsură ce Șorban se va prosti, eu voi deveni mai deștept ? întrebă ceva mai tîrziu Halalaie ?

— Nici un motiv, dar încercam să-l descurajez niței, nu-i strică...

— Uneori intențiile tale, ca și sentințele, sînt ciudat de lipsite de substanță, știi, Flandra ? și înțepînd calul cu pintenii o luă înainte. Ieșiră pe nesimțite din oraș, fără a se mai opri să dejuneze cum fusese vorba, trecură de cîrciuma lui Carabonc, de zidurile prăbușite ale casei căutătorului, în față, printre sălcii stăruia o șuviță de fum încercînd zadarnic să atingă un rest de lună aproape dizolvată pe cer.

— Ceva mai sus de lună e „Galaxia Halalaie unu", spuse acum pe un ton blajin doamna Flandra.

— Da ! Și-mi folosește grozav ! Seniorul își cravașă iar fugarul și întoarse înapoi spre cîrciuma lui Carabonc. Flandra îl ajunse.

— De ce calea ferată nu vine pînă în orașul vostru ?

— Pepe Ionescu ar putea să-ți explice, deși versiunea lui e cam imbecilă, răspunse aspru seniorul. O privi pe femeie : De ce ai ochi de lynx ? Pepe Ionescu, urmă încruntat seniorul, pretinde că cetățenii din oraș — parcă ar ține cont cineva de părerea lor ! — n-au vrut gară și cale ferată, ca să

nu năvălească străinii, cînd era plin de aur. Ca și cum numai cu trenul poți ajunge undeva !

— Totuși străinii n-au prea venit, orașul a rămas „închis".

— Poate din cauză că s-a cam terminat aurul.

Halalaie o luă iar înainte. Dădu ocol stejarilor foarte bătrîni între care ruinele casei lui Toma Milea arătau trist. Nu chiar atît de trist, cîteva plante, iubitoare ale dărîmăturilor, ale secetii ca și ale ploii, apucaseră să germineze printre crăpături, fire suave dar încăpățînate, năzuind către viață și soare.

Seniorul ieși din ograda căutătorului și descălecă în fața cîrciumei lui Carabonc. Dintr-o lovitură de picior dădu în lături ușa.

— Sîntem asociați, ce e al lui e și al meu, comentă pentru sine, mai mult ca o scuză, seniorul.

— Dar ce-i al tău, nu e și al lui !

— Se înțelege. Ai dinții tari ? Ai, desigur... Uite niște pesmeți de pe vremea lui Tata Noe. Să-i muiem în rachiu de brad și să ne închipuim că am fost invitați la masă de prințul consort al Reginei Umbrelor... Să nu te deranjeze petele de acolo, Carabonc nu s-a ostenit să șteargă bine sîngele. Acolo a murit nenorocitul acela care descoperise filonul de aur ce m-a ruinat. Flandra, de fapt, cine ești ?

— Femeia destinului, spuse ea, atît de încet încît nu se știe dacă seniorul o auzi. Halalaie mesteca energic pesmeții, își revenise total, oare se produsese transfuzia de energie a lui Șorban către senior ?

Tavanul foarte scund al cîrciumei se curba periculos la mijloc, jupîn Carabonc învățase să umble aplecat în acea z o n ă.

Căldura zilei și fumurile unor încendii trecute și viitoare, năpădiră în cîrciumă, îndemnîndu-i să urce scările scîrțîitoare către odaia de sus. Și acolo se uscaseră pete mari de sînge — ale cui ? — iar peste ele crescuseră firișoare albe străvezii, viața înflorește din moarte, iar în mijloc o șopîrlă — dracu știe ce căuta acolo ! — rămase înlemnită. Halalaie păși pe vîrful cizmelor sale moi și turnă o șuviță de rachiu de brad peste capul șopîrlei. Vietatea o luă din loc, lăsîndu-și amintire coada. Cu zvîcnituri, acest r e s t de șopîrlă porni să se frămînte și așa avea s-o facă pînă la apusul soarelui, de o fi adevărată învățătura Marelui Șarpe cu privire la șerpii mai mărunți.

— Tîmpita ! se indignă seniorul. Trebuia să-și lase capul, eu peste cap i-am turnat rachiul. Și adăugă mai pornit : Tîmpitul !

— Cine ?

— Beniamin Cornea. Jumătatea aia de om face pe deșteptul, avea aici dovezi ca să bage la pîrnaie o sută de *caraboncí,* dar impresia mea e că el nu era pornit nici împotriva unui singur Carabonc. Cine știe ce urmărește !

Flandra îl observa, tăcută. Părul ei de aur adusese puțină lumină în sumbra încăpere.

— Am impresia, vorbi H., că am intrat într-o capcană fără ieșire. Vorbea pe un ton aspru, fără să dea impresia că se jeluie.

— Casa asta e foarte tristă, spuse Flandra. Aici se adună florile decedate. Dacă s-au comis aici omoruri, nu are mare importanță, se zice că orice acoperiș a adăpostit fărădelegi, și chiar crime, chiar de ar fi fost numai crima de a trăi.

— Cum poți vorbi așa, ca din cărți ? Majoritatea caselor sînt triste, cei mai mulți oameni sînt amărîți și nu știu pentru ce trăiesc. De fapt trăiesc din iluzii, iar cînd sînt prea reduși mintal, nici iluzii nu-și pot face. Nu mai avem ce căuta aici, să plecăm !

— Am căutat ceva ?

— Da ! Eu pe Carabonc. Dar a dispărut. Cine știe ce pune la cale ! Seniorul vărsă două sticle de alcool pe jos, aprinse bricheta. Ce spui ? Rămînem aici ? Fie bojdeuca lui Carabonc rugul nostru, în veci, amin !

— Aprinde ! Ce mai aștepți ?

Dar seniorul stinse bricheta, conștient că suferise o înfrîngere. Ieșiră, se îndreptară către cai, o șopîrlă printre picioarele lor, desigur alta fiindcă avea coadă.

Reluară drumul, trecură pe lîngă focul stins împrejurul căruia trei tîrgoveți sforăiau amarnic. Curînd începu urcușul prin umbră, soarele își pierduse puterea și seniorul, cu bărbia în piept, tăcea.

ZECE

Pe neașteptate copitele cailor izbiră sec, în stîncă. Intrașeră pe albia secată a Çerdavei. Anotimpul fierbinte uscase totul, pe valea fără început, fără sfîrșit unde apele aduseseră alinare și viață. Albia secată lucea sinistru ca un os lung, frînt în nenumărate locuri. Printre bolovanii albi, craniile singuratice, oase de pește și alte oseminte ale animalelor ce se înecaseră aici — toate acestea amăgeau șoimii ce picau vertical, redresîndu-se în ultima clipă. Broaștele, mai norocoase, mai adap-

tate decît peștii, găsiseră adăpost prin pădure, în găurile umede de sub rădăcini. Cîte una mai îndrăzneață sălta peste piatra caldă, pentru a face iute cale înapoi.

— A cé miroase ? întrebă Flandra.

— A broască, a pește putred, dar, mai curînd a șobolan. Șobolanii vin totdeauna în locurile unde pică nenorocirea. Cîndva, într-o pivniță de-a mea o mulțime de șobolani au venit, mulți s-au înecat în vin. Zilele următoare a murit tata...

Mai merseră un pic.

— Uite, am ajuns în terenul meu, spuse H. Iată, mai mult de douăzeci și cinci de roți cu patru piuă a cîte trei săgeți, uite morile mele, am făcut și drum pîn-aici ca să vină oamenii să macine, apa trebuia să urce la șteampuri, să coboare pe acolo.

— Instalații cam primitive, spuse Flandra. Nu te puteai ruina dintr-atît.

— Nu sînt ruinat ! plesni din dinți seniorul.

— Te-ai lăcomit. La ce-ți trebuiau și mori, ce să macine, cine să vină cu porumb pînă aici ?

— O clipă, *Domina*... Observi umbra dublă a salciei din margine ? A doua umbră e a cuiva. Carabonc, te-am văzut !

— Nu-ți pierde mințile, senior, e o salcie cu trunchiul dublu...

— Nici tu nu ești convinsă de ceea ce spui, seniora ! Eu sînt sigur că și Carabonc e aici, caută, pîndește, e nebun de-a binelea, de la el a pornit întreaga nebunie...

— Și chiar curbura dublă a peretelui, nu ?

— Totul m-a costat enorm, m-au zăpăcit ticăloșii, am dat o avere însă mai dispun de două averi, le pun la bătaie, ca să mă răzbun.

— Credeam că vrei să aduci apa înapoi, nu să te răzbuni !

— Aceasta va fi răzbunarea mea, Flandra ! Azi mîine, sosește de la Viena cel mai mare specialist din lume în canalizări, baraje, drenaje, și așa mai departe, cercetătorul Rudolf Lutz — cred că ai auzit de el. Voi regăsi rîul pierdut, am să mă răzbun, chiar dacă persoana ce va suporta răzbunările mele poartă numele de Dumnezeu !

— Aha, îl sfidezi pe Dumnezeu, dar te cutremuri la numele lui Carabonc !

— Îi vine și chiorului rîndul, dar mai întîi, Dumnezeu. Îi iau apa înapoi !

— Iar el o să-ți ia Galaxia înapoi !

— Numai să poată...

— Dar instalația aceea cubică de beton, cu uși de aramă ?

— Este depozitul cu dinamită, iar cheia, există una singură, se află la mine. Sper că înțelegi.

Stîncile ce formau albia, fură înlocuite de nisip galben (aurifer ?) apoi iarăși stînci, oseminte... Piatra căpătase o altă nuanță, argintie, lunară și, desigur, privită de undeva de sus, noaptea, de pe altă planetă, de pe altă lume, arăta ca o linie cu meandre surprinzătoare, inexplicabile.

— Sînt locuri de primejdie, remarcă H. părînd a se bucura că, în sfîrșit, înfruntă pericole. Dacă ochii tăi mîngîioși (ironie ? Duioșie ?) își vor întoarce antenele într-acolo, sus, între cele două curburi duble... nu, între cele două catarge, pădurile sînt mări în furtună, nu e așa ?, ai să observi o pată brună, o lumină brună, ca și cum Soarele nostru ar emana o radiație brună. Mă crezi, *Domina*, că e un urs ? Are burdihanul ghiftuit, de n-ar fi

sezonul fructelor și-al mierii, în burta lui încăpătoare cred că ai ajunge și tu, Flandra.

— De unde știi că e un urs veritabil și nu o simplă pată brună care se mișcă, sau reflexul unui soare întunecat, invizibil ?

— Nu mă imita, Flandra, în craniul meu funcționează acum cultura și inteligența lui Șorban, nu l-ai auzit ? Acum, mă întreb dacă savantul e în stare măcar să adune unu plus unu, acum cînd întreaga sa putere a trecut la mine.

— E o stare trecătoare, nu-ți face iluzii, Iulian. Aș vrea să întîlnesc un urs mare și adevărat într-o iarnă plină de stele căzătoare.

— Una din ele ar cădea neapărat pentru tine Flandra...

— Nu vreau... e semn rău, deși poate am să mor curînd. Dar observ că îți cam place cum cîntă numele meu !

Pe nesimțite părăsiră albia rîului pierdut, urcînd. Primprejur verdeața fluiera, piatra crăpată în soare tăcea și aștepta.

— De ce ești atît de singur ? întrebă, brusc și cu o anumită cruzime, Flandra, privindu-l.

— Eu, singur ? ! tresări nervos și umilit Halalaie.

— Da, singur. Nu ai nici măcar un cîine în preajmă. Un atît de mare vînător ca tine !

— Am *cirezi* de cîini, dar mă lipsesc bucuros de ei. Iubesc caii. Nu sînt singur. Acum e lîngă mine cea mai frumoasă femeie din lume.

— Crezi ? Poți să crezi, dar nu mi-ai dat un răspuns !

— Acum mergem sus, către stelele invizibile încă. În calea celor doi, din direcția stelelor invi-

zibile, cobora, în întîmpinarea lor, Călărețul Negru. Căutătorul Toma Milea, pe armăsarul său argintiu, cu pletele argintii, zvîrcolindu-se pe mantia neagră. Cărarea fiind îngustă, n-ar fi trecut unul pe lîngă altul. Politicos, Milea își struni armăsarul argintiu și așteptă la marginea drumeagului. Caii se priveau nepăsători, dar cu oarecare blîndețe, pentru cine avea ochi să vadă. Figura căutătorului nu arăta nici tînără, nici vîrstnică, ochii băteau în cenușiu, erau punctați de nuanțe întunecate, ca obosiți după nopți de veghe. Totuși îi cerceta cu luare aminte și pe senior, și pe seniora. Se examinară timp de cîteva minute.

— Am găsit aur, fără să-l fi căutat, dar s-a și transformat în buzunarele mele...

— Cunosc povestea, făcu seniorul. N-am să te angajez niciodată la Cuxa mea. Ei bine, ne lași să trecem ?

Căutătorul scoase un săculeț, dar seniorul i-o tăie.

— Nu mă interesează aurul tău, Toma !

— Vă interesează galaxiile, știu. Asta e frumos. Vă sărut mîna doamnă, la revedere, domnule. Vegheați asupra vieții seniorului, doamnă, viața lui e în pericol.

— A mea, nu ? întrebă Flandra.

— Cred că și a dumneavoastră. Vă las cu bine.

Pe cer păunii își aprinseră ochii.

— Omul acesta n-a mințit, glăsui Halalaie a cărui supărare iute trecuse. Omul acesta găsește aur, fără a-l dori și poate din cauza asta pînă ajunge acasă metalul nobil se transformă în nimic. Ciudat, nu, Toma Milea găsește totdeauna aur, fără a-l căuta.

— Pare sărac și nefericit.

— Sărac, da, nefericit nu, *Domina,* răspunse îngîndurat seniorul, lăsînd libere frîiele. El caută mereu, dar ce anume, nu mă întreba. Mă întreb dacă măcar el știe. Poate nu-i pasă de nimic. Poate îi pasă de prea multe. Nu vrea bogății, vrea altceva. Oare ce ?

— E o poveste parcă simbolică ! Ce reprezintă ?

— Nu mă pricep, nu am idee ce este un simbol ! Bărbia lui Halalaie căzu iar în piept. Își înăbuși un căscat, își întinse spinarea, simțind-o îndurerată și frîntă. În privința simbolurilor, consultă-te cu Șorban, el poate să-ți vorbească despre așa ceva, mai ales despre simbolurile matematice, ics, igrec, zet și celelalte... Le iubește de nu mai poate ! Sau le-a iubit numai, acum nu știu dacă se mai descurcă în jungla asta a *necunoscutelor,* în mod normal, acum eu ar fi trebuit să mă aflu stăpîn peste ele. Dar mai am timp...

Tăcură iar. Cîte o creangă țîșnea din întuneric, mîngîindu-i pe obraz.

— Te descurci bine prin acest ținut ? Îl cunoști ?

— Din amintiri, răspunse evaziv Halalaie. De fapt, nu existau aceste amintiri, escapadele sale vînătorești sau de altă natură îl purtaseră în alte direcții. Încotro mergea și ce căuta ? S-o seducă „în singurătate" pe Flandra ? Profitînd, să zicem că i se va face frică de întuneric ? Un pîrîiaș traversa în diagonală drumeagul. Seniorul sări de pe cal, privind fix apa aia limpede în care cerul se frîngea și se refăcea.

— Dai caii la adăpat ? N-ar strica să ne adăpăm și noi.

— Cît spirit practic, seniora ! Eu pur și simplu mă întrebam încotro duce firul acesta de apă. Izvoarele din munți ar trebui canalizate către albia Cerdavei. Rîul ar reînvia. O să-i propun domnului Rudulf Lutz.

— Nu uita ce mi-ai promis !

— Ce, *Domina ?*

— Eu voi trata cu acest Lutz. Altfel, te va jecmăni.

— Tu nu poți fi jecmănită ?

— Nu ! O femeie frumoasă nu poate fi jecmănită. Și nu uita că, atîta vreme cît mă aflu cu tine, ești în grija mea.

— Bine ! Sînt un copilaș de grădiniță !

— Un copilaș cu prea puțin spirit practic. De ce nu-l ai ? Dacă acesta e un meleag vrăjitoresc, dacă în buzunarele lui Toma Milea aurul se preface în nimic, de ce n-am admite ipoteza că apa, apele, fug de tine ?

— Sînt prea mic, iar toate apele, prea mari...

— Prima dată cînd te aud că faci pe modestul !

Seniorul H. bătu pe grumaz prietenii săi caii și, constatînd că nu mai erau transpirați, le dădu libertate către apă.

— Uite-i cît pot fi de însetați ! spuse cu o anumită gingășie, poate vecină cu invidia, Flandra. Șezînd în iarbă își cuprinsese genunchii înalți cu brațele. Privind-o, seniorul constată că ochii ei luminau. Ochii lynxului... Eu, la drept vorbind, zise tot Flandra, nu-mi aduc aminte să fi fost însetată cîndva. Cum e ?

Halalaie se ocupa de cai. Îl strîngeau cizmele, îl chinuia spinarea și simțea chiar și foame. Îl ne-

liniștea acum prezența femeii cu ochi de lynx. Dar cu voce gingașă, acum, pe întuneric.

Sus, pe fundalul stelelor, se născu o umbră. Apropiindu-se, constatară că e un bărbat cam bătrîn, sau numai un bătrîn. Cam cocoșat, sau numai cocoșat.

— Hei, omule, încercă să-l oprească Halalaie și drumețul răsărit din neant tresări cu durere, el nu-i observase, și porni mai departe în jos îngheboșat cum era, aproape rostogolindu-se. Halalaie descoperi o tașcă legată de șa în care o mînă grijulie (a lui Făt ? În nici un caz !), orînduise provizii și o invită pe doamna Klinkenhagen.

— Hei, omule, dacă merg pe-aici, unde ajung ? urlă seniorul.

— Nicăieri, domnule, nicăieri, răspunse peste umăr, cu glas ucis, individul, rostogolindu-se mai departe, în jos, cît izbutea de repede, cît îi permitea piciorul beteag.

Halalaie rămase și el strîmb cîteva momente molipsindu-se parcă de la cel ce dispăruse. Flandra îl privea, încercînd să-i distingă trăsăturile, caii își scuturau boturile ude, fornăind. Caii pășiră în adîncul pădurii unde căpătau alte dimensiuni, înfricoșătoare. Iată, caii mei sperie drumeții întristați și fricoși, dar ce muscă pe căciulă vor fi avînd acești noctambuli că se cutremură și de o frunză ?

O tuse ofticoasă, rea, ascuțită, îl trezi pe H. din gînduri și fugi în calea bătrînei din care izbucnea tusea, ca dintr-un vulcan. Bolnava își făcu aproape trei cruci mari și trecu mai departe. Caii o speriaseră, domnul, doamna ?

— Încep să înțeleg, oftă Halalaie, întru totul satisfăcut de propria-i perspicacitate. Toți acești oameni sînt niște bolnavi.

— Și ce probează asta, la ce-ți folosește ?

— Probează, micuțo, că nu m-am înșelat. N-am greșit drumul. Vezi ce înseamnă intuiția ? Chiar acesta e drumul ce duce la vrăjitoare. Te-ai odihnit ? Ai mîncat ? Mai departe ! Așteaptă să vezi ce minumi sînt undeva acolo sus ! Aceasta e, cred, șansa numărul unu.

— Ești mistic, rîse Flandra, dar cu aceeași duioșie în glas.

Întîmplător, sau neîntîmplător, seniorul nu se înșela — însă ce fel de șansă ? Curînd ajunseră în locul acela, puțin înainte ca bezna să fi cuprins cu desăvîrșire ținutul. Pe cel mai înalt munte, cam pe dreapta-stînga, mai luneca iluzoriu o rămășiță a amurgului. Sau, poate, se deschisese acolo un vulcan ?

Vrăjitoarea nu avea firmă — fiindcă vrăjitoarele nu-și pun firmă — ar fi culmea ! — nu-și pun firmă de rele ce-s ! Și nici nu locuia în mare singurătate, ci la marginea unui cătun neamintit în hărți, un cătun de vreo zece unspe case. Marii geografi trec pe hărțile lor savante tot ce e mai sus de treispe case. Da. Halalaie sări de pe calul său ca și cum ar fi sărit de pe o mătură invizibilă, calul fiind negru ca și noaptea, și, dîndu-și importanță începu să observe așezarea aia înfiripată împrejurul unui lac mic — mai curînd o băltoacă mare.

Îi veni o altă idee : acest lac, de l-aș urni către vale, alături de celelalte izvoare, pîrîuri, poate că..., dar nu-și termină mărețul gînd fiindcă un cîine se

înfiripă în preajma lor. Venea și el să facă un pic de cunoștință cu vizitatorii.

Cu dumnealor, cîinii, Halalaie nu se înțelegea teribil. Strînse în pumn cravașa, de prisos, dulăul înalt, cu picioare subțiri, agere, cu blana bogată, deși năpîrlise de vreo două ori vara aceea, se opri la un interval cuviincios și privi familiar femeia, bărbatul și caii. Greu de spus care era importanța ce le-o acorda, cine avea locul prim. Nu lătră, acest cîine. Tot fără să latre porni către case pentru a duce vestea — cui oare ?

Halalaie se luă pe urmele puternicului dulău, nu era cîine ciobănesc ci mai apropiat de un doberman. Animalul privi înapoi, să constate dacă e urmat, ochii lui inteligenți avură o scurtă iluminare, și se opri chiar sub cea dintîi streașină, chiar lîngă lacul-baltă, unde săgeta din pămînt o vegetație luxuriantă, cum rar întîlnești prin munți. Dar se pare că locul era ferit, înconjurat de piscuri, iernile scutite de crivăț, iar lacul, băltoaca aia mare, stimula arborii și mlădioasele plante să se ridice către lumină. Apariția cailor și a oamenilor, nu stîrni nedumerire. Halalaie, condus de cîine, intră în casa vrăjitorului — fiindcă nu toți vrăjitorii sînt... vrăjitoare. Dădu bună seara fără să vadă pe nimeni, și poate că nimeni nu-l văzu pe el, reveni la cai, o prinse pe Flandra de talie ajutînd-o să coboare și, gest imprevizibil, o luă de mînă, ca pe o fetiță, ca pentru a-i da curaj și a ocroti. *Domina* acceptă această manifestare a superiorității masculine și poate că dintr-o tandrețe vrăjitorească fără nici un fel de rezervă, mîna ei se lăsă caldă, moale și catifelată în mîna seniorului.

Luna trimitea o vîlvătaie rece și zgîrcită, cu puțină nesansă puteai nimeri într-un loc de unde să nu mai ieși. Se opriră, nu în fața unei porți, ci a unui prag înalt. Aceasta era de fapt poarta, fixă, fără balamale, pragul acela înalt de aproape un metru. Trebuia s-o sări căprește, cu posibilitatea ca dincolo să aterizezi într-o băltoacă.

Seniorul își ajută prietena și merse în față în lungul unei magazii ce ascundea casa. După ce dădură colțul, poate o curbură, poate o curbură dublă ? !, ocoliră un copac gros, foarte scund, cu o droaie de ramuri laterale ce poate ascundeau și ele ceva.

Apăsat de întuneric și mergînd pe ghicite, seniorul nu fusese în viața lui mai liniștit. Cîinele era alături de ei, sau poate mîna caldă a Flandrei îi comunica această stăpînire de sine ?

Și astfel, această pereche, în aparență o pereche de îndrăgostiți, pătrunse în cercul de lumină al lămpii cu petrol, fumegînd afară pe verandă. Un om corpolent, chiar gras, cu fața cam buhăită, îi privea. Lumina meschină a lămpii desena pe figura lui contururi puhave.

— Știam că veniți, afirmă cu voce scorburoasă. Am țuică de coarne, cea mai bună din lume. Pentru asta ați venit, nu ?

De unde știa — sau se laudă ? se întrebă Halalaie. Apoi îl examină pe dulăul ce-i călăuzise, distant, mîndru ca un cîine sau o pisică, binevoitor totuși. Oare cîinele adusese vestea venirii lor ? Cum ?

Se laudă, gîndi Halalaie. Am ajuns la un fabricant de răchie, nu la un vrăjitor. Totuși, dădu din cap a acceptare.

— Cumpărăm ! Cum nu ?

Acești munteni, medită, fabrică băuturi năstrușnice din te miri ce !

— Pe mine mă cheamă Mărgineanu, grăi răgușit omul ce părea să trăiască singur — cu excepția cîinelui. Singur ca un cîine. Singur, ca doi cîini. Ăsta e Tritur — arătă către dulău care, la pronunția numelui său căpătă o înfățișare jovială, — cum se întîmplă și cu cîinii de oameni. Se pare că nimic nu e întîmplător. În acel moment dulăul — călăuză arăta bun ca o pîine proaspăt scoasă din cuptior. Cîinele meu Tritur, nu e rău cu oamenii buni. Cîtă ?

Preocupat de ale sale, seniorul H. uitase de răchia de coarne, cea mai bună din lume, și-l privi cam nedumerit pe „vrăjitor", dar în locul lui răspunse doamna Flandra.

— Două sticle, deocamdată. Pentru probă.

— Vai de capul me-heu ! Plînge Vi-vițelul de Aur de la Bethel, oftă, făcătorul bă băuturi dovedind, pe lîngă răgușeală că e și puțin bîlbîit dar și peltic, dar și ușor cherchelit și poate — tot ușor — erudit, poate. Tot ce se poate !

Și dispăru undeva. Halalaie eliberă mîna Flandrei.

— Tot e ceva, zise, zgribulindu-se. Dacă nu reușim cu vrăjile, sînt șanse de a trage un chef cu poșircă de coarne.

— Iar vrei să începi ?

— Încă nu-mi ești nevastă, Flandra ! Nu accept nici un fel de morală !

— Ce nu-ți sînt încă ?

— Nevastă. Detest căsnicia, fericită sau nefericită.

— Nici nu doresc să-ți fiu nevastă, Iulian ! Flandra îl privi dur, cu ochii ei de lynx — atît de frumoși, totuși — și iradiind lumina rece și caldă a infinitului, în timp ce buclele de aur, calde, aurii, atrăgeau mici fluturi și gîze ale nopții.

Se ivi pîntecos și diform Mărgineanu, aducînd două sticle astupate cu știuleți de porumb. Le orîndui foarte atent, respectuos (față de sticle !) pe o treaptă a scăriței șubrede (probabil coborîse undeva în adîncuri, în pivnițe și ostenise), ridică fața rotundă, puțin transpirată și așteptă. Sau ca oaspeții să deguste țuica, sau să plătească și să plece. Seniorul știa că nu putea să coste mult, rachiuri de coarne, de brad, de nucă și chiar de copite de drac, găseai peste tot, greu să presupui că era mare cîștigul, cine să vină tocmai pîn-aici pentru băutură ?

Halalaie remarcă fruntea înaltă a omului, nu că ar fi chelit — din părul foarte des, scurt, porcin, nu se clintise un fir, și sub frunte ochi blînzi, bolnav de blînzi.

Mărgineanu se aplecă să înnoade un șiret la bocancul bine lustruit. Pe creștetul capului părul se învîrtejea dens ca mușchiul pe trunchiul arborilor bătrîni.

— Ședeți și gustați, vă aduc pahare, vă dau din țuica mea...

— Domnule... domnule Mărgineanu, noi am venit...

— Nu-mi spuneți ! i-o reteză peltic, răgușit și bîlbîit Mărgineanu, însă categoric. Știu pentru ce ați venit, vorbele-s de prisos, numai strică ele.

— Nu pentru țuică am venit !

— Știu, știu ! Și începu să vorbească lung, încîlcit, repetînd din ce în ce mai acut silabele (și ce, Demostene nu era un bîlbîit ?), argumentînd ceva nu tocmai limpede. Reieșea din aceste ocolișuri multiple, duble, că e investit nu se știe de către cine cu puteri și cunoștințe și e gata să arate corespondența ce o poartă cu mulți indivizi, dintre care unii iluștri. Acest argument primitiv (corespondența cu indivizi iluștri) ar fi impresionat aproape două babe, însă avu un efect defavorabil asupra lui Halalaie, și el un „ilustru" și chiar posesor al unei galaxii. Mărgineanu repetă că știe totul, că „se poate", dar nu trebuie să se vorbească despre asta.

O mare oboseală îl cuprinse pe senior, i se lipeau pleoapele, avea impresia că picioarele lui de călăreț, ușor curbe, se curbează și mai mult, începu să nu-i mai pese dacă-și va recăpăta rîul — rîul lui — nici de galaxia vizibilă în anul 2080. Doamna K., pe care nu pusese stăpînire slăbiciunea, urmărea cu anumit interes cuvintele „vrăjitorului". Halalaie, pe jumătate adormit, luă cele două sticle și încă o uiagă mai mică, de formă bizară ce conținea un lichid întunecat, „Plătește-i !" șuieră șerpește Flandra, seniorul aruncă niște bani pe masă, Mărgineanu, de mirare, refuză, explicînd că așteaptă iarăși vizita celor doi pentru a afla rezultatul și atunci va lua...

— Respectați focul ! îi binecuvîntă la plecare făcătorul de răchie.

Acum, căutînd caii, Flandra îl ducea de mînă pe senior, acesta se împiedica de toate cioturile, iar în față mergea dulăul Tritur.

Caii apucară pe drumul bun, din instinct. Nici nu-și dădură seama cînd ajunseră jos la albia Cer-

davei. Seniorul își desclămpăni la lumina brichetei cele două capace ale ceasornicului său. Miezul nopții trecuse. Într-un loc cu iarbă, Halalaie desșeuă caii, luă păturile groase de sub șei, le scutură, le întinse. Flandra, descurcîndu-se bine pe întuneric, culese dintre stînci crengi uscate de rășinoase, focul izbucni deodată ca o vrajă. Înalta doamnă își frecă palmele deasupra flăcărilor. Halalaie orîndui ce mai rămăsese de mîncare, sticlele, cea mică o puse între răchiele de coarne și se întinse gemînd de oboseală dar și de plăcere. De presimțirea unei plăceri. Orele petrecute în șa, văzduhul cînd fierbinte, cînd înmiresmat, îl osteniseră, dar prezența femeii și a Cerdavei invizibile la picioare, îl înviorară. Un pesmet explodă între dinții Flandrei, un al doilea între fălcile lui Halalaie.

— Încearcă să bei, îl îndemnă de la distanță Flandra. Nimic din vocea ei nu prevestea o revărsare de ape.

Și totuși, apele se pregăteau să vină !

— Să beau din țuica de coarne ? Sau din astălaltă ?

— Să încercăm din ambele... Mîncau și sorbiră țuică și din lichidul mai întunecat. Părea un amestec plăcut. Împrejurul lor toate se modificau, lent, imperceptibil și de necrezut ca și scurgerea timpului înapoi. De sus, poate din direcția lunii, veneau adieri și semne. Seniorul se gîndi o clipă la lynxul pe care-l omorîse. Dar frații lui, nu cumva se aflau în preajmă, pîndind ?

— Dacă ne atacă fiarele ?

Flandra îi arătă cu nepăsare focul, iar acesta, pîlpîitorul, gonește fiarele. Pe Flandra nu — dacă și ea era o fiară...

Pe senior îl părăsi teama, iar de jur împrejur se întîmplau evenimente. Nu din cauză că la un moment dat coada frîntă a unui nor despică luna. Nu din cauza vîntului iscat din senin. Vîntul răsucea flăcările, împletindu-le cu pletele Flandrei, o părere doar. Nu din cauză că focul continua să ardă singur, regenerîndu-se din propria-i putere, nu din cauză că *Domina* se așezase lîngă senior — primejdios de aproape ! Ochii ei... Și timpul...

Timpul își schimbă iar direcția și murmurul lui se confunda cu alte destrămări, parcă ar fi fost același moment de acum aproape două mii de ani cînd Annia l-a cunoscut pe Neptunalis, de acum o mie de ani, de acum cinci sute de ani, timpul se scufunda în timp, iar apoi se pierdea în inversul său, și, la început, se auzi doar un susur catifelat — vîntul despicînd tufele de aluni — oare ? — și deodată luna se despică în două, către pămînt porni ceva șerpuitor și pe albia lunară a Cerdavei pulsa o arteră și creștea !

Hipnotizat, nebun, seniorul se ridică, acum înțelese : VENISE APA ! De unde ? Atît de firavă la început, struna ce tăia albia secată se îmbogățea mereu, repede, nesperat de repede, undeva se deschisese zăgazul infinitelor surse. Devenit pîrîu, talazul de apă micșora albia de piatră veștejită, arsă.

— Șansa numărul unu ! strigă, desfăcîndu-și brațele seniorul, în vreme ce la picioarele lui, năzuind către foc, să-l stingă, pîrîul se transforma în rîu și pentru a fi sigur că nu există cale înapoi, seniorul dădu pe gît ultima picătură din sticla „vrăjitorului", ultima picătură din licoarea aceea aducătoare de apă... O văzu pe Flandra, prinse licărirea

ochilor ei și căzură amîndoi cu brațele petrecute unul în jurul celuilalt, foarte aproape de apa reînviată.

UNSPREZECE Șorban trăgea din lulea, se scărpina fără motiv și asculta posac relatarea seniorului, povestea lui neverosimilă în legătură cu acea miraculoasă reapariție a Cerdavei, poveste ce nu se putea încadra în măcar vreo ecuație ! Se aflau în apartamentul seniorului, la „Foișor", îi plăcea aici, nu neapărat din cauză că la etaj fetele ale căror tălpi delicate dupăiau ațițător, el nu abuza de aceste fete.

Se făcuse mare curățenie, servitorii mișunau în tăcere, iar Făt, revenit din cine știe ce escapade, se arăta mai îndatoritor și mai umil ca oricînd. În ciuda dezastrului cu apa — care nu revenise ! — seniorul încă nu era sărăcit, mai era de supt de la el ! Făt, chemat sau nechemat, își introducea prin fața ușii ciotul care-i ținea loc de cap, cerșind porunci.

Halalaie însă, rezervat, nu putea să-i ierte un anumit lucru — nu-și amintea prea bine ce.

Șorban, deși molîu și buhăit îl străpungea pe H. cu privirea sa ironică și pătrunzătoare. Parascovelnicul și toate celelalte, își învîrtea gîndurile Halalaie, iată-l cum face pe deșteptul (cu toate că matematicianul mai mult tăcea) ; acum, bineînțeles, și-a amintit ce este *Pi,* iar eu am uitat, în asta e puterea lui... cum a lui Samson în plete. Dar tot seniorul adăugă în gînd : Cam slab ! Facilă idee...

— Ce spui ?

— Încă nimic, abia acum am intenția. Prin urmare, așa a fost, dacă a fost..., și matematicianul

surîse a opta oară în viața lui. „Vrăjitorul“ acela nu v-a dat „leac pentru regăsirea rîurilor pierdute“ (oare există așa ceva ?) ci „leac pentru dragoste“... Aa ?

— La atîta m-am gîndit și eu. În orice caz am șters definitiv șansa numărul unu și mă bazez mai ales pe șansa patru, Rudolf Lutz și țin în rezervă șansa numărul cinci, Toma Milea. Șansa numărul trei ești tu.

— Ești a d o r a b i l ! Un idiot mic și adorabil !

După noaptea de pomină cînd îl vizitase împreună cu Flandra pe „vrăjitorul“ Mărgineanu, noapte ce se încheiase cu... întoarcerea din neant a rîului Cerdava, dimineața seniorul H. se trezi lungit peste păturile întinse în iarbă. Flandra se așezase pe bolovanii între care pîlpîise focul ridicat tot de ea, la miezul nopții. Fuma. Vîntul picase, nu mai neliniștea copacii. Și, firește, nu se mai auzea voiosul tunet al Cerdavei. Pe albia crăpată de uscăciune poposea cîte o pasăre ciugulind cine știe ce și repede luîndu-și zborul. Cîteva răpitoare, cu pliscuri încovoiate și rele pîndeau de mai sus păsările mici și șobolanii.

— Ce vis !... mormăi Halalaie.

— Poate că nici n-a fost un vis ! Nu ai crezut suficient. Ai regăsit rîul, însă ți-a scăpat ! Această femeie, continuă Șorban, are voință și o mare forță de sugestie. Te depășește. Cred că ar fi în stare să hipnotizeze chiar și un copac și să-l facă să umble.

Atunci, în acea dimineață de pomină, doamna Klinkenhagen, parcă amuzată de licărirea de nebunie și ură din privirea seniorului, rostise :

— Totul e bine, e minunat, deocamdată trebuie să ne descurcăm fără cai !

Așa era, caii dispăruseră ! În timpul nopții cînd... revenise Cerdava.

Halalaie privi împrejur, caii nicăieri, în schimb, neatinsă, una din sticlele cu țuică de coarne și cum coceanul nu voia să iasă, îl vîrî cu un țăruș, înlăuntru. Lichidul tescuit din coarne (ce fel de coarne ?) avea un gust dulceag, perfid. O singură înghițitură însă îi mai spălă cocleala de pe limbă, fiindcă băutura cealaltă care readusese Cerdava... avusese un gust cu totul dubios, ca orice medicament... vrăjitoresc. Seniorul mai găsi biscuiți luați de la Carabonc și alte rămășițe de mîncare. Cam sărăcăcios mic dejun ! Ce ne facem, reflectă Halalaie, ușor destins, mă întreb cine s-a lăcomit la caii noștri, cine a pîndit în timpul nopții și a văzut totul. În fond, ce a văzut ? Cum revine o apă dispărută ?

Flandra se comporta ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat între ei — și seniorul nici nu era convins acum că se întîmplase ! Or, după concepția cam primitivă a lui Halalaie, o femeie ce se lasă cucerită își schimbă neapărat atitudinea, cîte una devine păcătos de drăgăstoasă, cîte alta te întreabă cînd o iei de nevastă fiindcă sigur va concepe un prunc, o a treia se smiorcăie pornind de la primul ei păcat... Halalaie ar fi dat o mie de „țekini“ s-o vadă pe doamna K. înlăcrimată, dar probabil e mai ușor să umpli un ocean cu apa secată a Cerdavei, decît să faci să se umezească ochii acestei femei de bronz ! Și totuși, atunci, după miezul nopții, parcă nu se arătase chiar de bronz...

Șorban, impasibil în fața complicațiilor amorului, mormăi că nimic nu certifică nimic (în materie de dragoste !).

Merseseră, el și cu Flandra, pe albia ca un cuptor a Cerdavei, intraseră în oraș istoviți, ea își luase rămas bun, rece, politicoasă. Seniorul făcu o baie, cină copios, dar dimineața se trezi copleșit de amintiri cărora nu le găsea o logică...

Halalaie ajunse transpirînd, cu toată distanța mică, la sediul „Cuxei anonime", dorind — oare din ce pricină ? să-și vadă „asociatul", deși nu avea nici o trebuință de acesta. Rezemat de Fîntîna Craiului, într-un costum cam pestriț, cu frizura geometric aranjată, în sensul că semăna ca-ntotdeauna cu o cărămidă, aștepta comisarul Beniamin Cornea. Acesta mai lipsea ! Așa începe o zi proastă !

Îl salută sobru pe senior.

— Domnule Halalaie, în baza metodei de comparație a lungimii pasului, a lățimii pasului, a recercetării obiectelor-scop și a altora, vă informez că se reiau cercetările în cazul crimei din casa lui Gheorghe Surdu Carabonc !

— Ei, și ? Ia mai slăbește-mă !

— E adevărat că ați fost acolo ?

— Evident, răspunse H. nemeritat de bine dispus. Și nu singur, cu o femeie, dom'le !

— Știu cine e femeia, pe baza metodei de c...

— Ia mai termină, crezi că eu sînt căpitanul Climescu să mă-ndoctrinezi cu toate tîmpeniile ?

— Unde e numitul Carabonc ?

— Aș putea să-ți dau o adresă, dar nu cred că te vei duce acolo. Și te rog, nu-mi mai strica proasta dispoziție !

Seniorul intră în Cuxă și, neinvitat, Beniamin C. îl urmă. Foarte plictisit de prezența lui, Halalaie căzu într-un fotoliu. Meticulos, încet și sigur în mișcări, nici o dinamită, nici un buldozer nu l-ar fi oprit, cu ajutorul unui șnur galben, Cornea se apucă să măsoare pereții încăperii, la început drept, apoi în diagonală, cățărîndu-se pe scaune.

— Ce faci acolo ?

— Trebuie ! șopti polițistul, cu o atît de intensă lucire a ochilor că seniorul o cam sfecli. Ăsta e nebun, cu atît mai nebun cu cît arată mai normal, e în stare să tragă în mine, poartă mereu la el pistolul, cum să-l anunț pe Făt ? se întreba H. îngrozit, dar peste o clipă fu de-a dreptul înspăimîntat ! Undeva răsună o bubuitură ca de tun, proiectilul aruncă așchii mărunte din rama ferestrei, vîjîi fierbinte pe lîngă fruntea lui Halalaie și sfărîmă o statuetă hidoasă, reprezentînd cine știe ce zeitate, rămase lipit o clipă de perete, după care pică, turtit pe dușumea. Dovedind prezență de spirit prea multă pentru un dement, luciditate anormală pentru un om normal, comisarul turnă o cană cu apă rece peste proiectil (deși acesta-și potolise dogoarea între timp), îl ridică și porni către ușă.

Halalaie îl prinse de guler.

— Du-te și prinde-l, în mine a tras. E Carabonc, cunosc flinta lui, dar mai întîi spune-mi ce dracu măsurai aici ?

— Trebuie, domnule, nu pricepi ? ! Trebuie să descoperim curbura dublă a peretelui !

Seniorul îl lăsă pe polițai să plece. Din anumite motive, pentru un interval, nu se mai temea de flinta chiorului.

— Ei și ce s-a întîmplat mai departe ? îl grăbi matematicianul pe senior, cu toate că Șorban nu se grăbea niciodată, nicăieri.

— Nu mare lucru. Comisarul s-a întors tot atît de repede pe cît a plecat, săracu, i se deranjase cravata și cărămida de pe cap. Și m-a luat la fix, ia ascultă, domnule, de unde știi că a tras Carabonc ? (Oricine ar fi știut, chiar și tu !) Și că, de ce a tras, unde se ascunde, de unde a tras ? Cum de nu știu nimic de el, sîntem asociați și prieteni, da, mari prieteni !, atunci am răcnit și eu, ascultă venitură, dacă faci pe marele copoi, de ce n-ai pus urgent laba pe el, că din apropiere a tras, se afla doar la depărtarea unui scuipat, pușcoiul acela al lui n-are putere să fie mînuit din vîrful muntelui ! Și văzînd că-s gata să-l iau la palme și să-i trag picioare în tuhăs, individul a strîns șnurul galben acela de măsurase cu el cai verzi pe pereți, se prefăcu a mai scrie ceva în carnet și nu l-am mai văzut. Mă simțeam ca un bidon golit de vopsea, după ce vopseaua a ajuns pe gard. Uite ce m-a întrebat cîndva doamna Klinkenhagen, de ce sînt așa de singur pe lume, iar eu te întreb : sînt singur ?

— Poate făcea aluzie s-o iei de nevastă, ca să nu mai fii singur, opină matematicianul, dezgustat de asemenea conversație.

— Nu e în genul ei, ridică din umeri Halalaie. Aș zice chiar că e măritată, în orice caz nu e genul acela de lipitoare ce caută cu orice preț un soțior. Ar cam fi singurul lucru exact pe care-l știu despre Flandra.

— Știi exact că nu e virgo-intactă, dacă am înțeles bine ?, observă, oare cu maliție, matematicianul.

— Din partea ta nu mă așteptam la indiscreție !

— Cel indiscret ai fost tu, că mi-ai povestit totul, or așa ceva nu se povestește decît între golani. Savantul își ridică din fotoliu dosul învăluit în largi pantaloni, lustruiți și necălcați. Am să mă duc la „Coryndon“ să iau o gustărică...

— Iar eu mă duc la Cuxă unde am să aștept două lucruri : încă un glonte de la Carabonc (nu mă tem, ăsta, cu praștia lui și cu un singur ochi trage în genul „ținteşti nevasta și schilodești soacra“.

— Dar cu praștia, tragi cu un singur ochi, surîse Șorban.

— Tot nu mă tem, răspunse seniorul. Ea mă apără !

— Care ea ?

— Cum care ? Flandra. Dacă mergi la „Coryndon“ cere specialitatea bucătarului, nu știu ce spanac în nu știu ce fel de sos de vin, dar e bun, eu la Cuxă aștept și veşti de la marele Rudolf Lutz care e pe sosite. Crezi că toți nemții vorbesc limba germană ?

— De ce ? Tu, oricum, nu cunoști graiul ăsta...

— Tocmai ! Sper că Lutz e un neamț care nu știe nemțește...

— Prin urmare o să vă înțelegeți prin semne. De altfel, pentru o afacere atît de nebuloasă cum e regăsirea unei ape, vorbitul prin semne e chiar suficient. Mă duc, mi-e foame, iar tu azi ești plicticos !

Fără să mai salute, savantul se urni în direcția selectei berării, deocamdată încă proprietatea seniorului.

Acolo o droaie de inși, mai ales angajați ai faimoasei „Cuxe anonime Halalaie *te* Carabonc“ încearcă să smulgă o vorbă de la Șorban, în

special cu privire la neamțul (era vorba de Lutz) care va veni și va regula totul. Deși nu prea înalt, Șorban privi pe deasupra tuturor și reuși să vadă, pe fundalul unei ferestre și al unui perete (probabil fără curbură dublă) cum, de partea cealaltă a drumului se oprise căutătorul Toma Milea, pe armăsarul său argintiu, el însuși ca sculptat în argint de înserare, parțial argint negru datorită pelerinei în care se-nfășura.

Privirile celor doi oameni, atît de diferiți sau atît de asemănători, greu de opinat, aventurieri în domenii diferite, totuși aventurieri, se întîlniră pe deasupra glasurilor. Mulțimea anonimă, parcă prinsă de o revelație, se mai potoli. Se instaură tăcerea. După ce-l înfruntă pe căutător (de ce ?), după ce se lăsă înfruntat de Toma (pentru care motiv ?), matematicianul se îndreptă către mesele cu fețe curate. Ceru nu mîncarea recomandată de senior ci pui, adică lăbuțe de broască, frigărui, vin. Și porni un ospăț leneș și temeinic de unul singur. Ospăț de gurmand, nedemn de un prinț al cifrelor.

DOISPREZECE Vești de la marele specialist Rudolf Lutz parveniră a doua zi. La Cuxă se stropise, se măturase, au fost aduse ghivece cu flori, cîteva candele care se aprinseră ca singure (cine știe ce i-o fi trecut prin mintea lui H., că poate Lutz era și el un bigot), se atîrnară pe pereți cîteva tablouri dintre care unul aparținea pictorului Coreaptă, de faimă orășenească, în vecinătate, bucătarul Cuparencu gătise gustări austriece sau nemțești — cam aceeași brînză — fără a bănui ce eșec îl așteaptă, Rudolf Lutz fiind vegetarian...

În fața Cuxei trase în sfîrșit trăsura expediată la gară, departe la vreo zece kilometri. În trăsură nu se afla nimeni, dacă-l exceptăm pe vizitiu, un ins gușat. Halalaie se înfurie.

— N-ați găsit un om plăcut ochiului să-l trimiteți la gară ?

„Logofătul“ Făt ridică din umeri, gușatul boscorodea de zor, de neînțeles. Din fericire Făt se descurca printre semnele și silabele sale.

— Unde-i austriacul ? Ce bîlbîie ăsta ?

Făt traduse :

— Nimic important, domnule. Și ciotul care-i ținea loc de cap se mișcă moale, parcă pe un resort. Zice că domnul Lutz nu vine.

— Cum nu vine ? Doamna Flandra, care se ocupă de afacerile mele, i-a și trimis un avans.

— Așa e, acceptă Flandra, prezentă și ea pe-acolo.

— Adică vine, dar nu cu trăsura, vine cu piciorul, cum îi cer preceptele, el e vegetarian, o l e r i g h i e noauă !

Halalaie văzu roșu.

— Dacă-i vegetarian, de ce n-a venit pe jos de la Viena sau de la parascovelnicu mă-sii de unde a venit, și de ce i-au trebuit bani pentru vagon lux și mîncare, vegetarienii nu mîncă decît napi ! Sau e vegetarian numai în privința deplasărilor pe distanțe mici ! Ce zici, seniora Flandra ?

— Nu știu, nu-l cunosc personal, numai din faimă...

— Adică un fel de sectar, mormăi seniorul, mai mult în gînd. Am fost pînă acuma un prost și-s pe cale, și nu există întoarcere, de a deveni un mare prost !

Pe ușa Cuxei se infiltră profilul uscat și nobil al dresorului Aboui, iar printre picioarele celor de acolo începu să zburde pudelul Sejour. Seniorul H. nu ținea prea mult la această potaie, dar pudelul, prea civilizat prin educație, sau poate cu instinctele tocite, tot prin educație, nu simțea, se vede că.

Aboui, în costumul său de *catifei* roșu, pantaloni bufanți la genunchi, ciorapi albaștri, jartiere, pantofi cu tocul înalt arăta ceea ce și era, un mare dresor. Privi cu blîndețe împrejur și-l apucă de braț, familiar, pe Halalaie.

— De ce te agiți în așa hal, prietene ? Numai pentru un fleac ? Și Tolstoi umbla pe jos, și cît de departe a ajuns ! Pornirile ciudate ale acestui Lutz poate că abia îi certifică valoarea !

Flandra îi șopti seniorului :

— Ai aflat că știu și nemțește. Mă lași pe mine să tratez cu individul. O fi el vegetarian, dacă nu e doar o mască, dar cred că va încerca să-ți smulgă bani cu nemiluita. Mă lași pe mine să tratez...

— Se înțelege, Flandra...

Interveni iar Aboui :

— Ia spune, ai organizat ștafetele ?

Seniorul se opri în fața ferestrei deschise, conștient că se expune unei noi împușcături a lui Carabonc. Abia auzi.

— Ce să organizez ?

— Ștafetele, repetă Aboui. Seniorul holbă ochii, trecuse prin atîtea într-un prea scurt interval, niște mușchi începură a-i zvîcni sub tîmple. Ia spune, ce fel de ștafete să organizez ?

— Organizarea e mama înțelepciunii, vorbi calm omul ce îmblînzea la fel de bine cățeii și șerpii. Austriacul tău, dacă vine pe jos, va obosi, dacă e

vegetarian, va pierde puterile, trimite în calea lui bucătarii să-l alimenteze, bietul de el !

— Cu ce, dacă e vegetarian ?

— Ei, să zicem fasole, păstîrnac, vin... Trimite oameni să-l păzească de răufăcători, precis are scule de preț asupra sa. Trimite un medic, dacă-l apucă damblaua ? Organizează un serviciu de ghizi, care să te țină la curent, acest om de știință, preocupat de alte cele, ar fi în stare să nimerească mai știi unde, și mai ales, nu strică să-i ieși în cale.

Halalaie nu știa niciodată cînd vorbește serios Aboui. Deci o consultă din priviri pe Flandra.

— Nu cred că merită atîta osteneală, dar dacă ai poftă, fă-o.

— Da, insistă Aboui, dacă-i ieși în drum, vei face o bună impresie.

— Să-i ies în cale ? De ce să-i fac eu o bună impresie și nu el mie ?

Exasperat, seniorul H. își călcă peste orgoliu, încălecă și porni. Îl urma în șaretă comod, avînd jos între picioare o damingeană cu vinuleț nimeni altul decît Șorban. Flandra, și ea călare, depășì șareta și i se alătură seniorului. Acesta, văzînd-o, parcă se mai calmă.

Cobora, dinspre dealuri, cu mare blîndețe, un amurg. Dădură în sfîrșit de Lutz. Nu venea singur, fiindcă, alături de pasiunea sa pentru ape sălășluia și o alta : pictura. Venise din patria sa însoțit de două ajutoare, un tînăr și o tînără, ambii frumoși ca niște cadre.

Observînd într-un anume punct al drumului ceva ce făcu să tresară inima sa de artist, Rudolf Lutz instală șevaletul de campanie și începu să creeze, netulburat că-n preajma sa se bulucesc trimișii lui

Halalaie, țărani ce n-aveau altă treabă decît să belească ochii în loc să vadă de porumbul ce creștea zgîrcit în acele locuri, cam o duzină de babe care se cruceau neîncetat, iar printre toți aceștia, poate, și briganzi.

Ajungînd la fața locului Halalaie observă că pentru Lutz pozează nimeni altul decît căutătorul Toma Milea, pe armăsarul său argintiu.

— Domnule Milea, îl interpelă Halalaie pe căutător. Te-am văzut în oraș. Te-am observat ieșind din oraș pe cealaltă direcție. Acum te găsesc aici ! Poți fi în toate părțile în același timp ?

— Uneori, da, răspunse blînd Toma, și probabil că nimeni nu cuprinse tîlcul acestor două cuvinte. Așa-s eu, adăugă potolit căutătorul, dar Halalaie, zmucit de alte gînduri nu mai fu atent, se gîndea să-i tragă un perdaf savantului pentru pierderea de timp, dar Flandra îl sfătui să se adreseze în limitele politeței. Totuși seniorul salută scurt, arțăgos. Alături, un bucătar, în șorț încă și cu scufia aia pe cap, ținea pe tavă un hartan bine rumenit, aproape un berbec întreg, acoperit cu mirodenii. Pentru un vegetarian ! Seniorul îl împinse pe bucătar. Salută încă o dată. Însă Lutz făcu un gest, nu era un răspuns la salut ci seniorul era invitat să se dea la o parte fiindcă se interpusese între el și „model".

— Fir-ar să fie, nătărăul ăsta nu știe cine sînt eu ? Domnule Milea, îi poți vorbi ?

— Cunosc latina, dar dumnealui n-o știe. Cunosc și greaca, dar nici pe asta n-o știe.

Greaca ! miji în mintea seniorului. De unde dracu să cunoască ăsta greaca, n-o cunoaște nimeni, nici chiar grecii, se laudă numai !

— Doar ți-am spus că vorbesc eu ! intervenl Flandra.

— Așa e, am uitat. Dar cum să nu uiți ?

Între timp armăsarul argintiu plictisit și neobișnuit cu postura de „model" o luase din loc și Lutz ordonă ajutoarelor sale să-l miște iar în fața lui, ca și cum ar fi fost vorba de o simplă surcea.

Se auzi hurducatul șaretei care-l aducea pe Șorban.

— În sfîrșit, iată-te ! ridică seniorul brațele către cer. Credeam că ai apucat-o către Viena !

— Am fost și acolo, nu mai am ce căuta, am epuizat-o ! Ce te zorești așa ? Matematicianul turnă vin în două pahare și înaintă.

— *Domina*, te rog dorește-i un călduros bun venit și propune-i să ciocnească acum cu mine.

Flandra vorbi și austriacul răspunse.

— Nu bea nimic, cred că nici apă, spuse cu un zîmbet delicat doamna Klinkenhagen.

— Ei, fir-ar ! Voi bea eu în cinstea lui ! Seniorul gustă din pahar, apoi între el și Lutz, prin intermediul Flandrei, se încinse un schimb de replici. Flandra zise :

— Sau greșesc eu, sau ăsta nu folosește o germană curată ci un fel de țipțerească. Nu cunoaște franceza, engleza...

— Vorba e, vă puteți înțelege ?

— Sigur... dacă ne opintim bine amîndoi.

Flandra nu se înșelase. Originar din periferia unui orășel și acesta periferic, Lutz studiase artele plastice în compania unor pictori dubioși, nomazi. Destinul, imprevizibil ca totdeauna, îl sco-

sese la suprafață cum scoate apa dopul (de altfel, apa era adevăratul destin al „vienezului"). În timp ce m a e ș t r i i săi rămăseseră în colbul drumurilor, vînzînd, cînd izbuteau, eternele brunete semi-goale, eternele crizanteme și alte garoafe, pe anonimul Rudi îl descoperi un maestru autentic (???), și acesta intui în el, cum se mai întîmplă, primitivismul acela vînjos ce vine din cînd în cînd să primenească, să dea sînge proaspăt artei din ce în ce mai subțiate. Din convingere, din humor, sau poate din alte motive, maestrul îl sfătui pe Lutz să nu ia contact cu marea cultură, talentul său natural s-ar fi izgulit, ci să continue așa cum știe, în orice caz Rudi fu lansat. Deveni o modă. Iubea și muzica, asta o învățase de la cei dintîi maeștri ai săi, se abținu însă de a pune mîna pe ceteră, în schimb, la vîrsta deplinei maturități îl izbi o idee năstrușnică dar prosperă. Idioții au norocul lor ! Devenise un cunoscut pictor al apelor, și mari și mici, fofoloci să iasă (oh, *apele* lui Rudolf Lutz ! se extaziau specialiștii, adesea și ei niște ignoranți). Din această pasiune pentru ape „micul" Rudi se decise să tragă foloase, și le trase curînd. Mai întîi lansă zvonul că e vegetarian.

Constatînd că idee nu are ce sînt fluviile, de unde vin ele și la drept vorbind care e rostul lor pe acest pămînt, se apucă să citească, empiric, tomuri de geografie, hidrologie, dinamica lichidelor, lichidele în stare... solidă, ș.a.m.d. În jargonul său țipțăresc ce nu l-a părăsit viața toată, dar căruia acum i se atribuia un farmec deosebit, începu să vorbească despre noile-i preocupări ; faima lui de zugrav avu de cîștigat, dar iată că-l invitară și la o expediție într-o țară îndepărtată și aproape inexis-

tentă. Nu contează că era cît p-aci să crape de sete pe-acolo fiindcă în zona respectivă secaseră și țîțele puținelor animale femele. Lutz reveni de acolo cu o nouă experiență. Modest, „vegetarian", publică articole, amestecînd termeni din plastică, muzică, știință, nici una nici alta, dar se extaziară destui în fața invențiilor sale verbale („armonia lichefiată a moleculei..."), un salahor îl corecta din punct de vedere al frazei, avu noroc și succes.

Își lărgi zona, publică mai departe volume despre ape subterane, maree, curenți maritimi, magnetism și altele, consolidîndu-și definitiv reputația cu vasta lucrare „Europa, peste zece mii de ani..." Faima sa de om de știință depăși pe cea de artist. Un articol închinat lui fu înmînat doamnei Flandra și savantului Șorban, ca să afle și lumea de aici „cine este el". Flandra nici nu mișcă din sprîncene, rămase calmă și zgîrcită față de pretențiile financiare, prea mari ale „specialistului". Dar Șorban îl cam ponegri în fața lui Halalaie. Oare din răutate ? Greu de acceptat, fiindcă Șorban nu era om rău. Dar poate că vedea în acest atotștiutor un soi de rival ?

Fiindcă se ocupase pînă atunci mai ales de ape, pictura cu armăsarul argintiu al lui Toma Milea nu izbuti pe deplin. Calul căutătorului părea mai curînd un dulap cu patru picioare, dar poate că așa intenționase artistul ! Lutz îi aduse tabloul, pretinzînd un preț mare, dar Flandra, se opuse, zise că nu se va da o para chioară pe pictura aia, cîtă vreme Lutz încasa destui bani de la senior în legătură cu apa...

Lutz plecă mirat. Îl dominase o femeie.

— De ce te-ai zgîrcit cu el, Flandra ? întrebă Halalaie.

— Te jecmănește și așa !

— Îți pasă ție de banii mei ?

— Am promis că atîta vreme cît voi fi în preajma ta, am să te apăr, de orice.

— Și de moarte ?

— Și de.

— Mă iubești ?

— Nu iubesc cuvintele mari !

Modestul Lutz umbla pe coclauri, împreună cu „echipa“ sa. Căuta apa. Să admitem, cu mari rezerve. Cei doi tineri care-l însoțeau (Lutz renunțase la alte ajutoare) nu erau vegetarieni, prin urmare se aprovizionau din belșug, iar acolo în munți, Lutz uita că e vegetarian...

Revenind din aceste expediții, Lutz deschidea în fața seniorului o mapă cu schițe atît de încîlcite încît nu le-ar fi înțeles nimeni.

Flandra, cu același zîmbet înghețat, traducea că lucrurile merg bine.

Halalaie, nădușind între speranță și disperare, o întrebă :

— Tu n-ai impresia că omul acesta n-a priceput ce doresc eu ? Mereu mi se pare că el caută altceva...

Un proiectil mare de „tip Carabonc“ sparse într-o noapte oglinda din salonașul unde Halalaie își bea cafeaua. Tocmai bătuse ora douăzeci și două, cerul devenise adînc și înstelat, totuși „Galaxia Halele“ încă nu intrase în raza de vedere a europenilor, nici măcar a zulușilor, în schimb pe centrul oglinzii se născu o stea mare, neagră, urîtă.

Proiectilul rămăsese înfipt în lemn, chiar în centrul stelei negre.

Martori ai acestei posibile tragedii au fost Rudolf Lutz și matematicianul Șorban. Acesta, suportîndu-l pe Lutz care mereu încerca să-i explice schemele sale, bea din vinul seniorului, în vreme ce Lutz bea apă... Trecuse o săptămînă de asidui cercetări. O săptămînă favorabilă. Ce e drept, Lutz prinsese suspect de iute unele cuvinte uzuale din limba noastră. Astfel fu în stare să rostească : „Alabia raului Tcherdawa intactă... sub locul denumit Vale de la kai, se aud sunete, fapt care-mi confirmă banuiala...“

— Ce bănuială ? îl luă la rost Șorban.

Și chiar atunci veni proiectilul lui Carabonc. Rudolf Lutz se aruncă sub masă. Nevrednic lucru pentru un ascet căruia nu-i pasă de moarte !

Îl scoaseră de sub masă, dîrdîia, și acum fu convins să prindă un pic de curaj cu niște vin. Șorban îl conduse la hotel, seniorul se duse la „Urangutanul“ unde știa că își ia cina nemernicul de Beniamin Cornea.

Dar acesta afirmă că toate astea-s fleacuri și se vor rezolva cît ai bate din palme.

DOISPREZECE PLUS UNU

Seniorul H. avea de lucru pînă peste cap sau se prefăcea că are. Se întîlni de mai multe ori cu jandarmul căpitan Climescu și Beniamin Cornea, cerîndu-le nu să-l aresteze pe Carabonc, la ce bun ! — că omul e iresponsabil, ci să-i explice cu binișorul că, unu, joaca de-a guérilla e ridicolă, interesele sale, ale chiorului, coincid cu ale lui Halalaie iar dacă, din greșeală, absolut din greșeală, flinta aia l-ar răni sau, doamne ferește, l-ar ucide

pe senior, toate speranțele lui Carabonc s-ar duce pe apa Sîmbetei, doi că austriacul Lutz nu e noul asociat al seniorului la exploatarea minelor de aur, trei, Carabonc să arunce flinta, să se arate, nimeni nu-i va face culpă și va primi prafuri pentru alinarea durerilor de cap, patru... însă la „patru" polițaiul bucureștean, înghețat, impenetrabil, plin de școală, de „metode", îl opri pe senior.

— Lasă, domnule Halalaie, știu eu ce am de făcut !

Înghesuit financiar, Halalaie începu să-și înstrăineze averile, păduri, turme, case, localuri ; advocații Pepe Ionescu și Theodor Csaki băteau provincia căutînd mușterii rentabili, dar mai mult pierzînd vremea prin restaurante și înghesuind cît se putea în propriile lor buzunare. Șorban, într-un moment de humor nefericit, îl sfătui pe senior să-și vîndă galaxia, cu alt prilej Halalaie ar fi rîs, acum digeră cu greu ironia, nu răspunse, se apucă iar să bea, iar cînd se mai trezi, la căpătîiul său se afla rece, demnă, mai frumoasă dar și mai distantă ca oricînd, doamna Flandra. Muia prosoape într-un lighean cu apă în care pluteau mici sfărmuri de gheață. Schimba prosoapele pe fruntea înfierbîntată cu mișcări planate de balerină.

Nu se aflau la „Foișor", ci la o minusculă vilă izolată, casă cu mai multe porecle deochiate. Mobila de culoarea mierii mîngîia ochii, prin ferestre pătrundea mireasmă de pănușe uscate fiindcă locul acela se afla în mijlocul unui pogon de porumb. Fiind departe de vînzoleala tîrgului, seniorul dădea rar pe acolo și nu-și amintea din inițiativa cui ciudata pictură de la „Foișor", cea de la care i se

trăseseră atîtea, fusese transmutată acolo și fixată frumos între draperiile potrivite.

Flandra vorbi. Dacă glasul ei nu suna mustrător, cel puțin se remarca printr-o adîncă și tristă indiferență, așa cugetă seniorul, cam contradictoriu.

— Acum cînd ar trebui să-ți mobilizezi toate resursele, te ții de petreceri scîrboase ca ultimul mîrlan, domnule Halalaie! De ce te iei după alții? Poate ai un destin deosebit!

Să fi fost acesta adevărul?

— Pe unde mi-ai umblat, *Domina?* Flandra stătea cu spatele, iar umerii ei tăceau. Să știi că mi-ai lipsit! Ai dat o raită prin București? Sau ai umblat să cauți apa *mea?* N-ai găsit-o, nimeni nu poate! Și H. se înfurie, azvîrli cît colo ce avea pe frunte și cîrpa udă se lipi de... curbura dublă a șifonierului galben. Îmi ceri să-mi păstrez luciditatea? De ce nu mă ajuți să-mi păstrez viața. Carabonc trage în mine cînd vrea. Unde e? Unde pîndește? Pot fi sigur că nu se află chiar aici în casă cu flinta lui? Ce face Cornea? Ce face Climescu? Dar ce face domnia ta?

— M-ai întrebat ce fac! Te-am păzit. Fără mine nu mai erai în viață de mult. Dar nu te pot păzi de dumneata însuți! Misiunea mea s-a terminat. Mi-ai cerut să-ți găsesc amărîtul acela de aur, ți l-am găsit. Am mai rămas aici ca să te păzesc. Nu știu cît mai stau, dar nu uita că atunci cînd nu voi mai fi aici, nu te va mai păzi nimeni.

Seniorul H. încercă să recapituleze situația. Iată o cu totul nouă față a lucrurilor! Își adună vocea destrămată. Privi pe deasupra Flandrăi: un păianjen minuscul făcea ascensiuni într-un unghor. Deși în căsuță domnea o răcoare aromată, afară soarele

își plimba în voie razele, îndoind încăpățînatele săbii ale porumbului. Rîșii, frații și surorile rîsului împușcat de Halalaie gîfîiau, inspirînd nu aer ci abur fierbinte.

Halalaie, iarăși sleit, simți că eternitatea nu e vorbă goală, atît doar că nu se poate explica prin vorbe. Numai atît !

— Uite, ia o aspirină, interveni prozaic Flandra. Iată o cafea, va trebui să mănînci, să te întremezi, urmează zile grele. Simți parfumul acesta diafan ? întrebă doamna K. parcă vorbind de parfumul unor virginale lăcrămioare și nu de sfara, ce e drept foarte apetisantă, ce ajunse dintr-o dată în odaie.

— Se gătește în bucătărie ? Cine e acolo ? întrebă cu un fior Halalaie. Poate fi oricine, chiar Carabonc...

— Cîtă vreme mă aflu în preajma ta, Carabonc nu te poate atinge !

— Totuși, cine e în bucătărie ?

— „Într-un regat lîngă mare pe care poate ai să-l cunoști într-o zi, trăia odată, de mult, o fată, pe nume Annabell Lee. Destinul i-a fost să mă îndrăgească, destinul i-a fost de a mă îndrăgi.“ Edgar Poe, scriitor de peste mări și țări... Iar nu peste mări și țări, ci în bucătărie, se află Annabell Lee.

Seniorul nu era un cretin desăvîrșit. Altfel poate ar fi înghițit-o și pe-asta. Nu-l citise pe Poe, nu era încă la modă să-i citești pe americani, însă purtarea Flandrei, plină de meandre imprevizibile și deseori atît de naive, îl descumpăni iar. Întrebă sleit :

— Cum o cheamă de fapt pe *Anabel ?*

— E o surpriză ce am pritocit-o multă vreme. (Seniorul detesta acest ton de mare mister, cînd nu

exista probabil nici un mister !). E autoarea acelei superbe picturi pe care am adus-o de la „Foișor".

— Tu ai adus-o ?

— Ba nu, Făt, la porunca mea.

— Făt te ascultă ?

— Ar îndrăzni să nu ?

Seniorul fu ispitit să spună : „aici în casă la mine numai eu poruncesc !", dar se abținu, dar Flandra îi ghici gîndul. Zise parcă fără nici o legătură :

— Aici e un loc mai potrivit, mai puțin frivol...

Avea o știință a gradației, această femeie. După ce cocheta în felul ei, după ce „pritocea" surprize, știa să devină fermă, dacă nu chiar dură. Seniorul văzu în mîinile ei marele, prăfuitul registru umplut cu socoteli de către Halalaie bătrînul. Flandra trecu peste toate paginile, citind ca pentru ea :

— Șansa numărul unu... vrăjitoarele... alte șanse... Șorban, Toma Milea, Lutz. Deodată frumoasa femeie se ridică în picioare, citi răspicat : ALTE ȘANSE (șanse de a scăpa cu viață) Unu : de a mă feri de Carabonc, doi, de a mă feri de ceilalți, trei, de a mă scăpa de influența destructivă a Ei, de a scăpa de pumnalul sau glontele Ei. Flandra făcu o pauză, examinîndu-l. Cine este Ea ? Ea, sînt Eu ?

— Nu știu, răspunse seniorul, slăbit. Tot ce e scris acolo e scris sub semnul disperării și al băuturii. Cum aș crede că tu îmi dorești răul ?

— Poți crede orice, nu-mi pasă. Dar nu-ți doresc răul. Deocamdată te apăr...

— Unde este Făt ? întrebă seniorul fiindcă sub plapoma jilavă, sub plapoma aceea înăbușitoare, în pijamaua lîncedă, se simțea caraghios, ne-bărbat și avea mare nevoie de serviciile „logofătului" Făt, mai

mult sau mai puțin credinciosul său servitor : să-i fie adusă rufărie, haine proaspete, cămașă și să afle totuși cine este *Anabel* din bucătărie.

— Făt e plecat în munți, Iulian. A plecat în munți să ajute poliția, tu nu știi nimic... Pe Carabonc îl caută. Asociatul tău l-a împușcat pe Miki Lotu... da, da, i-a înfipt în ceafă o bucată de plumb pe care nici acum n-au putut-o extrage... Fiindcă, ochii doamnei K. deveniră feroci, jucăm după struna întîmplării și ce e nostim e că asociatul Carabonc l-a confundat pe Miki Lotu cu tine. L-a împușcat în pat pe cînd dormea alături de Flavia, nevasta lui Miki, fostul tău amor.

— Prostii, Flavia nu e nevasta lui Lotu, după cum nu e nici a mea, răspunse Halalaie.

— Îmbracă-te ! Deghizează-te în bărbat fatal, spuse Flandra, ieșind.

Încercînd să urmeze povața Flandrei, H. se gîndi la întîmplare. Ce știa el despre Flavia ? Mai nimic. O considera drept o fată adorabilă, cam prostuță, cam necitită, una care cîntă la local... Miki Lotu ? Om cu neagră reputație, deși figura lui flască, de chiftea înghițită întreagă și nedigerată, nu părea să amenințe cu nimic. Nu i se punea în circă nici măcar asasinarea unui pui de găină... Vorbește puțin, asta e, se pomeni seniorul glăsuind singur în fața oglinzii, deși nu lipsește de la bairamuri unde însă nu bea, nu se dă în spectacol, dar plătește tuturor. De unde bani ? Și acum zace la spital cu plumbul lui Carabonc în ceafă. Iar chirurgul David — cum avea să afle mai tîrziu, mare doctor însă cu ghinioane în viață, nu îndrăznește să-l opereze sub motiv că o intervenție va provoca hemoragia și colapsul. Miki Lotu trăiește acum, ca și Carabonc, cu glontele

în cap, iar dacă i se extrage plumbul, se duce, asta-l pune pe Lotu într-o nouă lumină, superioară. Sînt un mare cugetător, gîndea cu ironie seniorul, privindu-se în oglindă. Păcat că nu mă apreciază nimeni ! Acum, abia acum aflu că unii oameni, orice ar păți, chiar dacă-s scoși din șanț din propriul lor gunoi, au șanse să crească în ochii altora datorită împrejurărilor, iar cîte un altul are de suferit chiar dacă destinul îi este favorabil, chiar dacă e avansat la rangul de arhiduce de Saxa ori de parascovelicul mă-sii... Lotu, datorită lui Carabonc, e aproape arhiduce de S. — și iată-mă pe mine, era să ajung om de știință dar s-a întîmplat ceva..., totuși am ajuns bogat, am descoperit o mină de aur ce trebuie să mă facă și mai înavuțit, dar se întîmplă povestea cu dispariția apei și *nimeni nu mă compătimește*... Divaghez ca un cretin ce sînt... Bietul Miki Lotu ! Să-i acordăm dragostea noastră și simpatia ce o merită ăia de care știm că scăpăm... O, Hristoase ! Oare am devenit cinic ? Nu vreau, nu vreau...

* * *

Masa fu îmbelșugată, mîncărică delicioasă de fazan, boboc de rață, harbuji murați, o nebunie, toate pregătite nu de meșterii bucătari ai orașului, ci de Annabell Lee — Flavia, șansonetista și pictorița ! Ea era autoarea tabloului înfățișat în prima pagină a acestei istorisiri, tot ea pictase tabloul care-l scosese din minți pe senior, iar acum pregătise o „gustare“ de zile mari. Față de starea precară a lui Miki Lotu manifesta reținere și indiferență, de nu cumva se prefăcea ! Înfulecînd, stimulat de vini-

șorul roz, răcoros, posesorul galaxiei le cerceta pe sub gene pe cele două femei, ambele cu păr de aur, semănînd prin ceva, întrecîndu-se să fie una mai frumoasă decît cealaltă, fără a fi o adevărată rivalitate între ele — așa se părea.

Flandra purta rochie verde, cu un cordon de piele foarte lat, cu o cataramă de argint, mare, ovală — și toate acestea puneau în evidență talia ei angelică. În decolteul larg și adînc străluceau două lănțișoare fine, presărate cu scînteieri de chihlimbar — desigur nu întîmplător le alesese ca o „rimă" la pletele ei. După obiceiul său, poate al tuturor bărbaților, Halalaie, trezit la viață, compara cele două femei. Flavia, mai fragilă, era femeia „ce ți se frîngea în brațe". Cu părul larg ondulat, auriu, părea sora mai mică a Flandrei, mai mică poate datorită diferenței de înălțime. Ospățul fiind terminat, Flavia, care servise refuzînd orice ajutor, duse mîinile la spate și șorțul înalt căzu la picioare. Nu se aplecă să-l ridice. Lumina se opri pe umerii albi, ușor pistruiați. Încălțase sandale romane, fără toc, pe piciorul gol. Gîtul înalt dădea replică picioarelor zvelte și cînd vorbi (tăcuse mereu), Halalaie avu impresia că nici nu-i recunoștea glasul.

— Iulian Voicu, se adresă ea seniorului, cu atît mai impersonal cu cît folosea cele două nume *mici,* cum nici maică-sa nu o făcuse, nu te ocupa acum de mine, nu eu sînt personajul principal.

Deci a observat că o studiez, gîndi, dezarmat, Halalaie.

— Înțeleg, înțeleg, murmură. Fără voia mea, eu sînt personajul principal... fără voia mea !

— Sărmanule ! Nimic nu înțelegi !

Linguriţa doamnei Flandra emise o notă muzicală atingînd farfurioara cu desert. Mîncau fragi cu smîntînă. Bucureşteanca, părînd absentă, urmărea cu interes dialogul. Flavia se aşeză, lipind cu graţie picior peste picior. Nu mai păstra nimic din acea modestie ce o afişase cît timp fusese bucătăreasă şi menajeră. Gîtul ei de frumuseţe medievală răsări şi mai înalt ; între ochii verzi şi nuanţele verzui de pe tablourile ei se făcu parcă o punte, un curcubeu.

— În acest caz, cine e personajul principal ? întrebă seniorul. Doamna Klinkenhagen ?

— Nu eu, dragule, făcu poliţista între buzele căreia cuvîntul „dragule“ nu avea nimic alintător.

— Dar de ce avem nevoie de un personaj principal ? Femeile nu răspunseră. Poate jupîn Carabonc e personajul principal ?

— Iarăşi nu pricepi nimic, spuse Flandra. Personajul principal e rîul dispărut ce continuă să curgă printre noi...

— Ca acolo, adăugă Flavia şi arătă propria ei pictură.

O, doamne, trimite-mi o furtună, s-o rup în pumni, se rugă seniorul. Mă pot lupta cu balaurii, dar cu două femei frumoase, aliate împotriva mea, imposibil ! Trimite-mi-l, doamne, pe Carabonc să-i îndoi flinta pe genunchi şi să-i scot din orbită şi u l t i m u l ochi. Trimite-mi înţelepciune şi inspiraţie, doamne, dacă exişti, iar dacă nu...

PATRUSPREZECE Gheorghe Surdu Carabonc era juma popă şi juma prof şi nu degeaba cetise aproape un maldăr de cărţi. El îşi dovedi încă o dată şiretenia şi abilitatea, alegînd, aşa cum stabili comisarul Be-

niamin Cornea ajutat de cele mai perfecționate „metode", un unghiu de tragere derutant și aproape imposibil. Se instalase, pentru a-și înfăptui omorul premeditat, în podul hardughiei părăsite, peste drum de hotelul „Belvedere", acolo unde Miki Lotu înnopta, împreună cu Flavia. Vorba vine înnopta, fiindcă venise către dimineață; nu beat, el nu se pilea niciodată, dar cu buzunarele burdușite. Cîștigase la cărți. O fi fost cartofor de profesie. La ora unsprezece dimineața, în plină zi, cînd Lotu mai dormea, fu pe neașteptate *trezit* de ghiuleaua de plumb.

Miki Lotu, un om atît de experimentat, comisese o greșeală dormind cu ambele geamuri larg deschise. Uitase oare că avea numeroși inamici, dar acum nu un inamic îi venise de hac, ci întîmplarea. Carabonc, cu obsesia lui ce se putea numi și demență, comisese eroarea de a confunda ceafa lui Lotu cu ceafa seniorului, și altă eroare, folosind același tun demodat care-l demasca fără greș în loc să-și găsească o armă modernă. Dar Carabonc nu putea să iasă din albia sa, precum Cerdava ! De altfel, folosind aceeași flintă ce o mînuiseră și bunicii lui la fiare mari, juma popă juma prof urmărea o idee. Știa că proiectilul mare și bont, înainte de a te ucide, te chinuiește îndelung. Carabonc convins că e tras pe sfoară, sau numai din răutate și nebunie, ținea să-i asigure seniorului trecerea pe cealaltă lume într-un cuptor de jăratec, dar acum în cuptor se afla nevinovatul Miki Lotu. Poate că Lotu merita acest purgatoriu, nimeni n-ar fi putut spune cît e de nevinovat sau vinovat !

Chiorul, în ciuda erorilor săvîrșite, dăduse iarăși la iveală că e iscusit și sprinten ca o fiară. Cum de izbutea să fie sprinten la statura sa de uriaș ? Izbutise, Carabonc, să dispară de la locul crîncenei ten-

tative, în plin oraș. Toți, în afară de surzi, auziseră detunătura ! Carabonc purta bocanci grei, cu ținte mari ce protejau talpa. Urmele țintelor în praful gros din acel pod, mărimea bocancilor și altele, îl trădau iarăși pe Carabonc, însă, fie că nu-i păsa, fie că nu cunoștea metodele polițienești ale lui Beniamin Cornea, fie că — e o afirmație riscantă — acesta nu era cu adevărat interesat să pună mîna pe el. Da, acest Beniamin, fratele lui Maximilian, în loc să pornească în fruntea unei potere pe urmele lui Carabonc, se împiedică iar de „metode" și luă, ceea ce numea el, mulaje „cromotografice", pierzînd inutil multă vreme, fiindcă toată lumea știa cine pușcase. Totuși, căpitanul Climescu îl urmărea cu venerație, luînd chiar notițe. În acest timp Carabonc... hei, hei !

După ce fusese „trezit" la ora unsprezece de plumbul flîntei, Miki Lotu se încăpățînă să mai trăiască fix douăzeci și patru de ore. Atingînd, zdrobind niște conductori importanți ai durerii — să-i numim empiric nervi — Lotu nu se plîngea de dureri deosebite, deci Carabonc comisese o eroare, falsul său client nu se chinuia.

Terminînd cu mulajele, comisarul Cornea, în loc să-l cate pe ucigaș, îl pîndi pe chirurgul David, încolțindu-l cu privire la funingine, inelul de metalizare, suprafața minusului țesut (în cazul de față minus os) și așa mai departe, pînă ce medicul, om hîrșit și plictisit, îl împinse pur și simplu la o parte.

Cele douăsprezece ore suplimentare de viață, dăruite lui Miki Lotu, fură pline și bogate pentru muribund. Cu încuviințarea medicilor, păstrîndu-și luciditatea dar schimbîndu-și întruna ex-

presia figurii (fața lui fiind moale ca o gălușcă prea fiartă nici nu era greu) Lotu asistă, oare cu o secretă satisfacție ?, la un adevărat pelerinaj. N-a existat om de vază (sau, în sfîrșit, om cunoscut prin *ceva...)* să nu se simtă d a t o r a-și aduce omagiul — vorba vine ! — și compătimirea omului despre care se vorbeau atîtea și de care se temeau cu toții. Nimeni nu alcătuise inventarul fărădelegilor și matrapazlîcurilor lui Lotu, posibil că escrocheria sa cea mai de seamă era imensa capacitate de a juca teatru — la poker spre exemplu, se consideră că acesta ar fi chiar elementul de bază. Chirurgul David, om blazat însă fin observator, om subțire și excelent medic (fusese azvîrlit din Capitală datorită unor scandaluri amoroase — se zicea), studiase, în treacăt, figura întunecată, satanică prin placiditatea ei, a lui Lotu. Acum, avîndu-l pe pacient, aplicîndu-i la răstimpuri bandaje (rănitul fusese instalat într-o rînă, singura poziție convenabilă), David simți un ac de gheață în inimă observînd că pacientul său muribund, inevitabil muribund, începe să-i semene ! Se liniști însă constatînd că Lotu are capacitatea cameleonică de a lua înfățișarea tuturor oamenilor ce-i treceau prin față ! La un moment dat părea chiar fratele geamăn al lui Toma Milea. Da, căutătorul venise și el, din cine știe ce motiv...

Ce naiba doreau aceștia toți, ce putere îi adusese, smeriți, în haine nu de doliu ci sobre, cu pălăriile în mînă, la căpătîiul lui Miki Lotu ? Teama că totuși nu va muri și va ține minte cine a fost, cine nu ?

Pe unii probabil interese obscure legate de activitățile de taină ale lui Lotu, pe alții sinistra curiozitate, pe ceilalți, da, chiar teama. Afluența vi-

zitatorilor îl plictisi pe dr. David, încercă să-i gonească, Dar Miki afirmă că aceasta e ultima lui dorință, să vină să-l vadă cine vrea. Chirurgul ridică din umeri, încercînd să rămînă cît mai mult în preajmă, studiind fizionomia rănitului nu numai dintr-un impuls pur științific. Miki Lotu era un om bogat, nu se știa cui o să-i lase banii, după cum nu se știa de unde proveneau. Pînă la nefericita descoperire a filonului de aur, seniorul Halalaie fusese mult mai înstărit, dar el nu era un om ce făcuse avere pe căi dubioase ; moștenise și investit cu norocul comparabil cu cel al șoferilor ageamii ce nu comit niciodată accidente în situații cînd un as se duce dracului, în loc să-și facă praf moștenirea, mergînd uneori la riscuri ce făcuseră părul măciucă advocaților Pepe și Theodor, o dublase. Degeaba, acum era pe ducă. Pe ducă era și Lotu care murea, însă murea fără grăbire. O mutră străină (mare advocat dintr-un mare oraș îndepărtat cum se dovedi), se profilă pe la-nceputul după-amiezii și, cît timp Lotu își făcu testamentul (aceasta era presupunerea), lumea fu poftită să iasă, cu excepția a doi martori, printre aceștia, culmea, Toma Milea. Juristul nu zăbovi mult în rezerva rănitului, ieși făcîndu-și vînt cu pălăria și întrebă unde se poate mînca bine, iar pelerinajul la patul lui Lotu își reluă fluxul.

Trei persoane îndrăzniră să nu se arate (fapt ce iscă defavorabile rumori) : Carabonc, asasinul, că nu era atît de nebun să vină, seniorul H., fie că avea mult curaj, fie că n-avea defel, și Flavia, „neoficiala“ lui Lotu. Către seară, pe la zece, în salonul mereu aerisit și puternic luminat, pătrunseră cîțiva

fluturi de noapte, urîți și grași. Umbrele aripilor, amplificate, plutiră peste pereți. Văzduhul se înăcrise și se-ndesase, în munți bubuia o furtună, atmosferă tocmai potrivită... Chirurgul David schimbă priviri semnificative cu ajutoarele sale și, fie că le surprinse, fie că-și simți sfîrșitul (iată o mare enigmă față de cei ce încă n-au murit, cum își *simt* unii sfîrșitul ?, fiindcă faptul e confirmat), Miki Lotu ceru sau porunci, mai mult porunci, cu toate că glasul abia i se auzea, să vină procurorul, comisarul de poliție, căpitanul de jandarmi, juristul ce-i întocmise testamentul, martorii, precum și domnișoara Flavia R. și domnul Iulian Voicu Halalaie.

Beniamin Cornea se afla în incinta spitalului unde-și *continua* cercetările, de ce dracu nu plecase după asasin ?, procurorul, judecătorul fură scoși din apropiere, de la masa de biliard, Climescu de la cină. Flavia veni într-o toaletă nepotrivită (cîntase la local, cutezase una ca asta !) iar după cîteva minute apăru și seniorul. Nu veniseră împreună din decență... deși toată lumea știa, totul se află, unde-și petrecuse Flavia ziua toată. Apăru doamna Flandra Klinkenhagen, căutătorul Milea ce nu trebui căutat fiindcă, adeverind-o încă o dată, se afla peste tot. Se grupară într-o parte a patului acolo unde avea unghi vizual Lotu.

Acesta-și mișcă puțin, cu mare efort, capul pe trei sferturi acoperit cu bandaje, cîntărind cu ochi sticloși „de dincolo de viață“ cum se spune, întreaga adunare.

— Acoperă, domnule doctor, cît se poate, mizeria de sub capul meu, îl rugă Miki pe chirurg, referindu-se la pata urîtă de pe pernă, nici sîngerie ca sîngele, nici galbenă ca aurul sau creierul...

La unsprezece fără un sfert Lotu își exprimă coerent ultimele dispoziții, sau dorințe... În prezența oamenilor legii el declară cu limbă de moarte, că-l scutește pe asasinul Carabonc de ispășirea pedepsei, iertîndu-l. Întrucît fusese împușcat mortal din pricina domnului Halalaie, din motive ce nu mai trebuie specificate, Lotu îi cere numitului domn Halalaie s-o ia sub ocrotirea sa, și de nevastă, pe Flavia F., iar Flaviei îi poruncește să accepte și să jure ambii, acum, că o vor face. (Chirurgul David se întrebă dacă această dorință a lui Lotu e o răsplată — pentru ce ? — sau o pedeapsă...)

Miki Lotu mai avea de petrecut în această lume cîteva scurte minute, în acest interval păru să aștipească, în orice caz rămase liniștit. Toți așteptau sfîrșitul, ca pe o dezlegare, deși cu spaimă. Un spasm îl ridică pe Miki, o parte din bandaje căzură. Nu e limpede dacă, murind, într-un ultim acces de humor, sau pentru a semăna printre cei de față o altă confuzie, el încercă să pronunțe : „De la curbura dublă a peretelui se...“ și nu mai avu putere. Era *se* un cuvînt în sine, sau începutul altui cuvînt (secantă ?) ?

Bandajul se desprinse cu totul și de undeva, din creierul mic probabil, căzu de bună voie plumbul trimis de Carabonc cel iertat.

Ca și cum povara aceea din cap îl mai ținuse în viață, odată cu plumbul, căzu și viața lui Miki Lotu.

Păsări negre, tîrîndu-se pe cer către sud, în șiruri, în săgeți, unghiuri, mai rar alcătuind stranii și efemere curburi duble, sfîșiară bolta pentru a face loc prin rănile deschise norilor de toamnă. Ceața și ploile veniră, pîrîurile de pe văile secundare, Am-

poiul, Lostrița, Vagmerul, Făina, prinseră viață și acum în preajma băilor aurifere mai vechi, aproape istovite, lăstarii șteampurilor demodate (în comparație cu ale lui Halalaie ce fuseseră prevăzute cu mari roți pentru apă, cu frumoase cupe, de o concepție modernă...), sfărîmau cu vigoare brușii, iar aurul, puțin cît mai era, începu să vină. În ciuda ploilor ce dăduseră speranță seniorului și angajaților săi, albia Cerdavei rămase stearpă, șuvițele ce se scurgeau de sus fie că se pierdeau prin crăpături, ca blestemate, spre bucuria greu tăinuită a vechilor proprietari, fie că abia izbuteau să umezească albia unde odinioară spumegase puternicul rîu. Mulți dintre angajații seniorului trecură la alți stăpîni. Halalaie mai păstră doi pîrgari pe care-i înarmă bine să păzească șteampurile și morile construite de senior pe Cerdava și la fel, să ferească filonul de nemernicia hoților.

Cîțiva dintre fanteziștii orașului îi propuseră lui Halalaie o soluție dezavantajoasă pentru senior, avantajoasă poate pentru ei, în orice caz destul de realistă, să transporte bolovanii auriferi din filonul său în șteampurile lor șleampăte, dar care totuși mergeau, să-i macine acolo, să-i mărunțească, să spele aurul cu oamenii lor. Dar distanțele erau mari, drumurile inexistente, doar catîrii ar fi fost o mică soluție și apoi cum să păzești roca bogată, în cine să ai încredere? Ceilalți aveau să iasă în cîștig, iar H. iarăși în pierdere! De mutarea șteampurilor lui mari nu putea fi vorbă, micile cursuri de apă nu aveau destulă forță să le întoarcă, și ar fi ieșit încă un conflict cu proprietarii minelor bătrîne.

Însă, mai presus de orice, seniorul se încăpățîna să creadă că Cerdava are să revină, fie de bună voie,

fie că o va obliga el ! O armată de specialiști lucra întru găsirea soluției.

— Să o forțezi să revină ! se distra, posomorît Șorban. O apă ! O apă e ca o femeie ! (Ce știe omul acesta despre femei ? se întreba Hala.) Cum să decizi revenirea unei ape ce nu mai există ? bombănea matematicianul în veranda casei sale, în fața florilor pe care toamna nu le ucisese ci abia le adusese o nouă culoare, mai frumoasă, mai perfidă, mai otrăvită.

— Există ! ripostă seniorul, întărîtat. Și curge pururi printre noi, invizibilă, Cerdava, printre noi, e cea mai vie, e personajul principal ! o citează el pe Flavia.

Șorban îl analiză puțin obosit, vag plictisit, și totuși curios.

— Și în acest caz, unde este ? Cerdava e rîul ce dispare mereu, s-a mai întîmplat, e himera, dispare pentru o zi sau pentru un secol, nu se știe niciodată, merită să te gîndești la asta în fiecare seară înainte de a adormi, s-o urmărești pe căile ei invizibile în ceea ce numim noi somn. E ceva prea frumos, prea înalt, ca să fie rezolvat de „specialiștii" tăi. Cerdava e soră, poate cu luna. O fură luna. Păi da, atracția lunară a fost studiată pînă acuma doar de niște rudimentari. Socot că aceștia n-au înțeles nimic, în orice caz n-au ajuns la esențial, iar tu trebuie să tratezi chestiunea mai ales din punct de vedere filozofic...

— O privesc din punct de vedere practic. Te-am rugat să faci calcule...

— Le-am făcut. Degeaba. Prin calcule, și cu ajutorul doamnei Flandra, ți-am găsit filonul, dar cal-

culele nu pot aduce apa înapoi. Schimbă-te, Iulian ! Ce poate să reprezinte dispariția unui rîu ?

— Ruina mea !

— Mă plictisești. Ce importanță are ruina ta față de frumusețea și acuratețea faptului în sine ?

— De cînd te interesează „acuratețea“ faptelor în sine ?

— Dintotdeauna, însă tu n-ai vrut să înțelegi.

— De ce nu consideri, făcu H., „curbura dublă a peretelui“ drept o problemă de sine ? Hei ! Rezolv-o ! Chiar și Miki Lotu, în ceasul morții, s-a referit la „curbura dublă a peretelui“, adăugînd și silaba *se*... Mai mult n-a fost în stare să spună, deși poate că știa ! Profesorul Grud, care e de matematici, consideră că *se* vine de la secantă. Iată deci problema, descurcă-te, am să te plătesc bine !

— Ești din calc-afară de naiv, băiete, fîlfîi Șorban din labă. Hai, tunde-o cu secanta ta cu tot !

— Ce ? Mă dai afară din casă ?

— Exact, confirmă Șorban. Un autor pe care-l citesc uneori cînd nu scrie scabroșenii, zice adevărul : în preajma proștilor, te prostești. Acum tu ești doar un prost, și nu mai face pe jignitul, chiștocul ei de treabă !

Halalaie vîndu berăria „Coryndon“ (poate spera să atenueze în felul acesta mînia lui Achile... eroare, a lui Carabonc !) o casă, juma din păduri, și continuă să vîndă. Banii luați pe berărie îi făcu praf cu prilejul viitoarei căsătorii cu Flavia, nuntă de care se vorbește și azi. O parte din ceilalți bani fură înghițiți — atît cît permise doamna Flandra ce continua să vegheze, de specialiștii ce căutau soluții,

căutau Cerdava. Unde o căutau ? Mai ales în locuri unde ar fi fost imposibil să dai de un strop de apă.

Cu deosebită pompă își făcu apariția un ins deșirat, să zicem nu tocmai plăcut la înfățișare, vorbăreț de nu mai putea, în toate limbile, un tip care-și dăduse — el, cu voința lui, titlul de comandant, comandantul Jean Brous. Se bucura de celebritate, fiind în esență un mare, cu adevărat mare, comandantul Jean Brous. Se numea cum am zis, fiind un mare escroc, dar fiindcă nu escroca pe nimeni personal, o serie de intelectuali naivi (prima excepție poate că o făcea Hala), ci țări, state, țări, care va să zică, nu purta titlul onorific de escroc, ci acela de comandant și specialist... În ce ?

În tinerețe încercase meseria de scafandru, acolo, în Mările Sudului, căutase epave pline de perle, și ce va mai găsi, fără succes, fiindcă avea pieptul îngust, suflul scurt, și, posibil, ghinion. Nu descoperi decît o scoică spartă pe care o arătă lumii întregi și avu succes. Ce este o scoică spartă ? Nimic ! Dar...

Minune că nu-l forfecaseră rechinii cei răi, dar poate că și atunci, în junețe, fusese la fel de inapetisant pentru rechini.

Constatînd că nu iese cine știe ce scofală din meseria primejdioasă de pescuitor de perle, în golful Magadar sau aiurea, unde zilnic îți freci pîntecele de pielea zgrunțuroasă a rechinilor, micuțul Jean Brous își zise : Ia să pun pe picioare o afacere mare, o afacere demnă de mine, și așa, prin hazul hazardului, se întocmi, nu într-o clipă, ci mai lent, cum trebuie, cu anii, un fel de disciplină — ca să nu-i zicem știință — numită, aproximativ, oceanplantografonamenism biologic. Termen larg și cuprinzător — ce nu cuprindea ? — ce avu succes, totuși.

Observație. Iată de ce Brous nu-l suferi din primul moment pe Rudolf Lutz, deși ei, în știință, trebuiau să se afle ca **f r a ț i i**, chiar și concurenți, deși nu prea semănau în diverse domenii, de pildă Lutz, ascet, celălalt gurmand — degeaba, nu se lipea cărnița pe acesta și, afemeiat cum se dovedi, un pic mai tîrziu, dar n-are importanță, produse regretabile scandaluri în pașnicul „Foișor".

Sfîrșitul observației răutăcioase a autorului — nu chiar sfîrșitul.

Ca să terminăm cu acest Jean Brous, prima ce luă plasă (nu e ușor să ocolim termenul) a fost T., țară pe care o stimăm. Acest stat T. depuse eforturi financiare ce ar fi uimit pe orice tezaurier scrupulos, deh, deh, era vorba de o premieră mondială — iar cînd e vorba de așa ceva, statele, iarăși, deh, deh...

Omenirea are marele talent de a redescoperi lucruri știute de antici și pre-antici. Aceștia au ridicat piramidele, au înălțat cetăți grandioase, au lăsat semne al trecerii lor, au cunoscut matematica, astronomia... Toate s-au uitat și am luat-o de la început. Abilul Brous speculă acest soi de snobism naiv și, din ghinionist pescuitor de perle, lefter, ajunse să fie solicitat pentru cercetări biologice, arheologice, sau de altă natură. State maritime cu oceanologi serioși îi acordară fonduri, îi puseră la dispoziție nave, acum devenise cu adevărat comandant, unii editori importanți se băturâ pentru a-i tipări concluziile. Nu existau nici un fel de concluzii, că se termina circul, ci un etern „va urma". Brous avu talentul de a întreține de la an la an, de la deceniu la deceniu, interesul pentru cercetările sale, talentul de a nu spune niciodată nimic definitiv. Alții, nu el, nu mai riscau, plonjau în adîncuri,

fie în costume de scafandri, fie în „butoaie“ din ce în ce mai perfecționate. Srecretare alese pe sprînceană, frumoase și deștepte, compuneau partea romantică a ghiveciului, Jean găsea totdeauna ceva „uluitor“, mergea la reuniuni internaționale să-și dea ifose. Venind aici, pentru a contribui la regăsirea rîului Cordava, avînd și gustul fastului (nu făcea pe vegetarianul !), își pregăti o apariție rafinată și fascinantă, cum făcea totdeauna, fie că mergea la un șef de stat, fie că debarca pe un atol anonim unde nu era nimic de descoperit, dar atolul, datorită imbecilității talentate a lui Jean, devenea vestit prin nimic, și îngreunat de atîta glorie se scufunda curînd... așa ca nimeni să nu poată nega cum că Jean văzuse acolo minunățiile alea.

În orășelul „de aur“ sosi impresarul lui Brous care, fără multă vorbă, încercă să înșface toate fondurile lui Halalaie, dar se izbi de „zgîrcenia“ Flandrei. Îl plăti, dar nu cît cerea acela...

În sfîrșit apăru și Jean, cu nasul albăstrit de vinișoare violete, urmare a dezmățului gastronomic, a perioadei cînd pescuise perle ? Deși mînca mult, rămînea scheletic, deși vorbăreț, plin de inițiative de care uita imediat (de bani nu uita !), cu mîini prevăzute cu degete subțiri, toate exact de aceeași lungime, neliniște, mișcîndu-se întruna, apucînd, pipăind...

Instalat în casa pusă la dispoziția sa, comandantul dădu dispoziții, strașnic se pricepea să arunce dispoziții și cîteva zile își plimbă mutra prin oraș, apucînd tot ce se ivea în cale, fie fetișcane rurale, sau femei coapte, și chiar burlane. Halalaie, visînd pururi la ale sale, încercă să fie drăguț cu acest nou „specialist“, și chiar îi ceru și Flandrei să se

arate și ea mai simpatică, dar „secretara“ rămînea de bronz. Comandantul întocmi și el hărți, și într-o zi de toamnă camioane grele și înzorzonate se iviră în oraș, purtînd pe lemnărie tot felul de reclame și desene, unele scandaloase... Șirul de mașini se îndreptă către Balta Țapului fiindcă acolo era „nodul principal“ — așa hotărîse Brous.

*

* *

Iritat de sosirea acestui rival, care prin fast și tehnică îl depășea, ba chiar nici nu-și ascundea eforturile de a-i seduce „eleva“, Rudolf Lutz își spori cercetările și obținu unele rezultate, dintre care cel mai de seamă a fost „învierea“ lui Miki Lotu. Chiar a doua zi după ce părăsise acest tărîm, cartoforul își continuă jongleriile, ivindu-se la o stînă și îngrozindu-i pe bacii de acolo, ei fiind la curent cu sfîrșitul său. Cel puțin așa povesteau ciobanii. Și alți rurali, poate simțindu-se frustrați, reluară firul, întîlnindu-l pe Miki pe Plaiul Căcăcenilor. Într-un micz de noapte el trecu prin fața berăriei „Coryndon“ (care, vai, nu mai aparținea seniorului). În cîrciumă se încăpățînau să mai stăruie vreo cîțiva mușterii a căror mărturie nu prea contează, însă oameni erau și ei și destul de afumați ca fantoma lui Lotu să nu-i sperie ci mai mult să-i amuze. Unul mai isteț a fost de părere că de-aia umblă el, Lotu, pe-acolo, din motive de sete și ieșiră buluc, care cu bere, care cu trascău sau vin, dar Miki ó ușchise. Halalaie, informat de această „revenire“, o interpretă în felul său. Lotu apăruse pentru a-i reaminti lui și Flaviei de jurămîntul făcut. Încă nu se căsătoriseră, cum anticipasem ci abia, printre alte grele trebi, se făceau pregătiri.

Rudolf Lutz, neinteresat de partea sentimentală a afacerii (ca un vegetarian ce era...), trase alte concluzii. Fiind adeptul unor credințe *combinate*, oscilînd între cultul zeilor, creștinismul primilor ani, mohamedanismul anilor de mijloc, puritanismul anilor de vîrf, accepta orice, respingînd totul. Multiplele sale credințe și așa-zisa dietă nu-l fereau din nefericire de păcatele cele afurisite și omenești ca invidia, tendința de a-i umili pe rivali, de a-i scoate din joc. Aceste impulsuri regretabile nu erau însă perfect servite de cerebelul său. Un veritabil neamț poate ar fi știut cum să procedeze, dar Lutz ținea mult la originea sa vieneză. Un neamț veritabil n-ar fi luat în seamă zvonurile cu privire la reapariția lui Miki Lotu, Lutz însă căzu pe gînduri și luă hotărîri importante. Angajă o șleahtă de mincinoși care să-l pîndească pe Lotu. Un neamț ar fi știut probabil să facă un pic de osebire între oameni cinstiți și mincinoși. Curînd „vegetarianul" se pomeni cu o droaie de rapoarte pe care, dacă le luai în serios, reieșea că „dublura" sau, dacă doriți, fantoma lui Lotu parcurge noapte de noapte mii de kilometri. Lutz pricepu în sfîrșit că toți informatorii săi mințeau și-i concedie, cînd interveni „logofătul" Făt. Și acesta voia bani, ce altceva? Lutz îi dădu un plic. După un mic timp, Făt veni cu informații. Noapte de noapte Miki o vizitează pe fosta lui amică, Flavia R. (încă domnișoară). Nici nu e de mirare că-l ridică din morți o femeie atît de frumoasă! Pe Lutz nu-l interesau femeile, mai ales cele frumoase, decît din punct de vedere teoretic. Așa afirma el. Ce o fi înțeles cu privire la punctul teoretic vizînd femeile frumoase, cine să mai știe. Făt mai ceru bani, mai primi un plic și

plecă să caute o anumită muieruşcă, Zorica, ce urma să joace rolul Flaviei. (Făt n-ar fi îndrăznit să trateze direct cu Flavia, fiindcă această fiinţă frumoasă, artistă, l-ar fi lovit cu biciul, nu i se poate nega demnitatea şi mîndria şansonetistei dar şi pictoriţei Flavia R. !)

Veni un miez de noapte nu tocmai călduros. Înfăşurat în pardesiu şi cu pled pe umeri, Lutz tremura şoptind că nu vede nimic, cînd apăru Zorica, avînd aproximativ talia Flaviei şi depunînd eforturi să-i imite vocea.

— Pe cine nu vedeţi, domnule ? întrebă Zorica, frumos înţolită într-un sumănaş alb cu mînecare negre, cu părul curgînd lung pe umeri.

— Pe tomnul cela răpozatu, Lodu, scînci „specialistul".

— Trebuie să avem răbdare, spuse Făt. Eu mă duc. E mai bine aşa... Dacă sîntem prea mulţi, nu vine precis...

— Şi me lasi singur cu duda ? (Voia să spună „duduia").

— Altfel nu se poate.

Făt dispăru.

Vegetarianul abia murmură :

— Pine... Atunţi asteptam, asteptam...

Începuse a burniţa, noaptea nu se arăta prielnică nici măcar stafiilor !

Preocupat de frig, de teamă, poate de gînduri mai înalte — dar ce dracu poate fi mai înalt decît o femeie frumoasă ! — Rudi n-o tratã pe Zorica decît ca pe un simplu glas.

Cum burniţă tot mai în voie, apetisanta Zorica îşi acoperi părul răscolit, cu o maramă ar trebui să zic, însă nu era nici maramă nici şal, iată că-mi

lipsește potrivitul termen, și-l luă pe vienez de mînă. Lutz nu interpretă nicicum gestul, și nici nu era cazul. Zorica încerca să-l ferească pe vienez, miop la propriu și la figurat, de vreo hîrtoapă în care să se scufunde chiar definitiv. Poate mai era nevoie de el...

După o mică bucată de drum, Zorica scoase de undeva o sticluță și-l îndemnă pe Lutz să guste. Nu! se cutremură acela, cu mare panică. Noi nu cozumam alcoluri! Fata îl asigură că e numai o licoare împotriva răcelilor, deși era *țuiki* — austriacul, ușor de convins, sorbi și pe dată se simți mai voios și mai puternic. Mai ia! îl îndemnă fata, o să-ți lumineze mințile! Sensibil la asemenea cuvinte, mintea e totul, vienezul mai gustă și imediat văzu făptura subțiratecă, străvezie a lui „Biki Lodu"...

A doua zi, în patul său de la hotel, trezit din somn, Rudi nu-și aminti decît că la un moment dat „Biki Lodu" intrase în stîncă. Pur și simplu intrase în stîncă. Pe unde o fi locul acela? Către amiază, aceeași Zorica intră în camera lui. Vienezul nu-și găsi ochelarii, totuși o recunoscu.

— Du, fada, ieri m-ai imbetat!

— Nu, domnule!

Zorica își arcui sprîncenele, mari, nepensate și nevopsite. Te-am dus, spuse ea, pe drumul ce-l doreai și nu ți-am cerut nici o plată!

Zăpăcit, Lutz, obișnuit să fie plătit bine, dar să și plătească, își căută portofelul, scoase ceva mărunțiș, dar Zorica, avea și ea mîndria ei, îl măsură cu dispreț și-i întinse un măr, precum Eva, dar Lutz nu era nici de departe Adam. Privi ionatanul cu bănuială, oare nu conținea băutură injectată în el,

sau chiar otravă ? Învinse puținul său curaj, mușcă din măr. Spuse că nu-și mai amintește drumul.

— Mai taci, spuse fata. Te duc eu acolo.

— De rog... Tar la lumina sorelui și fara zdicla, traga mea...

Văgăuna se prezenta sinistră, nici nu e de mirare că Lotu, ivindu-se din țara umbrelor, alesese tocmai acest punct ca să dispară... Stînca albă, gălbuie, întretăiată de crăpături și de argintii linii de mică, nu-ți lăsa nici o speranță. Pîlcuri negre de arbori, de jur împrejur, nici ele nu te îndemnau la optimism. Arborilor nu le păsa de nimic, dar nu e sigur, cine poate să garanteze că un copac e nepăsător la toate ? Fără decît numai poate că un specialist...

Lutz cercetă peretele și descoperi, sau crezu că descoperă, curbura dublă pe care o neglijase cu superioritate pînă atunci. Foarte aproape, înnegrită după uscăciunea verii, albia Cerdavei. Semnificativ, își zise „vegetarianul". Vîntul făcea să urle molizii cei mari. Cîte o roată, construită în zadar de Halalaie, scîrțîia.

— Ce păzesc boacterii ăia, de n-o împroptesc ? Că se strică așa ! strigă seniorul, de față și el la extraordinara experiență.

Artificierii instalară o cantitate de explozibil. Înainte de a începe lucrul oamenii își făcuseră cruci, fiecare aflase că Miki Lotu iese de-acolo și revine acolo, nu oricine îndrăznise să se apropie, iar cei ce lucrau acuma o făcuseră îndemnați de bani și de răchie.

Ce spera însă Rudi Lutz ? Să elucideze secretul vieții duble a lui Lotu, aici și dincolo ? Aș, el nu pentru asta se deplasase de la Viena ! Lutz socotea

însă că misterul revenirii lui Lotu (orice „vegetarian“ crede în mistere !), e strîns legat de curbura dublă, dar de ce ? Cine s-o spună ? Iar în spatele acestor draperii de stîncă, credea vienezul, spumega Cerdava și el voia acum s-o recheme. Ajutoarele lui Lutz, frumoasa fată, dorită și de infamul Brous și tînărul ei camarad îi priveau pe artificierii ce-și încheiau pregătirile. Puseră *cozi*, fitiluri foarte lungi și peste păduri hăuli veselul avertisment : AAARDEEE ! ! !

Lumea fugi, se ascunse, așteptă lungi secunde. Exploziile se produseră la mici distanțe, mai mult niște fîsîituri. Flinta lui Carabonc glăsuia mai sonor. Asistența, de unde mai nainte ai fi zis că nu e țipenie de om, se dovedi numeroasă, mulți se apropiară făcîndu-și iar cruci : dacă se vor izbi de Lotu ?

Vîntul culcă deodată praful, în locul vechii stînci gălbui se căsca o gaură neagră. Din peștera aia cumplită nu se auzea nimic, nu venea nici un ecou și, firește, nici Cerdava renăscută. Încă mai așteptau, mai sperau. Și pînă la urmă apăru ceva. Se auzi mai întîi un sunet grețos, un orăcăit de jigodie preistorică. În gura orificiului creat de explozii își croi loc, împiedicîndu-se, un broscoi de dimensiuni nemaiîntîlnite, sigilat cu acea *lipsă de culori* de care beneficiază viețuitoarele ce-și petrec existența pe sub pămînt. Părea orb. Peste ochii bulbucați se așternuse o pieliță albicioasă. După o nehotărîre, broasca sau ce va fi fost începu să salte strîmb. Oamenii se feriră. Și după ce animalul preistoric dispăru, începu să se audă și altceva.

Lutz zbieră ceva în limba copilăriei lui, fericit. Trecătoare fericire ! Voia să spună că vine apa !

Se înșela, bietul. De sub stîncile trapezoidale se iscară greu, cu opintiri, cîteva valuri de noroi negru, vîscos. Scursura groasă, ca o lavă, nu era însă fierbinte ca lava, ci rece, și alături de ea săltau zeci de broaște, unele la fel de mari ca și broasca șefiță care se ivise prima. Oamenii, mereu mai înfricoșați, dînd înapoi în fața invaziei, mai adăstau. Așteptau oare să-l vadă și pe Lotu venind direct din infern ? Dacă-l așteptau pe Lotu își pierdeau timpul degeaba, fantoma comise încă o potlogărie și nu apăru. Mîlul negru presărat cu broaște se duse încet la vale, însă, ca un făcut, nici măcar șuvoiul acela diavolesc nu se duse către albia Cerdavei, chit că n-ar fi făcut mare scofală acolo, ci se prăvăli într-o adîncitură hăulind surd pînă se termină și „lava“ și broaștele. Chiar și broaștele se termină cîteodată.

Plin de îngîmfare, umflat, numai la burtă, ca și cum ar fi înghițit un sac de fasole, comandantul Brous asistase și el la experiență. Nasul său vînăt se înroșise de atîta vanitate. Cei doi specialiști se înfruntară. Halalaie ce-și zicea, lasă-i să se pocnească, abia aștept ! Savanții schimbară cuvinte tari într-o limbă străină și erau pe cale de a se lua și la palme, argumentul suprem, cînd răsări între ei o cometă, armăsarul argintiu încălecat de Toma Milea, căutătorul.

Toma, descendent din voevozi și care făcuse școli nu se știe unde și cînd, le vorbi de sus, de pe cal, tot într-o limbă străină. Nu se știe dacă cei doi rivali au înțeles, dar în orice caz ei coborîră brațele. Mai tîrziu cei ce știu și află totul, traduseră cam astfel cuvintele căutătorului : Domnilor, n-aveți decît să vă și omorîți, oricum n-aveți nici o putere în

ținutul nostru. Cerdava are să revină singură, cînd are să-i fie ei pe plac.

Poate că nu se înșela.

Toma Milea părăsi locul, îndreptîndu-se în direcția munților.

Treaba unui căutător adevărat e să caute mereu.

Toma știa că poate găsi orice, numai să dorească.

Nu-l interesa bogăția, aurul. Voia numai să găsească diferite adevăruri. Și știa că poate oricînd. Știa.

CINCISPREZECE Iată că matematicianul Șorban se dovedi un om imprevizibil cu toate că înfățișarea sa de blînd gurmand și visător abstract nu prevestea nici un fel de surprize. Cînd avea motive, matematicianul se exprima dur și clar față de amici și inamici (nu avea inamici !). Nimeni n-a îndrăznit să-l trateze cu aceeași monedă. Și nimeni nu s-a supărat.

Dintr-o toană, matematicianul compuse o lungă și ceremonioasă invitație pentru un ceai, către seniorul Halalaie de care-l lega o veche dar superioară prietenie. Vîrî invitația într-un plic lungueț din hîrtie groasă, cretată, snoabă, și-l expedie la „Cuxa anonimă Halalaie *te* Carabonc.“ Scrisese chiar așa, deși chiorul, cu toate că iertat de Lotu, nu era în toate privințele iertat, în orice caz nu mai dădea pe la Cuxă, atît ar mai fi lipsit, să apară acolo cu flintoiul lui. Din motive necunoscute seniorul încă nu-l chemase pe pictorul Coreaptă să schimbe firma, să-l șteargă pe Carabonc. Deși acesta trăsese cel puțin de două ori în H., seniorul iertase, ori îl uitase. Invitația fu adusă la Cuxă de către domnul Boroș,

om în vîrstă, bucătar, grădinar etc. I se adresau totdeauna cu domnule datorită vestimentației impecabile, fie că se găsea la îngrijit de flori, la bucătărie sau la măturat.

Se făcuse către seară. Seniorul încheie tratativele cu advocații Pepe și Theodor, prin intermediul cărora vindea casa lui de vînătoare dintr-un sat. Nu mai poposise acolo de ani. Ducă-se și asta, numai apa să vie! Advocații topindu-se, Halalaie reciti invitația, avu un zîmbet fin ce-l onora și se duse să se schimbe acasă. Îl găsi pe „logofătul" Făt dereticînd, ceea ce nu făcea niciodată. Adevărul e că Făt se înarmase cu o mătură foarte lungă, dintr-acelea cu care se gîdilă păianjenii de pe tavan. Făt tresări, încurcat. Nu auzise. Halalaie îl privi. De ce oare „logofătul" ținea scula aia lungă invers, cu peria în mînă adică? Nemulțumit, H. îi făcu semn s-o șteargă. Își scărpină tîmpla. Privind în urma lui Făt, care ieșise plecîndu-și capul și tîrînd unealta de care se tem copiii mici, Hala își puse întrebări, gîndi că n-ar fi rău să se descotorosească definitiv de Făt în care, cu intuiția ce o au cîteodată oamenii naivi și generoși, simțea că mocnesc gînduri ascunse, dar nu știa și nu avea să afle decît mult mai tîrziu sau niciodată, că Făt, și el cunoscînd enigma curburii duble, vorba vine, își petrecea o mare parte din timp ciocănind pereții, căutînd, netrebnicul.

Halalaie își alese o haină de gală care să rimeze cu tonul invitației. Îmbrăcîndu-se, el se amuza la gîndul hainelor ponosite în care-l va primi matematicianul. Ceai? Nici vorbă de așa ceva, cel mult o fiertură întunecată căreia îi dădea gust poate o coropișniță ajunsă din greșeală-n oală. De fapt Hala

nu cunoștea prea mult despre calitățile de maestru bucătar ale domnului Boroș, dar știa că Șorban se mulțumește cu orice și mănîncă rar acasă.

Gata îmbrăcat, impresionant în haina sa de seară, Halalaie refuză iar ajutorul lui Făt care-l întrebă dacă să pună caii la șaretă. Sau la trăsură ? La nimic, îl expedie seniorul, scrutîndu-l din urmă. Se decisese să meargă pe jos, elegant și prosper, „pentru a face o demonstrație" acelora care-l considerau la pămînt, și o făcu, demonstrația, împărțind pe drum cîteva zîmbete și strîngeri de mînă.

După ploi mari picaseră cîteva zile parfumate, în aceste zile te urci la vie să cauți ciorchinii uitați de culegători, bine ascunși, dar îi găseai urmărind zborul viespilor. Boabele sînt acum răscoapte, dulci ca niște stafide. Șorban, în verandă, admira soarele amurgului. Florile sale supraviețuiseră după cele dintîi brume și înghețuri și, mai frumoase acum, își etalau cu violență culorile pentru ultima oară, de nu cumva Șorban descoperise *prin calcule* secretul nemuririi lor...

Halalaie sperase să-l complexeze pe matematician (stranie și inutilă vanitate !) prin vestimentația sa e u r o p e a n ă, și fu ușor dezamăgit găsindu-l îmbrăcat șic, poate că nu chiar ca un domn ci mai curînd ca un bulibașă înstărit, sau ca un turc. Purta caftan de catifea de un roșu cardinal sub care strălucea cămașa galbenă ca amurgul și ca unele dintre flori, iar pe cap o piesă bizară, ceva între fes și calpac. Zîmbetul perfid, greu sesizabil, la colțurile gurii numai, îl transforma pe Șorban în japonez.

— Ce ai pățit ? întrebă seniorul. Ce ți-ai pus pe cap ? Matematicianul nu binevoi să răspundă. Halalaie privi cele cîteva găini ce se plimbau printre

flori, somnoroase, gata de culcare, și-l întrebă pe Șorban de ce-și lasă „orătăniile“ acolo, să paradească trandafirii tomnateci, la care, matematicianul, ofensat în numele găinilor, răspunse că „orătăniile sale“ sînt astfel educate ca să nu strice nimic ce e frumos. De altfel, printre galinaceele care și porniseră către coteț, unde poate le aștepta coana vulpe, zburda o minge albă, pudelul Sejour. Pesemne vestimentației sale fistichii voise a-i da replică Șorban, gînditor în largul fotoliu de trestie. Pe masă, în fața matematicianului, se afla un maldăr de foi umplute cu formule și figuri geometrice. Tot mai solemn, matematicianul grăi :

— Am descoperit enigma curburii duble a peretelui, de-aia te-am invitat la ceai.

Transpirînd de emoție, și vibrînd ca o vergea, seniorul se așeză.

— Are vreo legătură cu dispariția Cerdavei ?

— Nu știi că-n lumea asta toate sînt legate între ele ?

— Mor de curiozitate !

— Așteaptă, nu muri. Domnule Boroș, strigă Șorban undeva către interior, ești amabil să ne aduci lampa și să ne servești cina ?

— Lasă cina, spune-mi că mor !... imploră seniorul.

— Decît să mor eu de foame, prefer să mori tu de curiozitate, replică, liniștit, Șorban. Dacă pier de foame n-ai să afli nimic despre curbura dublă, povestea nu e nici scurtă, nici simplă... Savantul flutură pe sub nasul lui Hala foile cele pretențioase. Pe vremuri ai făcut studii strălucite.

— Le-am întrerupt, făcu întunecat seniorul. Ce e cu asta ?

— Nimic, nimic...

— Bine, să bem repede ceaiul și...

— Nu beau niciodată ceai, băiete, îl opri Șorban.

Dl. Boroș, în negru, cămașă albă, scrobită, papillon la gît, așternu, fără grabă, o față de masă imaculată cu broderii și farafastîcuri, parcă era pentru un savant ce nu acordă importanță deșertăciunilor. Pe mijlocul pînzei se deslușea un desen realizat în ață fină, în mai multe culori, subtil combinate, reprezentînd nuduri. Halalaie își exprimă mirarea, Șorban întrebă dacă nu recunoaște mîna celei ce a lucrat această deosebită față de masă, de unde s-o recunoască ? se miră seniorul.

— Cum de unde, e opera viitoarei tale soții !

— A Flaviei ? Și cum de o ai ? Cum a ajuns aici ?

— Ce mai grozăvie, ce te înfoi, am cumpărat-o ! Parcă nu ai știi că domnișoara Flavia vinde ceea ce pictează sau brodează.

— Nu știu mai nimic despre viitoarea mea soție, spuse seniorul. Și nu mințea.

— Ai tot timpul ca să afli, făcu Șorban, urmărindu-l pe domnul Boroș care aducea platourile. De toate se găseau pe masă, chiar și raci, nu scoși din Cerdava, ci dintr-un pîrîu anemic care, totuși, nu făcea figuri, nu dispărea, ci izbutea să învîrtă, mai ales după ploile de toamnă și primăvară, cîteva șubrede roți. Același pîrîu colcăia de păstrăvi, și o parte din ei se aflau acum, fripți, chiar sub ochii lacomi ai matematicianului. Dl. Boroș puse hrean, smîntînă, ardei, castraveți cruzi și murați, usturoi, morcov, alături de morcov și pătrunjel fiert, ceapă, lapte bătut și altele. Șorban aplaudă această masă la fel de bucuros ca și Newton cînd i-a picat mărul acela în cap, mărul de la care atîtea ni se trag...

— Excelent, domnule Boroș, te-ai întrecut azi. Eu încep să mănînc, voi ce mai stați ? Servește-te, Ștefan ! Și tu, Iulian. Nu vă formalizați, se poate mînca și cu degetele.

Uitînd de calcule, și mai ales de enigma curburii duble, matematicianul puse de toate în farfurie nu înainte de a-și amesteca într-un pahar mare țuică de chimion cu sirop. Marele dresor, calm, simțindu-se ca acasă, îi urmă exemplul, puse peste raci dulceață de trandafir, peste dulceață, mujdei, morcov, conopidă, savurînd cu bucurie noutatea hranei, la fel ca și Șorban care-și pregătise un amestec și mai rafinat... Îngrozit de aceste combinații, de pofta de mîncare a amicilor săi (oameni de spirit...), Halalaie abia izbutea să ciugulească, în timp ce ceilalți doi haleau cu poftă, nepăsare și fără grăbire. Pofta nu înseamnă și grabă. Pînă izbutiră să se stîmpere căzu o noapte călduroasă și senină plină de puritatea unei toamne dulci, cu un Car Mare pe diagonala cercului, cu o Stea Polară minusculă, în schimb nemișcată acolo în singurătatea ei.

Domnul Boroș culese de pe masă ce mai rămăsese, nu mult, Halalaie oftă. Rosti aproape furios :

— Ei, v-ați stîmpărat foalele cele nesățioase ?

— Tu nu ? Rău ai făcut. Fii calm, prietene, spuse Șorban, cu o nouă seninătate pe figură. Șorban își pregăti luleaua, în vreme ce Aboui, cam jignit de cuvintele lui Hala, privea în noapte peste frizura acestuia. Își răsuci cu abilitate o țigară, abilitate de scamator — ceea ce și era. Totul s-a întîmplat într-o noapte la fel de frumoasă ca asta, continuă Șorban, insensibil la nervii seniorului, și aduse, urnindu-se cu încetineală, o carte dintr-un vraf

înalt, pus alături. Legătura cărții, într-o piele fină, neagră, ascundea titlul lucrării și autorul, dar Șorban desfăcu tomul la sfîrșit și examină coperta interioară. Om ordonat, matematicianul avea obiceiul de a-și nota paginile cu fraze sau opinii ce le considera interesante. Găsi ce-i trebuia și răsfoi cartea pînă ce ajunse la pagina dorită.

— Unde dracu mi-am lăsat ochelarii ?

Dl. Boroș se prezentă imediat cu ochelarii, matematicianul și-i puse și începu să citească.

„Deodată i se urcă un nod în gît și prins de o emoție necunoscută, avu senzația clară că aici, în locul acesta ciudat, populat de umbrele trecutului, era încătușat de o vrajă.

... Memoria lui se aventură pe potecile unui tainic labirint, apoi se retrase tremurătoare. Gînduri ciudate răsăreau și dispăreau, se zbăteau înspăimîntate ca niște pești speriați în apele limpezi ale lacului. Era ostil acestor gînduri, căuta să le alunge, dar ele reveneau insistent, absurde, obsedante și chinuitoare. Întreaga lui personalitate începea parcă să se destrame, contopindu-se cu umbrele ireale ce pluteau de-a lungul pereților lambrisați."

Matematicianul închise cartea, scoase ochelarii, suspină. Și dresorul, înduioșat, suspină.

— Magnific. Azi nu se mai scrie așa. Cine să scrie ?

— N-ai dreptate, Ștefan. În toate timpurile au fost oameni care au scris frumos, după cum au fost și unii care să-i conteste... Sînt convins că și pe vremea acestui autor, cine o fi că am pierdut prima pagină, se vor fi găsit destui care să spună că „azi nu se scrie la fel de bine". De cînd e lumea așa e cu artele și în general cu toate.

— Și ce e cu asta? Autorul, cine e?

— Stai, nu te repezi, Iulian — și Șorban pufăi. Nu am de gînd să divulg autorul și numele cărții, din vanitate, am și eu acest drept de a fi un pic vanitos, nu spun ce carte e pentru ca proștii să nu afirme că aș fi romanțios și neserios. Dar eu n-am pretins niciodată că n-aș fi un romantic deghizat sau un neserios, cîteodată.

— De ce nu treci la subiect?

— Acesta e subiectul, băiete. Din cauza nerăbdării poți pierde totul, pînă la urmă chiar și viața.

— Nu mă tem! Treci la...

— Bine. Ți-am spus, aici e subiectul și anume se făcea că într-o noapte citeam acel volum și am ajuns la pasajul cu pricina. Mi-a plăcut și am întrerupt lectura. Totdeauna întrerup cititul la un capitol sau un pasaj ce mă interesează, ca să rămîn cu o bună amintire iar a doua zi cartea să mă cheme iar. Așa procedez eu, așa citesc eu. Am închis cartea, am făcut întuneric și am dat să adorm cu iluzia că eu aș fi acel personaj cuprins de o emoție inexplicabilă, eu care n-am avut niciodată astfel de emoții, dacă nu cumva mă laud, poate fiindcă n-am întîlnit femeia care să-mi dea astfel de emoții...

— Ce faci acum? Ne spui povestea vieții tale?

— ...Adormeam, cînd din pasajul acela frumos, cam tenebros, în mintea mea se reliefară niște cuvinte: „pereții lambrisați". Voi, tu, Ștefan și tu, Iulian, poate sînteți mai iuți la minte decît mine sau decît voiți a arăta, deci n-am să vă mai explic modul bizar și fără logică strictă în care se înlănțuie în mintea noastră cuvintele, imaginile, ideile — dar cred că tocmai datorită acestei aparente lipse de logică (poate fi înlocuită, parțial, și prin cuvîntul

„întîmplare"), s-au făcut cîteva din marile descoperiri, s-au emis idei profunde, s-au scris frumoase cărți...

— Mai bine nu s-ar fi făcut descoperiri și nu s-ar fi scris „frumoase cărți", murmură Hala, evident împotriva propriilor sale convingeri. Nerăbdarea îi cam trecuse. Acum știa. Șorban nu-l invitase pentru a-i pune pe tavă un adevăr evident, legat de necazurile sale, ci pentru a avea auditoriu în fața căruia să facă niște speculațiuni. Cîteodată, lui Șorban, ca și advocaților, îi plăcea să-și audă vocea !

— Ideea aceasta anarhică nu tu o lansezi primul, replică blînd matematicianul. În orice caz legătura ce s-a produs în mintea mea nu e chiar lipsită de temei. De la pereții lambrisați am trecut la curbura dublă a peretelui și picoteala mi s-a dus. Gata somnul. Ia să vedem, mi-am zis, ce poate fi și curbura dublă a peretelui, fiindcă, vezi bine, nu examinasem niciodată serios problema, mi se părea un fel de năzbîtie, dar acum, influențat de atmosfera din cărtea citită, devenisem, cum să spun, mai înțelegător. Există mistere. Și infinitul e un mister, cum să-l accepți ? Stăteam în pat pe spate, cu pumnii sub ceafă și fixam tavanul. Un pic de lumină pătrundea pe ferești, nu știu de unde. Curbura dublă a peretelui mi se învîrtea prin cap ca o morișcă.

— Totuși n-are nici un sens... curbura dublă a peretelui, interveni Aboui, parcă anume spre reîntărîtarea seniorului care gîndi : oare de ce se amestecă și „cățelarul" ăsta ?

— Așa e. Nu are nici un sens. Și am eliminat, făcînd, cred, un pas înainte, am eliminat din medi-

tațiile mele peretele, exact acel cuvînt de la care pornisem, rămînînd numai cu prima parte a „formulei". Să fie oare „curbura dublă a secantei" ? m-am întrebat, amintindu-mi de acel „se" neterminat rostit de Miki Lotu și de supoziția lui Grud.

— Așa are vreun sens ? sări Halalaie.

— Poa' să aibă, dacă-l cauți neapărat, dar, din punctul tău de vedere, din punctul de vedere al interesului tău, nici unul, am decis. Orologiul marca primul ceas al dimineții cînd am înlocuit secanta cu spațiul. Curbura dublă a spațiului...

Șorban, mulțumit cu lumea și cu sine (ce să zicem, frumos pentru un cugetător !), contempla în tăcere asistența nu prea numeroasă. Ce e drept, dl. Boroș, de undeva din umbră nu pierdea un cuvînt. Poate că și pudelul Sejour, de undeva din penumbră, înțelegea cîte ceva, și ca să mergem pînă la absurd poate-l înțelegeau și unele zburătoare nocturne.

Marele dresor Aboui rosti :

— Cît de frumos ! Curbura dublă a spațiului !...

— Poate că e frumos, răspunse blajin matematicianul. Poate să existe un sens, dar în sfere prea înalte. Nici o legătură cu dispariția Cerdavei. Nici o legătură cu meschinul aur. La ora două a nopții am înlocuit curbura dublă a spațiului cu a timpului. Alte orizonturi ! Uitasem pentru moment de micile tale încurcături, Iulian, începusem să iau pe cont propriu aceste nemărginite probleme, dar mi-am adus din nou aminte de tine, Iulian. După încă vreo oră am înlocuit curbura dublă a timpului, care mi se dovedea prea î n g u s t ă. Curbura dublă a infinitului, mi-am zis. Aici e totul !

— Și mai frumos ! A infinitului, se încîntă marele dresor.

— Frumos, dar ce mă privește pe mine ? reînvie Halalaie.

— La prima vedere nu te privește. Trecusem la înălțimi cu văzduhul rarefiat și obosisem. M-am ridicat, am făcut lumină, am adnotat, cum am obiceiul, evoluția sau șirul acestor gînduri, de la curbura dublă a peretelui — la curbura dublă a infinitului... Am ajuns la o concluzie, m-am întors în pat și, culcat pe o parte, mi-am propus să continui a doua zi. Am renunțat la toate gîndurile, așa cum fac yoghinii, am coborît pe acest pămînt, transpirat de satisfacție. Ce simplu ! Cum de nu mă gîndisem !

— Spune-mi și mie !

— O, cum te grăbești, zgîrcitule !

— Să nu-mi spui că pînă dimineață ai uitat totul. Ți s-a mai întîmplat.

— Uite, Iulian, rezultatul calculelor mele. Cerdava o să revină în matcă la 28 decembrie ale acestui an.

— Sigur ?

— Calculele o spun.

— Nu sînt matematician și nu pot verifica aceste calcule. Totuși, poți să-mi spui ce legătură poate fi între infinit și dispariția Cerdavei ?

— Am trecut încetișor, de la infinitul mare la infinitul mic. Acu înțelegi.

— Nu !

— Ca să înțelegi, ar trebui să urmezi iar niște cursuri universitare...

Poate că Șorban omisese a preciza că studiase pe îndelete din cronici datele, disparițiile și reaparițiile acestui rîu, Cerdava, și că, poate, în calculele

sale se bazase pe precizia uluitoare, și infinit de greu de explicat, a ciclurilor în care apa binevoiește să apară sau să dispară. Poate că totuși plecase numai de la calculele pure, pornind de la infinitul mare.

— În acest caz, pot să-i concediez pe Lutz și pe Brous ?

— Chiar în clipa asta, afirmă, moale, Șorban.

— Și să te plătesc pe tine, în schimb ?

— Nu-ți este un pic de rușine, Iulian ? !

— Îți cer scuze...

Domnul Boroș, atît de distins, ieși din umbră clănțănind din dinți, dar nu din cauza frigului, că noaptea căzuse călduroasă. Zise :

— Cer iertare... dincolo de gard e cineva care pîndește și ascultă !...

— Ei, și ? Totdeauna e cineva dincolo de gard și totdeauna cineva dincoace, făcu nepăsător Șorban.

— Cred că l-am recunoscut, bîțîi din toate mădularele dl. Boroș. E Miki Lotu.

— Ei, nici chiar așa ! Adă, te rog, felinarul, domnule Boroș.

La locul indicat nu se afla nimeni.

— Ai vedenii, domnule Boroș. Nu mă supăr dacă ai vedenii, dar dacă nu mai e nimic de mîncare mă supăr. Mi s-a făcut foame.

— El a fost, îngăimă Boroș.

— Ei și ? Tot mi-e foame !

— Abia ai mîncat, observă Halalaie.

— Azi mănînc și pentru mîine ! Nu văd măcar o urmă de cățel...

— El nu lasă nici o urmă, spuse seniorul. Ce urmă ? Cum să lase urme el ?

— Care el, mă băiete ?

— El, Miki Lotu, repetă Halalaie care se îmbătase fără să fi băut nimic. El a fost. A venit să-mi reamintească... Mîine mă căsătoresc cu Flavia, chiar mîine. Vă invit la nuntă.

— Iată un sfîrșit fericit, oftă matematicianul.

— Oare ?

Pe măsură ce noaptea înainta, noaptea aceea caldă și blîndă, dinspre munți coborî gerul. Boactărul angajat de senior pentru a-i păzi instalațiile, morile, piuăle, concasoarele sale dormita pe treptele uneia dintre clădiri cu pușca între jărunți, cînd îl răzbi răceala. În seară fusese un zăduf ca de plină vară. La foc mic fripsese ceva, picurase pe pîine, se ospătase în lege, udîndu-și și gîtlejul. Nu poți rămîne întreaga noapte la pîndă, atent și curajos, fără să-ți încălzești la răstimpuri și sufletul, numai că boactărul, după ce păzea, pe treptele unei mori, se retrăgea către interior unde-și instalase, cu ajutorul schimbului său de zi, culcuș plăcut, cald. Zice proverbul, nu paznicul păzește via, toți dorm de sting, ci o păzește ideea de paznic. Boactărul, după ce se simți sătul, își aruncă pe umeri sumanul cel greu, luă arma, niciodată încărcată, să nu cumva să puște pe vreunul din greșeală și să-și facă păcat (arma păzește via, nu glontele...) și, nehotărît, dacă să se retragă definitiv sau să mai păzească, adormi adînc. Vîrful ascuțit al aripei unei păsări mari îi tăie fruntea, ca un cosor. Năuc, pîrgarul se ridică încercînd să urmărească zborul avîntat al păsării ce se ridica îndreptîndu-se, parcă, direct spre lună. Zburătoarea nocturnă se topi, de n-ar fi rămas urma pe fruntea cărnoasă a individului, s-ar fi putut zice

că e o simplă nălucire. Paznicul făcu o nouă tentativă de a se retrage, dar pînă să se ardice, pleoapele iar îi căzură și adormi cu arma aia inutilă între picioare, pentru un ceas, două, trei ?, pînă ce-l zgudui frigul picat din senin. Nu chiar din senin, veneau norii și nu simpli nori de ploaie. Mirat, dar nu prea tare de schimbarea asta bruscă, paznicul de noapte strînse genunchii, nu cumva arma să cadă și să se sfarme, trase pe mînuri sumanul cel gros și atunci, dezmeticit, observă haita de lupi ce urca pe stîncă, în șir despletit, urmînd albia Cerdavei, într-o armonioasă și desăvîrșită liniște. Boactărul împietri. Nu mai văzuse una ca asta. Fiarele se strecurau atît de aproape ! Să fi vrut, le mîngîia boturile cu țeava puștii, însă ar fi fost o provocare inutilă cîtă vreme lupii lunecau pe lîngă el, fără să-i dea importanță ? Mulți veneau, lupii, cine știe de unde și către unde, nu se mai sfîrșeau. Paznicul, înfricoșat dar și vrăjit de trecerea lină a haitei, urmări profilurile lupilor pînă se pierdură undeva în sus pe albia Cerdavei. Urcau și ei către lună, cum se întîmplase cu frumosul rîu ?

Revenit din groază și din mirare, boactărul isprăvi sticla zicîndu-și : se schimbă vremea !, și se duse la culcare. Ce ar mai fi putut să se întîmple în acea noapte ? Să ningă. Și ninse. Către dimineață. Așa că nunta Flaviei cu Iulian Voicu Halalaie coincise cu prima ninsoare.

Păi da, lupii or adus zăpada, comentă, în lipsă de alte preocupări, pîrgarul de zi căruia cel de noapte, predînd schimbul, îi relatase trecerea cenu-

șiilor, înflorind-o cu bogăție. Fulgii picau oblic, le auzeai șuieratul, șuiera vîntul de fapt și, fiind mărunți fulgii, ninsoarea se prevestea de lungă durată. Îmbrăcat gros (nenumărate straturi...), înfipt într-o cușmă înaltă, paznicul tropăia în fața morii ; aici, de comun acord cu celălalt boactăr (făceau cu schimbul, săptămînal, unul noaptea, celălalt ziua), își instalaseră hogeacul, adică locul de dormit și de gătit, plita din pietre mari în care se făcea foc pe ger, fără pericol, fără ca moara să se aprindă. Ascunseră acolo provizii, glaje cu tărie. Oricum, iarna cînd e viscol nu ai cu cine schimba o silabă, te simți ca ultimul om, pe ultima planetă. Dar, prin foșnetul fulgilor și vaierul vîntului, urechea exersată a pîrgarului prinse un nou sunet și se bucură. Putea să fie și prevestirea unui cutremur, tot s-ar fi bucurat. Tot ce poate fi o noutate bucură pe omul plictisit în singurătatea lui. Se opri din dantul său prin zăpadă, strînse (deși se bucura) pușca aia descărcată și adăstată. Din ritm, omul deduse că e vorba de un singur cal, deci un singur călăreț, de nu cumva o fi fost un cal fără călăreț, gînd ce nu-i surîse paznicului, fiindcă un cal fără călăreț poate să însemne orice. Pe unduirile albiei, ninsă acum, se ivi calul, cu un om în șa, spre liniștirea paznicului. Cobora din sus, ca din lună, așa cum noaptea lupii urcaseră sus, către lună, după cum povestea celălalt. Boactărul îl recunoscu pe căutătorul Toma Milea călare pe armăsarul său argintiu. Ce căutase el, în ninsoare, acolo departe sus... în lună ? Aur ?

Printr-o ciudățenie, paznicii de la băile aurifere, de la șteampuri, rareori se molipseau de boala aurului, mulțumindu-se cu destinul lor modest și din acest motiv nu-i înțelegeau pe cei nesățioși, după

cum omul tocmit de Halalaie nu înțelegea de unde poate să apară acum Toma, dar nici nu încerca să priceapă. Căutătorul se apropia la pas, cu pletele și umerii ninși, și mai avea armă, semn că fusese la vînătoare, semnul sigur fiind căprioara din spatele șeii. Fecioara vînată se îndoise după curbura spinării, îi atîrna capul, iar din vîrful limbii mai picura sînge. Paznicul își săltă cușma. Cu sau fără motiv, Toma Milea inspira respect, dacă nu și oarecare teamă.

— Ați vînat, domnule Milea ?

— Eu nu prea am obiceiul... Dar undeva din munte a detunat o flintă și căprioara s-a rostogolit în calea mea...

Craniul zdrobit de un plumb mare vorbea de la sine de autorul „vînătorii".

— Cum de nu vă aflați la nunta cea mare ? se miră țăranul.

— Dar cine să se însoare pe acest timp rece ?

Paznicul îi explică, sfătuindu-l să se grăbească dacă vrea să apuce ospățul care va fi strașnic. Insul își făcu o cruce mare, poate-și amintise de Lotu care umblă slobod, nu șade cuminte în groapă și acum poate-l aude ! Cu ochii lui mereu ațintiți în depărtări, căutătorul zise :

— Prea bine, am să le duc acest cadou, și fără a se răsuci în șa duse mîna la spate, mîngîind, atingînd abia, căprioara ucisă de altul. Și se depărtă, însă nu grăbit. Deodată pîrgarul îl văzu făcînd cale-ntoarsă.

— Cei de la oraș au de toate, dar tu cu ce te hrănești aici ?

— Am și eu de toate, mulțumesc.

— Taie frînghia ! porunci căutătorul.

— Care frînghie, dom'le Milea ?

— Aia de leagă vînatul. N-ai cosor ?

— Dar de ce s-o tai ? se mira cică, paznicul, dar în același moment, dintr-o mișcare, despică împletitura de cînepă ce imobiliza căprioara.

— Fă foc mare, te descurci tu că ești om de munte. Să iasă friptura mustoasă, puțin înăbușită, poate mai tîrziu mă întorc și eu să gust...

În vreme ce Toma Milea intra iarăși în ninsoare, armăsarul său contopindu-se cu vîrtejurile, paznicul, avînd la picioare căprioara, îndoită, așa cum o coborîse de pe cal, își mai făcu o cruce cătînd împrejur. Fiece fulg de zăpadă putea fi un ochi de diavol. No, și ce ! Se apucă să jupoaie căprioara.

Noaptea tîrziu, în vreme ce ospățul continua în mai multe saloane, pînă a doua zi, pînă a treia, seniorul se întinse alături de Flavia. Se simțea înghețat, istovit, descurajat... Se apropie totuși și puse mîna pe curbura dublă a pieptului ei. O găsi la fel de înghețată. Mare scofală că am luat-o de nevastă, cugetă cu amărăciune. Înainte era ca un vulcan...

Șirul de lupi se prelinse înapoi pe albia Cerdavei și ninsoarea încetă. Prima ninsoare temeinică din acea iarnă fusese prilejuită de urcarea lupilor către lună, dacă nu cumva și de nunta dintre H. și Flavia, dar nunta împlinindu-se, așa cum o ceruse Miki, iar lupii coborînd către alte limanuri și avînd desigur alte planuri, urmă un anotimp destul de sec, nici vîrfurile munților nu se înălbiră ca lumea, așa că speranța seniorului pentru primăvară căzu. Se-

niorul continua să nu creadă în calculele lui Șorban. Flavia renunțase să mai cînte la local, picta sau broda în atelier. Seniorul abia acum descoperi acest cuib, atelierul, ca o seră și, alături, două odăi mici și dulci, toate la margine de oraș, între arbori...

Miki Lotu se arăta mereu mai rar și numai unor indivizi criță. Un bețivan adevărat e un bețivan adevărat — subtil adevăr... — și-și închipuie că întreaga omenire e însetată fără încetare și cumplit, de-aia pretindeau cavalerii paharului că Miki de sete bîjbîie mormăind prin preajma localurilor. Povestea s-a repetat, în vreo două ocazii grupuri de inși în stare foarte veselă merseră și stropiră mormîntul lui Lotu cu bere și vin roșu, descoperiseră că răposatului grozav ce-i plăcuse vinul roșu. Cîte unul, doi, ațipeau acolo, riscînd să înghețe, și astfel Miki Lotu, care nu băuse în viața lui, trebui să suporte cîte o noapte prezența unor beutori, dacă nu cumva în nopțile respective își luase „liber". Aflînd de aceste urîte năravuri, comisarul Beniamin Cornea intră în acțiune ca o săgeată într-o mămăligă și aplică pedepse.

Halalaie muncea, organizînd și reorganizînd căutarea Cerdavei (de fapt își definitiva ruina) și ordonase ca vraful de hîrtii de pe biroul său de la Cuxă să nu fie clintit nici un milimetru. Printre alte dosare inutile se aflau acolo și actele ce atestau că seniorul e proprietarul unei noi galaxii, „Galaxia Flavia". Nu avusese inimă să respingă propunerea unui astronom de la Dunăre care-i oferea destul de ieftin galaxia proaspăt descoperită și vizibilă în

anul 2000, prin urmare c u r î n d... Tot Flandra medie această afacere.

După ce legaliză achiziția, seniorul merse la atelier și o dărui nevestei sale. De cîte ori mergea la atelier, se pomenea ros de o grea gelozie. Pe cine mai primise Flavia acolo ?

— Aș dori să văd și eu galaxia asta, spuse Flavia, ridicîndu-se și netezindu-și buclele aurii. Ce să-i răspundă seniorul, o tîmpenie, că e tînără și are să apuce anul două mii... ?

— Cine e fata ? se interesă H. arătînd pînza la care lucra noua proprietară de galaxie.

— Credeam că o cunoști, făcu fără expresie Flavia.

— Da... cred că da... e nevasta pădurarului meu Gurguzan, Florica, drăguță dacă-mi amintesc, încercă să fie degajat Halalaie. Și ce caută aici ?

— Îmi pozează ca model. Trebuie să vină din clipă în clipă.

Înapoindu-se la Cuxă, Halalaie încercă să judece încîlcelile unei minți de femeie, ajungînd la concluzia că așa ceva-l depășește.

Neștiind ce să dea de lucru mîinilor, seniorul muta dosarele și hîrtiile dintr-un loc în altul cînd se ivi „logofătul" Făt. Fiind iarnă, soarele nu ardea, însă obrazul lui Făt se mai înnegrise, se mai scorojise și avea mutra unuia ce a supt două chinine fără a-și clăti gura cu apă.

— O venit iară nebunul acela...

Halalaie îl răsfățase cîndva pe Făt, considerînd că nu se poate nici descurca fără ajutorul său, însă acum nutrea sumbre bănuieli, nu fără motiv dar nici cu un motiv exact și-ncepuse să-l deteste din

instinct, cum orice om nu poate suferi gîndacii de noapte. Răcni :

— Care nebun ? Vorbește limpede cînd stai în fața mea, nu vezi cît sînt de ocupat ?

— Tocmai de-aia, răspunse, mocnit, Făt, sînteți foarte ocupat așa că l-am trimis pe Toma Milea la plimbare...

— Toma ? Îți interzic să iei hotărîri în numele meu ! Cheamă-l !

În dreptul Fîntînii Craiului armăsarul argintiu stătea nemișcat, pictural, nepriponit, nu era nevoie. Cu ce seamănă calul ? se întrebă Halalaie. E frumos. Ce ar fi să-l cumpăr, pînă mai am cu ce...

Căutătorul, la rîndu-i, îl examina pe senior cu ochii săi cețoși, mereu avizi de ceva necunoscut. Sau poate era și el curios să vadă cum arată proprietarul a două galaxii — că vestea se răspîndise.

— Ai slăbit mult, domnule, vorbi. Nu e nimic, vă stă bine, numai că prea le puneți la inimă, aurul nu înseamnă nimic.

— Vrei să bei ceva ? Nu ? Nici eu. Atunci de ce cauți aurul de-o viață ?

— Nu m-ai înțeles. Poate sînt un fel de nebun, bine, dar nu cat aur cu tot dinadinsul, nu pentru asta am venit... Ce se aude cu apa, are să curgă ? Seniorul abia ridică din umeri. Dar curbura dublă a peretelui ? Unde ați ajuns ?

— Șorban a dezlegat misterul, doar că nu e curbura dublă a peretelui ci curbura dublă a infinitului. Nu e mai frumos ?

Toma Milea, atît de retras de obicei, rîse cu mare poftă.

— Ba e mai frumos ! E chiar după gustul meu.

— După gustul meu mai puțin...

— Cum se poate ? Nu aveți un pic simțul zădărniciei, domnule ?

— Nu prea știu. Unii consideră că am așa ceva din belșug. Șorban zice că e dezlegată curbura dublă a infinitului și că apa are să vină. Toma redeveni serios, posomorît chiar. Îmi pare bine că te văd, Toma... Cultul zădărniciei... Vreau să-ți fac o propunere, Toma.

— Mai întîi ascultați-mă pe mine ! Cunoașteți casa mea ?

— Peste drum de Carabonc. S-a dărîmat, nu ? Unde locuiești acum ?

— Nu are importanță, pot trăi oriunde. În casă aveam un cuptor cît o jumătate de cameră, cuptor în care nu s-a făcut niciodată focul. Nu vă dă de gîndit ?

— E greu să gîndești, Toma..., suspină seniorul. Cam prozaică afacere, de la unul ca tine mă așteptam la ceva astral...

— Aveți galaxiile ! Cheltuiți o mulțime de bani degeaba. De ce nu puneți un om serios să rezolve enigma curburii duble acolo, printre ruinele casei mele ?

— Sînt prea înconjurat de oameni serioși, Toma !

— Unul și mai serios, domnule. Să sape acolo pînă înnebunește. Pînă înnebunim cu toții.

— Nu mai e cazul... Sîntem deja nebuni și încă de multă vreme. Să sape ! Ca să mă aducă pe mine la sapă de lemn !

— Ați și ajuns acolo, se vorbește. Dar mai aveți ce vinde, eu nu.

— Armăsarul argintiu, probă seniorul.

— Nu, că nici n-ar fi el de acord. Și nici nu e cal, ci duh al nopții !

— Vrei să asculți propunerea mea? se ridică în picioare seniorul. Găsești aur, iar eu te întîmpin pe drum, pînă ce nu ajungi la oraș să se prefacă în cupru...

— Nu, domnule, nu...

Seniorul îl urmări de la fereastră cum încalecă și se duce. „Nu e cal ci duh al nopții"! Unde se duce căutătorul, călărind „duhul nopții"? Seniorul aflase despre desele perindări ale lui Toma în sus pe albia Cerdavei. Paznicii îl și pîndiseră, nu cumva atentează la filoanele lui Halalaie? Nu, nici nu întorcea capul. Chiar și faptul mărunt că lăsase la moară căprioara, de ziua nunții sale, seniorul îl cunoștea. Ce semnificație or fi avînd acestea toate? Probabil nici una. Trimise să fie scoși de prin restaurante advocații, singurii oameni normali, în ciuda multelor defecte, iar el se duse s-o caute pe Flandra.

ȘASESPREZECE Între timp, sus, la Făina, lucrările începuseră și continuau sub îndrumarea inginerului Schnitzel. Tot ei, nemții, săracii, sînt cei care ne scot din budă, se exprimase marele dresor Aboui. Venirea noului „specialist" făcuse încă o spărtură în avutul seniorului. Se duseseră deja val vîrtej case, restaurante, mori (adevărate), acțiuni, și Halalaie era decis să nu se oprească. Planurile lui Schnitzel se arătau fără cusur, fiind, oarecum, modeste. Se promitea funcționarea instalațiilor de pe Cerdava cam șase ore pe zi. Apele Făinei ca și alte pîrîuri urmau să fie zăgăzuite peste noapte, dimineața li se dădea drumul pe valea Cerdavei, de aici în canalele fiecărui șteamp. Ce ziceau calculele lui

Sch. ? Că se poate, în funcție de debitul Făinei. Dar instalațiile, roțile de pe vale, deja cam crăpaseră, fiind însă recuperabile : apa, dacă venea, avea să umfle lemnul. Halalaie se interesase, poate în glumă, dar sigur în serios, ce se întîmplă dacă și căderea de apă a Făinei va intra în rezmeriță, luînd-o în sus. Herr Schnitzel, om cult, deși tînăr, de fel pus pe glumă, declară că așa ceva este imposibil și de altfel acest inginer, posesor al unei impresionante mustăți cînepii, se arăta sceptic, fără a se exprima concret, spre a nu jigni pe nimeni, și-n legătură cu dispariția Cerdavei. Pentru el nu era decît o superstiție carpatină, iar albia rîului probabil că așa arăta și după întîiele glaciațiuni.

Calculele și schemele lui Schnitzel, cele privind diferențele de nivel ce *obligau* apa să vină pe un anumit drum, se orînduiseră pe mari hîrtii pe care Halalaie le cercetă și chiar le luă să le vadă și Șorban. Acesta nu arătă că e jignit pentru neîncredere, seniorul nu credea în calculele sale, și probabil Șorban nici nu se simțea ofensat, nu era el omul, dar abia privi hîrtiile și declară că totul e o tîmpenie, deși riguros calculată.

Pe la mijlocul lui decembrie principalii „specialiști", „vegetarianul" Rudolf Lutz și marele Jean Brous plecară către țările lor, mai calde. Fiecare considera că din punctul său de vedere dificultățile fuseseră înlăturate, dar promiseră să revină, la primăvară. Halalaie îi binecuvîntă, la plecare... să nu mai revină, să facă experiențe și să stoarcă bani din alte părți. Lutz parcurse distanța pînă la gară pe jos, însoțit de vînători, să-l apere de lupi, Brous urcă în automobilul său, urmat de șirul de camioane cu panouri deșănțate. Hurducară prin dreptul „Cuxei

anonime Halalaie *te* Carabonc". Alte țări, în suferință de oameni cu idei, îi solicitau !

Cîtă vreme trăise ca burlac, seniorul H. își organizase cu minuție trecerile dintr-un an în altul, ironizat de Șorban, care însă nu lipsea de la bairamuri, că se mînca mult și bine, sarmale cu șorici, vinuri roșii.

Acum, familist, H. nu avea idee ce va face în sărbătorile de iarnă, tot sperînd că Flavia va evada din „apatia" ei artistică și va trece către inițiative, ca odinioară. Flavia însă-și petrecea tot timpul în atelier, lucra, și Iulian Voicu trăia cu neplăcuta impresie că moartea lui Lotu o șocase mai mult decît voia să arate. Într-o zi se duse la atelier, locul suferinței și ispășirii sale, cu un frumos cadou. Și Flavia îi zîmbi frumos...

Vreo cîteva zile în urmă „logofătul" Făt se prezentase la Cuxă, nechemat, raportînd că el veghease în preajma soției seniorului, zi și noapte, veghease tot timpul și că nimic, nimic, nimic...

— Ce nimic, de ce ai vegheat ? urlă Halalaie.

— Păi (plecăciuni) să văd dacă nimeni, vreun bărbat, n-o vizitează pe doamna la atelierul ei.

Cîteva secunde mai apoi Făt își masa fundul în care se înfipsese bombeul lui Halalaie. De la o vreme, cîștigînd ceva experiență (se pare că Flandra nu era străină de acest cîștig), Halalaie pusese un alt om să-l supravegheze pe Făt sub pretext că acesta îl fură. Ce te învață ticăloșii ? Să fii și tu ticălos ! Acest om nu raportase despre așa-zisa „veghe" a lui Făt lîngă atelierul Flaviei. Cine mințea ?

Seniorul se duse la atelier parfumat și dichisit. Ieni, văzînd de o parte a Flaviei pe Florica, de cea-

laltă parte pe Flandra. Ce magnetism, ce forță gravitațională (căutase la repezeală un termen astronomic) atrăsese cele trei femei una către alta ? Și care dintre ele era soarele sau planeta mai puternică ?

ȘAPTESPREZECE Zăpezile veneau cu meschinărie și se murdăreau imediat. Se înnegreau devenind zgrunțuroase, lăsînd să scape de sub ele fire de apă leșinată.

Trecu data sorocită de Șorban pentru revenirea Cerdavei, apa nu reveni, dar Halalaie evită orice discuție cu matematicianul. Și așa, nu festiv, cum o cîntă d-lor *poieții,* ci cu țîrîita, primăvara dădu unele semne. Un fir de apă subțire cît degetul mic al unui copil mic gîdilă fără zburdălnicie albia de piatră a Cerdavei, dar în loc să crească, se opri.

Apatic ambasador al nepăsării, seniorul Hala urmări aceste vane încercări ale naturii de a reveni la matca ei și-l răsplătea generos pe boactărul de serviciu, ăla cu lupii, care considera că e de datoria lui să-l asigure pe H. că apa trebuie să vină. De ce *trebuie ?* În timp ce Flavia picta, „logofătul" Făt se prefăcea că o supraveghează, un altul îl observa pe Făt, un al treilea pe al doilea, și tot așa, în scară ierarhică, Iulian Voicu ieșea la vînătoare împreună cu Flandra. De vreo două ori îi însoți căutătorul Toma. Dar de cele mai multe ori ieșeau singuri, neapărați. Cît erau de frumoși, alături, pe cai, atît de tineri, în aparență măcar.

Dar într-o zi, poate cea dintîi zi de primăvară adevărată, iar se auzi cunoscuta bubuitură.

— Ferește-te, Iulian ! strigă Flandra și trecu în fața lui, ca spre a-l apăra. De fapt, spre a-l apăra, cum promisese, mai de mult. Se auzi proiectilul cel grosolan despicînd păturile de aer, cîteva ramuri subțiri îi deviară traiectoria balistică, oricum nu tocmai fermă, și, așa decisese soarta, doamna Flandra îi salvă seniorului viața fiindcă mlădiosul ei trup se interpuse în calea plumbului.

Halalaie o prinse în brațe. Devenise brusc lucid, rece și aprig.

— Ce stai acolo ? ! zbieră către paznicul ce de atîta viață lenește parcă se tîmpise. Îi aruncă arma, acela abia o prinse. Fugi și-mpușcă-l ! Trage pînă ce-și dă sfîrșitul. Nu te teme, pînă încarcă el flinta îi trebuie juma de ceas.

Paznicul o zbughi, dar probabil numai ca să se ascundă. Halalaie știa că oamenii săi țin puștile descărcate, de teamă ca, îmbătîndu-se, să nu ucidă pe cineva din greșeală, știa că nu-s dibaci la țintit și mai știa că boactărul acela nu-l va ajunge pe Carabonc. Știa că se va piti, tuturor le era teamă de Carabonc. Seniorului nu. Nu întotdeauna.

Intrarea lui în oraș, ținînd-o sprijinită pe *Domina,* produse vîlva cuvenită. Femeia, bărbatul și calul purtau sărutul sîngelui. Chirurgul șef David nu manifestă nici un fel de mirare că-i vine atîta belșug de clientelă dinspre partea lui Halalaie, adică, de fapt a lui Carabonc. Extrase uriașul proiectil ce făcuse ravagii. În timpul operației, surprins de propriile sale idei și bănuieli, Halalaie se duse la poștă și dădu o telegramă la București.

Cînd reveni la spital, David îl anunță că „nu e prea bine", ar fi necesară o transfuzie, însă nu are

sînge din grupa doamnei, e un sînge atît de rar, parcă doamna ar fi picat din lună... (Pe senior îl frapă observația !), de fapt nu avem nici un fel de sînge, mărturisi chirurgul.

— Cred că sînt un fel de donator universal ! Ia de la mine !

— Să vedem !

Luă de la senior o picătură de sînge, o întinse pe lamelă, o privi la microscop, o analiză și zise că poate încerca.

N-o adormiseră în timpul operației, nu aveau cu ce, sau existau șanse să nu se mai trezească. Zăcea liniștită, cu ochii larg deschiși și depuse un efort pentru a-i zîmbi, foarte frumos zîmbet. Iată, gîndi Halalaie, trebuie să fie grav rănită sau poate chiar pe moarte, medicii nu-ți spun niciodată adevărul, ca să-mi dea un astfel de zîmbet !

După transfuzie, ieși clătinîndu-se din spital. Ajunse greu la „Coryndon" (care nu-i mai aparținea) și ceru vin gros, negru, cum îl povățuise David, să i se facă alt sînge, poate va mai fi nevoie. Bău. Ameținînd, îl cuprinse gîndul că dacă-și pierde întreaga avere nu pierde totul, ci *pierde totul dacă moare Flandra*. Pe seară căpătă răspuns la întrebările sale și zăgăzui cu bani gura telegrafistei ce recepționase mesajul, să tacă, cel puțin deocamdată.

„Către... etc.

nu cunoaștem București agenție lazau nu cunoaștem femeia detectiv flandra clinchenhagen nu cunoaștem polițist beniamin cornea comisarul maximilian cornea nu are nici un frate stop."

Iscălea un inspector de la Prefectura de Poliție a Capitalei.

Seniorul se întoarse la spital. Doamna Flandra parcă-l aștepta, obrajii i se mai coloraseră, doza de sînge îi făcuse bine.

— Cine ești, Flandra ?

— Ți-am mai spus... femeia destinului...

— Din ce punct de vedere ? puse Halalaie întrebarea, și neașteptată și absurdă, încît detectiva, sau falsa detectivă, tresări.

— Mi-e greu să vorbesc, Iulian Voicu. Ar fi prea multe de explicat. Poate mă fac bine și vei afla. Dacă nu mă fac bine, fii atent !... Nu mai are cine să te apere. Nu ai nici o galaxie, Iulian ! Banii pe care i-ai dat pe galaxii, ca și o parte din banii ce i-am economisit de la „specialiștii“ tăi, se află în seif. Acum povestește-mi tu ceva...

După cîteva ore fu necesară o nouă transfuzie și seniorul mai ceda din sîngele său. Prin holul spitalului, sau în noaptea călduță de afară, se agita, plin de idei, fără să facă nimic totuși, „comisarul“ Beniamin Cornea. Un biet păduche impostor, gîndi Halalaie.

— Am luat cele mai drastice măsuri ! se repezi așa-zisul Beniamin Cornea. Prinderea ucigașului e chestie de ore ! Și ora...

Halalaie, după ce-l privi absent, îl împinse cu violență, de se rostogoli cît colo acela. Îl întîlni și pe bătrînul căpitan Climescu. Încercă să-l convingă să nu se mai lase strivit de „personalitatea“ comisarului bucureștean ce venise peste el. Climescu nu pricepea nimic. Seniorul își zise că dacă-i spune acum adevărul, în capul lui se va produce o dezordine iremediabilă. Totuși seniorul încercă să-i explice să-și trimită jindarii în munți să pună mîna pe Carabonc. Climescu era convins că toate grijile

slujbei sale trecuseră definitiv pe umerii lui Cornea, om capabil, invincibil... Totuși, promise, dar cercetat mai îndeaproape, n-ar fi știut să schițeze măcar începutul unui plan de acțiune. Cum nu-și revenea dintr-o uluială și venea alta înainte de a fi trecut cea dinainte, maladia lui deveni cronică și uluit avea să rămînă pînă în ultima zi cînd înainte de a-și da duhul avu ambiția de a cere ca moartea lui să fie cercetată după „metoda" cutare.

După ce parcurse singur o mică distanță, seniorul porni îndărăt către spital. Acum știu, gîndi el revăzînd acel trio sclipitor, Florica, Flandra, Flavia, știu cine era soarele sau planeta mai puternică... Paralel cu acest gînd altul : dacă va răsuna acum iarăși bubuitura flintei... Nu prea-i păsa, nu se simțea alarmat, deși orice pod, orice acoperiș sau fereastră deveniseră iar amenințări virtuale. Chiorul, abil ca un diavol, știa să speculeze terenul, dar Halalaie nu avea chef de măsuri de precauție. Dimineața, la insistențele seniorului („Ia-l tot, nu te sfii, nu-ți face gînduri, în fond ea — femeia destinului ! — mi-a salvat viața !") i se mai luă sînge pentru Flandra, lui rămînîndu-i atît cît să supraviețuiască. Chirurgul îl trimise iarăși să mănînce și să bea vin, iar cînd reveni la spital Flandra reînviase pentru a treia oară.

— Te-ai hotărît să-mi povestești ceva ? De pildă, despre tine...

Chirurgul David auzi aceste cuvinte, normal ar fi fost să-l îndepărteze pe Halalaie, dar ca medic hîrșit, foarte bun și totuși ratat, considera că prelungirea vieții cu vreo cîteva ore sau zile nu e o izbîndă sau o fericire pentru nimeni. Știa că această frumoasă blondă, încă strălucitoare, e condamnată

să apună. Glontele acela mare, diform, de mică viteză, urmase un traiect scurt însă capricios. Medicul știa că gloanțele rapide și „normale", ascuțite, sau prelungi și cu vîrful ușor rotunjit, sau *trec,* sau, de cele mai multe ori urmează, într-un corp omenesc o linie relativ dreaptă, pe cînd proiectilele de mică viteză, de formă incertă, sau de plumb, se turtesc imediat, ricoșează de țesuturi și oase, calea lor fiind imprevizibilă, iar ravagiile cu atît mai mari. Balistică medicală criminalistică, elementară. Cîndva, chirurgul auzise despre o bestie de războinic, înarmat cu o carabină, care-și pilea vîrfurile gloanțelor, anume ca să sfîrtice mai mult... Și fiindcă doamna aceasta, doamna Flandra nu mai putea fi salvată, nici cu ajutorul marilor medici, niște aschimodii scofîlcite, gîndea nu fără rîcă David, o lăsă împreună cu seniorul — ce mai pereche ciudată și asta ! Însă medicul nu avea chef să meargă mai departe pe calea speculațiilor, vorbele șoptite, bîrfa, îi distruseseră viața și cariera, ajunsese un taciturn sceptic, dar și așa știa să se dedice bolnavilor săi, dar tot el știa că *Domina* nu are șanse, nu va mai lua sînge de la Halalaie, „pînă la ultima picătură", ceruse patetic și oarecum caraghios seniorul, căci îl va ucide și pe el, dacă nu cumva este de pe acuma ucis ; moartea e la fel de inutilă ca și viața — de cele mai multe ori, gîndi cinic chirurgul. Or, tot ce este inutil, e de prisos și trebuie evitat, măcar din lenevie. Dacă i-ar fi cunoscut gîndurile, Șorban ar fi venit să-i spună că e de acord.

Izolat pentru o vreme în cabinet, David cîntări iar în palmă plumbul ucigaș, amintindu-și de tinerețe, de cărțile citite... Ce tot îmbălmășeau tratatele de medicină legală, criminalistică și chiar ro-

manele polițiste, despre importanța expertizei balistice a glontelui și așa mai departe ? ! El, chirurgul aproape bătrîn, știa toate acestea, dar aici îl auzise numai pe comisarul acela caraghios făcînd teorie, dar nimeni nu venise pentru a cere „bomba“ lui Carabonc, măcar pentru a o anexa la dosar. Ce fel de polițiști erau aceștia ? Ar fi vrut să meargă la Halalaie să-i spună direct : Dacă te îndurerează moartea doamnei, las-o, pune mîna pe armă, ia cu tine un prieten credincios și pune mîna pe ucigaș, nu spera că altcineva o va face ! Dar se simțea prea obosit, iar acest domn romantic, Halalaie, ușurat de o bună parte din sîngele său, era desigur prea slăbit și, adăugăm noi, străbătea contradictorii stări, clipe cînd mintea i se încețoșa și, apoi, minute lucide de surprinzătoare memorie. Slăbit cum era, se simțea cu mintea ascuțită — poate că de s-ar fi concentrat asupra curburii duble a infinitului ar fi adus noi idei pe care să le fructifice Șorban, însă pentru moment așa ceva nu-l mai interesa. Ce să-i povestească Flandrei ?

— Din adolescență îmi plăcea să mă joc cu substanțele, să le combin...

— Credeam că ai iubit totdeauna stelele, cometele, galaxiile !...

— Așa e ! Din substanțe am făcut rachete, stele, galaxii ! Oare trăim fiecare sub zodia unei planete, a unui destin ? Sau... ?

— Nu mai este vreme să-ți aud cugetările, Iulian. Povestește-mi, dacă dorești, ceva c o n c r e t.

— Concret ? Halalaie se uită la ea prostit.

— Atunci să fiu eu, iarăși, concretă. Dacă mor, va trebui să cauți pe altcineva care

să te apere. Sper că n-ai uitat că te-am păcălit cu galaxiile, și că banii sînt în seif. Uite ceva concret.

— Am început multe, spuse Halalaie, nimic n-am dus pînă la capăt! Flandra îl urmărea cu ochii întredeschiși. Prin ușa rămasă deschisă, chirurgul David urmărea și el acest dialog, parcă regăsindu-se în povestea lui Halalaie. Împrejurul meu văile răsunau de împușcături și chiote, urmă acesta. Am luat cărți, am început să citesc... Nu te obosesc cu prostiile astea?

Ochii de lynx ai doamnei Klinkenhagen se deschiseră larg.

— Nu mă obosești, senior Halalaie.

— De ce nu-mi mai spui Iulian Voicu, Halalaie sună cam caraghios...

— Dar „Galaxia Halalaie" nu suna caraghios?

— Te iubesc, Flandra.

— Nu-ți închipuí una ca asta. Povestește înainte...

— Bine... Am fabricat mai întîi „rachete", simple tubulețe de staniol pe care le umpleam cu fosfor de la chibrite. Mă asculți?

— Iulian... povestește înainte...

— „Rachetele" mele alergau „cu viteza luminii" agățate de o sîrmă subțire între doi copaci, lăsînd o dîră de fum albăstrui ce mă fascina. Dar am progresat repede, am început să amestec fosforul cu clorat de potasiu sau cu azidă de plumb, făceam amestecuri tot mai puternice, acum rachetele mele nu mai lunecau pe sîrmă ci o luau direct în sus către stele, către galaxii. Tatăl meu urmărea cu plăcere experiențele, fără să le priceapă însă, el era numai om de afaceri, dar îmi aducea din călătoriile sale diferite substanțe și cărți. La școală profesorii se mirau de cunoștințele mele, în științe

mai ales. Rău am stat totdeauna cu studiul disciplinelor în care „se vorbește numai“ cum zicea tata, lui nici că-i păsa. Știi, ți-am mai spus, ai ochi de lynx... acum ai ochii lynxului acela... după ce a primit un glonte.

— Păi chiar am și primit un glonte.

— O, iartă-mă, n-am vrut să... Instalasem un adevărat laborator pentru rachetele mele ce plecau tot mai departe în cosmos, pentru ele am fabricat pulbere neagră, pulbere fără fum, din rafturile mele nu lipseau acidul picric, triiodura de azot, trinitrotoluenul chiar — acesta e trotilul — acetilura de argint, acetilura de mercur și multe altele extrem de periculoase (așa ceva nu se ține în casă !), însă tatăl meu, extrem de precaut cu treburile sale, din ignoranță și având încredere exagerată în mine, mi le procura în continuare... Într-o zi am comis o colosală nerozie și laboratorul a sărit în aer. Lăsasem alături niște substanțe ce *nu se iubesc,* se înfurie una pe cealaltă și fac *bum !* și... doi pereți au căzut. Tata stătea afară, în umbră, ținînd pe genunchi registrul pe care-l cunoști... și un perete s-a prăbușit peste el. Tocmai terminase socotelile pe acea zi...

— Toată lumea cunoaște „accidentul“, rosti Flandra.

— Și am ajuns un moștenitor tînăr, bogat, și un singur om, nu polițist, nu anchetator, ci un student în vacanță, Șorban matematicianul mi-a pus întrebarea esențială : „Ai făcut-o intenționat ?“

— Ai făcut-o intenționat ? repetă întrebarea Flandra.

— Nu, nu, nu ! Dar am renunțat la studii, am trecut la vise, la galaxii. Dar iată — Halalaie rîse

trist — și-n acest domeniu am suferit eșec după eșec...

— În parte, datorită mie. La ce te gîndești ?

Cum să-i spună la ce se gîndește ? Să-i spună despre răspunsul telegrafic primit de la București, „femeia detectiv clinchenhagen nu există“ ? Are importanță ? Poate că da. Dacă n-o întreabă acum, cît nu e prea tîrziu, are să rămînă pentru totdeauna apăsat de această dureroasă minciună — poate nevinovată — de această enigmă în plus.

— Flandra ! Cine ești, în realitate ? Știu că...

O privi. Ochii frumoasei femei căpătaseră expresia sau chiar lumina ochilor lynxului, după ce murise.

Îi luă mîna, o sărută, apoi istovit căzu pe un scaun și chirurgul David cînd intră crezu că are de-a face cu doi morți, *el și ea,* ca în Romeo și Julieta.

Pe Iulian îl readuseră în simțiri, dar pe *Domina* Flandra nu, niciodată.

Lupii trecură în sus pe albia secată a Cerdavei, înapoindu-se în pădurile stăpînite de ei, sau în lună, ce o aveau poate numai în arendă, și cu asta aduseră și duseră ultima ninsoare, scurtă, cu fulgi mari și grei ce se topeau imediat. Urmară cîteva ploi de primăvară și veni și ziua cînd trebuia să aibă loc „proba Schnitzel“. Dacă inginerul ar fi fost un terchea-berchea, poate ar fi tulit-o înainte ca instalațiile de la Făina să fie încercate, însă omul, încă tînăr, bine pregătit, conștiincios și pe deasupra neamț, credea în munca lui, spre deosebire de Lutz și de Brous care credeau numai în parale.

Și firește, acest Schnitzel era curios să constate în ce măsură socotelile, calculele sale adică, se vor

adeveri. De ar fi fost un escroc, îi cerea seniorului noi fonduri pentru a aduce din străinătăţuri cine ştie ce drăcie şi nu s-ar mai fi întors. De ar fi ştiut ce-l aşteaptă, ar fi întins-o şi fără bani.

Deci el decretă încheierea lucrărilor într-o miercuri pe la amiaz. Proba avea să aibă loc pe înserate, cu apele ce se vor fi adunat pînă atunci. Inginerul efectuă o ultimă inspecţie, postă paznici înarmaţi şi se duse cu unii dintre lucrători, cu seniorul Iulian Voicu, peste o culme măruntă, către lacul învecinat. Avea de gînd să se îmbăieze straşnic în apele reci, să înoate chiar pentru a-şi reface forma, apoi să arunce salopeta şi să tragă pe el un costum bun, fiind deosebit momentul.

Puţini intrară în apa ca gheaţa, inginerul şi încă vreo doi trei. Halalaie, pe mal, visa... poate galaxii pierdute.

Numai Schnitzel porni înot să traverseze minusculul lac. Şi apoi îl văzură zbătîndu-se, în jurul lui apa se înroşi. Gesticulînd, inginerul cerea ajutor... Îl scoaseră cu greu. Burta o avea înfiorător spintecată. Maţele se revărsau în apă. Cine lovise ? Sau întîlnise o creangă ascuţită ? Degeaba pîndiră, din lac nu ieşi nimeni ! Şi nimeni nu-l însoţise în tentativa lui sportivă. Căutară un copac îneçat cu ascuţite ramuri sau vreo bîrnă grea plină de piroane ce ar fi plutit între ape, nu găsiră.

Inginerul nu avu cum să asiste la experienţa lui, şi mai bine pentru el, a fost un eşec ce i-ar fi afectat profund încrederea în sine.

Beniamin Cornea măsură tăietura aia urîtă de la pîntec, urmărit cu un tăcut dispreţ de chirurgul David. Da, e o creangă ascuţită, spuse „comisarul“,

dar chirurgul știa prea bine că nu poate fi vorba de așa ceva.

Apele adunate la Făina, după ce urmară pe o mică porțiune făgașul firesc, sfidară calculele, prăbușindu-se în una dintre prăpăstiile fără fund. Cineva propuse să se facă noi diguri, dar Iulian Voicu dădu din mînă a lehamite.

OPTSPREZECE Iulian Voicu Halalaie convocă la Cuxă paznicii, pe cel de zi și pe cel de noapte, îi plăti bine pentru dîrzenia ce o dovediră dormind (cînd nu mîncau) ziua și noaptea, la moara lui, printre lupi. Îi concedie apoi. Se gîndi ce se gîndi, acasă la el (păstrase vechea lor casă părintească), singur cu „logofătul" Făt, în singura locuință ce o mai avea. Îl convocă pe Făt, îi ceru un pahar cu apă rece, un foc pentru țigară, îi ceru să culeagă o scamă de pe colțul covorului și chiar fu ispitit să-l întrebe : „Ei, cum stăm, amice, cu măsuratul pereților ? Ai descoperit ce căutai ?" dar tot el își zise : La ce bun să-mi mai stric proasta dispoziție, și-l concedie și pe Făt. Acesta, un ticălos, un profitor, descendent dintr-o familie de ticăloși, altfel nu lipsit de curaj, nu îndrăzni nici măcar să cîrîie. Seniorul avea o privire ciudată, senină, rece și dură ca diamantul. Îmbrăcat frumos, cu flori în mînă, Iulian Voicu ieși în stradă.

„Cine ești ?"

„Femeia destinului."

„Cine nu mai e aici ? Tot el își răspunse : Nu mai este un linx împușcat de mine într-o zi cu ghinion de la care mi s-au tras toate..."

„Dar să te ferești, Iulian Voicu, dacă eu voi pleca și n-o să mai fie cine să te apere !“

Se retrase iar acasă și regăsi cîteva din vechile sale caiete și unele cărți aduse de tatăl său. Zile întregi rămase singur, ignorînd că are totuși, „la atelier“ o soție legală (e adevărat că nici Flavia nu-l tulbură), în vreme ce orașul se întreba ce va mai fi. Toma Milea, pe armăsarul său argintiu, coborî de undeva și plecă iar undeva. În acest timp, matematicianul Șorban, după ce rezolvase o nouă problemă, nu a curburii duble, deja rezolvată, alarmat, însă nu cine știe ce — cum să se alarmeze cu adevărat un om ca el ? — de știrea că seniorul dispăruse în vechea lui casă, încercă să-l vadă, dar se poticni de ușile zăvorîte. Sună la clopotul de la poartă, mare și sonor ca unul de biserică, degeaba. Și cu toate acestea la unele ferestre se vedea lumină. În asemenea cazuri se impune spargerea ușilor, dar nu era Șorban căruia să-i treacă prin minte o asemenea nerozie.

Totuși avea să-i comunice lui Iulian știri cu privire la instalațiile de pe Cerdava, încă aparținînd „Cuxei anonime Halalaie *te* Carabonc“. Nemaiexistînd paznici, chiar și adormiți, se produseră încercări de hoție pe vale, veniseră chiar și căruțele !, căci se răspîndise vestea că Halalaie nu mai e în viață, iar Carabonc fiind în afara legii, toate acele bunuri nu mai aparțineau nimănui...

Alții încercaseră să pătrundă în văgăunile aurifere, dar cîteva detunături cumplite de flintă puseră pe goană chiar și pe cei mai îndrăzneți. Căpitanul Climescu, dezaprobat de Beniamin Cornea care nu era de acord cu „metoda“, dar căpitanul își repeta cuvintele seniorului ce treziseră în el o nouă ambiție — deci Climescu asmuți cei vreo trei jandarmi

mai capabili ce-i avea să-l caute pe Carabonc, dar fie că acesta era foarte abil, fie că și jindarii se temeau de flinta lui cumplită, fapt e că se întoarseră fără vînat. Dar adevărul e că, sălbăticit de viața de codru, chinuit întruna de dureri de cap, chiorul devenise precaut ca o fiară.

Oamenii cît de cît gospodari din oraș se adunară. Sperau să ia pe un preț de nimic instalațiile de pe Cerdava, care, reajustate și reciocănite, se puteau folosi mulți ani, alții se gîndeau să cumpere și baia auriferă și să transporte peste munți brușii, lăsîndu-i și lui Halalaie, ruinat, o parte din cîștig. „Cît ?“ „Unu la sută !“ „Ba nu, că și el e suflet de om, doi la sută !“ „Puțin. Să-i astupăm gura cu trei la sută !“ „Fie și patru la sută, că vom avea grijă să nu primească el prea mult, numai să vîndă, să iscălească, să-l găsească pe Carabonc...“ „Să-l găsim noi pe Carabonc !“ „Noooi ?“

Acest grup de gospodari izbuti să-l scoată din vizuină pe Halalaie. Era viu, dar nici departe de moarte. Se holbară la el. Apăruse de după o ușă pe care o închise cu multă grijă. Nu băuse nimic, dar obrazul palid, neras, scofîlcit, era de nerecunoscut. Purta un vechi halat ars, găurit. Lucrase fără încetare, iar cînd încerca să doarmă, același vis perfid venea la el din neștiute surse. Iulian Voicu se vedea călărind alături de Flandra și de Toma Milea, pe armăsarul său argintiu. Urcau muntele, sub cerul ca o vîlvătaie. De fiecare dată din acest vis îl trezea bubuitura teribilă. Nu voia s-o mai audă, așa că renunțase la somn...

— Ce vă trebuie ?

Îi făcură propunerile cunoscute, urcînd ispita pînă la cinci la sută, lucru nemaipomenit pentru

niște scîrțari pușI numai să adune. Halalaie îi ascultă și o anumită blîndețe se așternu pe fața lui pergamentoasă de răstignit. Blîndețea persista cînd reveni cu două din armele sale favorite. Pînă să se prindă, „oamenii de afaceri“ auziră moartea vîjîind. Pînă să se ridice de la pămînt acei „oameni de afaceri“, Iulian Voicu dispăruse. După vreo două zile fu văzut trecînd prin oraș, bărbierit, cu figura oarecum refăcută, echipat ca excursionist, cărînd în spate o raniță. Nu mai avea servitori, nici cai pe care să-i încalece. Era singur. Nimeni nu cuteză să-i ațină calea, știindu-se ce pățiseră ăia. Se dădu cu presupusa că merge fie la atelierul nevestei, fie la Șorban. Îl spionară o bună parte din parcurs.

Seniorul urcă pe albia Cerdavei, ajunse sub soarele amiezii la instalații, le privi. Nu se furase mare lucru, pe cît se pricepea el, dar osiile neunse ruginiseră, lemnăria se destrăma de nefolosință, de supărare. Se așează, Iulian Voicu, pe treptele morii ce servise de bun adăpost pîrgarilor săi. Scoase de pe umeri povara, se odihni puțin, înjghebă o gustare săracă, mestecă fără poftă. Pe urmă, lărgind gura raniței își începu preparativele, conștient că niște ochi îl țin mereu în cîntar, nu niște ochi cu *un singur ochi.*

Nu-l deranja strălucirea acelui singur ochi, mare, negru, prăbușindu-se către rădăcina nasului, încărcat de ură... De fapt doi ochi, unul al asociatului, celălalt al flintei, dar Halalaie știa că juma popă juma prof ochește prost, iar cînd se întîmplă să nimerească e din greșeală. Nu era foarte convins că așa e, și nu pe această șansă miza Halalaie. Nu se temea, asta e, *nu se temea.*

Oamenii pe cale de a distruge sînt grăbiți, dar Iulian Voicu lucra leneș, cu toate că și el voia să distrugă. Aici poate s-ar cuveni largi explicații sau interpretări, dar în folosul cui? Făcînd praf și pulbere instalațiile de pe Cerdava, seniorul nu desființa Cuxa, ci extrăgea din existența sa o idee. Și poate încerca să pună norii draperiei peste unele amintiri... Nu e prea exact. Fostul senior nu avea știința de a-și face „autopsihanalize", nici nu l-ar fi interesat. Într-un fel avea convingerea că lumea a început odată cu apariția Flandrei și s-a sfîrșit cu dispariția ei. E posibil un astfel de sentiment la un om considerat ușuratec? Poate că da... La răstimpuri, căuta în adîncul cerului unde se roteau *fostele* sale galaxii...

Vizibile, cînd?

Își continuă lucrul cu aceleași mișcări meticuloase, negrăbite, le regăsise răsfoind vechile caiete și cărți. Acum parcă era iarăși elevul care odinioară fabrica o rachetă ce va alerga pe sîrmă.

Întinse și *cozile*, fitilurile adică, unindu-le într-un singur punct de unde avea să dea foc. Atunci se ivi cel așteptat, asociatul, jupîn Gheorghe Surdu Carabonc, chiorul în persoană, cu flinta îndreptată în pieptul... elevului Iulian Voicu. Mai țintise acel piept, dar în calea plumbului stătuse Flandra! Acum nu mai avea cine să-l apere, Flandra plecase...

Arăta ca omul zăpezilor, Carabonc. Ar fi scos din piramide și mumiile, punîndu-le pe goană.

— Ce faci? Ai pus dinamită sub șteampurile *mele!* zbieră, apropiindu-se. N-avea cum să știe că nu e vorba de dinamită, ci de un exploziv mult mai subtil, experimentat de Halalaie în prima tinerețe. Dacă flinta lui juma popă juma prof ucidea sigur,

dar lent, și explozivul combinat de Iulian Voicu acționa lent, silențios, dar cu atît mai nemilos.

Privindu-l țintă pe juma-juma, Iulian Voicu gîndea : „Prea multă minte, la prea mult echilibru, strică. Prea mult echilibru la prea multă minte, la fel. Față de prea multă minte, femeia strică totul. Față de prea mult echilibru, la fel. Ei, dar nu orice fel de femeie ! Se îndreptă din șale, cu mîinile în șolduri. Vîrfurile degetelor mîngîiau micul revolver dăruit de Flandra. Și așa, privi cu nepăsare, cu ambii ochi în singurul ochi al asociatului și-al flintei acestuia.

Juma popă juma prof pregăti flinta. Mai întîi trebuia să aprinzi un scurt fitil ce intra în magazie, prin dreapta, la pulbere... Pînă să-și dea seama Carabonc ce sclipește în mîna lui Iulian Voicu, ceva ca argintul, mai curînd ca aurul, răsună un mic pocnet elegant. Pistolet de damă. Îl țintise oare cu atenție Hala pe Carabonc ? Nu, că prea bine trăgea. Micul glonte trecu iute ca fulgerul prin hălăciuga lui Carabonc, arzîndu-i și zdrelindu-i un pic pielea, pe la creștet, unde orice zgîrietură sîngerează bine. Înspăimîntat, juma-juma, își duse mîinile la cap, le retrase roșii. O luă la fugă. Fostul senior ar fi putut să-l facă sită, dar un Carabonc făcut sită nu mai are haz ! În schimb strigă Iulian Voicu.

— Degeaba ! Tot am să te rad ! Și chiar *cu arma ta !* Du-te la mănăstire, juma de popă !

Îl urmări din ochi, iarăși absent, în vreme ce ălălalt se pierdea prin desișuri. De unde aceste cuvinte ce nu-i aparțineau ? Din iarbă îl priviră ochii lynxului... Ale Ei erau cuvintele ? Nu. Însă discutaseră cîndva despre destin, despre...

Pe coasta muntelui, Carabonc se tîrîia, încercînd să se ascundă, Hala renunță la ispita de a trimite noi gloanțe, la ce bun să irosească muniția, și ce siguranță avea că ușoarele gloanțe, ca niște gîze, n-ar fi ricoșat într-o rază de soare, reflectată din apa inexistentă a Cerdavei ?...

Ca omul ce are tot timpul în față — cu toate că n-avea ! — Iulian Voicu studie mecanismul „doborîtorului de urși". Și de mistreți. Cu un mare zîmbet ce-i mîngîia figura atît de plăcută. Ajunse iute la concluzia că, oricît de ciudat ar părea, arma cea veche funcționase oarecînd cu cremene, dar că cine știe ce fierar sau potcovar, dacă nu chiar Carabonc, o adaptase la „tehnica modernă", fixînd un percutor cu piedică acționat de un arc grosolan, însă cuiul percutorului se rupsese, arcul își pierduse din tărie, așa că juma popă juma prof revenise la primul sistem de funcționare, înlocuind însă cremenea cu un fitil.

Iulian Voicu avea pulberi de feluri mai multe, iar în ce privește gloanțele, luă de la moară plumb și ciocăni cîteva bile, nu-i ieșiră perfect rotunde însă așa erau și proiectilele lui Carabonc, așa fusese și ghiuleaua ce o nimicise pe Flandra. Hîrtie, cîlț, cîrpe, îi folosiră de fultuială ; îndesă cu o ramură dreaptă de alun în fundul țevii ceva carton drept precauțiune să nu plesnească țeava, meditä apoi cîtă pulbere să pună, turnă o anumită cantitate, aruncă înăuntru o bilă de plumb, iar deasupra îndesă, drept rondelă, iarăși cîrpă și ziar. Făcu o treabă primitivă dar temeinică. În alte ocazii s-ar fi amuzat... Smulse percutorul rupt și inutil, la fel arcul, scoase din depozitul cu explozibil *coadă* obișnuită, o tăie în șuvițe subțiri, strecură una prin orificiul prin care

altădată pătrundeau scînteierile cremenii. Mecanismul de sfărîmat cremenea fusese demontat însă H. știa cum arată o astfel de drăcie, printre obiectele ce le păstrase figura și un vechi pistol turcesc frumos și greu, cu tot felul de încrustații, cu pat rotund și căptușit în argint. La pistolul acela mai existau clapetele în adîncitura cărora se fixa cremenea. Ce fel de cremene să fi fost, să dea astfel de scîntei penetrante ?

Iulian Voicu alese o țintă, ușa morii, se îndepărtă ca la treizeci de metri, aprinse fitilul, ținti... Ținti aproximativ, arma nefiind prevăzută cu o cătare și un vizor.

Flinta trozni înfiorător și Halalaie fu mulțumit, reușise să tragă de la prima încercare cu vechitura, deși reculul aproape că-l dăduse peste cap, gata să-i luxeze umărul. Urechile îi țiuiau. Va trebui să reducă mult din cantitatea de pulbere. Se apropie de ușa morii. Ochise cam către stînga, glontele nimerise, mare minune că nimerise, colțul de sus stînga. O primă corecție, gîndi practic și lucid Iulian Voicu, și, la iuțeală, încărcă iarăși „bombarda". Sută-n sută că, oriunde s-ar fi aflat, juma popă juma prof îl auzise, că nu era „chior" și de urechi. Hala trase din nou și se apropie. Proiectilul nu perforase ușa ci doar o „rănise", rămînînd în lemn, aplatizat.

Așa se întîmplase și cu...

Alte gînduri îl frămîntară. Bubuiturile desigur își trimiseră ecourile pînă la oraș, cu toată distanța. Nimuricul de Beniamin Cornea, nerodul Climescu, jindarii au și pornit într-acoace, urmați de alți curioși. Mereu înarmat, Iulian Voicu aprinse nodul în care se reuneau cele vreo douăzeci și ceva de *cozi* lungi ce duceau către toate instalațiile Cuxei. Fostul senior

se îndepărtă. Își găsi un adăpost de cealaltă parte a Cerdavei, pururi secată, pe jumătate ascuns în dosul unui trunchiu. Nu-și ascundea însă esențialul, ochii, voia să vadă. Explozibilul său „leneș", născocit în tinerețe și desăvîrșit în aceste ultime zile cît stătuse închis, izolat de lume, nu-l trădă. Morile, șteampurile, lemnăria canalelor secundare, cele cîteva barăci, depozitul de dinamită — seniorul înlăturase însă dinamita, considerînd-o vulgară — se defalcau toate cu o mîndră încetineală, înflorind către cer... aproape fără zgomot. Mai multă zarvă făceau rămășițele fumegînde recăzînd înapoi la pămînt, zdrobindu-se de albia Cerdavei. Norii de fum se înălțau repede către cer, catedrale întunecate, sfidînd munții. Aruncînd o privire de gheață asupra incendiului, Iulian Voicu azvîrli ranița goală acum, și ranița rămase sus atîrnată printre ramuri. Și porni către oraș, ciocnindu-se așa cum prevăzuse de primul detașament alcătuit din oamenii ordinii și ai legii. Flinta grea a lui Carabonc în mîinile lui Halalaie produse impresia cuvenită.

— Ce ai făcut, senior ? întrebă căpitanul Climescu.

— L-am dezarmat, răspunse nepăsător Iulian Voicu, privindu-l oblic pe Beniamin Cornea.

— L-ai omorît ?

— Încă nu...

— Unde e ?

— Ei, pe-acolo... arătă Iulian Voicu, cu un gest generos, pădurile.

— El a dat foc ? se ivi ca un ic Beniamin Cornea. Întrucît Halalaie binevoi să-i răspundă, se consideră că așa e. Falsul comisar de poliție întinse mîna : Te rog să predai corpul delict ! Se referea la flin-

tă, dar spre stupefacția lui Climescu, seniorul îl plesni puternic peste lăbuță, așa cum fac dascălii cu școlarii cei răi și se duse mai departe către oraș, iar orașul venea în întîmpinarea lui, mulțimea veșnic curioasă venea să vadă ce se petrecuse iar pe valea aia, unii îndrăzniră să-i aținä calea cu întrebări, Iulian Voicu nu răspunse nimănui și nu mai insistară cu întrebările văzîndu-i cutele adînci de pe frunte și cunoscuta flintă în mînă. Era supărat Iulian Voicu ? Nu, deși mîhnirea nu-i trecuse, dar acum medita ce pulbere va pune în flintă pentru ca atunci cînd îi va sfărîma oasele lui Carabonc cu un plumb mare și greu, să nu se audă nimic, să nu știe nimeni, iar juma popă juma prof să se tîrască undeva într-o mocirlă puturoasă, rănit de moarte, dar nu mort, să geamă fără ajutor, să se chinuie cît mai mult, fără speranță, cum se întîmplase și cu...

Orașul se îndrepta către valea Cerdavei ca în ziua cînd rîul dispăruse, Halalaie singur se îndrepta spre oraș. Nu chiar singur. Un șir de nori roșietici, aduși de vînt înalt, alcătuise o cărare pe cer și curgea pe aceeași direcție, iar pe muchea dealurilor, mereu ferindu-se de alte priviri, el văzînd bine chiar și cu un singur ochi, neîncetat în plasa lui Halalaie, Carabonc se îndrepta și el către oraș.

Seniorul găsi străzile pustii. Simțind libertatea ce li se oferă, cîinii luară în stăpînire orașul, cutreierîndu-l în haite, încăierîndu-se cu poftă și fugărind pisicile care, considerînd că și al lor este orașul, se aventuraseră jos pe străzi, unde se arătau doar noaptea, rar. Dar iute, din cauza potăilor por-

nite pe rele, se retraseră pe acoperișuri, scuipînd de pe streșini și sticlind din ochi de acolo, de sus. Trebuie să se mai rărească oamenii pentru ca să-ți dai seama cîte pisici, cîte potăi are un orășel amărît, bolnav, febril, cugetă Halalaie, inaintînd către „Coryndon“ căci i se făcuse sete de o bere rece.

Adevărații clienți nu-și părăsiseră pozițiile, în fosta berărie de lux a lui Halalaie mai mișunau vreo cîțiva, fericiți și împăcați, iar printre ei, pierdut în fum, Șorban, nici fericit, nici împăcat, ci numai confuz, dar nu de băutură. Îl năuciseră ideile, prea multe în ultima vreme. Matematicianul privi fără interes flinta pe care prietenul său o așezase pe masă cu țeava către perete, în cazul că s-ar fi descărcat din proprie inițiativă. Vin și o vadră de bere fură aduse imediat la masa lor fiindcă Iulian Voicu deși nu mai era stăpîn pe-acolo, beneficia de simpatia celor loviți de soartă, a celor căzuți în disgrația zeilor.

Seniorul abia făcea o conversație lîncedă cu matematicianul, urmărind neîncetat ferestrele, ușa, sperînd că va trece, furișat Carabonc (simțea că „asociatul“ venise și el în oraș !) și tot către uliță fu cu ochii, din care pricină pierdu la partida de cărți ce se-njghebase de la sine, pierdu pînă la ultima foaie. E adevărat că nu se atinsese de banii economisiți de Flandra și ascunși în seif.

Ieși de la „Coryndon“ la ora cînd amurgul spăla acoperișurile cu blana pisicilor îndrăgostite. Nu era beat Iulian Voicu, mai curînd amețiseră cîinii, de atîta pustiu și libertate, nimeni nu azvîrlea în ei cu bolovani sau retevee, dar vai, nici cu oscioare fragede. Un șirag de cîini, cu toții în mod miraculos albi, trecu fulgerător ca o săgeată de argint prin

fața seniorului. Crezu că avusese o halucinație! Merse mai departe, cu pași întinși către atelierul Flaviei. Soția... Găsi cheia atîrnată în cui. Poate că și pictorița plecase pe vale să vadă, dar cum de n-o observase în mulțime, fiindcă, fără voia lui, înregistrase fiecare figură. Rezemă arma neglijent de un perete, străbătu cu pași obosiți casa, ieșind în curte unde se afla o instalație de duș între niște pereți de scîndură subțire și placaj. Apa o pompau manual sus într-un cazan cu robinet. Exista și oglindă acolo, iar Iulian Voicu luase cu el scule de bărbierit. Se grăbi pînă ce nu cădea întunericul. Se dezbrăcă și se lăsă înfășurat în șuvoiul cu apă destul de rece. Se găsea colo pe scîndură un săpun de rufe aspru, dar Flavia pe acela-l folosea, iar pielea îi rămînea catifelată. Frecă briciul de cureaua atîrnată acolo, se rase pe obraz și spălă săpunul.

Reveni în atelier gol, umed, tremurînd de frig și înainte de toate, văzu ochiul. Ochiul lui Carabonc. Țintele le văzu după aia. Țintele mari, bătute în tălpile bocancilor. Fără să fie yankeu, juma popă juma prof își instalase bocancii murdari pe masă, în dreptul lămpii aprinse, în semn de sfidare, și se legăna în jilț. În mijlocul figurii urîte năpădită de barbă neagră, alternînd cu smocuri sure și argintii, singurul ochi părea încărcat nu cu ură ci mai curînd binevoitor.

Deodată încetă să se mai legene.

— Puiul mamii s-a îmbăiat și s-a bărbierit, ce frumos! Ce frumos e să primești moartea curat, nu e nevoie să te mai spele după aia. Juma popă vorbea ca din cărți, dar iute schimbă tonul. Ce fain e să mori gol pușcă, așa cum te-a făcut mă-ta!

Seniorul trecuse de mult dincolo de frică. Își aminti niște cuvinte citite cîndva. Sensul lor era că atunci cînd se află interese mari pe cîntar, să zicem propria viață, nu comiți erori mici, ci, mai ales atunci, enorme, grosolane! Iulian Voicu lăsase în cameră „obuzierul", încărcat! De el încărcat! Haina o lăsase tot acolo, iar în buzunar se afla pistoletul Flandrei. Lăsase ușa deschisă, în caz că vine Flavia, — în locul ei picase Carabonc! Flinta se găsea acum între picioarele chiorului, iar micul pistolet cu gloanțe ca albinuțele, dar și ele ucigătoare de la mică distanță, strălucea ca aurul pe masă. Cîtă vreme se spălase, chiorul scotocise cu temei. Chiar și portofelul lui Hala se afla pe masă, dar gol, fără bani, o singură fotografie în el...

În spatele lui Carabonc se afla un perete zgrunțuros, zugrăvit într-un albastru spectral, numai acela, și în mijlocul lui un punct întunecat, ușor confundabil cu o plosniță. Însă nu era plosniță ci o gînganie oarecare lovită de Flavia cu prosopul și rămasă lipită acolo. De ce n-o dai jos de acolo, întrebase cîndva Iulian Voicu, prea seamănă cu o plos..., tocmai de-aia, răspunsese pictorița, ca să-mi aducă aminte că pe lume există plos... Și la ce-ți folosește? întrebase seniorul. Nu-mi folosește, și aici discuția se încheiase. Punct. Punct și cu viața, gîndi Iulian Voicu, fără teamă ca și cum ar fi fost vorba de un altul, străin, nu de el, regretînd însă că e gol. Fără haine se simțea parcă *înjumătățit*...

Nu se temea, avea să dîrdîie, poate, cîndva mai tîrziu de va scăpa din ghearele lui Carabonc, dar cum să scape, de la trei metri numai, chiorul nu putea greși și avea asupra lui două arme. Și nici nu greși. Ar mai fi avut el cîte ceva de spus seniorul-

lui, însă parcă-și isprăvise muniția verbală, și apoi se grăbea. Observînd că Halalaie nu se teme, pe Carabonc îl cuprinse spaima ! Cu experiența dobîndită mînuind flinta, juma popă juma prof puse chibritul aprins la orificiul magaziei, glontele de plumb ciocănit de senior și pulberea tot de el preparată, îl trimiseră pe Halalaie în perete. Bubui cu capul, se prăbuși, moale. Cîteva clipe, din pricina fumului, Carabonc nu văzu nimic, rămase în picioare, crăcănat, pîndind. Iute constată că nimerise, chiar nimerise, din păcate prea bine, seniorul nu se chinuia, părea mort, or nu asta urmărise juma popă, dar, privindu-l, Carabonc gîndi că Iulian Voicu n-are să se mai chinuie vreodată pe acest pămînt, fără decît poate numa-n iad. Fostul cîrciumar se întoarse către ușă, cu flinta în mînă, din țeavă mai ieșea o șuviță de fum subțire ca o năpîrcă, dar fumul se opri, Carabonc se opri și el cînd o văzu pe Flavia. Obișnuit ultima vreme să fugă mereu, nu se mai zori acum, se trezise în el o poftă sălbatică de muiere, se repezi ametit la Flavia dar pictorița se feri printr-un salt șerpuit și cîtva timp se fugăriră prin cele încăperi, Flavia izbuti să nimerească acea jumătate de cap a lui Carabonc, jumătatea de popă, cu un ghiveci, și cealaltă jumătate unde era prof, cu alt ghiveci, degeaba, chiorul o urmărea umplînd văzduhul cu gîfîielile sale puturoase. Reuși să apuce gulerul de castor, dar femeia ieși din scurtul vestmînt cum ies șerpii din propria piele. Carabonc se opri. Văzuse un clondir de cristal, îl apucă, bău mult, era țuică tare, îl înnebuni iar, se azvîrli către Flavia, făcînd praf șevaletul, scaune, măsuța, dar femeia îi lunecă din nou printre degete. Carabonc luă pistoletul Flandrei îl propti de tîmpla lui Halalaie.

— Vină la mine ! ! porunci cu limbă grea. Flavia nu se clinti din celălalt colț al atelierului. Fiind lîngă ușă, ar fi reușit lesne să o șteargă, dar n-o făcu. Încă mai trăiește, zise Carabonc, convins de fapt că seniorul e bun-mort, dacă nu vii la mine îi zbor acum creierii ! Exact în acel moment Iulian Voicu se trezi, își reveni, se mișcă, deschise ochii și de unde pînă atunci Carabonc începuse a se bucura că e mort, acum se învioră că mai trăiește.

— Ai belit ochii la vreme, zise, și-l înjură, ca să vezi... Vii la mine sau nu, cucoană ?

Flavia nu se mișca de lîngă o mobilă răsturnată ce era ca o fragilă pavăză între ea și chior.

Firea contorsionată și tulbure a lui Carabonc începu să fiarbă. Iulian Voicu, aproape lucid acum, dar incapabil să se apere, văzu cu pupilele dilatate cum degetul noduros al chiorului apasă cu putere pe trăgaci. Nu porni nimic. Nici măcar un glonte. Apăsă de cîteva ori, fără rezultat. „Nu a ridicat piedica, habar n-are, nu cunoaște armele, numai flinta lui...“ gîndi seniorul, înainte de a se cufunda iar în leșin.

Carabonc înjură pistoletul mic și netrebnic și-l zvîrli cît colo. Îl turtise țuica tare, nu mai băuse de multă vreme, intră, parcă, într-o zonă de ceață, uitase de muiere, ai fi zis, pe cît de furioasă fusese dorința de a o frînge în brațe, pe atît de repede se istovise ; cu degete neîndemînatice se apucă să reîncarce flinta : avea la chimir pulbere și plumbi și tot ce trebuie. Se gîndea să termine definitiv cu Hala sau s-o puște pe nevastă-sa ? Se pomeni cu clondirul de cristal în cap, acela din care băuse, insuficient pentru a-i veni de hac, suficient ca pictorița să culeagă de jos „jucăria“ ce se arătase ne-

ascultătoare în mîna lui juma popă juma prof. Însă Flavia știa, îi arătase Flandra... Carabonc se înveseli, tîmp, convins că pistoletul acela mic nu e bun. Flavia înlătură piedica, trase, nimeri. Lovit deja odată de aceeași armă perfidă — oare pe el de ce refuzase să-l slujească ! — juma-juma simți o înțepătură vagă pe la coaste. Nu durea, dar Carabonc, om citit, știa că la început rănile nu dor. Flavia trase iar. Urlînd, Carabonc se năpusti spre ușă, o sparse cu capul...

— Iată o împrejurare nefastă, doamnă, constată chirurgul David ațintindu-și privirea incoloră asupra Flaviei. Păcat. Domnul Halalaie a sacrificat mult din sîngele său în favoarea doamnei Flandra. Acum, slăbit, are prea puțin sînge, a pierdut iarăși mult.

Dacă ar fi fost „om de lume", chirurgul n-ar fi pomenit despre donația de sînge a lui Iulian Voicu, dar Flavia zise :

— Știu că a dat sînge doamnei Flandra, și frumos a procedat. E donator universal, dar și primitor universal. Luați de la mine sînge pentru transfuzie.

— Are noroc, constată David.

— Uneori are și noroc, da.

Chirurgul o privea cu aceeași rezervă.

— Pe cît sînteți de frumoasă, pe atît de rece, din acest punct de vedere vă admir (ce admira, frumusețea sau răceala ?), dar dacă sînteți rece, cum de izbutiți să faceți pînze atît de fierbinți ? Posed două. Ce sclav talentat țineți în casă pentru a picta pentru Dvs. ?

— Eu îmi văd de pictură, Dvs. ocupați-vă de rănit, răspunse rece Flavia.

Flavia rămase la spital, după prima transfuzie, în caz că ar fi fost necesară o a doua, îl veghe pe senior, așa cum acesta o veghease pe Flandra, iar în acest timp, rănit, Carabonc se strecură sub pavăza nopții în atelier, ajutat de un felinar „orb" cu intenția de a gîtui femeia ce strecurase sub pielea lui două „viespi" și de a-și recupera flinta. Negăsind nici una nici alta, devastă casa. Femeia, ce venea dimineții uneori s-o ajute pe Flavia la gospodărie, recunoscu fără a folosi „metodele" lui Beniamin Cornea urmele lăsate de țintele și bocancii lui juma popă juma prof, ca și rămășița de tabac din care-și confecționa țigaretele. Țăranca, firește, împrăștie noutatea, abia aștepta. Flavia fu informată că atelierul ei arată așa și așa. N-o apucară isericalele cum se întîmplă cu multe cucoane cînd află că prin locuința lor a trecut un gîndac.

— Ți s-a spus că sînt pe ducă ? întrebă Iulian Voicu, după ce soția reveni lîngă el. Ea tăcu. Deci, asta ți s-a spus ! Ei și ce de dacă mă duc, nici testament prea mare nu am de dictat...

— Nu mai există și alte subiecte ? Ești tu buricul pămîntului ?

— Unde ai fost, de ce te-au chemat ?

Flavia îi explică.

— Carabonc a venit să-și ia arma. Acolo rămăsese flinta lui ?

— Nu. Dacă a căutat așa ceva, nu i-a mers. Flinta e pusă bine.

— Unde ?

— La Florica.

— Ce idee! Și dacă vine Gurguzan?

— N-o să vadă Gurguzan flinta și mai taci, că se urcă temperatura!

— Dar pistoletul?

— Arma doamnei Flandra? Aici, în poșeta mea...

— Ești o femeie înțeleaptă. Dar...

În timpul nopților ceturile invadau orășelul. Iulian Voicu dormea puțin, de se putea numi somn și acela, cu trupul vînăt, înțepenit din cauza nemișcării, a bandajelor, a rănii. Vedea cerul întunecîndu-se și mai vedea, în lungile sale coșmaruri, galaxiile prăbușindu-se mai departe, tot mai departe... Fiecare noapte părea să fie ultima, seniorul se apuca să urle, îl părăsise de tot curajul sau falsul curaj arătat în fața lui Carabonc, se ridica din așternut, era alături Flavia, mereu îmbrăcată ca o infirmieră, venea sora șefă, răsărea, indispus că fusese deranjat de la o mică partidă de giugiulală cu vreuna din fete, medicul de gardă, se schimbau pansamente, iodul ardea iarăși rana aia besmetică, îi turnau pe gît calmante, ceai de tei, de mușețel, miere, și dacă Iulian Voicu se mai potolea, așezată pe un scăunel alături, într-o lumină aurie, Flavia se apuca să-i citească.

Totul se repetă...

Unele cărți le adusese Șorban, dar fie că erau prea savante sau prea tîmpite, seniorul nu prindea nimic, și pînă să se isprăvească un capitol, se cufunda, asemenea galaxiilor sale, în neant, în vid, într-un somn crunt, cînd fără vise, ca moartea, cum o văd cei păgîni, cînd plin de vedenii. Cu greu, seniorul revenea la viață, dimineața, cînd ferestrele mai erau aburite de sărutul cețos al nopții, sfîrșitul

de primăvară, începutul de vară, fiind bogate ca niciodată în pîcle. Iată că o dorință a lui juma de popă juma de prof se îndeplinise, se chinuia seniorul. Însă și Carabonc se chinuia ! Să fi aflat, ar fi fost oare o consolare pentru Iulian Voicu ?

Pe neașteptate, din țara sa, ori poate de pe alte meleaguri, se ivi „vegetarianul" Rudolf Lutz, însă nu ajunse să dea ochi cu seniorul, Flavia îl expedie îndărăt la gară, pe jos, așa cum și venise.

La fel ar fi procedat și *Domina* Flandra...

Suferințele lui Halalaie se dublară în dimineața cînd n-o mai zări lîngă patul său pe Flavia. Îl părăsise ! „A plecat doamna, și nu a spus unde !" zise cu mare batjocură o infirmieră, o adevărată scorpie care, dacă nu ne înșelăm, își bătea joc de toți acei nefericiți care zăceau acolo. O asistentă, cu fața plăcută, luminoasă, interveni :

— Doamna Flavia n-a plecat, se va întoarce, iar tu vezi-ți de trebile tale !

Pe la amurg, Flavia reveni, în rochie întunecată, părul strîns către ceafă. Talia-i era tăiată de un cordon de piele negru, lat. Aducea flori. Le aranjă în vază.

— Am fost acolo, spuse încetișor. Am pus flori la morminte... al doamnei Flandra și al lui Miki... Am aprins lumînări, am plantat tulpine.

— Ți-am cerut eu asta ?

— De ce să mi-o ceri tu ? Gloanțele îți erau destinate ție !

— Mie ? Sigur ? O spui cu mare reproș !

— Ce înseamnă reproș ? Așa a vrut soarta !

— Dar văd că ai adus flori și aici, glontele, pînă la urmă, m-a sfîrtecat și pe mine...

— Am aflat că doamna Klinkenhagen a murit frumos, cu demnitate, și era numai o femeie... Iar tu, zice chirurgul, ai șanse.

— Alt reproș! De Carabonc te-ai interesat?

Nu, nu se interesase. De altfel, despre juma de popă juma de prof nu se mai știa nimic, el își afirma prezența cu flinta, or flinta aia nu se mai afla în posesia lui. Lovit de două gloanțe trase de Flavia, Carabonc lăsase două cărări de sînge. Le urmaseră, la lumina zilei, marele Beniamin Cornea, căpitanul Climescu, jindarii, cîinii cu nasuri istețe aduși de dresorul Aboui și Aboui în persoană. Merseră ce merseră pînă ce urma se pierdu. Beniamin Cornea puse oamenii să cerceteze zona după metodele sale, întîi cruciș apoi paralel... convins că vor descoperi cadavrul.

— Ar trebui să pută de la un kilometru, observă careva.

Surprins, Beniamin Cornea se regăsi iute afirmînd că în anumite condiții cadavrele nu emană parfumuri... În orice caz nu descoperiră nimic deși, rănit, fără îngrijire, Carabonc nu avea altă posibilitate decît să dea ochi direct cu sfîrșitul și poate se ascunsese în vederea acestui eveniment prin văgăuni neumblate, spre a fi singur în clipa supremă, precum elefanții. Dar avea juma popă, juma prof instinctul și înțelepciunea unui elefant?

NOUĂSPREZECE Din afurisitele sale sfere înțelepte descindea matematicianul Șorban, stingîndu-și în pragul rezervei luleaua sa puturoasă și scuturînd tot acolo și scrumul, spre indignarea infirmierei — scorpie.

Se profila, parcă un început de vară, dar savantul, pururi rămas în urmă, ori cine să mai știe, antemergător (oricum va veni iar iarna...), însă nu dăduse de pe el jos șuba groasă duhnind a oaie zdohită, nu renunțase la fularul cam jegos. Aducea obiecte inutile, un joc de șah — seniorul nu cunoștea șahul, Iulian Voicu nu juca domino ci numai poker și biki-boka, dar acum nu era în stare. Cărțile grele aduse de Șorban nu le putea ține în mînă, iar de i se citea din ele, nu înțelegea mare lucru.

Șorban vorbea puțin. De altfel, mărturisea : Mă aflu în mare eclipsă de formă. Ștefan Aboui căra la spital dulcețuri, fructe zaharisite, vinuri preparate din orice, în afară de struguri, iar Flavia împărțea totul celor cu poftă de mîncare și de băut. Se aflau destui dintr-aceștia, chiar și la spital.

De cînd Halalaie, seniorul, nu mai avea nimic de vîndut cu excepția muntelui aurifer care, prin forța împrejurărilor nu-și confirmase valoarea, advocații Pepe și Theodor îl cam uitaseră pe acela de la care atîta au supt și prin urmare nu-și arătau nasurile pururi congestionate pînă la spital.

Într-o după-amiază galbenă ca aurul, Halalaie picotea, Flavia se instalase la fereastră, răsturnată într-un șezlon, într-o poziție neglijentă. Privirea seniorului se atinse de genunchii frumoși ai femeii. Se cutremură de tristețe.

— Dacă mor, a cui vei fi tu ? întrebă.

— Dar tu' al cui ești acum, întrebă Flavia, fără nici un fel de răutate, dar cu adresă precisă.

Seniorul nu răspunse. Rana i se cicatriza, încet dar sigur, febrele scădeau, totuși seniorul era convins că va muri (ca și EA...), pînă ce o întîmplare îl

ridică din aceste spaime întunecate ale sfîrșitului. Într-o dimineață chirurgul David îl alungă afară la aer proaspăt și soare. Pricăjit ca un motănel salvat în ultima clipă, Iulian Voicu se instală în lumină, alături de alți bolnavi, fără a-i privi. Nu avea chef de nimic. Detunătura atît de cunoscută a flintei aproape îi opri inima, însă nu definitiv. Parascovelnicul mă-tii, prin urmare flinta cea veche nu e ascunsă la Florica, ci e din nou la juma-juma. Dacă istoria ar fi să se repete întocmai, Carabonc, ochindu-l pe Halalaie, ar fi trebuit s-o nimerească pe Flavia, aflată alături, dar istoria nu se repetă decît *în mare :* proiectilul lansat de Carabonc ucise o cărămidă aflată între Flavia și Iulian Voicu, și căzu în iarbă — o plăcintă de plumb.

Pe chior nu-l găsiră, se topise ca un duh necurat, totuși polițiștii, în frunte cu Beniamin, stabiliră cu precizie punctul din care se pușcase, era și asta o consolare, o portiță către... către nu se știe ce. Noua tentativă trezi în senior energii nemaipomenite. Gloanțele Flaviei nu-i veniseră de hac, în plus avea iarăși flinta, deci, hotărî Iulian Voicu, nu am voie să mor încă ! Să fi prevăzut juma popă juma prof acest efect invers, poate s-ar fi încurcat în ezitări.

Blazatul doctor David asistă surprins, dar fără ca figura lui prematur îmbătrînită să trădeze vreun sentiment, la convalescența grabnică a seniorului. Îi reveni pofta de mîncare, ciupea femeile de fund (ce semn mai elocvent de însănătoșire decît acesta ?), arătă curiozitate față de tot ce se întîmplă afară, ceru ziare, noutăți, știri, bîrfe. Ziarele, în afară de politică și altele, anunțaseră că fusese descoperită încă o galaxie, prin urmare se devalorizaseră și ele,

galaxiile... Noutățile pe cale orală nici ele nu întîrziară să-i parvină. Vreo cîțiva se apropiară în taină de văgăunile de pe Cerdava, din perimetrul cumpărat de Halalaie. Sperau să găsească, la noroc, aur nativ, niscaiva bulgări, sau aur impregnat în quarț, ușor de separat, însă bombarda lui Carabonc îl trăsni pe unul, de abia ajunse cu viață la spital, iar ceilalți o luară la goană. În virtutea autorității și a averii ce n-o mai poseda, seniorul îl convocă printr-un bilet sec și autoritar pe căpitanul Climescu. Acesta, în virtutea de a-l asculta, se prezentă, mai ros ca oricînd de moliile bătrîneții. Lipsa lui de imaginație stimulatoare de inițiative devenise proverbială, așa că Hala rămase perplex ascultînd niște noi teorii în legătură cu chiorul. Acesta, cică, își confecționase măști și parfumuri, de nu-l puteau dibui ochii oamenilor și nasurile cîinilor. Imediat Iulian Voicu pricepu că aceste năzbîtii provin din capul lui Beniamin. Rîse zgomotos, dar căpitanul de jindari îi aminti că nu e vorba de un oarecare Carabonc, ci de un om cetit, juma prof, juma popă.

— Nu știu e cu popii, dar profesorii se pricep la măști, așa zice și nevastă-mea...

— Dar flinta aia mare, domnule căpitan? întrebă, printre hohote, seniorul. Să nu-mi spui că trage o bonețică peste ea, să creadă lumea că nu e armă, ci prunc!

— Flinta, după ce o folosește, o ascunde prin poduri, șandramale, beciuri, la nevoie o poartă și sub surtuc, ascunsă, că animalul e mare, animalul de Carabonc.

— Astea-s părerile dumitale, rînji Iulian Voicu. Dar ce părere are domnul comisar Beniamin?

— Un om atît de inteligent! Păi... ne-am consfătuit, părerile noastre coincid. O să vedeți, dacă nu pun eu mîna pe Carabonc, precis îl înhață comisarul nostru, azi, mîine.

— Atunci nu pierde curajul și dă-i înainte... Dar l-a chemat Beniamin pe fratele său mai mare, Maximilian Cornea, din București?

— L-a chemat, trebuie să vină și domnul acela, curînd.

— Ai văzut dumneata telegrama, sau scrisoarea prin care l-a chemat?

— Nu le-am văzut, dar am încredere în domnul Beniamin. Dacă vine și fratele său, cu atît mai bine.

— Mulțumesc, domnule căpitan, cam atît am vrut să știu, mai spuse seniorul, îndemnîndu-l pe căpitan să stea țapăn în șa, să facă ce poate, convins totuși că prin decizia destinului, chiorul trebuie să fie prada sa... chestie de dreptate!

Apăru și matematicianul Șorban, Iulian Voicu îl puse pe gînduri cu o întrebare-constatare.

— Nu e așa, amice, că e rău să fii doar jumătate din ceea ce-ți închipui că ești, sau să fii alcătuit din două jumătăți diferite?

— Vrei să spui că eu aș fi matematician numai pe jumătate?

— Nu ești tu buricul pămîntului, se mai poate vorbi și despre alții, o cită seniorul pe Flavia sau poate pe Flandra... Eu mă gîndeam la Carabonc.

— Carabonc? mormăi matematicianul. Parcă am auzit acest nume. Cine e?

— Cine, sau ce... Un fel de curbură dublă, îl luă peste picior Halalaie.

Florica ridică șalul întunecat ce-i ascundea torsul din priviri dar ea nu se intimidă. Iulian Voicu tra-

versă odaia, apăsînd cu mîna, fără să fie necesar, pansamentul ce-i traversa în diagonală pieptul, ca o eșarfă de comandant de oști. Și brusc privi în spate : cînd ieșise Flavia și de ce, de ce-i lăsa singuri, ce gen de delicatețe mai era și asta ? Această nevastă nu mai e capabilă de un pic de gelozie ? Spuse cîteva cuvinte rele. Florica își aruncă pe spate — mișcare mîndră, independentă, puțin disprețuitoare prin ceva anume — unduiosul păr negru ca toate beznele și nopțile la un loc și-l examină, defel spăsită, cu un fel de „în ce hal mi-ai ajuns, băiete !“ în priviri. Halalaie prinse răceala și indiferența brunetei Florica și se întrebă iar ce se întîmplă. De cînd apăruse — și dispăruse — Flandra, celelalte femei îl tratează de sus. Oare fiindcă acum e sărac ? Nu e chiar sărac de tot, are în seif economiile făcute de EA.

— Ce dorești ? Cine te-a trimis aici ? Bani nu mai am, păduri nu mai am să-l trimit acolo pe Gurguzan.

Florica ridică șalul întunecat ce-i ascundea torsul și Iulian Voicu văzu un pansament prin care răzbise sîngele.

— A dat în mine cu brișca, a răsturnat casa pînă ce a găsit flinta aia a lui. A luat-o...

— Dar Gurguzan ce păzea ?

— A cumpărat cîrciuma lui Carabonc, acolo era. Nu știai ?

— Nu ! De la cine a cumpărat-o ?

— Nu știu. De la stat, poate.

— Și cine te îngrijește ? Să te vadă și David...

DOUĂZECI Iulian Voicu ieși din spital mai curînd decît se așteptau prietenii și inamicii săi. Vîndu casa părintească și se mută la atelier, la Flavia care era, în definitiv, nevasta sa.

— Nu te duci să-ți vezi vulpile ? îl întrebă.

Vulpile ! Cît timp zăcuse așteptînd, zadarnic, moartea, uitase de ele. Într-adevăr, seniorul mai stăpînise pe acest pămînt, mai bine-zis în acest infinit, în afară de două galaxii, iluzoriile și invizibilele sale galaxii, de o baie auriferă neexploatabilă, și de altele, și trei pui de vulpe. Vînase la începutul de primăvară o vulpe frumoasă, apoi își dăduse seama că e o vulpe-mamă, i se făcuse milă, căutase culcușul și descoperise acolo trei pui. Îl ajutaseră cîinii pe care nu-i iubea, altfel e foarte greu, dacă nu imposibil, să descoperi un culcuș de vulpe. Seniorul avu una din crizele sale de înduioșare. Poate se înduioșa cu privire la propria-i soartă, raportînd-o la alte ființe iar atunci o raportase la sărmanele vulpițe rămase „fără mămic și fără lăptic"... Îndesă micile lighioane într-un sac și le duse acasă. După ce juma popă, juma prof îl scosese din funcțiune, Flavia luă vulpițele instalîndu-le în spatele atelierului. Crescuseră, te mirai cînd ; seniorul văzu că avea în față, în cușca prea mică, un vulpoi și două vulpițe, de toată frumusețea ! E adevărat că miroseau, dar ce ochi scînteietori ! Ce mutrișoare inteligente care implorau libertatea.

Se decise să le ducă înapoi în codru, unde era locul lor, dar vulpoiul și cumetrele vulpițe nu așteptară sorocul eliberării lor și-n noaptea următoare dracu știe cum scăpară din cușcă, fugind, nu fără a gîtui, în treacăt, toate păsările vecinului, zece

găini și un cocoș. Vecinul apăru cu găinile decapitate, le înșiră în pragul atelierului și acolo le găsi Halalaie.

— Ce înseamnă asta ? îl întrebă pe vecin.

— Ce înseamnă ? Uite ce mi-au făcut vulpile dumitale, răspunse acela cu mare obidă.

După o ezitare, Iulian Voicu dădu un răspuns năucitor :

— Care vulpi ? ! Nu mai sînt ale mele !

— Cum nu mai sînt ale dumitale ?

— Păi... au fugit !

Halalaie se apucă să cerceteze cușca. Așa devine omul detectiv ! Constată că în nici un caz vulpile n-ar fi izbutit să iasă fără ajutor din afară, o întrebă pe Flavia dacă ea eliberase hîtrele mîncătoare de galinacee într-o explozie de revoltă a sufletului ei de artistă. În nici un caz ! protestă pictorița. Seniorul reveni în ogradă și descoperi urmele bocancilor lui Carabonc, țintele... Seniorul trase niște concluzii. Mai întîi cădea teoria lui Beniamin că jumajama își schimba întruna încălțămintea pentru a deruta cîinii-polițiști amatori ai lui Aboui, deși Carabonc dovedea că are o a treia... jumătate, de idiot purtînd mereu aceeași bocanci țintuiți ce-l trădau negreșit.

Dar, deși părea idiot, chiorul dovedea o mare istețime, de nu izbuteau să pună mîna pe el ! Iată-l dînd tîrcoale atelierului, lăsînd urme fără fereală ca și cum ar fi făcut-o dinadins. Intenționase oare să-l atace pe senior ? Ar fi putut să tragă pe fereastră... Avea remușcări ? Se poate. Foarte bine, dar ce avusese cu vulpile, de ce le eliberase ? Din milă ?

În altă dimineață seniorul ieși la răcoare și puse mîna streașină la ochi. Zărise ceva. Soarele, abia ridicat, sculpta munții în mari lumini și haotice umbre, și chiar în centrul unui golf de lumină urca parcă o gînganie. Iulian Voicu fugi iute după binoclu, mai potrivi ocularele și văzu mai bine. Deodată înțelese. Un băiat cu o traistă mare suia către păduri. Băiatul acela firav purta în picioare niște bocanci enormi, probabil țintuiți... probabil bocancii lui Carabonc. Puștiul făcu un popas, aruncă de pe umăr povara, se așeză cu fața întoarsă către vale. Seniorul îl recunoscu, nu era altul decît micul vagabond ce se învîrtise în jurul „Cuxei anonime...“ sfătuindu-l pe Hala să apeleze la vrăjitoare... Încă un minut și copilul dispăru cu traista grea și cu bocancii prea mari și inutili.

Căpitanul Climescu ascultă neatent relatarea seniorului, pentru el cazul nu prezenta interes, ce poate fi mai normal ? Copilul își trăsese în picioare niște vechi încălțări de-ale lui tac-su și-i ducea acestuia sus la munte de-ale gurii, unde omul tăia lemne, făcea braconaj sau cine mai știe ce făcea. Halalaie îl privi cu mare jenă pe bătrînul jandarm, totuși ținu să-i explice următoarele : fiind cald, toți copiii, chiar și cei de domn, trecuseră la opincile lor naturale, adică umblau desculți cum și făcuseră de cînd lumea și nu avea nici un sens ca un prunc să se căznească tîrînd în picioare bocanci grei de cîte două kile fiecare, dacă n-ar exista un schepsis...

Climescu își holbă ochii — termenul îi scăpa, iar după ce și-i dezholbă propuse să fie chemat și domnul comisar Beniamin.

— Fără acela ! zise seniorul.

— Aveți ceva împotriva lui ?

— Da ! și nu explică anume ce. De altfel, mai zise Iulian Voicu foarte convins că propovăduiește în pustiu, eu am și făcut o anume cercetare. Nu aminti nimic despre vulpi — acolo pesemne tot copilul umblase cu bocancii grei și liberase vulpile. Dar urcînd, copilul umblase parcă anume în locurile mai argiloase unde lutul... imortalizase țintele lui Carabonc, ușor de recunoscut.

Ceva mai sus copilul se descălțase și pe o mică porțiune Halalaie găsise ampreuta lăbuțelor sale, iar apoi, terenul devenind tare, urma se pierdea. Halalaie încheie : Juma popă juma prof întinde o capcană. Cui ? Mie bineînțeles.

Cuvîntul capcană produse în capul gol al lui Climescu un ecou comparabil cu filfiitul cucuvelelor în turla bisericii.

După ce trecuse pe lîngă moarte și poate s-ar fi scufundat în ea sau în uitare, de nu ar fi intervenit glontele „salvator" trimis de Carabonc, acela ce ucisese doar o cărămidă, Iulian Voicu izbucni la viață cu o nouă vigoare. Trimise o scrisoare la București, vom afla cui și unde. Și astfel începu o nouă existență, activă, dar mereu încărcată de nostalgia unei pierderi ireparabile. „Cine ești... cine ai fost ?" Experimenta capcane, făcea exerciții de tir, vizita, primit cu prietenie, sediul fostei „Cuxe anonime..." vîndută unui croitor care-și instalase acolo mesele, postavurile, ațele și calfele, păstrînd totuși dintr-o fantezie inexplicabilă pentru un croitor semi-rural, sau din rațiuni negustorești explicabile la orice fel de croitor, alături de proaspăta-i firmă, operă a aceluiași inspirat Coreaptă, firma deja spălată de intemperii a „Cuxei anonime Halalaie *te* Carabonc". De acolo Halalaie fugea la „Coryndon" să ia o bere

cu matematicianul Șorban. Acesta, bucuros de însănătoșirea miraculoasă a seniorului, îl asigură că va reverifica toate calculele cu privire la Cerdava, dar Iulian nu mai părea interesat. Uneori trecea și pe la locanta mărginașe a lui Gurguzan, cîndva a chiorului. Nu-i mergea rău nici lui Gurguzan, pe seama faimei lui Carabonc dacă nu și a seniorului, și-și făcea o îndatorire de a-l servi pe domnul Halalaie cu un păhărel, dar, spre onoarea lui, fără a-și da aere. Între timp cercetătorul Z. scormonea sub ruinele casei lui Toma Milea. Scoase la iveală pietre ce nu-l interesau pe senior. Toma Milea nu se mai arătase de mult prin oraș și Iulian Voicu se întreba cu îngrijorare dacă jupînul nu-l nimerise cu vreun plumb.

Și astfel, pe unul din aceste încurcate trasee, seniorul îl încolți pe micul vagabond, cel cu vrăjitoarele, cel care purta pe munți bocancii lui Carabonc. Cîrn, blond, orice ai fi avut împotriva lui, puștiul jegos era cît se poate de simpatic, dar, cu musca pe căciulă, se arătă foarte speriat. Dus la atelier, privind mereu peste umăr cu teamă, Halalaie îl ospătase mai întîi, apoi pusese întrebări.

Ioan îl chema pe copil.

Juma popă juma prof îl amenințase că, dacă nu-i dă ascultare, îl ucide și pe el și pe părinți. Micul Ioan trebuia să-l aprovizioneze cu mîncare, medicamente, tutun, pulbere.

— Da ce, tac-tu o fi un fricos, se teme de oricine ?

Întrebare inutilă, juma-juma nefiind un oarecine. Băiatul tresări, înălță capul, și această secundă de mîndrie nu-i scăpă lui Iulian Voicu. Copilul

era slab, zdrențăros, dar țeapăn și ochii lui te ardeau.

— Tata nu e un fricos ! A lucrat și la joagărul dumneavoastră. Și la un hotel, scotea beținanii cîte doi subsuoară, trebuie să-l cunoști, Lundău Ioan a lu Borcotici.

— Și ? făcu Halalaie, încercînd să refacă din memorie imaginea unui bărbat scund, spătos, mergînd ușor cracoș.

— E beteag, nu poate umbla de cînd s-a surpat „Coama". Halalaie își aminti lunecarea de teren : pieriseră și fuseseră grav răniți cîțiva oameni. Iar mama, îi slabă, completă băiatul.

— Și mă-ta pregătește mîncarea pentru Carabonc ?

— Da cum, domnule, de unde ? Mîncarea o cumpăr eu, la fel ca și toate celelalte.

— Ai bani ?

— Bani, nu... Am... și fiul lui Lundău Ioan, și el Ioan, sălță în palmă două bobițe galbene.

— Carabonc are aur ? Mult ? De unde-l fură ?

— Parcă îmi spune el !

— Și te pune să-i tîrîi bocancii ! Prostul ! Nu s-a gîndit că ai pasul mult mai mic ?

— Bag samă că nu ! Nici eu nu m-am gîndit.

— Tu ai dat drumul vulpilor ?

— Ie, domnule... M-a trimis să mă plimb pe lîngă casă cu încălțările lui grele, ca să vă-nfrice, dar de vulpi nu mi-a spus, le-am dat eu drumul că erau blînde...

— Al dracului de blînde ! rîse Iulian Voicu, amintindu-și de găinile vecinului. Dar știi de ce trebuie să umbli cu bocancii lui ?

— Ie... Întîi, ca să-vă-nfric, al doilea ca să ciumurlesc cîinii. Așa de tare-i put picioarele că și mie-mi vine să vărs, dar mi-te cîinilor jingași ai domnului Aaaaa-bui !

— Nu ca să-ngrețoșezi cîinii ci să tragi pe făgaș greșit oamenii, băiete ! Lundău ăl mic și mîndru miji ochii derutat de remarca seniorului, dar nu ceru dezlușiri. Așa e că jupîn Carabonc nu prea bate drumurile pe care-i plimbi tu bocancii ?

— Așa e domnule, de unde știți ? De cînd a dat căldura merge sau desculț, dar mai mult în opinci, are tot felul de opinci furate și ascunse peste tot.

Oho, își zise seniorul, iată că teoria lui Climescu, sau a lui Cornea, nu se arată chiar fără de temei. Totuși urmele țintelor fuseseră descoperite în mai multe locuri de unde el trăsese cu flinta ? Sau îl forțase pe Lundău să puște ? Nu, băiatul nici nu era în stare să țină arma grea, reculul i-ar fi smuls umărul. Deci juma popă juma prof trăsese fiind încălțat în bocancii ăia puturoși, apoi îi ascundea, vîrîndu-și labele „ciumurlitoare" în cîrpe sau opinci.

Copilul se jură, iar Iulian Voicu îl crezu, că nu se întîlnește niciodată cu „banditu", ci-i lasă proviziile în anumite locuri pe care le și divulgă, șmiorcăind... Uneori Carabonc se ivea pe neașteptate și laba lui mare, cu unghii negre, netăiate, se abătea asupra micului Ioan. După ce-l scutura ca pe un mîț ud, după ce-și reînnoia amenințările, îi dădea o nouă listă cu cele de trebuință. Reieșea că băiatul urmase vreo două clase cînd taică-său era valid și cîștiga bine. Această listă trebuia depusă la locul stabilit, împreună cu merindele și celelalte. Carabonc, juma popă juma prof, știuse să-și organizeze

oarecum noul fel de viață. Avea Lundău Ioan acum asupră-i o asemenea listă ? Nu, o depusese la unul dintre „puncte", acum două zile.

*
* *

O mînă îngrijită, însă nu lipsită de forță, apucă pe la spate paharul lui Gurguzan. Bărbatul Floricăi, hăbăcit de băutură, se întoarse, dădu ochi cu seniorul, se roti la el cu brișca-n mînă. Seniorul îl pocni tare, în falcă. Porunci să i se toarne lui Gurguzan o găleată cu apă rece în cap, și fu ascultat. Cînd își mai reveni, privirile fostului pădurar se concretizară în două fluiduri otrăvite. Halalaie, calm, așeză în fața lui niște bani. Luase de la Șorban, nu se atinsese de suma depusă de Flandra în seif.

— Te angajez iar. Ca paznic. Închide cîrciuma, deocamdată.

— Și ce să păzesc, hă ? rînji urît Gurguzan. Pe muierea mea pe care mult ai cercetat-o și matale ?

Pînă la urmă se împăcară, mai bine-zis făcură tîrgul... Halalaie promise și alți bani, bărbatul Floricăi promise să nu-i cheltuiască pe băutură. Fostul șef al pădurilor lui Hala căpătă instrucțiuni și se duse către casa în care locuia Ioan Lundău, odinioară om puternic, șef de echipă la joagăr, fost portar la hotel. Neobosit, Iulian Voicu își continuă plimbarea și, pentru început, intră la farmacie. Spițerul îl invită să ia loc, din stimă pentru situația lui trecută, pentru necazurile prezente și viitoare, îl pofti chiar în odăița din spate cu pereții căptușiți de rafturi vechi și groase, umplute cu borcănașe de tot felul, stăvezii, albastre, verzi, din porțelanuri, cristal sau sticlă, cu dopuri plate sau înalte sau imitînd capete

de animale, de șerpi. Seniorul trecu repede în revistă etichetele cu formule, cu denumiri și crănii (otravă), la început plictisit, apoi ceva mai bine dispus : majoritatea substanțelor îi erau cunoscute, iată că nu le uitase. Ce ai învățat în copilărie sau în tinerețe, nu iese din memorie, mai tîrziu uiți ușor, poate mai bine așa.

Înveselit, chiar, seniorul își zise că la nevoie poate deveni farmacist, după cum, își zise, putea să fabrice oricare din substanțele ce se găseau acolo.

Spițerul se apucă să toraie iar seniorul îi dădu pace, deocamdată. Bătrînul cunoștea multe, iar printre altele, totul, sau aproape totul despre senior și familia sa ; aminti și despre frumoasele preocupări științifice din tinerețea lui Iulian Voicu, trecînd cu delicatețe peste a c c i d e n t, despre pasiunea sa pentru lucrurile curioase (galaxiile ?). Abia acum venise la dugheana sa, unde erau atîtea de văzut ! Învățat să vorbească una și să gîndească alta, farmacistul îl deplîngea cu sinceritate pe Halalaie, pentru șirul de ghinioane. Desigur avea nevoie de un medicament...

— Priviți raftul meu cu obiecte rare ! Iată o copie după *Discursos de los cosas aromaticos*, a spaniolului Juan Fragoso, secolul șaisprezece, iar alături e cartea de bază a lui Constantin Caracaș, *Topografia Țării Românești*, tipărită în anul 1830... încadrată de această piuă romană și frumosul porțelan din farmacia Ecaterinei, iar mai încolo...

Seniorul de-abia-l asculta, totuși tresări cînd văzu în palma bătrînului niște grăunțe galbene. Niște minusculi sori. Niște gloanțe de aur...

— Ultima mea achiziție, domnule Halalaie, aur curat, vechi, venerabil...

— Mai puțin venerabil e modul cum ai pus mîna pe el ! se răsti pe neașteptate Iulian Voicu. Aurul ți-l aduce un băiat. Îi dai în schimb medicamente.

— De unde știți, domnule... senior ?

— Ce fel de medicamente ?

— Iod, pansamente, Prontosil, aspirină, prafuri calmante. Tatăl său, unul Lundău, a avut un accident pe vremuri.

Carabonc suferă ! jubilă Halalaie. Bun ! Să-l ajutăm să sufere și mai frumos !

Luă creion, hîrtie, se învîrti printre borcănașe, sub privirea speriată a farmacistului, scrise o rețetă, o întinse bătrînului.

Farmacistul își potrivi ochelarii. Începu să tremure.

— Dar asta e aproape o otravă, domnule !

— Nu e chiar otravă.

— Eu nu am voie să prepar așa ceva !

— Dar cum încă ! Aurul ai avut voie să-l iei !

— Nu din lăcomie, mă jur !

— Din generozitate, ai ?

— Trăiesc în acest ținut în care auru-i domn mare, dar eu nu m-am lăcomit niciodată, îmi trebuiau bani, fără bani nu se poate face comerț, aurul ăsta e numai pentru colecție...

— Mai slăbește-mă, îi cunosc eu pe colecționari (se cunoștea numai pe sine, Iulian Voicu), în fond ăsta e jaf, să iei pentru cîteva hapuri un pumn de boabe !

Inițial, Halalaie plănuise să-l înfometeze pe Carabonc, să-l lase fără medicamente.

Îi vorbi în acea seară lui Lundău cel mic. Îi ordonă să-i aducă din oraș, de la farmacie și prăvălii, tot ce va pretinde. Iar dacă juma popă juma

prof aflase de întîlnirea băiatului cu Halalaie, să-l mintă, să nu mărturisească adevăratul obiect al discuției.

Se baza Iulian Voicu pe amenințările făcute lui Ioan Lundău, invalidul.

Acționînd febril, ca și cum i s-ar fi stabilit un termen, Iulian Voicu avea idei mărețe, alături de care-și făceau loc stîngăcii fără seamăn.

Rana ce i-o pricinuise Carabonc parcă se vindecase, dar sub cicatrice, sau mai adînc undeva, rămăsese un n o d bolnav... Cîntărind prea multe aspecte, seniorul uita lucruri elementare. Nu se gîndea că făcînd apel la forță, Carabonc era în stare să smulgă de la Lundău, și de la tatăl acestuia, întregul adevăr.

Seniorul îi dădu și ceva mărunțiș și lui Gurguzan, spunîndu-i că nu mai e necesar să păzească bojdeuca lui Lundău. Să meargă iar la locanta sa.

Flavia picta, singură sau în tovărășia Floricăi.

Iulian Voicu, avînd mereu asupra sa o armă și micul pistolet al Flandrei, colinda pădurile, cu plăcere. Să zicem, cu plăcere. Îl căuta pe jupînul Carabonc. Aceste drumuri lungi pe coclauri îl istoveau dar, în același timp îi readuseră vigoarea și dorința de răzb...

Apărea tîrziu la atelier, înfuleca lacom, ațipea imediat.

Într-o noapte Flavia îl trezi.

— Cineva încearcă poarta...

Carabonc! sări ca un arc Iulian Voicu. Ieși aproape dezbrăcat, dar cu arma în mînă. Luna, prea veselă și de fel melancolică, îi așternu pe umeri licăriri galbene. Să fi fost într-adevăr juma-juma, cu flinta lui, ar fi curmat încrederea deșănțată a seniorului, încredere ce avea să sufere în noaptea

aia grele zguduiri, la poartă însă nu se afla juma-juma, ci o juma de om, o ființă încovoiată, pipernicită, farmacistul. „Azi, azi, mărturisi sughițînd ca și cum ar fi băut, azi am preparat iar amestecul acela, am pus dozele întregi, data trecută le-am mai diminuat... o doamne, ce are să fie, cui îi este destinat amestecul ?“ „Mergi cu bine, roagă-te pentru celelalte păcate mai mari și nu te mai gîndi la asta !“ îl povățui inutil de țanțoș Iulian Voicu.

Se întoarse în casă, aruncă pe el haine ușoare și plecă fără a-i zice la revedere Flaviei ce parcă ațipise. Ieși din oraș, urcă albia Cerdavei, pe drumul lupilor, în întîmpinarea lunii, pînă ce-i ieși în cale Lundău cel mic și mîndru. Era mai mic parcă, nu era mîndru ci foarte speriat.

— Unde e Carabonc, băiete ?

— Acolo... Cred că-i pe moarte ! Am fugit, că el a vrut să...

— Vină cu mine ! Ba nu, te du acasă. De-acunainte, ne izbim direct, eu și ticălosul acela.

DOUĂZECI ȘI UNU Rezemat de copac, juma popă juma prof icnea, ținîndu-se de pîntec. Luna, jarul focului aruncau sclipiri, jocuri și palori pe fața schimonosită. Seniorul observă flinta, uitată în bălării. Carabonc își sfîșiase cămașa, pansamentele murdare, pătate de sînge, atîrnau în dreptul coastelor, acolo unde-l nimerise Flavia.

— Sănătate, Carabonc ! zise Halalaie înaintînd fără teamă. Ridică din iarbă flinta grea, o puse alături de arma lui, le rezemă frumos. Zise : Chi-

nurile tale sînt un balsam pentru sufletul meu. Eu ți-am trimis „medicamentul". E otravă.

— Să fii blestemat !

Iulian Voicu înteți focul și sorbi puțin coniac din tolba lui de vînător. Trecuse de miezul nopții și juma-juma îi ceru o înghițitură.

— Trebuie să-mi dai ! zise. Ca să-ți ispășești păcatul, cînd cu omul tău care mi-a trimis un glonte în ochi.

— Te înșeli, Carabonc. Eu n-am pus pe nimeni să tragă în tine, dar de dușmani, n-ai dus lipsă. Păcatul ăsta nu mi-l revendic, cel de acum, da. Tu ai tras de atîtea ori în mine, ai ucis-o pe femeia dragă inimii mele, acum plătești, ba cum încă !

— Nu te-ai gîndit că poate sînt nemuritor ? ! făcu juma de popă. Mulți au încercat, nimeni nu mi-a venit de hac. Știi de ce ? Fiindcă-s nemuritor ! Gîndește-te ! Nu-s supărat pe tine, și eu aproape te-am trimis în groapă, de doamna aceea-mi pare rău, dar am ucis și pe alții ! Poate că-i destul !... Am aur ! Mult. O luăm iarăși de la capăt, punem Cuxa pe roate, uităm totul, hai, dă-mi să beau !

Iulian Voicu îl privea curios. Aluzia la Flandra îl mișcase. Îi întinse sticla — o primă eroare ! O a doua eroare : se pomeni filozofînd ! Carabonc, după ce sorbise zdravăn, întinse sticla, ca pentru a o înapoia. Iar Iulian Voicu — o nouă eroare ! — ridică brațul pentru a o reprimi... și-n clipa următoare copacii fantomatici în raza lunii începură un dans nebun, luna se răsturnă, căzu în toate direcțiile, Iulian Voicu pică în direcția opusă lunii, Carabonc care-l apucase pe senior de mînă în momentul transmiterii sticlei și nu-l mai slăbea, se prăvăli peste Iulian Voicu, îi propti genunchiul în piept,

lăsîndu-se cu toată greutatea dar, epuizat de efort trase o nouă și cumplită vomătură în obrazul și ochii seniorului, sînge, otravă, alcool...

Într-un spasm de scîrbă, Halalaie reuși să se elibereze... Flinta detună, „bomba vîjîi pe-alături, Carabonc apucă arma seniorului, trase de două ori, dar și acum cele două mari bile de plumb, pregătite de Halalaie anume pentru juma-juma, își greșiră ținta. Halalaie se pierdu în jos, printre copaci, dezarmat (nu total, mai avea pistoletul Flandrei) dezarmat moral însă („...care secol ar fi dispus să mă accepte ? Nici unul, că-s prea tîmpit !“)

Carabonc izbuti să-și reîncarce flinta (arma seniorului n-o putea folosi, cartușiera rămăsese legată de cingătoarea acestuia) și chiorul trase iar, inutil, plumbul ricoșă din trunchi în trunchi, văietîndu-se, zumzăind ciudat ca un „trîntor“ pe moarte, după ce-și îndeplinise datoria față de perpetuarea speciei, fecundînd-o pe Regină.

Să ajung la un izvor, să mă spăl, gîndi Iulian Voicu, ba nu, să ajung la Cerdava ! Uitase ? Își pierduse mințile ? Făcea planuri pe seama rîului dispărut... Găsi totuși un jgheab cu apă, probabil același în care se spălase cu Aboui în acea îndepărtată zi cînd rîul Cerdava dispăruse.

Curățindu-se de murdărie, limpezindu-i-se gîndurile, o mare nedumerire se instală în capul său, în locul spaimei și scîrbei prin care trecuse. Stai, domnule, cînd a dispărut Cerdava ? Se poate ? Să fi dispărut de două ori într-o singură viață de om ?

...Ajunse în oraș cînd orizontul se înverșuna. Bătu la poarta lui Șorban pînă ce dl. Boroș, om bătrîn, cu insomnii, îi deschise. Halalaie ceru un pahar cu vin și căpătă. Dl. Boroș nu-l întrebă de ce arată în

așa hal, în schimb îi propuse să-l trezească pe matematician. Nu, de ce, se miră Hala, el venise doar să ia o înghițitură, iar acum pleca...

Ceva mai tîrziu, Șorban, alarmat, însă nu din cale-afară de cele raportate de dl. Boroș, se prezentă la atelier. Seniorul dormise nu mai mult de un ceas, se spălase îndelung, își răzuise bine dinții deși ar fi trebuit să facă același lucru și cu limba, sau s-o schimbe cu o altă limbă, de amară ce era a lui, și-l găsi pe matematician în tovărășia Flaviei, sorbind cafea și vișinată. Matematicianul îl contemplă ca pe o ecuație bizară.

— Ai fost cumva la război, Iulian ?

— Ia spune-mi, zise seniorul, ce anume nu trebuia să uit ?

— Ce trebuia să nu uiți ? repetă Șorban.

— Asta-i întrebarea ! Ce ?

Căldurile verii topiră ghețarii de sus, rămaseră numai rădăcinile glaciare înfipte cine știe cît de adînc în văgăunile negre și subțiri ale munților, ca și rădăcinile unei măsele ce s-a dus, iar ele au rămas, numai așa ca să te chinuie. Totdeauna șuvoaiele ce se năsteau din zăpezi și ghețari veneau, cele mai multe, să-și împlinească destinul firesc unindu-se cu apa Cerdavei. Acum nici o picătură nu ajunse pînă la albia de piatră, se pierdură pe drum, se uscară, se făcură nevăzute în văgăuni.

Carabonc pusese stăpînire pe flintă și avea și arma lui Iulian Voicu, însă muniții, pulbere, nu prea și nici medicamente, fiindcă Lundău cel mic nu mai părăsea ograda, iar seniorul tocmise un alt om, unul de nădejde, care să se învîrtă, de fapt un

jandarm. Cu aprobarea căpitanului acesta lepădase, nu fără regret, uniforma și umbla în civil, însă era un civil atît de bătător la ochi ca un canibal într-o mănăstire de maici. Farmacistul, înfricoșat de cînd preparase „medicamentul" acela, nu mai elibera leacuri decît unor oameni ce prezentau garanții și rețete de la medici. Astfel de măsuri drastice erau de prisos, considera Iulian Voicu ; Carabonc, cu rănile sale deschise (poate era diabetic) și pe jumătate otrăvit, n-avea cum să mai fie printre cei vii — dar dacă era, totuși, nemuritor ? ! Perindînd prin păduri, Iulian Voicu urmărise cu atenție păsările, păsările ce se rotesc deasupra hoiturilor.

Era sugestia lui Șorban — de unde să cunoască acesta obiceiurile păsărilor ?

Și așa se face că într-o zi Iulian Voicu văzu pe cer o astfel de *morișcă* a păsărilor răpitoare, și mari și mici și hora lor sinistră și lacomă îl făcu pe senior să înainteze cu precauțiune. Într-un luminiș ce se deschidea, un cerb măreț se zbătea de moarte. Țipete de pasăre, fluierături, fîlfîitul unor aripi invizibile, aripi ce nu lăsau umbre, dar și umbre fără aripi, toate arătară ostilitatea față de amestecul omului în treburile lor păsărești. Ce căuta acest om aici ? se întrebau păsările cu pliscuri roșii de oțel, așezate pe crăci, în așteptarea ospățului. Mîncătoare de cadavre, în contradicție cu maiestatea, suplețea, înălțimea zborului...

Seniorul strînse arma, potrivi cartușicra, înaintă în vîrful unghiilor către puternicul animal ai cărui mușchi zvîcneau încă. De ce să piară un cerb atît de frumos, în amiaza vieții lui ? Un vultur uriaș decolă de undeva și trecu iute. Ce încercase pasă-

rea, să-l atace pe om? În virtutea cărei dreptăți sau nedreptăți? Seniorul, excelent țintaș, trase. Glontele decapită pasărea ce căzu într-o *vrillă* de vis. Se zbătea vulturul, ca o găină căreia i s-a retezat capul, regele înălțimilor se zbătea ca o găină. Asta e, au dreptate autorii ăia, în fața sfîrșitului e la fel și cu prințul și cu cerșetorul.

Seniorul își verifică mașinal arma, introduse alt „patron" în magazie, se apropie de cerb. Acesta se sfîrșise. Cu ochii lui experimentați de vînător, Iulian Voicu descoperi imediat „semnul" lui Carabonc, fruntea zdrobită ceva mai jos de punctul unde se uneau subteran coarnele.

Seniorul își dădu seama ce greșală făcuse, trăgînd în vultur: își trădase prezența. Se răsuci, se aruncă la pămînt. Juma-juma se afla probabil în preajmă!

Dar cerbul? Fie că-l vînase spre a se hrăni, fie că-i întinsese lui Iulian Voicu o *delicată* capcană.

Păsările nu pierdeau timpul, știau că murise cerbul și năvăleau asupra lui. Cele mai mici căzură direct pe vulturul doborît de senior, ca să se răzbune, parcă, de umilințele la care le supusese cît era viu și le domina. Zburau și se repezeau într-o aparentă dezordine, provocînd o erupție de pene, cele ale vulturului, împărțindu-și fără gîlceavă cîte un anumit sector. Ca și printre cele mici, exista și printre cele mari o ierarhie mai demult stabilită, poate că unele aveau dreptul să ciugulească ochii, să spargă, să sugă creierii cerbului, altele se mulțumeau cu ligamentele, greu de apreciat, oricum, Carabonc nu se ivea. Mațele cerbului, trase de pliscurile cele înfometate, se întindeau pe o rază de mai mulți metri.

Halalaie dădu înapoi și ajunse nevătămat acasă. Unde e doamna ?

— Doamna e plecată, îi răspunse Florica.

— Și, mă rog, unde ?

— Cum, unde ? replică Florica, scuturîndu-și părul negru ce scăpăra de întunecat ce era. Astă seară, cîntă !

Halalaie nu fusese informat : nevastă-sa se angajase iarăși la local, o fi avînd nevoie de bani, te pomenești ! Iulian Voicu puse pe el o haină de seară și se duse la Șorban.

— Ce rostopasca mă-tii îți trebuie ? se indignă matematicianul.

A doua zi Iulian Voicu se duse iar în poiana unde fusese împușcat cerbul. Doi lupi, cam pricăjiți, își antrenau măselele cu oasele ce mai rămăseseră. Cele două jivine se retraseră, însă nu prea mult. Seniorul căută de unde le vine lupacilor curajul și o văzu pe lupoaică ce urmărea, de la distanță, ospățul „de antrenament" al celor doi lupi mai mici. Luase lupoaica o poziție semeață, ținea capul ridicat a mîndrie și chiar poate a simpatie. Oare de unde știa că omul nu va folosi „trăsnetul", fiindcă la viața ei învățase, de bună seamă, ce este o armă...

Halalaie culese ceea ce căuta, culese dintre rămășițe, plumbul strivit, aplatizat, al flintei, cam așa arăta și proiectilul ce o omorîse pe Flandra, trecu foarte aproape de lupoaică, ea nu dădu îndărăt, el făcu un efort ca s-o ignore și, urmărit de fulgerul ochilor ei, plecă mai departe, trecu un versant. După cîțiva pași frigul — dacă nu cumva era frică —, îl pătrunse și izbucni detunătura, spărgîndu-i timpanele. Nu fu atins, dar în vîlvătaia de o

clipă văzu figura plină de răutate a lui Carabonc. Aruncîndu-se la pămînt, trase de două ori.

Auzi :

Un urlet mare de durere.

Un sunet sec, contactul în cădere al unui obiect metalic cu piatra.

Un plescăit, ca și cum ceva greu s-ar fi prăbușit în apă.

Apă ?

Urletul nu putea să fie decît al lui juma-juma. Deși trăsese cam la întîmplare, Iulian Voicu nimerise, dar nu știa ce anume, profu sau popa ? Obiectul metalic putea să fie numai flinta pe care chiorul o scăpase. Dar plescăitul ? Se afla apă undeva acolo, jos ?

Rănit sau mort, Carabonc picase pe spate și urma să se înece ? Tîrîndu-se cu infinite precauțiuni, ca și contrabandiștii, ca și pușcașii marini, seniorul înainta, mai bine-zis cobora. Se făcuse noapte... Ajunse la grota lui. Frig mare acolo, înghețată și transpirația pe fruntea lui Iulian Voicu. Nu vedea încă nimic, totuși strigă :

— Carabonc ! Te zăresc ! Vino ! Cu mîinile ridicate... altfel... Tu nu mai poți trage, știu !

Nu primi răspuns. Chiorul murise ? Perfect... Nimeni nu moare degeabă !

Și iată că degetele sale găsiră ceva. Se sperie, dar nu era decît flinta. O pipăi. Metalul, cald încă.

Din țeavă se mai prelingea o grea duhoare. Ce pulbere o fi folosind, ticălosul ? Înlătură flinta, așteptă. Ce avea în față ? Cadavrul lui Carabonc, sau degetele acestuia, vii încă — numai degetele ! Care i se vor închleșta de beregată ? Nu... auzise plescăitul, Carabonc picase în apă, exista o apă acolo ! De

unde, apă ? Cîte minute trecură, zece, o sută ? Seniorul aprinse o lumînare (avea totdeauna) dacă juma-juma nu murise, și dacă mai avea o armă, pentru el era lumînarea ! Flacăra tremură, aruncînd mai mult umbre, umbre de lumină, nu chiar lumină. Mai coborî puțin. Nici urmă de Carabonc, însă dezlușì ochiul întunecat al apei. Neagră de la distanță, apa se dovedi limpede pe o limitată porțiune, dar se întuneca în locurile mai adînci.

Asta e, Carabonc s-a răsturnat în apă... Oare ? Zace înecat acolo ? Cine are să-l scoată ? Pe cine să plătesc ? Pe nimeni... În ținutul acesta bîntuit de vechi credințe, nimeni nu s-ar scufunda în gura asta de iad. Eu am să-l scot pe Carabonc, decise Iulian Voicu, e afacerea noastră... dar, stai, unde e sîngele ? Dacă l-am nimerit, și piatra și apa trebuie să fie pline de sînge ! Nici o picătură ! Unde e juma-juma ? Că doar nu stă ascuns în apă, musai să respire ! Doar nu se topise ca un duh ! Dispariția lui e tot atît de misterioasă ca și curbura dublă. Cîtă vreme poate rămîne un om în apă, ținîndu-și respirația ? Cît reușesc să rămînă sub apă, în golfurile alea aiurite, pescuitorii de perle ?

Cu cele două arme pe umăr, a sa și flinta lui Carabonc, Iulian Voicu se îndreptă spre ieșirea din gaura aia infernală. Afară îl așteptau căldura și lumina planetelor, mîngîietoare lumină, chiar și a galaxiilor...

Dar auzi, dinspre intrare, glasul bine cunoscut :

— Vină, că te aștept ! Cîțiva bolovani mai grei ca pietrele de moară or să te prefacă în plăcintă, haide ! Ha... O grea tuse întrerupse discursul duhovnicesc al lui Carabonc și prin spaima și surpriza ce-l cuprinseseră pe Iulian Voicu, trecu o speranță :

E bolnav rău, suferă... dar nu destul, nu atît de mult cît a suferit Flandra... Dar cînd și pe unde ieșise juma-juma, de se afla acum la suprafață ? Tusea încetă, dar se auzi iar vocea gîlgîită :

— Dacă arunci la intrare armele, *inclusiv* (deh, jumătatea de prof !) pistolul acela mic, poate că te iert ! Aruncă armele ! Ieși cu mîinile ridicate ! Ești prizonierul meu !

— Mă, Carabonc ! zbieră seniorul. Mai stă în picioare propunerea ta ?

— Sigur ! Care propunere ? (Tuse.) Aruncă armele !

— Să punem iarăși Cuxa pe roate și să uităm dușmănia.

Halalaie se chinuia să găsească o soluție pentru a trage de timp.

— Sigur vreau ! Aruncă armele !

— Imediat, dar dă-mi un mic răgaz, mă doare burta.

— Ha ! Te-a apucat pîntecăraia ! Du-te și te ușurează... repede !

— M-a apucat, mărturisi jalnic seniorul. Și armele le-am lăsat acolo jos lîngă apă. Merg să le iau...

— Repede ! N-am timp !

Cu lumînarea deasupra capului, Halalaie coborî în direcția ochiului de apă. Cu toată spaima prin care trecea, sau chiar datorită ei, descoperise secretul, nu secretul curburii duble ci enigma dispariției și reapariției la suprafață, afară, a lui Carabonc, dar și al morții inginerului Schnitzel... Lîngă apă, la marginea acelui ochi al infernului, gîndi : acolo unde a reușit juma-juma, pot și eu, sînt voinic, înot ca un păstrăv ! Pot, trebuie să pot !

Aruncă de pe el scurteica din piele fină cu franjuri, cămașa, prinse bine de centură micul pistolet. Flandra, își zise, nu știu ce mă așteaptă... poate mă aștepți tu... tu, pe mine, care nu credeam în mari iubiri și rîdeam prostește de ele... Dacă reușesc, ăla rău, alcătuit din două jumătăți, e ca și dus de pe lume. Își făcu semnul crucii, trase aer în piept, respiră adînc de cîteva ori, intră lin în apă, se scufundă... Înotă pe sub apă orbește, de vreo cîteva ori unghiile zgîriară peretele și schimbă direcția, fruntea îi sîngeră lovită de un colț de piatră, se sufoca, în asemenea cazuri sîngele începe să se „otrăvească“ și cînd fu sigur că nu mai are drum nici înainte, nici înapoi, distinse prin pînza de apă cerul liber, curcubeu al vieții, și izbucni la suprafața lacului Maris, frate geamăn cu lacul Făina. Ce gustos e aerul ! Înotă lin, fără a scoate din apă brațele, ieși la mal neauzit ca un... lynx și căzu în spatele lui Carabonc. Nu mințise acesta, în orice caz una din jumătăți nu mințise : la intrarea în văgăună cîțiva bolovani așteptau să-l strivească ! Carabonc dădea semne de nerăbdare. În această situație, poate și din cauza rănilor, viclenia, instinctul lui lăsaseră de dorit !

— Halalaie ! Ce faci ? Nu mai vii ?

Și deodată, din spate :

— Am venit !

Carabonc nu se dezbrăcase, părul ud îi atîrna în lațe murdare, rănile încă mai sîngerau, totul se amesteca pe el alcătuind ceva ca o hartă a sfîrșitului. Carabonc pierduse totul, nu mai avea ce pierde, îl chinuiau durerile, se strîmba înfricoșător, poate că numai ura îl ținea în viață.

Observă de îndată mica armă ce scînteia în văpaia cerului luminos, pistoletul cu gloanțe minuscule, dar atît de veninoase, dar o judecată simplă îi spunea că Halalaie parcursese același drum pe sub apă (cum de-l ghicise ? !), prin urmare pistoletul, pătruns de umezeală, nu avea cum să mai funcționeze.

— Aruncă jucăria aia, nu mai e bună de nimic, s-a udat. Dacă e să ne batem, ne batem cu mîinile goale, dacă ai cutezanța, dacă nu, tragem cu buretele și luăm afacerea de la capăt.

— Nu pot trage cu buretele peste moartea Flandrei ! Nu fac cu tine afaceri, ești mort ! Nu se fac afaceri cu un mort ! Nu s-a udat jucăria, cartușele-s etanșe, seniorul apăsă piedica și armă revolverul, adică așa se mînuiește scula aia, gîndi Carabonc. Iată dovada ! Flama izbucni subțire, invizibilă, un nou viespe arse, cum se mai întîmplase o dată, creștetul lui Carabonc.

— N-am să-mi stric proasta dispoziție omorîndu-te cu arma asta, ar fi o prea mare cinste pentru unul ca tine, dar la nevoie, o fac. Mai am aici cinci gloanțe, unul pot să ți-l bag în ochi, al doilea în inimă, al treilea în gît, iar ultimele două, de dragul simetriei, ți le trimit de-o parte și alta a pieptului, pentru ca să nu rămînă vorbă goală povestea curburii duble... Hai, Carabonc, ridică-te !

Chiorul prinse un pic de curaj, se ridică. Avea și el un principiu, fiind taciturn considera la alții drept slăbiciune vorbăria, și poate nu se înșela. Hala n-are să-l ucidă. Hala are nevoie de aur !

— N-am nevoie de aur, parcă îi ghici gîndul Iulian Voicu. Ia-o înainte ! Am să te ucid, dar cu arma ta. Ai să mori greu... ca și *Domina*...

Ultimele cuvinte fuseseră rostite în șoaptă.

— Îți umblă mult gura, rînji Carabonc, nemișcat, cu fața către Halalaie. Fără să țintească, Iulian Voicu mai expedie un glonte, nu într-un punct vital, ci la umăr, acolo unde se înnoadă oasele, parcă se auzi și trosnitura, dezastrul provocat de micul proiectil ce și rămase înfipt acolo. Umărul lui Carabonc căzu — seniorul își aminti de aripa rănită a vulturului alungat de ceilalți vulturi, însă chiorul nu era o zburătoare ci „animal de sol". Înspăimîntat, Carabonc făcu un pas înainte.

— Nu, Carabonc ! Mergem înapoi. Mergem să luăm flinta...

DOUĂZECI ȘI DOI Pe la sfîrșitul nopții o detunătură ce suia în zig-zag, ricoșînd în pereții de piatră, risipi somnul ușor al căutătorului Toma Milea. Sări de îndată, lovind cu creștetul coperișul colibei în care trăia singur. Singur, fiindcă armăsarul argintiu nu încăpea în colibă, nu era loc. Sub ultimele stele animalul necheză bucuros că-și vede stăpînul ; nu dormea, însă nu e sigur, poate că-l vedea și-n somn. Ultimele valuri ale nopții curgeau în măreție, ca într-un basm, însă basmul fu sfîșiat de două alte împușcături mărunte, le confundai ușor cu trosnetul vreascurilor.

Toma Milea, pe armăsarul său argintiu, cobora albia Cerdavei. De pe lături ochii jivinelor scînteiau către el, albăstrui sau roșietice, le cunoștea.

Lunecară două stele, intersectîndu-și traiectoriile curbe, și așa ceva știa căutătorul ce înseamnă, iar cînd ajunse deasupra, pe buza de piatră, văzu

cum strălucește albia Cerdavei în lumina lunii ce pătrunsese adînc în stîncă.

Se mai auzi, acum foarte limpede și aproape, mica împușcătură a pistoletului Flandrei. Căutătorul (cunoștea sunetul acestei arme!) mai ascultă puțin, nimic, în afară de vîntul ce prefața zorile, în afară de țipătul unui mic animal ce avusese ghinionul de a fi înhățat de alt animal, mai puternic, tocmai cînd să se retragă la bîrlog. În rest, nimic, în afară de susurul Cerdavei, rîul pierdut dar care curgea pururi undeva nici aproape, însă nici departe.

De undeva se ivi animalul mai puternic, purtîndu-și prada, însă la vederea acestei năluci, Toma Milea, pe armăsarul său argintiu, încremeni. Ochii căutătorului trimiseră două fulgere verzi. Vulpea renunță la iepurele mușcat de beregată și o tuli. Armăsarul argintiu o luă iar din loc. La cîmpie soarele răsărise, aici nu încă, razele urcau încet pe înălțimi.

Căutătorul ajunse pe platoul înclinat spre Cerdava, plin de instalațiile dizlocate ale „Cuxei anonime Halalaie *te* Carabonc".

În afară de instalațiile distruse, aici se afla și „restul" Cuxei, proprietarii, deci. Iulian Voicu și Carabonc. Sau, *te* Carabonc. Toma Milea descălecă. Dimineața îi lumină fața, rămasă blîndă, chiar și-n preajma unui dezastru.

Oare cum va fi fost ? se întrebă căutătorul. Fiecare și-a ucis inamicul cu arma celuilalt ? Încercă să reconstituie, pe cît era cu putință.

Căută o casma și începu să sape. Cînd dădu și de straturi de piatră, făcu rost de un tîrnăcop. Încercă să pună ordine în gîndurile sale. Înlătură o piatră,

o marmură cubică, vineție, care, posibil, marca un semn... Ce urmărire și ce duel o fi fost acesta ? Ei doi s-au întîlnit aici, gîndi căutătorul, nu aici, lîngă o apă, dar de ce și cum au ajuns aici ?

Tîrnăcopul întîlni un strat dur, parcă ar fi fost un perete (curbura dublă a peretelui ?). Căutătorul se îndreptă de spate. Ce gîndea el ?

...s-au ciocnit lîngă lacurile din apropiere (s-au încăierat în apă ?) dar de ce au venit aici ? În orice caz au venit, nu au fost aduși — de către cine să fi fost ? Detunătura puștii și hohotul subțire al pistoletului de-aici au venit, ei doi aici au avut ultima încleștare. Dar de ce n-au terminat totul lîngă lacul unde s-au regăsit ?

Toma Milea lovea cu tîrnăcopul, fără să știe dacă va fi un mormînt comun pentru cei doi, sau nu. Mai curînd nu. Prea îi deosebeau multe !

... În groapa săpată pentru senior, Toma găsi ceva și nu se miră prea mult, de ce să se mire, el, un căutător ? ! Găsi doi bulgări de aur, unul o sferă perfectă, iar după ce spălă bulgării, constată că una din cele două galbene comori, aducea, așa crezu căutătorul, poate avea dreptate, poate se înșela, cu ciudatul profil al ciudatei femei, cu nume ciudat, Flandra. Dacă nu era o simplă autosugestie, însemna poate că, în urmă cu atîta timp, bulgării căzuseră din spațiu, ca meteoriții. Dar spațiul crease acest

profil și semeț și gingaș, bănuind că va apărea o asemenea figură vie ?

Succesivele straturi de piatră și nisip sub care zăcuseră bulgării atestau oare că fuseseră ascunși de mîini omenești ? Sau marea dezordine ordonase nisipul și piatra ? Posibil da, posibil nu. De fapt, mergînd mai departe, întîmplarea nu există, întîmplarea își are și ea regulile, legile, ceea ce-i un fel de sofism...

Toma privi orizontul. Se ridicau la capăt, acolo unde albia Cerdavei făcea o dublă curbură, nori negri amestecați cu nori purpurii, nori galbeni, nori de cenușă, amestecîndu-și torsurile amenințătoare. Nori iscați din senin !

Căutătorul îl îngropă pe Iulian Voicu, iar la pieptul lui puse figura de aur a Flandrei.

Făcu același lucru și cu celălalt, aruncîndu-i la picioare globul de aur. Sfera înseamnă perfecțiune, iar Carabonc fusese o perfecțiune a imperfecțiunii.

Dezmățul stihiilor dură o zi întreagă. Către seară Toma ieși din văgăuna unde se adăpostise cu armăsarul său argintiu. De obosit ce era, ațipi. Îl deșteptă nechezatul de alarmă al armăsarului argintiu. Se întîmpla ceva ! Undeva cerul se dizolvase și către pămînt pornise o dîră cu multe meandre, răsfirîndu-se ca o coadă de cometă, doar că nu avea strălucirea aia planetară. Apărură lupii, desfășurați în evantai pe albia Cerdavei, căutătorul ridică un foc, dar în noaptea aia lupilor nu le păsa de foc. Aceeași panglică unduioasă, coborînd parcă din lună, se îngroșa. „E Cerdava... se întoarce !“ se pomeni zicînd căutătorul. O arteră începu să pulseze în albia secată. Prinse iute putere, minunata apă, proaspătă,

odihnită (oare unde se odihnise atîta vreme ?), aducătoare de bucurii, de fertilitate.

În miez de noapte, Toma Milea se văzu pe sine, pe apă, călărind.

„E o minciună ceea ce-ți închipui că vezi !“ spuse cel din mijlocul talazului.

„Nu te cred, frate al meu, răspunse cel de pe mal, către dublura sa din vîrtejuri. Sîntem și vom rămîne frumoși, în viață și după ce nu vom mai fi !“

Dar nimeni, niciodată, nu l-a mai văzut pe căutătorul Toma și nici n-a întîlnit armăsarul său argintiu. S-ar fi zis că îi înghițise curbura dublă a infinitului.

JUNIMEA
IAȘI - ROMÂNIA

Lei 9,50